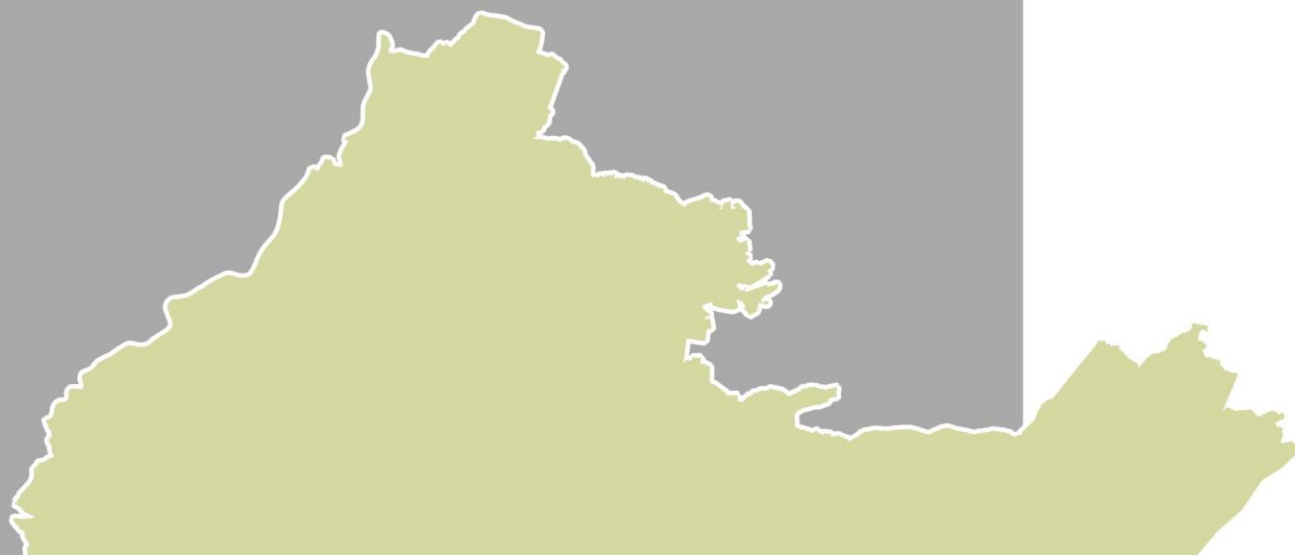

ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA
PODKARPACKIEGO

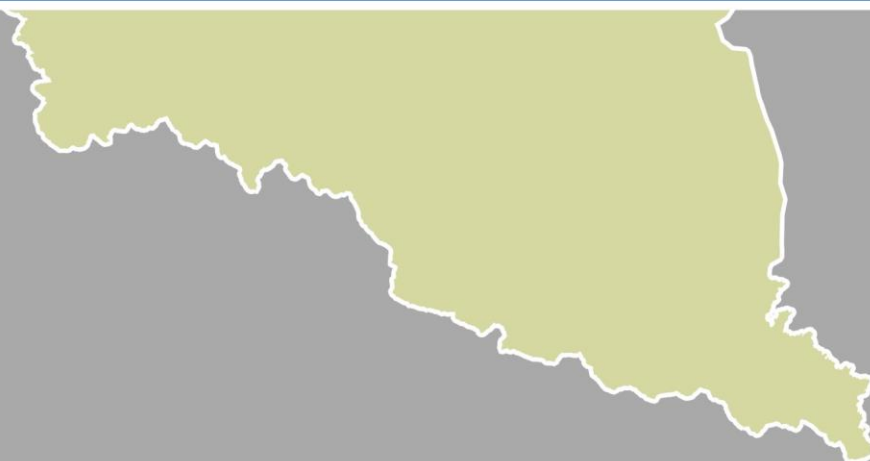

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR .....
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA
PODKARPACKIEGO
Z DNIA .....

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO PERSPEKTYWA 2030

PROJEKT ZMIANY PLANU

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR 321/7678/14
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA
PODKARPACKIEGO
Z DNIA 18 LUTEGO 2014 R.

RZESZÓW 2014

Sporządzający: Zarząd Województwa Podkarpackiego

**Wykonawca: Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego
w Rzeszowie**

Dyrektor: Renata Drązek

**Kierownik Zespołu Projektowego ds. Planowania Regionalnego – Zespołu
Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa: Iwona Skomiał**

Zespół autorski:

Iwona Skomiał	kierownik Zespołu Projektowego ds. Planowania Regionalnego z zakresu struktur przestrzennych
Małgorzata Słupczyńska	kierownik Zespołu Projektowego ds. Planowania Regionalnego z zakresu środowiska przyrodniczego
Elżbieta Janiczek	kierownik Zespołu Projektowego ds. Planowania Regionalnego z zakresu infrastruktury społeczno-ekonomicznej
Józef Stefan	kierownik Zespołu Projektowego ds. Planowania Regionalnego z zakresu infrastruktury technicznej
Agnieszka Drostek	kierownik Zespołu Projektowego Informacji Przestrzennej i Przetwarzania Danych

Wiesław Bocianowski	Anna Matyka
Lidia Bogucka	Jacek Morawski
Agata Bukała	Piotr Moroń
Monika Cwynar	Paweł Paż
Marcin Czarnota	Anna Potoczny
Krystyna Kołodziejczyk-Dobrzańska	Paweł Przybyła
Bartłomiej Głowacki	Jan Sadecki
Marta Guzik	Justyna Sieniawska
Anna Hawaj	Barbara Kowal-Słotwińska
Alicja Janiczek	Piotr Słotwiński
Jan Kluzek	Anna Skóra
Paweł Kocur	Lucyna Zymyn
Joanna Mach	Aleksandra Żak

Konsultant: Teresa Labuda

Recenzent: Janusz Korzeń

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	11
1.	INFORMACJE OGÓLNE, PODSTAWA PRAWNA I ZAKRES OPRACOWANIA PLANU	11
2.	PRZEBIEG PRAC PLANISTYCZNYCH.....	13
II.	SYNTEZA UWARUNKOWAŃ	19
1.	UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE.....	19
1.1.	WOJEWÓDZTWO W PRZESTRZENI EUROPEJSKIEJ	19
1.2.	WOJEWÓDZTWO W PRZESTRZENI KRAJOWEJ I DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	21
2.	UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	27
2.1.	STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA I SYSTEM OSADNICZY	27
2.2.	UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE	29
2.2.1.	Zasoby i zagrożenia środowiska przyrodniczego	29
2.2.2.	Dziedzictwo kulturowe i jego ochrona.....	32
2.3.	UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE	33
2.3.1.	Demograficzne	33
2.3.2.	Społeczne	34
2.3.3.	Gospodarcze	34
2.4.	KOMUNIKACJA	36
2.4.1.	Układ drogowy	36
2.4.2.	Układ kolejowy	37
2.4.3.	Lotniska	37
2.4.4.	Infrastruktura graniczna.....	38
2.5.	UWARUNKOWANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	38
2.5.1.	Energetyka	38
2.5.2.	Gospodarka wodno-ściekowa	40
2.5.3.	Gospodarka odpadami.....	40
2.5.4.	Telekomunikacja.....	41
2.6.	OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	41
3.	PROGNOZA DEMOGRAFICZNA DO 2030 ROKU	42
III.	WIZJA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	49
IV.	KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA ORAZ POLITYKA PRZESTRZENNA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	53
1.	SYSTEM OSADNICZY.....	57
1.1.	RÓWNOWAŻENIE SYSTEMU OSADNICZEGO ORAZ POPRAWA SPÓJNOŚCI TERYTORIALNEJ WOJEWÓDZTWA	57
1.1.1.	Utrzymanie policentrycznego charakteru osadnictwa.....	57
1.1.2.	Wzrost znaczenia miasta Rzeszowa poprzez rozwój funkcji metropolitalnych	58
1.1.3.	Wzmocnienie roli miast jako ośrodków kreujących wysoką jakość życia mieszkańców	59
1.1.4.	Poprawa funkcjonalności i spójności przestrzennej miast pełniących funkcje biegunów wzrostu	61
1.1.5.	Kształtowanie miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF)	65
1.1.6.	Wielofunkcyjny rozwój wiejskich obszarów funkcjonalnych (WOF)	69
2.	ŚRODOWISKO	74

2.1.	OCHRONA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH ORAZ ZAPEWNIENIE DOBREGO STANU ŚRODOWISKA	74
2.1.1.	Ochrona i racjonalna gospodarka zasobami kopalin	74
2.1.2.	Ochrona zasobów wodnych	77
2.1.3.	Zachowanie i zwiększenie skuteczności ochrony terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych	79
2.1.4.	Ochrona zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej	86
2.1.5.	Ochrona walorów przyrodniczych i klimatycznych miejscowości uzdrowiskowych	88
2.1.6.	Zapewnienie wysokiej jakości powietrza i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych	88
2.1.7.	Zmniejszanie uciążliwości hałasu	89
2.2.	ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA I MINIMALIZOWANIE ICH NEGATYWNYCH SKUTKÓW	90
2.2.1.	Ograniczanie zagrożenia powodziowego i przeciwdziałanie skutkom suszy	90
2.2.2.	Zapobieganie osuwiskom oraz minimalizowanie ich negatywnych skutków	91
2.2.3.	Przeciwdziałanie poważnym awariom i ograniczanie ich negatywnych skutków	92
2.2.4.	Likwidacja i ograniczanie negatywnego wpływu źródeł szczególnego zagrożenia oraz właściwa lokalizacja przedsięwzięć o znaczących oddziaływaniach na środowisko	93
2.3.	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	94
2.3.1.	Zachowanie i ochrona zabytkowych obiektów i założeń przestrzennych	94
2.3.2.	Zachowanie i ochrona walorów przestrzeni w tym walorów krajobrazu kulturowego	96
2.3.4.	Rozwijanie sieci szlaków kulturowych, jako istotnego elementu spajającego zasoby kulturowe województwa	99
2.3.5.	Ochrona pozostałych zasobów i elementów dziedzictwa kulturowego, w tym zasobów niematerialnych	100
3.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA	101
3.1.	PODNIESIENIE POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA	101
3.1.1.	Rozwój szkolnictwa wyższego	101
3.1.2.	Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia	102
3.1.3.	Wzmocnienie i rozwój potencjału kulturowego	103
3.1.4.	Kształtowanie i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	104
3.2.	KSZTAŁTOWANIE WARUNKÓW ROZWOJU GOSPODARCZEGO	106
3.2.1.	Zwiększenie potencjału gospodarczego i podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej województwa	106
3.2.2.	Lokalizacja wielkopowierzchniowych obiektów handlowych	108
3.2.3.	Racjonalne wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego w gospodarce rolnej	108
3.2.4.	Zrównoważony rozwój turystyki	110
4.	KOMUNIKACJA	113
4.1.	POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ WOJEWÓDZTWA	113
4.1.1.	Rozwój powiązań drogowych wzmacniających zewnętrzną dostępność komunikacyjną województwa w wymiarze krajowym i transgranicznym (międzynarodowym)	114
4.1.2.	Wzmocnienie i rozwój wewnątrzregionalnych powiązań komunikacyjnych Rzeszowa z ośrodkami subregionalnymi i lokalnymi oraz pomiędzy tymi ośrodkami	115
4.1.3.	Rozwój spójnego przestrzennie systemu kolejowego w zakresie zewnętrznych i wewnętrznych powiązań województwa	117
4.1.4.	Rozwój infrastruktury i usług transportu lotniczego	119

4.1.5. Zwiększenie dostępności infrastruktury granicznej na granicy województwa podkarpackiego z Ukrainą	119
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	120
5.1. ZWIĘKSZENIE BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO WOJEWÓDZTWA	120
5.1.1. Rozwój sieci przesyłowych i urządzeń elektroenergetycznych.....	120
5.1.2. Zwiększenie możliwości i zdolności przesyłowych gazociągów wysokiego ciśnienia o znaczeniu krajowym oraz dywersyfikacja źródeł zasilania	121
5.1.3. Zwiększenie możliwości i efektywności wykorzystania infrastruktury ciepłowniczej	123
5.1.4. Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE)	123
5.2. RACJONALNY ROZWÓJ GOSPODARKI WODNEJ I ŚCIEKOWEJ.....	125
5.2.1. Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód	125
5.2.2. Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	126
5.2.3. Rozwój gospodarki ściekowej na obszarze województwa	126
5.3. ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO.....	127
5.3.1. Racjonalne gospodarowanie odpadami komunalnymi.....	127
5.3.2. Gospodarowanie pozostałymi grupami odpadów	128
5.4. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TELEKOMUNIKACYJNEJ	129
5.4.1. Rozbudowa sieci telekomunikacyjnych oraz zwiększenie dostępu do internetu terenów trudno dostępnych i o małej gęstości zaludnienia	129
6. OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	130
6.1. ZWIĘKSZENIE ZDOLNOŚCI OBRONNEJ I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO	130
6.1.1. Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa publicznego oraz systemów infrastruktury transportowej i technicznej	131
6.1.2. Utrzymanie terenów zamkniętych i ich stref ochronnych dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa publicznego	132
V. OBSZARY PROBLEMOWE WRAZ Z ZASADAMI ZAGOSPODAROWANIA	137
1. OBSZARY WYMAGAJĄCE RESTRUKTURYZACJI I ROZWOJU NOWYCH FUNKCJI	137
1.1. OBSZARY TRACĄCE DOTYCHCZASOWE FUNKCJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE	138
1.2. OBSZARY O NAJNIŻSZYM POZIOMIE DOSTĘPU DO DÓBR I USŁUG WARUNKUJĄCYCH MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE.....	140
1.3. OBSZARY PRZYGRANICZNE.....	141
1.4. OBSZARY O NAJNIŻSZEJ DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ DO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO.....	142
1.5. OBSZARY NIEEFEKTYWNEJ GOSPODARKI ROLNEJ – OBSZARY PROBLEMOWE ROLNICTWA.....	144
1.6. OBSZARY O NAJNIŻSZYM STOPNIU ROZWOJU I POGARSZAJĄCYCH SIĘ PERSPEKTYWACH ROZWOJOWYCH.....	145
2. OBSZARY WYSTĘPOWANIA SZCZEGÓLNEGO ZJAWISKA W SKALI MAKROREGIONALNEJ	146
2.1. OBSZARY GÓRSKIE	146
2.2. OBSZARY OCHRONY GLEB DLA CELÓW PRODUKCJI ROLNEJ	147
2.3. TERENY ZAMKNIĘTE.....	148
2.4. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI	148
2.5. OBSZARY POTENCJALNEGO WYSTĘPOWANIA OSUWISK	149
2.6. OBSZARY PRZEKROCZEŃ STANDARDÓW CZYSTOŚCI POWIETRZA I DOPUSZCZALNEGO POZIOMU HAŁASU.....	149
3. OBSZARY KSZTAŁTOWANIA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO WYMAGAJĄCE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH.....	150

3.1.	OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO.....	150
3.2.	OBSZARY OCHRONY KRAJOBRAZÓW KULTUROWYCH	151
3.3.	OBSZARY OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ZASOBÓW WODNYCH	151
3.4.	OBSZARY STRATEGICZNYCH ŹRÓDŁ KOPALIN.....	151
VI.	OBSZARY WSPARCIA.....	155
1.	DZIEDZINA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH „KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA” ...	156
2.	DZIEDZINA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH „KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY”	158
3.	DZIEDZINA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH „SIEĆ OSADNICZA”	159
4.	DZIEDZINA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH „ŚRODOWISKO I ENERGETYKA”	162
VII.	REALIZACJA PLANU	171
1.	ZASADY WDRAŻANIA PLANU NA SZCZEBLU REGIONALNYM I LOKALNYM.....	171
2.	INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM	172
2.1.	INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU KRAJOWYM	172
2.2.	INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM.....	187
3.	INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM W UJĘCIU PODMIOTOWYM	193
	WYKAZ MAP.....	244
	WYKAZ RYSUNKÓW	245
	WYKAZ WYKRESÓW	247
	WYKAZ TABEL.....	248
	WYKAZ UŻYTYCH SKRÓTÓW	249

ROZDZIAŁ I WPROWADZENIE

I. WPROWADZENIE

1. INFORMACJE OGÓLNE, PODSTAWA PRAWNA I ZAKRES OPRACOWANIA PLANU

Dotychczas obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego (PZPWP) został uchwalony Uchwałą Nr XLVIII/522/2002 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w oparciu o przepisy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r., jako podstawowe narzędzie prowadzenia przez władze samorządowe województwa polityki regionalnej, w tym kształtowania i utrzymania ładu przestrzennego.

Po wejściu w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz.647 z późn. zm.) i po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej w 2004 r., nastąpiła zmiana sytuacji formalnej i prawnej w zakresie planowania przestrzennego w województwie.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Zarząd Województwa Podkarpackiego w 2004 r. dokonał okresowej oceny aktualności Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. Sporządzona została „Ocena zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym województwa podkarpackiego” wraz z oceną realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym przyjętych w PZPWP, które przedstawiono Sejmikowi Województwa Podkarpackiego. Wnioski z ww. oceny oraz nowe warunki formalne i prawne stały się podstawą do podjęcia uchwały Nr XXXI/340/04 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 listopada 2004 r. w sprawie zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego.

Zmiana PZPWP została przygotowana w Podkarpackim Biurze Planowania Przestrzennego w Rzeszowie jako nowa edycja planu, ze względu na konieczność dostosowania jego ustaleń do obowiązujących przepisów prawa oraz przyjętych dokumentów i programów krajowych i wojewódzkich.

Prace nad projektem zmiany planu prowadzono na podstawie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r., poz.596) oraz ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz.647 z późn. zm.) – (ustawa o pizp). Prace prowadzone były zgodnie z innymi obowiązującymi przepisami prawa, w tym, w zakresie: ochrony przyrody, krajobrazu, zabytków, ochrony środowiska, gospodarki odpadami, jak również uwzględniały obowiązujące umowy międzynarodowe.

Zakres planu wyznacza cytowana wyżej ustawa o pizp, zgodnie z art. 39 ust. 3 w planie województwa określa się w szczególności:

- podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych, w tym kierunki powiązań transgranicznych;
- system obszarów chronionych, w tym obszary ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony uzdrowisk oraz dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;
- obszary problemowe wraz z zasadami ich zagospodarowania oraz obszary metropolitalne;
- obszary wsparcia;

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin i udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, o której mowa w art. 47 ust. 1 pkt 1 oraz programy, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o pizp. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa umieszcza się te inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, o których mowa w art. 39 ust. 3 pkt 3 ustawy o pizp, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

W trakcie prac nad projektem zmiany PZPWP, w roku 2006 oraz roku 2009, został sporządzony dla potrzeb Zarządu Województwa Podkarpackiego „Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego” wraz z „Oceną realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ujętych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego”, które potwierdziły celowość sporządzenia zmiany planu.

W ramach prac nad PZPWP przygotowano opracowania analityczne i planistyczne, służące lepszemu rozpoznaniu problemów przestrzennych oraz społeczno-gospodarczych obszaru województwa, w tym:

- „Dobra kultury współczesnej w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego. Propozycje obiektów wraz z kryteriami wyboru”;
- „Studium rewitalizacji przestrzeni zdegradowanych w aspekcie rozwoju społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego”;
- „Obszary problemowe i konfliktowe w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego” (zaktualizowano w 2011 r.);
- „Delimitacja obszarów korzystnych dla rozwoju energetyki odnawialnej na terenie województwa podkarpackiego (zaktualizowano w 2013 r.);
- „Obszary atrakcyjności inwestycyjnej województwa podkarpackiego”;
- „Delimitacja Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w PZPWP”.

Podjęto prace nad innymi opracowaniami:

- „Studium wiejskich obszarów funkcjonalnych”;
- „Korytarze ekologiczne województwa podkarpackiego wraz z określeniem zasad ich zagospodarowania”;
- „Studium programowo-przestrzenne szlaku kulturowego Centralnego Okręgu Przemysłowego (COP-u) na terenie województwa podkarpackiego”;
- „Studium krajobrazowe województwa podkarpackiego”,
- „Studium krajobrazów kulturowych województwa podkarpackiego”,
- „Studium zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego miasta Rzeszowa”.

Dla potrzeb zmiany PZPWP opracowano w 2011 r. i uaktualniono w 2012 r. „Uwarunkowania rozwoju przestrzennego województwa podkarpackiego”, które umożliwiły określenie kierunków i zasad zagospodarowania województwa oraz ustalenie polityki przestrzennej jego rozwoju.

Tekst PZPWP zawiera syntezę uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, określającą aktualną sytuację regionu. W oparciu o zdefiniowane uwarunkowania oraz ustalenia Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020, przyjętej uchwałą Nr XXXVII/697/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 sierpnia 2013 r., sprecyzowana została wizja dalszego rozwoju województwa, jak również kierunki i zasady zagospodarowania oraz polityka przestrzenna jej realizacji. PZPWP w swej treści wskazuje również obszary problemowe oraz obszary wsparcia, wymagające specjalnej uwagi i pomocy, w celu pobudzenia ich rozwoju oraz zwiększenia konkurencyjności w skali lokalnej i ponadlokalnej. Plan określa również narzędzia realizacji jego ustaleń, zasady ich wdrażania oraz uwzględnia inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, stanowiące zadania rządowe i samorządu województwa.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego składa się z części tekstowej wraz z rysunkami poglądowymi oraz z części graficznej w postaci map w skali 1:200 000:

- nr 1: sieć osadnicza i komunikacja;
- nr 2: system obszarów chronionych;
- nr 3: gospodarka wodno-ściekowa i ochrona wód;
- nr 4: infrastruktura techniczna;
- nr 5: obszary problemowe;
- nr 6: inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym.

Oznaczenia przedstawione na mapach PZPWP mają charakter orientacyjny, właściwy dla skali, w której zostały sporządzone. Nie mogą w związku z tym stanowić podstawy do bezpośredniego przenoszenia ich do rysunków w skalach szczegółowych.

Do projektu PZPWP została sporządzona prognoza oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 46, art. 50 i 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

2. PRZEBIEG PRAC PLANISTYCZNYCH

- Podjęcie Uchwały Nr XXXI/340/04 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 listopada 2004 r. w sprawie zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego.
- Ogłoszenie informujące o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego w prasie z dnia 28 lutego 2005 r. (Gazeta Wyborcza) i z dnia 25 lutego 2008 r. (Nasz Dziennik) oraz przez obwieszczenie w urzędach

gmin, starostwach powiatowych, urzędzie marszałkowskim i urzędzie wojewódzkim w dniach od 10 marca do 10 czerwca 2005 r. i od 1 marca do 31 maja 2008 r.

- Zawiadomienie na piśmie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania planu – 2005 rok i 2008 rok.
- Rozpatrzenie uwag i wniosków – przeanalizowano wnioski zgłaszane przez instytucje, organy samorządowe i rządowe oraz osoby fizyczne.

Napływające wnioski do zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego pogrupowano w wykazy uporządkowane według dat wpływu:

- wnioski złożone po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzenia zmiany planu z dnia 25 lutego 2005 r. – 73 wnioski;
- wnioski urzędów administracji rządowej i samorządowej złożone po powtórnym ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzenia zmiany planu z dnia 8 lutego 2008 r. – 67 wniosków;
- wnioski instytucji złożone po powtórnym ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzenia zmiany planu z dnia 8 lutego 2008 r. – 111 wniosków;
- wnioski osób fizycznych złożone po powtórnym ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzenia zmiany planu z dnia 8 lutego 2008 r. – 6 wniosków;
- wnioski do aktualizacji strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020 wykorzystane przy sporządzaniu projektu planu złożone po konsultacjach społecznych w 2012 r. – 2 wnioski.

Zgłaszane wnioski dotyczyły uwzględnienia w planie obiektów i obszarów proponowanych pod rozwój infrastruktury technicznej, infrastruktury społecznej, zachowania i tworzenia nowych obszarów ochrony przyrody i krajobrazu oraz określenia hierarchii sieci osadniczej.

Marszałek Województwa Podkarpackiego, stosownie do art. 41, ust. 1, pkt 3 ustawy o pizp w dniu 13 maja 2013 r. rozpatrzył złożone wnioski do zmiany planu. Większość wniosków została uwzględniona. Wnioski, które nie zostały uwzględnione w projekcie planu wykraczały poza zakres planu określony w art. 39, ust. 3 ww. ustawy, nie stanowiły inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym lub dotyczyły planów niższego rzędu.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przewiduje (art. 49 ust.2), że Ministrowie i centralne organy administracji rządowej występują do marszałka właściwego województwa z wnioskiem o wprowadzenie programów zawierających zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Do Marszałka Województwa Podkarpackiego nie wpłynął żaden wniosek w tym zakresie.

- Opracowanie projektu PZPWP, które podzielono na dwie fazy, w tym:

FAZA I – ocena stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego obejmująca:

- prace analityczne z zakresu komunikacji i infrastruktury, środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i turystyki, zagadnień gospodarczych i społecznych;
- delimitację miejskich obszarów funkcjonalnych;
- opracowanie diagnozy prospektywnej;
- opracowanie ekofizjografii charakteryzującej poszczególne elementy przyrodnicze na obszarze województwa oraz ich wzajemne powiązania;

- identyfikację obszarów problemowych wymagających rozwiązania w różnych horyzontach czasowych;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju regionalnego odnoszące się do poszczególnych dziedzin gospodarki przestrzennej województwa podkarpackiego.

FAZA II – opracowanie projektu PZPWP obejmującego:

- syntezę uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych rozwoju przestrzennego województwa z uwzględnieniem wizji rozwoju oraz priorytetów w dziedzinie gospodarki przestrzennej określonych w strategii rozwoju województwa, a także ustaleń Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- kierunki i zasady zagospodarowania wraz z polityką przestrzenną rozwoju, w tym ustaleń dotyczących: systemu osadniczego, środowiska naturalnego i kulturowego, infrastruktury społeczno-gospodarczej, komunikacji, infrastruktury technicznej, obronności i bezpieczeństwa publicznego,
- obszary problemowe wraz z zasadami zagospodarowania,
- obszary wsparcia,
- narzędzia realizacji planu, w tym inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym uwzględnione w dokumentach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa.

W ramach prac nad projektem zmiany PZPWP w tej fazie opracowano **prognozę oddziaływania na środowisko** ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa¹.

- Opiniowanie i uzgadnianie projektu PZPWP z zainteresowanymi organami administracji rządowej i samorządowej (art. 41 ust.1 pkt. 5, 6 i 7 ustawy o pizp), w tym:
  - uzyskanie opinii Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej;
  - skierowanie projektu PZPWP do opiniowania, do właściwych instytucji i organów, a także do wojewody, zarządów powiatów, wójtów, burmistrzów gmin i prezydentów miast położonych na terenie województwa oraz rządowych i samorządowych organów administracji publicznej na terenach przyległych do granic województwa;
  - uzgodnienie projektu z organami określonymi w przepisach odrębnych;
  - uzgodnienie z Ministrem Infrastruktury i Rozwoju w celu stwierdzenia jego zgodności z KPZK i programami rządowymi, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o pizp.
- Przedstawienie PZPWP Sejmikowi Województwa Podkarpackiego do uchwalenia.

---

¹ Zgodnie z art. 46, art. 50 i 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235).

ROZDZIAŁ II

SYNTEZA UWARUNKWAŃ

II. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Uwarunkowania zewnętrzne wyznaczają miejsce i rolę województwa w przestrzeni europejskiej i krajowej, wymagają uwzględnienia w planie zagospodarowania przestrzennego, determinują określenie zasad i kierunków rozwoju województwa oraz mają wpływ na prowadzenie przez samorząd województwa polityki regionalnej.

Warunki naturalne występujące na obszarze województwa podkarpackiego w znacznym stopniu przesądziły o równoleżnikowym układzie struktury funkcjonalno-przestrzennej, wykształconej w procesach antropogenicznych. W trakcie historycznych procesów urbanizacyjnych, wzdłuż tras komunikacyjnych powstawały miasta, będące węzłami w pasmowo-węzłowej strukturze przestrzennej. Ciągłość układów komunikacyjnych oraz wykształconych wzdłuż nich korytarzy osadniczych spowodowała, iż południowa Polska, w tym województwo podkarpackie, zachowała do dziś mocne powiązania komunikacyjne, kulturowe i gospodarcze.

Obszar województwa podkarpackiego leży na skrzyżowaniu historycznych traktów o przebiegu równoleżnikowym i południkowym. Na terenie województwa ma kontynuację główne pasmo aktywności społeczno-gospodarczej, związane z historycznym „krakowskim” traktem handlowym. Drugim ważnym pasmem mającym tradycje historyczne, jest przebiegające równolegle pasmo południowe, leżące pomiędzy pasem gór i pogórzy.

W okresie zaborów przez teren dzisiejszego województwa podkarpackiego przebiegała granica państwowa Rosji i Austro-Węgier. Dopiero po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. wykształciły się ponownie powiązania północ-południe, które łączą regiony o odmiennych tradycjach kulturowych i różnym stopniu rozwoju gospodarczego. W układzie południkowym, na północnym-zachodzie województwa barierą rozwoju powiązań komunikacyjnych, społecznych, czy gospodarczych stanowi rzeka Wisła. Naturalną granicę z Ziemią Lubelską stanowi Roztocze, obszar słabo zagospodarowany, o wysokich walorach przyrodniczych. Istotnym zagadnieniem w rozwoju województwa jest odbudowa i rozbudowa sieci powiązań funkcjonalnych w kierunku północnym i północno-zachodnim, celem lepszego połączenia regionu z Polską centralną i północną.

1.1. WOJEWÓDZTWO W PRZESTRZENI EUROPEJSKIEJ

Polska jest członkiem Unii Europejskiej od 1 maja 2004 r. na mocy tzw. Traktatu akcesyjnego podpisanego 16 kwietnia 2003 r. w Atenach. Przynależność Polski do UE niesie za sobą daleko idące skutki społeczne, polityczne i gospodarcze, w tym również związane z kształtowaniem polityki przestrzennej oraz problematyką zagospodarowania przestrzennego, określoną między innymi w dokumentach unijnych (Agenda Terytorialna, Karta Lipska oraz tzw. Dyrektywa INSPIRE² czy program badawczy ESPON³).

² Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE), (Dz. Urz. L 108 z 25.04. 2007)

³ Europejska Sieć Obserwacyjna Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej. Program badawczy KE o silnym znaczeniu opinotwórczym, w którym uczestniczy 27 państw UE oraz Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria

Województwo podkarpackie położone w południowo-wschodniej części Polski graniczy od wschodu z Ukrainą, a od południa ze Słowacją.

Granica polsko-ukraińska jest jednocześnie granicą Unii Europejskiej i strefy Schengen, dlatego stanowi istotną barierę rozwoju kontaktów i współpracy transgranicznej. Pomimo przebiegu transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T, łączącej województwo podkarpackie z obwodem lwowskim, niedostateczna ilość przejść granicznych, niezadowalający stan techniczny infrastruktury drogowej i kolejowej (m.in. różna szerokość rozstawu torów kolejowych), nie sprzyjają rozwojowi powiązań funkcjonalnych, gospodarczych, czy społecznych. Perspektywiczną szansą na ich rozwój, jest wstąpienie Ukrainy do Unii Europejskiej, a tym samym rozwój gospodarczy zachodniej Ukrainy, co umożliwi prowadzenie szerokiej współpracy transgranicznej w zakresie gospodarki, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia.

Słowacja, tak jak i Polska objęta jest układem z Schengen, w związku z czym, możliwa jest swoboda przepływu osób, towarów i kapitału, a także swobodnego świadczenia usług, stanowiących istotny czynnik rozwoju regionów przygranicznych oraz tworzenia się i wzmacniania powiązań funkcjonalnych. Barierę w budowaniu powiązań funkcjonalnych pogranicza polsko-słowackiego stanowi niewystarczające skomunikowanie drogowe i słabe kolejowe, wysoka lesistość i górzystość terenu oraz niski poziom zaludnienia i rozwoju gospodarczego północno-wschodniej Słowacji.

W europejskiej sieci osadniczej na terenie województwa wyróżnia się miasto Rzeszów, jako funkcjonalny obszar miejski (FUA) o znaczeniu transnarodowym/krajowym oraz miasta: Krosno i Przemyśl, jako FUA o znaczeniu regionalnym/lokalnym.

Województwo wpisuje się w europejski system ochrony przyrody z funkcjonującym Międzynarodowym Rezerwatem Biosfery „Karpaty Wschodnie”, planowanym rezerwatem biosfery „Roztocze-Puszcza Solska” oraz wyznaczonymi na podstawie Dyrektywy Ptasiej 8 obszarami Natura 2000 i 55 obszarami proponowanymi do wyznaczenia na podstawie Dyrektywy Siedliskowej. Obecnie w europejskich koncepcjach ochrony przyrody największe znaczenie przypisuje się tworzeniu Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000 i łączących je korytarzy ekologicznych, które w przyszłości mogą się stać elementami tej sieci. Korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym i krajowym przebiegają również przez teren województwa podkarpackiego.

Sieć transportowa województwa podkarpackiego tworzy system w pełni powiązany z układem krajowym i międzynarodowym, w tym z nowo wyznaczoną przez Unię Europejską⁴, transeuropejską siecią transportową (TEN-T) do 2050 roku. Przez teren województwa przebiega sieć bazowa i kompleksowa transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T. Elementami sieci bazowej są: droga międzynarodowa E40 (droga krajowa nr 4) relacji: granica państwa (Niemcy) – Wrocław – Katowice – Kraków – Rzeszów – Korczowa – granica państwa – Ukraina (Kijów), autostrada A4 relacji: granica państwa (Niemcy) – Jędrzychowice – Katowice – Kraków – Rzeszów – Korczowa – granica państwa – Ukraina (Lwów); droga ekspresowa S19 odcinek: Rze-

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylające decyzję nr 661/2010/UE (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, str. 1–128) oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę”, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010 (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, str. 129–171).

szów – Lublin oraz magistrała kolejowa E30, w którą wpisuje się linia kolejowa nr 91 relacji Kraków Główny Osobowy – Medyka – granica państwa. Do sieci kompleksowej należą: droga ekspresowa S19 odcinek Rzeszów – Barwinek – Słowacja i droga ekspresowa S74 Nisko – Opaków oraz linie kolejowe nr: 68, 74 i 25 i węzeł przeładunkowy Żurawica – Przemyśl – Medyka.

Liniami energetycznymi na terenie województwa podkarpackiego wchodzącymi w strukturę istniejących transeuropejskich sieci energetycznych TEN-E jest pięć linii o napięciu 400 kV wraz ze stacjami elektroenergetycznymi w Iskrzyni k. Krosna i w Widelce k. Rzeszowa. Dwie z nich mają połączenie ze stacją elektroenergetyczną Lemešany na Słowacji. Przez teren województwa przebiega linia 750 kV relacji Rzeszów (stacja Widelka) – granica państwa z Ukrainą, obecnie nie eksploatowana. Prowadzone prace modernizacyjne i przewidziana budowa sprzęgła prądu stałego, stwarzają szansę tranzytu ukraińskiej energii. Elementami europejskiego systemu energetycznego są również przebiegające przez obszar województwa magistrale gazowe: południowa, relacji Hermanowice – Odolanów i północna, relacji Jarosław – Odolanów.

Istniejące magistralne sieci światłowodowe, zlokalizowane na terenie województwa podkarpackiego, stanowią element transeuropejskiej przestrzeni telekomunikacyjnej i wpisują się w zakres funkcjonowania sieci eTEN⁵.

1.2. WOJEWÓDZTWO W PRZESTRZENI KRAJOWEJ I DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH

Określając miejsce i rolę województwa w przestrzeni krajowej, należy uwzględnić zarówno uwarunkowania wynikające z jego położenia geograficznego, jak i te, wynikające z ustaleń i zapisów dokumentów strategicznych, przyjmowanych na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

Województwo podkarpackie graniczy z trzema województwami:

- od zachodu z województwem małopolskim, z którym jest powiązane wspólną bogatą historią i tradycją o silnym oddziaływaniu, szczególnie miasta Krakowa; ciągłość występowania obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych stanowi szansę rozwoju turystyki, jako istotnej gałęzi gospodarki obu regionów; aktywizacji społeczno-gospodarczej sprzyja przebiegająca przez obydwa województwa transeuropejska sieć transportowa TEN-T;
- od północnego-zachodu z województwem świętokrzyskim, gdzie podstawową barierą w rozwijaniu powiązań funkcjonalnych, strukturalnych i społeczno-gospodarczych obu województw stanowi rzeka Wisła oraz występujące zagrożenie powodziowe; wspólnych działań wymaga: budowa przeprawy mostowej przez Wisłę w Połańcu, zakończenie likwidacji i rekultywacji terenów pogórnich siarki, położonych po obydwu stronach rzeki Wisły, zagospodarowanie tych terenów zgodnie z przyjętym wodno-rekreacyjnym kierunkiem rekultywacji oraz przeciwdziałanie zagrożeniu powodziowemu;
- od północnego-wschodu z województwem lubelskim, z którym jest powiązane elementami infrastrukturalnymi, wspólnymi zasobami przyrodniczo-kulturowymi, a także współpracą

⁵ Trans-European Telecommunications Networks

gospodarczą w ramach specjalnych stref ekonomicznych i klastrów przemysłowych; barierą rozwoju stanowi sieć drogowa niskiej jakości i niewystarczającej przepustowości.

Kluczowym dokumentem strategicznym szczebla krajowego, dotyczącym zagadnień z zakresu zagospodarowania przestrzennego jest **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030** (KPZK 2030)⁶. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustalenia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju uwzględnia się w planie zagospodarowania przestrzennego województwa. W stosunku do planów zagospodarowania przestrzennego województw, KPZK 2030 nakłada obowiązek wprowadzenia ustaleń i zaleceń odnoszących się do delimitacji obszarów funkcjonalnych oraz wdrożenia działań o charakterze planistycznym w formie opracowania strategii, planów i studiów zagospodarowania przestrzennego.

Wizja przestrzennego zagospodarowania Polski w 2030 roku jest sformułowana w odniesieniu do strategicznych wyzwań stojących przed gospodarką Polską i opiera się na pięciu pożądanych cechach polskiej przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym.

Celem strategicznym określonym w KPZK 2030 jest: „Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie”.

Realizację wizji przestrzennego zagospodarowania Polski, według KPZK 2030 powinny zapewniać traktowane łącznie następujące cele polityki przestrzennego zagospodarowania:

- 1) podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną, przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności;
- 2) poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów;
- 3) poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
- 4) kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
- 5) zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
- 6) przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Nowa idea zintegrowanego rozwoju terytorialnego kraju opiera się na obszarach funkcjonalnych, tj. obszarach charakteryzujących się wspólnymi cechami geograficznymi, społeczno-gospodarczymi i przestrzennymi, połączonych siecią powiązań funkcjonalnych. KPZK 2030 wyróżnia następujące typy obszarów: miejskie obszary funkcjonalne, wiejskie obszary funkcjo-

⁶ Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 została przyjęta Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r., opublikowana w Monitorze Polskim z dnia 27 kwietnia 2012 r.

nalne, obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej, obszary kształtowania potencjału rozwojowego oraz obszary funkcjonalne wymagające rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej. Na terenie województwa podkarpackiego występują niżej wymienione typy obszarów funkcjonalnych:

- miejskie obszary funkcjonalne: ośrodka wojewódzkiego – miasta Rzeszowa, pełniące oprócz funkcji regionalnych, szereg funkcji o znaczeniu krajowym oraz ośrodków subregionalnych – miast: Przemyśla, Stalowej Woli, Mielca, Tarnobrzega i Krosna⁷;
- wiejskie obszary funkcjonalne: uczestniczące w procesach rozwojowych oraz wymagające wsparcia procesów rozwojowych;
- obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej, tj.: obszary górskie, ochrony gleb dla celów produkcji rolnej, narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz tereny zamknięte;
- obszary kształtowania potencjału rozwojowego: cenne przyrodniczo, ochrony krajobrazów kulturowych, ochrony i kształtowania zasobów wodnych oraz strategicznych złóż kopalin;
- obszary funkcjonalne wymagające rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej, w tym: obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych, miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze, obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe, obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego oraz obszary przygraniczne.

Kluczowe znaczenie dla transportu międzynarodowego i krajowego na obszarze województwa podkarpackiego ma sieć dróg krajowych. W przyszłości najważniejszą rolę na jego terenie odgrywać będą:

- autostrada A4 relacji: granica państwa – Jędrzychowice – Rzeszów – Korczowa – granica państwa;
- droga ekspresowa S19 relacji: granica państwa – Kuźnica – Lublin – Nisko – Rzeszów – Barwinek – granica państwa;
- droga ekspresowa S74 relacji: S12 (Sulejów) – Kielce – Stalowa Wola – S19 (Nisko);
- droga ekspresowa relacji Krosno – Sanok w ciągu obecnej drogi krajowej nr 28.

KPZK 2030 zakłada także poprawę dostępności miast wojewódzkich do poziomu nieprzekraczającego 120 min czasu dojazdu, jak również integrację różnych systemów transportu poprzez zastosowanie systemów multimodalnych i rozpowszechnienie tzw. systemu „parkuj i jedź”.

Przez teren województwa podkarpackiego przebiegają linie kolejowe o znaczeniu państwowym: linia nr 91, nr 68 oraz nr 25, które razem z łączącą je linią nr 74, umożliwiają skomunikowanie województwa podkarpackiego z Warszawą przez Skarżysko-Kamienną

Dużą rolę nadal odgrywać będą funkcjonujące międzynarodowe lotniska „Rzeszów-Jasionka” i „Mielec” oraz pozostałe, wpisane do Rejestru lotnisk cywilnych, a także drogowe, kolejowe i lotnicze przejścia graniczne o charakterze międzynarodowym.

⁷ „Delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych w Planie zagospodarowania województwa podkarpackiego” - PBPP w Rzeszowie, Rzeszów 2012 r.

KPZK 2030 podkreśla wysokie walory przyrodnicze oraz dużą różnorodność biologiczną polskiej przestrzeni, w tym województwa podkarpackiego, gdzie Krajowy System Obszarów Chronionych obejmuje 44,7%⁸ jego powierzchni (w Polsce 32,5%). W przyszłości zakłada się powstanie spójnego systemu ochrony przyrody i krajobrazu, na który składać się będą: Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000, Krajowy System Obszarów Chronionych i system ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym zabytkowych budowli, zespołów urbanistycznych i ruralistycznych, sylwet miast, pomników historii i parków kulturowych. Planuje się również rozwój sieci parków krajobrazowych, a także powiększanie oraz tworzenie nowych parków narodowych, w tym utworzenie na terenie województwa podkarpackiego Turnickiego Parku Narodowego. Wzdłuż wschodniej granicy kraju, m. in. na terenie Karpat, jako korytarza ekologicznego o znaczeniu paneuropejskim oraz na terenie Rostocza, planowany jest rozwój systemu obszarów chronionych, zapewniających łączność i spójność działań ochronnych po obu stronach granicy Unii Europejskiej (transgraniczne obszary chronione: „Rostocze i „Beskidy Wschodnie”). Ponadto ma powstać spójna, hierarchiczna sieć węzłów i korytarzy ekologicznych, stanowiąca część sieci kontynentalnej.

Krajowy System Elektroenergetyczny na terenie województwa podkarpackiego funkcjonuje w oparciu o linie przesyłowe i duże elektrownie wodne. Do roku 2030 przewiduje się wzrost znaczenia energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Przez obszar województwa przebiegają również główne sieci gazowe, zasilające Polskę w gaz ziemny importowany z Rosji oraz wydobywany z odwiertów znajdujących się na terenie województwa. Przewiduje się zwiększenie zużycia gazu, a także procentowy wzrost udziału gazu ziemnego w produkcji energii w stosunku do innych nośników. Zakłada się również rozpoczęcie eksploatacji złóż niekonwencjonalnych oraz około dwukrotne zwiększenie pojemności czynnej podziemnych magazynów gazu. Planuje się poprawę dostępności cyfrowej w oparciu o już istniejące sieci szkieletowe oraz nowo budowane, umożliwiające powszechny dostęp do sieci szerokopasmowej.

Wizja rozwoju kraju przewiduje racjonalną rozbudowę infrastruktury technicznej wodno-ściekowej. Zabudowa hydrotechniczna rzek wynikająca z konieczności ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania klęskom suszy, wymaga uwzględnienia potrzeb związanych z ochroną ekosystemów. Zakłada się przywrócenie zdolności retencjonowania wody na poziomie ekosystemów, rozbudowę retencji wód w małych zbiornikach, wykorzystywanie retencji polderowej oraz radykalne ograniczanie zabudowy terenów zalewowych. Na obszarze województwa podkarpackiego zakłada się między innymi budowę zbiornika Kąty-Myscowa oraz realizację sieci mniejszych zbiorników w górnej części dorzecza Wisły, jak również przebudowę obwałowań w całym jej dorzeczu, w tym między innymi na terenie miasta Rzeszowa.

W zakresie gospodarki ściekowej należy w systemy kanalizacyjne wyposażać wszystkie aglomeracje oraz zapewnić minimum 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych, co wymusza konieczność modernizacji wielu oczyszczalni ścieków z terenu województwa podkarpackiego.

W zakresie odpadów komunalnych, przewiduje się budowę systemów gospodarki odpadami w oparciu o ponadlokalne zakłady, obejmujące swoim zasięgiem teren danego woje-

⁸ Rocznik Statystyczny Województw, GUS - Warszawa, 2012 r. (powierzchnia obszarów łącznie z tą częścią Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych).

wództwa. Odpady przemysłowe i niebezpieczne będą podlegać procesom odzysku i unieszkodliwiania w instalacjach zlokalizowanych na terenie całego kraju.

We wszystkich opracowaniach planistycznych, zwłaszcza w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, polityka przestrzenna powinna tworzyć warunki do zapewnienia wymagań obronności i bezpiecznego funkcjonowania państwa, w tym niepodległości i nie naruszalności jego terytorium. Osiągnięcie tego celu nastąpi poprzez takie ukształtowanie struktury przestrzennej województwa, które zminimalizuje zagrożenia zarówno militarne, jak i zagrożenia naturalne (powodzie, klęski żywiołowe i inne katastrofy), czy cywilizacyjne.

Innymi dokumentami strategicznymi, których zapisy wpływają na ustalenia planu są:

- **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności** przyjęta uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r., zgodnie z którą rozwój Polski, a więc również województwa podkarpackiego, powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa (efektywności). Celem strategicznym, przedstawionym w dokumencie działań jest poprawa jakości życia Polaków, której miarami będą: wzrost wartości PKB per capita, zwiększenie spójności społecznej oraz zmniejszenie nierównomierności o charakterze terytorialnym. Osiągnięcie zakładanego celu opiera się na: budowaniu podstaw dla innowacyjności kraju, terytorialnym równoważeniu rozwoju (tworzenie warunków dla szerokiego promieniowania i rozprzestrzeniania się korzyści rozwojowych z „biegunów wzrostu”, czyli głównie miast, oraz stymulowanie potencjałów rozwojowych pozostałych obszarów – ośrodków regionalnych, lokalnych, obszarów wiejskich) oraz solidarności międzypokoleniowej.
- **Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo**, która została przyjęta 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów, oparta jest na scenariuszu stabilnego rozwoju. Jej głównym celem jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Realizacji strategii służyć mają trzy obszary strategiczne: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka oraz spójność społeczna i terytorialna, w których koncentrować się będą działania polegające na usuwaniu barier rozwojowych, przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjałów społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które odpowiednio wzmocnione, będą stymulowały rozwój.
- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR)** przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 r. ogłoszona w M.P. Nr 36, poz. 423 z dnia 20 maja 2011 r. Dokument określa cele, priorytetowe zadania i wyzwania dla rządu i samorządów w odniesieniu do rozwoju kraju, w świetle założeń polityki regionalnej. Celem strategicznym KSRR jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju: wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Rozwinięcie stanowią trzy cele szczegółowe: wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów (konkurencyjność), budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych (spójność) oraz tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie (sprawność).

- **Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020 (SRPW)** przyjęta przez Radę Ministrów 11 lipca 2013 r., która wyznacza główne kierunki rozwoju makroregionu (obejmuje województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie) oraz stanowi podstawę do podejmowania dodatkowych działań, dynamizujących wzrost gospodarczy i społeczny. Wizja rozwojowa dla Polski Wschodniej określa trzy spójne szanse na zdynamizowanie procesów rozwojowych: podnoszenie poziomu innowacyjności makroregionalnej gospodarki bazujące na ugruntowanych wiodących specjalizacjach gospodarczych, przy jednoczesnym wzmocnieniu potencjału sektora nauki i badań do kreowania rozwiązań o charakterze innowacyjnym; aktywizacja zasobów pracy i podniesienie jakości kapitału ludzkiego, co będzie sprzyjać większemu włączeniu społecznemu oraz systematycznemu podnoszeniu i wzmocnieniu umiejętności i kompetencji kadr; zbudowanie intensywnych powiązań społeczno-gospodarczych z lepiej rozwiniętym otoczeniem, dla których warunkiem niezbędnym jest zintegrowana i efektywna infrastruktura powiązań komunikacyjnych, zarówno zewnętrznych – z krajowymi biegunami wzrostu, jak i wewnętrznych – wzmacniających terytorialną spójność makroregionów, a także rozwój infrastruktury elektroenergetycznej.

Najważniejszym dokumentem strategicznym szczebla wojewódzkiego, którego ustalenia uwzględnia się w planie zagospodarowania przestrzennego województwa jest **Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020**⁹.

Głównym celem nowej strategii województwa jest cyt.: „Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców.”

Wyznaczony cel główny zamierza się osiągnąć poprzez cele strategiczne w poszczególnych obszarach działań. Cele strategiczne określono dla czterech dziedzin działań strategicznych:

- „Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka” – Cel 1: Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej;
- „Kapitał ludzki i społeczny” – Cel 2: Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców;
- „Sieć osadnicza” – Cel 3: Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu;
- „Środowisko i energetyka” – Cel 4: Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa

Przyjęto, iż cele te powinny być możliwe do osiągnięcia w zakładanym czasie realizacji strategii, tj. do 2020 r. Wszystkie cele i priorytety ustalone w strategii rozwoju województwa przekładają się na kierunki zagospodarowania przestrzennego i politykę przestrzenną, zapisane w planie zagospodarowania przestrzennego województwa.

⁹ Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020 została uchwalona Uchwałą Nr XXXVII/697/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 sierpnia 2013 r.

2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

Uwarunkowania wewnętrzne mają wpływ na sposób zagospodarowania obszaru województwa oraz na perspektywiczne kierunki zagospodarowania jego przestrzeni. Uwarunkowania wewnętrzne pozwalają zidentyfikować istniejące na obszarze województwa potencjały rozwojowe.

Województwo podkarpackie jest najdalej na południe wysuniętym województwem Polski. Posiada powierzchnię 17 846 km², co stanowi 5,7% powierzchni kraju. Liczba mieszkańców województwa wynosi 2 128,7 tys.¹⁰. Województwo podkarpackie pod względem liczby ludności zajmuje 9 pozycję w kraju i obejmuje 5,5% ogółu jego ludności. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 119 osób na 1 km² (średnia w Polsce – 123/km²)¹¹. W regionie występuje wyraźne przestrzenne zróżnicowanie rozmieszczenia ludności, która koncentruje się w środkowej i południowej części województwa, w paśmie o kierunku równoleżnikowym od Dębicy przez Rzeszów, Jarosław po Przemyśl oraz od Jasła przez Krosno po Sanok. Na terenie województwa zlokalizowanych jest 51 miast i 1660 miejscowości wiejskich, które tworzą 21 powiatów ziemskich, 4 powiaty grodzkie i 160 gmin, w tym 16 gmin miejskich, 110 wiejskich i 34 miejsko-wiejskie.

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego teren województwa położony jest w obrębie prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, Karpaty Wschodnie z Podkarpaciem Wschodnim, niewielki skrawek północno-wschodni należy do prowincji Wyżyny Polski.

Środowisko przyrodnicze województwa podkarpackiego charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem rzeźby terenu, budowy geologicznej, szaty roślinnej i klimatu oraz występujących zasobów wodnych.

Synteza uwarunkowań wewnętrznych obejmuje: sieć osadniczą, środowisko, infrastrukturę społeczno-gospodarczą i infrastrukturę techniczną.

2.1. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA I SYSTEM OSADNICZY

Struktura funkcjonalno-przestrzenna województwa została ukształtowana przez uwarunkowania wynikające między innymi z przesłanek historycznych, kulturowych, społecznych i gospodarczych. Na obecną strukturę funkcjonalno-przestrzenną województwa, określoną w dotychczas obowiązującym PZPWP, składają się:

- Ukształtowane historycznie pasma intensywnych procesów urbanizacji – pasma aktywności i ciągłego rozwoju, na których występuje koncentracja elementów infrastruktury technicznej, społeczno-gospodarczej i osadnictwa (tj. obszary o funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcji pozarolniczej z miastami pełniącymi rolę biegunów wzrostu), usytuowane głównie wzdłuż tranzytowych korytarzy infrastrukturalnych (szczególnie transportu drogowego):
  - pasmo centralne – związane z układem komunikacji drogowej i kolejowej o znaczeniu europejskim (część III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego); w strukturze pasma centralnego dominującą rolę odgrywa miasto Rzeszów; funkcje węzłów aktywności go-

¹⁰ GUS – Rocznik statystyczny województw 2012 r. – Warszawa 2013 r.

¹¹ GUS – Rocznik statystyczny województw 2012 r. – Warszawa 2013 r.

- spodarczej w tym obszarze pełnią: Dębica, Ropczyce, Sędziszów Małopolski, Łańcut, Jarosław i Przemyśl;
- pasmo północno-zachodnie – zapoczątkowane procesami urbanizacyjnymi związanymi z powstaniem w latach 30-tych XX wieku Centralnego Okręgu Przemysłowego oraz rozwojem dużych ośrodków przemysłu hutniczego, metalowego, maszynowego, chemicznego, włókienniczego; głównymi węzłami – ośrodkami rozwoju położonymi w tym paśmie są miasta: Dębica, Mielec i Tarnobrzeg;
  - pasmo północno-wschodnie – związane z osadnictwem wzdłuż dróg krajowych nr 77 i 19, linii kolejowej Przeworsk – Rozwadów oraz doliny Sanu; jest to ważny korytarz przebiegu tranzytowych sieci gazowych z Ukrainy do centralnej Polski oraz sieci energetycznych z elektrowni Stalowa Wola do Jarosławia; węzłami aktywności gospodarczej w tym paśmie są miasta: Stalowa Wola, Leżajsk i Jarosław;
  - pasmo południowe – położone równolegle do pasma centralnego, współcześnie związane z drogami krajowymi nr 28 i nr 84, od Wadowic (województwo małopolskie) poprzez Ustrzyki Dolne do przejścia granicznego z Ukrainą w Krościenku i z linią kolejową ze Stróż (województwo małopolskie) do Krościenka; ośrodki miejskie pełniące funkcje węzłów aktywności gospodarczej w tym paśmie to: Jasło, Krosno i Sanok.
  - Układ węzłowy, który stanowią ww. ośrodki miejskie – bieguny wzrostu położone w pasmach urbanizacji oraz położone poza pasmami ośrodki miejskie związane z funkcjami obszarów nieurbanizowanych, tj.: Błażowa, Brzostek, Brzozów, Cieszanów, Dynów, Kańczuga, Kolbuszowa, Kołaczyce, Lubaczów, Narol, Nowa Dęba, Oleszyce, Pruchnik, Radomyśl Wielki, Sieniawa, Sokołów Małopolski, Strzyżów i Ulanów.
  - Układ strefowy związany z funkcjami obszarów wynikającymi z warunków naturalnych, tj. strefy:
    - koncentracji podmiotów gospodarczych,
    - produkcji rolnej,
    - gospodarki leśnej,
    - specjalna,
    - rozwoju turystyki, wypoczynku i funkcji uzdrowiskowych
    - ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
    - przygraniczna.
  - Układ liniowy obejmujący elementy infrastruktury technicznej, w tym komunikacji.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 wprowadza nowe podejście do problematyki zagospodarowania przestrzennego, polegające na efektywnym wykorzystaniu terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych, dla osiągnięcia ogólnych celów – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym.

Zgodnie z wizją KPZK 2030 rozwój województwa odbywać się będzie nie w pasmach, ale na całym obszarze, koncentrując się w węzłach, które tworzą największe miasta. Zakłada się utrzymanie i wzmocnienie ukształtowanej, policentrycznej struktury osadniczej oraz przewiduje utworzenie sieci powiązań funkcjonalnych pomiędzy ośrodkami wojewódzkimi, a pozostałymi miastami, w których następuje koncentracja funkcji znaczących dla rozwoju danego województwa.

Na podstawie ustaleń KPZK 2030 oraz priorytetów w zakresie sieci osadniczej określonych w strategii rozwoju województwa podkarpackiego, strukturę funkcjonalno-przestrzenną województwa tworzyć będą, nie jak dotychczas układy strefowe i pasmowe, a nakładające się na siebie obszary funkcjonalne. Na części z tych obszarów dochodzi do konfliktów przestrzennych, czy dysfunkcji rozwojowych, dlatego niektóre z nich zostały zaliczone do obszarów problemowych (zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Podstawowe elementy sieci osadniczej województwa stanowią:

- miasto Rzeszów – ośrodek krajowy pełniący niektóre funkcje metropolitalne, największe miasto w województwie (182,0 tys. mieszkańców – 2012 r.) stanowi centrum: administracji rządowej i samorządowej stopnia wojewódzkiego, sądowniczej i gospodarczej, szkolnictwa wyższego, lecznictwa specjalistycznego, komunikacji drogowej, kolejowej i lotniczej oraz telekomunikacji i mediów. Wokół Rzeszowa rozwija się obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego o znaczeniu krajowym, składający się z 12 miast i gmin.
- 9 miast dużych – powyżej 30 tys. mieszkańców: Przemyśl (64,3 tys.), Stalowa Wola (64,2 tys.), Mielec (61,2 tys.), Tarnobrzeg (48,5 tys.), Krosno (47,3 tys.), Dębica (47,2 tys.), Jarosław (39,4 tys.), Sanok (39,4 tys.) i Jasło (36,6 tys.);
- 7 miast średnich – pomiędzy 10 tys. a 30 tys. mieszkańców: Łańcut (18,1 tys.), Przeworsk (15,9 tys.), Nisko (15,5 tys.), Ropczyce (15,6 tys.), Leżajsk (14,4 tys.), Lubaczów (12,5 tys.) i Nowa Dęba (11,5 tys.);
- miasta małe o liczbie mieszkańców – do 10 tys. (14 ośrodków) i miasta bardzo małe – do 5 tys. (20 ośrodków).

Sieć osadnicza województwa podkarpackiego charakteryzuje się: w miarę równomiernym rozmieszczeniem jednostek osadniczych, ilościową przewagą bardzo małych miast (poniżej 5 tys. mieszkańców) oraz zróżnicowanym potencjałem demograficznym miast powiatowych (od Rzeszowa – 182,0 tys. do Leska – 5,7 tys. mieszkańców).

Podwójnie policentryczny układ osadniczy występujący na obszarze województwa cechuje regularny rozkład wielkościowy miast oraz ich równomierne rozmieszczenie geograficzne. Układ ten jest najefektywniejszym układem osadniczym, który sprzyja wzmocnieniu rangi miast i jednolitemu rozwojowi całego województwa.

Rozwój dużych miast, w tym ośrodków subregionalnych pełniących rolę węzłów aktywności gospodarczej, będzie wpływać stymulująco na rozwój pozostałych miast oraz pośrednio na wiejskie jednostki osadnicze, położone w zasięgu ich oddziaływania.

2.2. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE

2.2.1. Zasoby i zagrożenia środowiska przyrodniczego

- Na obszarze województwa podkarpackiego występuje zróżnicowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych, wynikające ze specyficznej rzeźby terenu, hydrologii i uwarunkowań klimatycznych. Południowa część województwa położona jest na obszarach górskich i pogórskich należących do Karpat, jego środkowa i północna część znajduje się na terenie Kotliny Sandomierskiej, natomiast część północno-wschodnia ma charakter wyżynny i jest fragmentem Rostocza i Wyżyny Lubelskiej. Najbardziej atrakcyjne krajobrazowo są obszary

górskie, z pasmowym układem rzeźby terenu (o przebiegu z północnego zachodu na południowy wschód), o znacznym zalesieniu i z unikalną przyrodą. Wyjątkowe w skali europejskiej walory przyrodniczo-krajobrazowe i dobry stan środowiska stanowią o atrakcyjności turystycznej województwa, są jednak wykorzystywane w niewielkim stopniu.

- Województwo podkarpackie położone jest w zlewni Wisły obejmującej m.in. dorzecza dużych rzek: Wisłoki, Sanu i Wisłoka. Niewielki obszar we wschodniej części województwa odwadniany jest do zlewni Dniestru. Zasoby wód powierzchniowych w odniesieniu do innych regionów w kraju należą do znacznych. Stanowią główne źródło zaopatrzenia w wodę. Stosunkowo dobrej jakości wody występują w południowej części województwa, na obszarach słabo zaludnionych, najczęściej zalesionych i objętych wielkoprzestrzennymi formami ochrony przyrody. W pozostałych jego rejonach, szczególnie na obszarach zurbanizowanych, zagrożonych zanieczyszczeniami komunalnymi przemysłowymi, a także na obszarach użytkowanych rolniczo, stan wód powierzchniowych wymaga poprawy¹². Wody retencjonowane są w trzech dużych zbiornikach zaporowych: Solina i Myczkowce na Sanie oraz Besko na Wisłoku (około 15% wszystkich retencjonowanych wód w Polsce). Na terenie województwa występują dobre warunki do lokalizacji i eksploatacji dużych i małych zbiorników retencyjnych.
- Udokumentowane zasoby wód podziemnych, występują głównie w północnej części województwa. W porównaniu z zasobami innych regionów kraju należą do niewielkich. Wody podziemne charakteryzują się dobrym stanem chemicznym oraz dobrym stanem ilościowym. Zagrożeniem dla ich jakości są zanieczyszczenia komunalne, przemysłowe oraz pochodzące ze źródeł rolniczych, szczególnie na obszarach płytkiego występowania zwierciadła wód oraz pozbawionych warstw nieprzepuszczalnych.
- Nierównomierne rozmieszczenie naturalnych zasobów wodnych i niewystarczająca retencja zbiornikowa w stosunku do potrzeb ludności i gospodarki, powodują zwiększenie negatywnych skutków zjawiska suszy. Występowanie zjawiska obniżonego przepływu wody w rzekach województwa tzw. niżówek wymaga działań na rzecz zwiększania naturalnej retencji, jak też inwestycji hydrotechnicznych, jeżeli zastosowanie innych rozwiązań jest niemożliwe.
- Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi wyznaczone we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, zlokalizowane są głównie w dolinach Wisły, Sanu, Wisłoki i Wisłoka oraz ich dopływów. Występujące na tych obszarach powodzie powodują ogromne zniszczenia i straty finansowe, konieczne jest wprowadzenie ograniczeń dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz realizacja inwestycji technicznych poprawiających bezpieczeństwo.
- Warunki naturalne, występujące gleby wysokiej, dobrej i średniej jakości (klasy bonitacyjnej I-IV) oraz ich niewielki poziom zanieczyszczenia chemicznego sprawiają, że znaczne obszary województwa uznaje się za korzystne dla rozwoju rolnictwa, a szczególnie rolnictwa ekologicznego.
- Województwo podkarpackie dysponuje przeciętnymi w skali kraju zasobami surowców mineralnych. Niemniej na jego obszarze występuje stosunkowo urozmaicona gama surowców,

¹² Polska, jako kraj członkowski UE, zobligowana jest do osiągnięcia dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych do 2015 roku. Zgodnie z tym stanowiskiem wszystkie jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) województwa zostały uznane za zagrożone eutrofizacją ze źródeł komunalnych; po 2015 r. zostaną wyznaczone obszary wrażliwe na eutrofizację wg wymogów dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. Nie stwierdzono zagrożenia eutrofizacją związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, nie ma konieczności wyznaczania stref wrażliwych.

co wynika ze zróżnicowanej budowy geologicznej. Największe znaczenie gospodarcze posiadają złoża z grupy surowców energetycznych, tj. złoża gazu ziemnego oraz ropy naftowej. Istotne w kontekście funkcjonowania i rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego jest występowanie wód i torfów leczniczych. Istnieją możliwości udokumentowania i wykorzystania wód termalnych, których występowanie stwierdzono przy eksploatacji i poszukiwaniach węglowodorów. Ważne z punktu widzenia wielkości zasobów i unikatowości występowania są złoża surowców chemicznych: siarki rodzimej i diatomitów (skały diatomitowej). Na obszarze województwa występują również złoża surowców skalnych o dużym znaczeniu gospodarczym w skali regionu, mające szerokie zastosowanie w budownictwie i drogownictwie.

- Na obszarach pogórzy i w terenach górzystych województwa podkarpackiego występują liczne osuwiska, które powodują znaczącą degradację terenów i straty materialne ludności, konieczne jest wprowadzenie ograniczeń inwestowania oraz szczególnych zasad zagospodarowania obszarów osuwiskowych.
- Województwo podkarpackie charakteryzuje się ogromnym bogactwem przyrodniczym i wysoką lesistością oraz należy do najczystszych ekologicznie regionów Polski. 44,7% powierzchni województwa zajmują obszary prawnie chronione objęte spójnym krajowym systemem ochrony przyrody w postaci parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Na krajowy system ochrony przyrody nakłada się Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 – 28,5% powierzchni województwa zajmują obszary Natura 2000 utworzone na podstawie Dyrektywy Ptasiej, a 19,3% obszary Natura 2000 utworzone na podstawie Dyrektywy Siedliskowej. W systemie ekologicznym ważną rolę pełnią korytarze ekologiczne przebiegające przez teren województwa, zwłaszcza o charakterze międzynarodowym, tj. korytarz górski zwany Korytarzem Karpackim, korytarze biegnące dolinami Sanu i Wisły oraz korytarz Południowo – Centralny¹³. Szczególne zasady zagospodarowania na terenach objętych różnymi systemami oraz formami ochrony przyrody i krajobrazu wpływają na możliwości rozwojowe województwa, ponieważ ograniczają lub wykluczają intensywny rozwój gospodarczy tych obszarów.
- Lasy zajmują 37,6% powierzchni województwa (średnia lesistość w kraju – 29,2%) i pełnią szczególną rolę dla rozwoju gospodarczego oraz zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Największe kompleksy leśne zlokalizowane są w południowo-wschodniej i północnej części województwa. Zasobność i różnorodność biologiczna podkarpackich lasów jest najwyższa w kraju. Ponad 60% powierzchni leśnej zajmują lasy ochronne, pozostałą część lasy gospodarcze. Znaczna część lasów ochronnych objęta jest różnymi formami ochrony przyrody. Oprócz funkcji ekologicznych lasy generują miejsca pracy, stanowią źródło cennych zasobów drzewnych oraz są miejscem rekreacji i wypoczynku. Dla ochrony zasobów przyrodniczych w lasach na terenie województwa ustanowiono trzy Leśne Kompleksy Promocyjne. Są to położone w całości w województwie „Lasy Bieszczadzkie” i „Lasy Birczańskie” oraz częściowo „Lasy Janowskie”.
- Województwo podkarpackie zalicza się do rejonów kraju, gdzie występują znaczne obszary korzystnych warunków pod względem jakości powietrza. Na ok. 25% obszaru województwa podkarpackiego stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów zanie-

¹³ Nazwa korytarza ekologicznego pochodzi z opracowania wykonanego na zamówienie Ministerstwa Środowiska „Projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce” sporządzonym w 2005 r. w Zakładzie Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży pod kierownictwem prof. dr hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego.

czyszczeń powietrza¹⁴. Źródła emisji zanieczyszczeń powietrza koncentrują się głównie na terenach dużych skupisk ludności i pochodzą z sektora komunalno-bytowego, z przemysłu i ze środków transportu drogowego. Na obszarach, gdzie nie są dotrzymane standardy jakości powietrza, konieczne jest kontynuowanie opracowywania i wdrażanie naprawczych programów ochrony powietrza.

- Dominującym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu jest komunikacja drogowa. W większości miast oraz miejscowościach położonych przy drogach w kierunku przejść granicznych stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu. Dla obszarów, gdzie niedotrzymane są poziomy dopuszczalnego hałasu, opracowywane są naprawcze programy ochrony środowiska przed hałasem. Konieczne jest dalsze wdrażanie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych w pobliżu głównych dróg o obciążeniu ruchem ponad 6 mln przejazdów rocznie”.
- Województwo podkarpackie zalicza się do obszarów o małym i średnim poziomie zagrożeń. Średni poziom stanowią zagrożenia chemiczne, powodzie i pożary lasów, natomiast mały: zagrożenia w ruchu drogowym i kolejowym oraz zagrożenia pożarowe w zakładach przemysłowych¹⁵. Poważnym problemem ekologicznym województwa są „bomby ekologiczne”, czyli obiekty (obszary) stwarzające duże zagrożenie dla środowiska, wymagające likwidacji, zlokalizowane na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425, który stanowi źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców północno-zachodniej części województwa. Mniejszym, lecz trudnym do rozwiązania problemem jest transport substancji niebezpiecznych po drogach publicznych przez tereny zabudowane.
- Na obszarze województwa zmiany klimatyczne polegające na wzroście temperatury i opadów oraz nasilaniu się ekstremalnych zjawisk pogodowych, powodują znaczne straty materialne i społeczne. W zależności od rodzaju zagrożenia, istniejącego sposobu użytkowania gruntów i rozmieszczenia przestrzennego, konieczne jest prowadzenie działań minimalizujących negatywne skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych i klęsk żywiołowych. Szczególnie wyważona polityka przestrzenna winna być prowadzona w terenach miejskich (charakteryzujących się znacznie obniżoną zdolnością do retencjonowania wody, kumulowaniem zanieczyszczeń oraz wzmożoną reakcją ludności oraz infrastruktury technicznej i komunikacyjnej na zmiany temperatury), w terenach górskich (szczególnie narażonych na wzrost częstotliwości ekstremalnych zjawisk pogodowych w postaci intensywnych opadów deszczu i uruchamiania się procesów osuwiskowych, opadów śniegu i silnych wiatrów) oraz na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

2.2.2. Dziedzictwo kulturowe i jego ochrona

- Województwo podkarpackie charakteryzuje się bogactwem i różnorodnością zasobów kulturowych, co daje duże możliwości rozwoju turystyki, jako ważnej gałęzi gospodarki.
- Wśród cech charakterystycznych dziedzictwa kulturowego regionu wskazać należy przede wszystkim historyczną wielokulturowość, bogactwo zasobów architektury drewnianej, liczą-

¹⁴ Przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów zanieczyszczeń powietrza pyłów PM 10, PM 2,5, benzo(a)pirenu w pyłe PM10.

¹⁵ Na podstawie analizy zagrożeń gmin, powiatów i województwa podkarpackiego opracowanej przez Komendę Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie, której wyniki zawarto w „Sprawozdaniu z realizacji zadań Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej za 2009 rok”. Oprócz wyżej wymienionych, średni poziom zagrożenia stwarzają powodzie i pożary lasów, a mały poziom powodują zagrożenia wysokościowe, katastrofy budowlane oraz zagrożenia pożarowe w obiektach użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego i w budynkach mieszkalnych.

ne obiekty oraz zespoły architektury sakralnej, w tym dwa kościoły i cztery cerkwie wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO, jak również dziedzictwo Centralnego Okręgu Przemysłowego i przemysłu naftowego.

- Dla utrzymania tożsamości społecznej ważne i konieczne jest zachowanie zabytkowych obiektów i założeń przestrzennych pozostających poza rejestrem zabytków, dotychczas chronionych w niedostateczny sposób.
- Istnieje potrzeba upowszechniania wiedzy i podnoszenia świadomości na temat wartości architektury XX wieku, zwłaszcza obiektów poprzemysłowych, obiektów i założeń Centralnego Okręgu Przemysłowego, obiektów sakralnych, usługowych, a także innych obiektów architektury współczesnej.

2.3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

2.3.1. Demograficzne

- Województwo charakteryzuje się najniższym wśród województw w kraju wskaźnikiem urbanizacji (ludność miejska stanowi 41,3%, w Polsce 60,6%).
- W latach 2002-2011 w województwie podkarpackim nastąpił wzrost liczby ludności o 1,1%, przy systematycznie zmniejszającej się liczbie ludności w kraju; najwyższy przyrost rzeczywisty ludności wystąpił w mieście Rzeszowie – o 11,9% (głównie za sprawą poszerzenia granic administracyjnych miasta o sąsiadujące wsie), w powiecie przemyskim oraz ropczycko-sędziszowskim; w sześciu powiatach odnotowano spadek liczby ludności, największy w powiecie jasielskim – o 6,3%, następnie w Przemyśle oraz w powiecie rzeszowskim.
- Ludność województwa podkarpackiego cechuje dość wysoki wskaźnik przyrostu naturalnego w porównaniu do innych województw (1,25‰, w Polsce 0,04‰) z tendencją do obniżania; w większości powiatów województwa podkarpackiego przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyjmował wartości dodatnie, przy czym najwyższe w Rzeszowie (3,2) i w powiatach: dębickim oraz ropczycko-sędziszowskim, ujemne wartości współczynnika przyrostu naturalnego odnotowano w Przemyśle (-1,7) oraz w powiatach lubaczowskim, niżańskim, leskim i tarnobrzescim.
- Charakterystycznym zjawiskiem jest utrzymujące się od wielu lat ujemne saldo migracji stałej (-0,9‰), w Polsce (-0,2‰), wartości dodatnie odnotowano w 5 powiatach, tj.: krośnieńskim, łańcuckim, przemyskim, rzeszowskim oraz Rzeszowie, co spowodowane jest procesami narastającej suburbanizacji oraz przemieszczeniami ludności z terenów peryferyjnych województwa na tereny atrakcyjne gospodarczo i społecznie.
- Zjawiskiem obserwowanym od ponad 20 lat (nasilającym się w okresie ostatnich dziesięciu lat) jest malejący w ogólnej populacji odsetek dzieci i młodzieży przy jednoczesnym wzroście ludności w wieku poprodukcyjnym, związany z tym jest tzw. wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym) wynikający z procesu starzenia się ludności, który w województwie jest taki sam jak w kraju i wynosi 57, przy czym jest większy na terenach wiejskich (59) niż w miastach (53).
- Procesy depopulacji, prognozowane zmniejszenie liczby ludności oraz niekorzystne zmiany, świadczące o starzeniu się społeczeństwa niosą ze sobą wiele negatywnych zjawisk prze-

strzennych, którym należy w miarę możliwości przeciwdziałać, jednak przede wszystkim poza strefą polityki przestrzennej.

2.3.2. Społeczne

- Pod względem wielkości zatrudnienia, województwo podkarpackie zajmuje 8 miejsce w kraju; w ostatnich latach wzrost zatrudnienia odnotowano w sektorze przedsiębiorstw oraz w sektorze prywatnym, a spadek w sektorze publicznym.
- Niekorzystna struktura pracujących, wyrażająca się wysokim udziałem pracujących w sektorze rolniczym (33,2%, w Polsce – 17,3%), świadczy o nadwyżce siły roboczej w rolnictwie i tzw. „ukrytym bezrobociu”.
- Największym ośrodkiem skupiającym pracujących jest Rzeszów, gdzie stanowią oni 19,3% ogółu pracujących w regionie; pozostałe ośrodki koncentracji pracujących to: Krosno, Stalowa Wola, Mielec, Przemyśl oraz powiaty: rzeszowski, dębicki, jasielski, jarosławski i sanocki.
- Głównym ośrodkiem szkolnictwa wyższego w województwie podkarpackim, ze względu na potencjał ilościowy i jakość kadry naukowej jest Rzeszów, w którym funkcjonują największe uczelnie: Uniwersytet Rzeszowski, Politechnika Rzeszowska oraz Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania; wzrasta też znaczenie mniejszych ośrodków miejskich (Przemyśl, Krosno, Tarnobrzeg, Stalowa Wola, Jarosław, Jasło, Sanok), w których funkcjonują wyższe uczelnie oraz filie zamiejscowe wyższych uczelni zlokalizowanych w innych miastach.
- Wskaźniki charakteryzujące opiekę zdrowotną w województwie oraz dostępność do usług medycznych są niższe od średniej krajowej, największa koncentracja usług medycznych specjalistycznych występuje w Rzeszowie.
- W województwie istnieją korzystne warunki dla rozwoju funkcji uzdrowiskowej; lecznictwo uzdrowiskowe koncentruje się w czterech ośrodkach: Horyńcu-Zdroju, Iwoniczu-Zdroju, Polańczyku i Rymanowie Zdroju. W 2011 r. decyzją Ministra Zdrowia¹⁶ został utworzony Obszar Ochrony Uzdrawiskowej Latoszyn w gminie Dębica.
- Głównym ośrodkiem kulturalnym regionu jest miasto Rzeszów, w którym znajdują się najważniejsze instytucje kultury wyspecjalizowanej; znaczące obiekty kultury zlokalizowane są również w Przemyślu, Krośnie i Tarnobrzegu.
- Na obszarze województwa występuje szereg obiektów sportu i rekreacji o funkcjach ponadlokalnych; koncentracja obiektów służących potrzebom specjalistycznych form rekreacji jak sporty zimowe, wodne, lotnicze, jazda konna występuje głównie na obszarze Bieszczad i Beskidu Niskiego.

2.3.3. Gospodarcze

- Produkt Krajowy Brutto (PKB) wytworzony w 2011 r. na obszarze województwa podkarpackiego stanowił 3,7% produktu wypracowanego w Polsce, co plasuje województwo na 11 miejscu w kraju; w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podkarpackiego PKB wynosił 67,6% PKB przypadającego na jednego mieszkańca w kraju (16 miejsce).

¹⁶ Decyzja Ministra Zdrowia – znak MZ-OZU-520-25196-1/WS/11 z dnia 6.07.2011 r. – w sprawie utworzenia Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Latoszyn

- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie podkarpackim (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) w 2012 r. wynosiło 3 152,00 zł, co stanowi 84,2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w kraju.
- Zasadniczy wpływ na poziom rozwoju gospodarczego województwa wywiera przemysł, uznawany w regionie za jeden z najważniejszych sektorów gospodarki (udział przemysłu w tworzeniu wartości dodanej brutto w województwie wyniósł 27,0%, w kraju – 24,1%). Wiodące znaczenie w strukturze przemysłu regionu mają branże: elektromaszynowa, chemiczna, farmaceutyczna, hutniczo-metalurgiczna i spożywcza; ważną rolę odgrywa także przemysł drzewny, materiałów budowlanych i szklarski; najdynamiczniej rozwija się sektor informatyczny i lotniczy, tzw. „Dolina Lotnicza”. Największym i najważniejszym ośrodkiem przemysłowym jest Rzeszów, gdzie zatrudnionych jest około 15% ogółu pracujących województwa w przemyśle, ważnymi ośrodkami przemysłowymi są także Stalowa Wola, Mielec, Dębica, Krosno, Przemyśl i Tarnobrzeg.
- Koncentracja terenów o funkcjach produkcyjno-usługowych występuje w Rzeszowie oraz w gminach z nim sąsiadujących, w powiatach grodzkich: Krosno, Przemyśl, Tarnobrzeg oraz w powiatach ziemskich: dębickim, krośnieńskim, łańcuckim, mieleckim, przeworskim, rzeszowskim, stalowowolskim i tarnobrzesckim.
- Specjalne strefy ekonomiczne (Mielecka, Tarnobrzaska, Krakowska) zlokalizowane na terenie województwa wraz z strukturami klastrowymi i parkami technologicznymi stanowią prężnie rozwijające się obszary aktywności gospodarczej.
- Obszary aktywności gospodarczej i ośrodki przemysłowo-usługowe aktywizują obszary położone w ich sąsiedztwie, tworząc pasma aktywności gospodarczej, związane z układami komunikacji drogowej i kolejowej o znaczeniu krajowym i europejskim: pasmo centralne, pasmo północno-zachodnie, pasmo północno-wschodnie i pasmo południowe.
- Obiekty innowacji i przedsiębiorczości koncentrują się w ośrodkach o największym potencjale ekonomicznym i w obszarach aktywności gospodarczej; jednostki zajmujące się działalnością badawczo-rozwojową skoncentrowane są przede wszystkim w Rzeszowie i Mielcu.
- W strukturze handlu województwa dominują obiekty małe, natomiast systematycznie wzrasta liczba sklepów wielkopowierzchniowych, których największa ilość zlokalizowana jest w Rzeszowie, Krośnie, Przemyślu i Tarnobrzegu.
- Województwo posiada znaczny odsetek użytków rolnych o dobrych warunkach dla prowadzenia produkcji rolniczej, obejmujący 53% jego powierzchni (wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 70,4 punkty, w Polsce – 66,6 pkt). Znaczna część terenu województwa, obejmująca jego środkowo-wschodnią część, charakteryzuje się korzystnymi warunkami dla prowadzenia intensywnej produkcji rolniczej, natomiast część północno-zachodnia (w dorzeczu Wisły i Sanu) i południowa (obszar górski i podgórski) to obszary o warunkach mało korzystnych dla rolnictwa. Głównym kierunkiem produkcji rolniczej jest produkcja roślinna, przy czym dominuje uprawa zbóż. Rolnictwo podkarpackie charakteryzuje się niekorzystną strukturą wielkościową gospodarstw rolnych (średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 3,23 ha, w Polsce – 9,13 ha), rozdrobnioną strukturą gruntów i niską towarowością produkcji rolnej (udział województwa w ogólnokrajowej produkcji towarowej wyniósł 2,2%); w strukturze własności użytków dominuje sektor prywatny (95,1%, w kraju – 95,6%). Warunki przyrodniczo-glebowe oraz klimatyczne sprzyjają rozwojowi rolnictwa ekologicznego, a także innych form specjalistycznej produkcji rolniczej, takich jak

pszczelarstwo, winiarstwo, zielarstwo, uprawa roślin na biopaliwa; dynamicznie rozwija się również przetwórstwo rolno-spożywcze, w tym produkcja wyrobów ekologicznych.

- Bogata i urozmaicona rzeźba terenu, klimat i zasoby wód mineralnych, znaczne obszary leśne, liczne zabytki kultury materialnej i niematerialnej oraz dogodne położenie na styku trzech państw powodują, że województwo posiada znaczący potencjał dla rozwoju różnych form turystyki, rozwój turystyki utrudnia jednak dekapitalizacja istniejącego zaplecza turystycznego i uzdrowiskowego oraz brak odpowiedniej, nowoczesnej infrastruktury dla obsługi turystów. Największy potencjał turystyczny występuje w południowej części województwa na terenie Bieszczad Zachodnich i Beskidu Niskiego, umiarkowany w obszarze centralnym, na terenie Pogórzy: Strzyżowskiego, Dynowskiego i Przemyskiego oraz Rostocza i Kotliny Sandomierskiej, wyróżniającym potencjałem charakteryzują się miasta: Rzeszów i Przemyśl oraz ich najbliższe otoczenie.

2.4. KOMUNIKACJA

2.4.1. Układ drogowy

- Sieć drogową województwa jest powiązana z układem krajowym i transeuropejskim (przez jego teren przebiega sieć bazowa i kompleksowa transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T, której elementami są: w sieci bazowej droga międzynarodowa E40 (droga krajowa nr 4) relacji: granica państwa (Niemcy) – Wrocław – Katowice – Kraków – Rzeszów – Korczowa – granica państwa – Ukraina (Kijów), autostrada A4 relacji: granica państwa (Niemcy) – Jędrzychowice – Katowice-Kraków-Rzeszów – Korczowa – granica państwa – Ukraina (Lwów); i droga ekspresowa S19 odcinek: Rzeszów – Lublin, w sieci kompleksowej droga ekspresowa S19 odcinek Rzeszów – Barwinek – Słowacja i droga ekspresowa S74 Nisko – Opatów.
- Najważniejsze znaczenie dla transportu drogowego w województwie mają drogi krajowe, których gęstość wynosi $4,2 \text{ km}/100\text{km}^2$ i jest niższa od średniej krajowej równej $5,9 \text{ km}/100\text{km}^2$. Autostrada A4 będzie stanowić główną oś komunikacyjną regionu na kierunku wschód-zachód i zapewni bezkolizyjny przejazd tranzytowy od granicy z Ukrainą do granicy z Niemcami oraz powiązanie z siecią autostrad europejskich. Droga ekspresowa S19 będzie miała strategiczne znaczenie dla funkcjonowania układu sieci dróg ekspresowych i autostrad w Polsce, gdyż jej przebieg wzdłuż wschodniej granicy kraju, połączy kraje bałtyckie z krajami Europy południowej (szlak transportowy „Via Carpathia”). W województwie podkarpackim skrzyżowanie autostrady A4 z drogą ekspresową S19 tworzy ważny węzeł komunikacyjny w rejonie miasta Rzeszowa.
- Problemem w zakresie dostępności komunikacyjnej województwa, jest przede wszystkim brak dróg szybkiego ruchu powodujący, iż ruch lokalny i tranzytowy na krótkich i długich dystansach obsługiwany jest przez te same drogi. Istniejący wewnętrzny układ sieci drogowej, ze względu na stan techniczny (parametry techniczne dróg nie odpowiadają klasom techniczno-funkcjonalnym) wymaga dalszej modernizacji i rozbudowy. Szansę na poprawę zewnętrznej dostępności komunikacyjnej województwa daje autostrada A4 (połączenie z województwem małopolskim i Ukrainą), projektowane drogi ekspresowe: S19 (połączenie ze Słowacją) i S74 (połączenie z województwem świętokrzyskim) oraz rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci dróg tranzytowych (m.in. połączenie stolicy województwa

bezpośrednio ze stolicą kraju i głównymi ośrodkami krajowymi oraz budowa mostu drogowego na Wiśle w Połańcu).

- Największym obciążeniem ruchem charakteryzują się drogi wojewódzkie zapewniające połączenia na terenach, gdzie zaznacza się brak dróg krajowych. Są to drogi wojewódzkie: nr 835 relacji Lublin – Przeworsk – Dynów – Grabownica Starzeńska, nr 865 relacji Jarosław – Bełżec, nr 878 relacji Rzeszów – Dylągówka, nr 984 relacji Lisia Góra – Radomyśl Wielki – Mielec, nr 985 relacji Nagnajów – Mielec – Dębica, nr 871 relacji Nagnajów – Tarnobrzeg - Stalowa Wola i nr 988 relacji Babica – Strzyżów – Wiśniowa – Warzyce.

2.4.2. Układ kolejowy

- Układ sieci kolejowej województwa nawiązuje do historycznie ukształtowanych szlaków handlowych i transportowych. Główną oś transportu kolejowego województwa podkarpackiego o znaczeniu międzynarodowym stanowi magistrała kolejowa E30, w którą wpisuje się linia kolejowa nr 91 relacji Kraków Główny Osobowy – Medyka – granica państwa (ze stacjami węzłowymi i towarowymi, w tym w węzeł przeładunkowy Żurawica – Przemyśl – Medyka związany z ruchem granicznym). Gęstość linii kolejowych normalnotorowych na terenie województwa, wynosząca 5,5 km/100km² (w Polsce 6,4 km/100km²) i ich rozmieszczenie, przy uwzględnieniu zróżnicowanego ukształtowania terenu, są wystarczające dla obsługi całego obszaru województwa.
- Sieć kolejowa w transporcie towarowym i osobowym nie jest w pełni wykorzystywana, w największym stopniu wykorzystywana jest linia kolejowa nr 91, będąca częścią magistrali kolejowej E30. Kolej jest niedostosowana do obecnych potrzeb przewozowych ze względu na niski procent elektryfikacji (tylko 37% ogółu linii normalnotorowych jest zelektryfikowanych) oraz niezadawalający stan techniczny infrastruktury kolejowej (m.in. zły stan torowisk, brak drugiego toru, wyeksploatowany tabor kolejowy). W województwie brak jest dogodnych połączeń krajowych i zbyt mała jest liczba połączeń lokalnych, część linii jest wyłączona z ruchu pasażerskiego lub obsługuje go w stopniu minimalnym np. sezonowo, co w konsekwencji przekłada się na złe funkcjonowanie transportu kolejowego. Priorytetem w zakresie rozwoju infrastruktury kolejowej w województwie powinno być zwiększenie powiązań kolejowych z centralną Polską i z regionami sąsiednimi, modernizacja i rewitalizacja istniejących linii, większe wykorzystanie linii LHS oraz rozwój transportu intermodalnego.

2.4.3. Lotniska

- Transport lotniczy stanowi jedną z ważnych i szybko rozwijających się gałęzi transportu w województwie. Na obszarze województwa, zgodnie z rejestrem lotnisk cywilnych Urzędu Lotnisk Cywilnych w Warszawie (ULC) oraz wykazem lądowisk cywilnych wpisanych do ewidencji ULC funkcjonuje 6 lotnisk: Rzeszów-Jasionka, Krosno, Mielec, Turbica k/Stalowej Woli, Iwonicz, Rzeszów – Ośrodek Kształcenia Lotniczego Politechniki Rzeszowskiej oraz 13 lądowisk: Przemyśl, Krosno – Szpital, Rzeszów – Szpital, Mielec, Bezmiechowa, Laszki, Sanok – Szpital, Arłamów, Sanok – Baza, Stara Wieś, Ikar Jasło, Dolina Ruchlinu Horodek, Dolina Ruchlinu Żernica i 8 innych miejsc do startów i lądowań. Lotnisko Rzeszów-Jasionka jest elementem sieci kompleksowej transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) na obszarze województwa podkarpackiego. Rozwój infrastruktury lotniskowej wpłynie korzystnie na

ogólną dostępność transportową województwa na poziomie międzynarodowym i krajowym, w szczególności rozwój lotniska Rzeszów–Jasionka (lotnisko posiada bardzo korzystne warunki klimatyczne i rezerwy terenowe wokół portu lotniczego) w ramach sieci TEN-T oraz lotnisk lokalnych, poprzez m.in. modernizację i rozbudowę lotnisk w Krośnie, Mielcu i Turbii k/Stalowej Woli, z przystosowaniem ich do ruchu pasażerskiego i towarowego.

2.4.4. Infrastruktura graniczna

- Wschodnia granica województwa podkarpackiego z Ukrainą jest granicą Unii Europejskiej. Jednym z ważniejszych zadań z chwilą wejścia Polski do strefy Schengen, stało się przystosowanie istniejącej infrastruktury granicznej do standardów europejskich. Wiąże się to z modernizacją oraz zwiększeniem przepustowości w zakresie odprawy osobowego i towarowego ruchu granicznego istniejących trzech przejść granicznych drogowych, trzech kolejowych i lotniczego oraz powstaniem dwóch nowych przejść, uruchamiających dodatkowe połączenia transgraniczne. Ciągły wzrost liczby przekroczeń granicy w małym ruchu granicznym z Ukrainą, uzasadnia potrzebę otwarcia nowych lokalnych przejść granicznych.
- Południowa granica ze Słowacją, ze względu na obowiązujący układ Schengen, nie wymaga rozwoju infrastruktury granicznej.

2.5. UWARUNKOWANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

2.5.1. Energetyka

- Przez teren województwa przebiega 5 linii energetycznych (400 kV), które są częścią transeuropejskich sieci energetycznych TEN-E oraz linia 750 kV relacji Rzeszów (stacja Widelka) – granica państwa z Ukrainą. Ogólny stan techniczny zarówno sieci wysokich napięć 400 kV, 220 kV i 110 kV, jak i obiektów stacyjnych można ocenić jako dobry. Przebudowy wymagają linie przesyłowe 220 kV, szczególnie w północnej części województwa (są nienormatywnie obciążone), natomiast sieć dystrybucyjna linii 110 kV jest rozmieszczona nierównomiernie, co w konsekwencji rzutuje na funkcjonowanie i parametry sieci rozdzielczej średniego napięcia. Sieć średnich napięć wymaga w większości rekonstrukcji, remontów i rozbudowy, zarówno dla poprawy warunków napięciowych odbiorców istniejących, jak i stworzenia możliwości przyłączeniowych odnawialnych źródeł energii. Tereny położone w południowej i wschodniej części województwa są znacznie oddalone od źródeł zasilania, co powoduje zwiększoną awaryjność systemu i ograniczone możliwości zasilania nowych odbiorców (rozproszona zabudowa powoduje powstanie długich ciągów energetycznych linii przesyłowych powodujących duże straty przesyłowe). Województwo podkarpackie należy do województw o najniższym zużyciu energii elektrycznej (w 2011 r. na 1 mieszkańca w miastach województwa zużycie energii elektrycznej wynosiło 609,0 kWh, na mieszkańca w Polsce 773,7 kWh).
- Na terenie województwa podkarpackiego wydobywany jest gaz ziemny, który stanowi 22,7% zasobów krajowych. Istnieją również potencjalne możliwości zwiększenia wydobycia gazu z udokumentowanych złóż. System przesyłu gazu w województwie tworzą: dwie główne magistrale gazowe, zasilające obszar kraju w gaz ziemny (południowa i północna, którymi transportowany jest gaz importowany z Rosji oraz gaz pozyskiwany ze złóż rodzimych)

oraz 11 gazociągów wysokiego ciśnienia o znaczeniu regionalnym i 11 gazociągów wysokiego ciśnienia o znaczeniu lokalnym, zasilających stacje redukcyjno-pomiarowe. Województwo podkarpackie charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem stopnia gazyfikacji wynoszącym 73% (w kraju ok. 58%.¹⁷), dla obszarów nieposiadających gazu istnieją potencjalne możliwości ich zgazyfikowania. W celu podniesienia bezpieczeństwa energetycznego, rozwój gazownictwa powinien zmierzać do zabezpieczenia potrzeb krajowych i wojewódzkich w zakresie możliwości pozyskania, przesyłu i dystrybucji gazu (rozbudowa i modernizację sieci gazociągów wysokiego ciśnienia o znaczeniu krajowym) oraz zwiększenia pojemności podziemnych magazynów gazu (PMG).

- Zaopatrzenie w energię ciepłą na obszarze województwa realizowane jest przez elektrociepłownie, ciepłownie komunalne i spółdzielcze, elektrociepłownie przemysłowe, kotłownie zakładowe oraz na większości jego obszaru małe kotłownie lokalne. Stan techniczny i technologiczny małych kotłowni lokalnych jest niezadawalający, co wpływa negatywnie na klimat aerosanitarny, poprzez powstawanie tzw. niskiej emisji. Funkcjonujące w województwie duże jednostki energetyczne posiadają dostateczną liczbę urządzeń o wysokiej sprawności do redukcji zanieczyszczeń pyłowych, natomiast zbyt mała jest redukcja zanieczyszczeń gazowych.
- Na terenie województwa występują korzystne warunki naturalne, sprzyjające rozwojowi energii ze źródeł odnawialnych (OZE), co łącznie z wykorzystaniem własnych zasobów gazu ziemnego stwarza możliwość zwiększenia niezależności energetycznej województwa. Istotnym elementem służącym rozwojowi i wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (energia wodna, wiatrowa, wykorzystująca biomasę, przetwarzanie odpadów, biogazownie, energia słoneczna i geotermalna), powinna być rozbudowa i modernizacja systemów zasilających i rozdzielczych dla obsługi OZE. Najkorzystniejsze warunki dla lokalizacji elektrowni wodnych posiada rzeka San, w mniejszym stopniu Wisłoka i Wisłok. Przeważająca część obszaru województwa podkarpackiego leży w strefie korzystnej pod względem możliwości pozyskiwania energii wiatru dla celów energetycznych (dogodne warunki dla lokalizacji elektrowni wiatrowych występują zwłaszcza w centralnej jego części oraz na terenie powiatów: jasielskiego, kolbuszowskiego, krośnieńskiego, lubaczowskiego, mieleckiego, niżańskiego i sanockiego), jednak ze względu na negatywne oddziaływanie elektrowni wiatrowych na cenne zasoby przyrodniczo-środowiskowe, szorstkość terenu oraz rozproszoną zabudowę, wykorzystanie obszaru województwa dla lokalizacji takich elektrowni jest utrudnione. Większa część województwa podkarpackiego ma dobre warunki solarne. Instalacje słoneczne, ze względu na niewielkie oddziaływanie na środowisko oraz bezpieczeństwo użytkowania, a także powszechny dostęp do promieniowania słonecznego, powinny być technologiami zalecanymi do stosowania, szczególnie na obszarach objętych różnego rodzaju formami ochrony przyrody.
- W województwie podkarpackim zidentyfikowano 32 perspektywiczne strefy występowania wód geotermalnych związane z budową geologiczną i warunkami hydrogeologiczno-złożowymi na obszarze Karpat i Zapadliska Przedkarpackiego. Analiza parametrów złożowych w wytypowanych, perspektywicznych strefach występowania wód geotermalnych wykazała, iż na obecnym etapie rozpoznania geologicznego istnieją możliwości wykorzystania zasobów.

¹⁷ Dane statystyczne GUS (rok 2009)

2.5.2. Gospodarka wodno-ściekowa

- Wody podziemne na terenie województwa zgromadzone są w 11 Głównych Zbiornikach Wód Podziemnych (udokumentowanych i nieudokumentowanych). Zasoby te są nierównomiernie rozłożone (80% występuje w części północnej województwa) oraz w niskim stopniu wykorzystywane. W południowej części województwa, ze względu na małe zasoby wód podziemnych, występują ograniczone możliwości poboru tych wód do celów bytowo – gospodarczych.
- Zasoby wód powierzchniowych w województwie nie są dostatecznie wykorzystane, głównie ze względu na braki w zabudowie hydrotechnicznej (na terenie województwa podkarpackiego zlokalizowane są tylko 3 duże zbiorniki zaporowe).
- Na obszarze województwa niewystarczająca jest ilość funkcjonujących ponadgminnych systemów zaopatrzenia w wodę oraz systemów wodno-ściekowych. Na części obszarów potencjalnych stref ochrony sanitarnej ujęć wód oraz Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, brak jest systemów gospodarki ściekami. Ponadto województwo w zakresie wyposażenia w urządzenia gospodarki wodno-ściekowej, charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem pomiędzy obszarami wiejskimi, a miejskimi. Ze względu na ukształtowanie terenu województwa oraz rozproszenie zabudowy, wysokie są koszty odprowadzania ścieków do zbiorowego systemu oczyszczania. W wielu gminach wiejskich występują duże dysproporcje w wyposażeniu ich obszarów w wodociąg i kanalizację (np. 86% ludności w gminie korzysta z sieci wodociągowej i 0% z sieci kanalizacji zbiorczej). Niezbędne przedsięwzięcia w zakresie gospodarki ściekowej na terenie kraju, w tym województwa podkarpackiego, wskazuje Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
- Na terenie województwa podkarpackiego jest ok. 280 tys. ha terenów zagrożonych zalaniem lub podtopieniem przez wody z roztopów wiosennych, lub letnich opadów atmosferycznych. Największe obszary zalewowe zlokalizowane są w dolinach rzek: Wisły, Sanu, Wiśłoki i Wiśłoka oraz w ich dopływach. Pomimo trwających od wielu lat prac mających na celu poprawę bezpieczeństwa powodziowego województwa, powódzie nadal powodują zniszczenia i straty finansowe. Stan techniczny istniejących wałów przeciwpowodziowych oraz ich długość i ilość jest niewystarczająca, a o utrzymującym się zagrożeniu powodziowym decyduje również niski poziom retencji wód powierzchniowych, brak zbiorników retencyjnych i polderów oraz zły stan zabudowy regulacyjnej rzek. Znaczący wpływ na poprawę bezpieczeństwa powodziowego, miałyby realizacja planowanych od wielu lat na obszarze województwa podkarpackiego, dużych zbiorników retencyjnych o ponadregionalnych funkcjach przeciwpowodziowych. „Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły” obejmujący lata realizacji 2011-2030¹⁸, wskazuje na terenie województwa podkarpackiego lokalizację trzech projektowanych dużych zbiorników retencyjnych.

2.5.3. Gospodarka odpadami

- Zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych objętych jest w województwie jedynie 80,8% mieszkańców, a zbiera się jedynie 80,6% szacowanej ilości odpadów wytwarzanych. Część odpadów porzucana jest na tzw. dzikich wysypiskach, które stwarzają zagrożenie dla

¹⁸ „Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły” został ustanowiony Uchwałą Nr 151/2011 Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2011 r.

zdrowia ludzi i są przyczyną zanieczyszczenia środowiska. W województwie podkarpackim odpady komunalne przyjmowane są na 27 składowiskach, które w przypadku składowania w nich całej masy wytwarzanych w województwie odpadów komunalnych, zostałyby wypełnione w ciągu 3 lat. Istnieje potrzeba prowadzenia systemowej, sprawnej gospodarki odpadami komunalnymi.

2.5.4. Telekomunikacja

- W województwie podkarpackim liczba telefonicznych łączy głównych sieci publicznej wynosiła 131,5 na 1000 mieszkańców i spadła o około 10 % w stosunku do roku 2011 (14 miejsc w Polsce). Liczba abonentów telefonii ruchomej w województwie była o 7,1 % większa niż w końcu roku 2011, liczba ta jednak stale wzrasta, co jest zgodne z tendencją krajową.¹⁹. Obecny stan telekomunikacyjnej infrastruktury kablowej wymaga modernizacji, gdyż wśród 1752 zinwentaryzowanych miejscowości, 63,07 % (1105 miejscowości) obejmuje tereny, gdzie brak jest zakończeń sieci światłowodowych, co uniemożliwia świadczenie usług zgodnych z Europejską Agendą Cyfrową, np. udostępniania połączenia internet o prędkości minimum 30 Mb/s. Miejscowości z jednym zakończeniem sieci światłowodowej (1PT) jest 498, z dwoma 2PT – 95, od 3 do 9 PT – 51 i z 10 lub więcej PT – 3²⁰. W województwie występuje duża różnica w dostępie do internetu pomiędzy obszarami miejskimi, a wiejskimi, niska jest też liczba Publicznych Punktów Dostępu do Internetu (PIAP), których jest zaledwie 116 (0,06 na 1000 mieszkańców), co stanowi 6,23 % w skali kraju²¹ oraz tzw. Hotspotów.
- Pomimo ciągłego wzrostu liczby stacji bazowych operatorów sieci mobilnych, nadal w województwie podkarpackim występują obszary, na których brak jest dostępności sygnału telefonii komórkowej lub sygnał jest zbyt słaby, aby możliwy był mobilny dostęp do szybkiego internetu.

2.6. OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

- Zapewnienie bezpieczeństwa w województwie spoczywa na administracji rządowej, samorządowej oraz innych podmiotach i instytucjach państwowych (m.in. Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego). Istnieje potencjalna możliwość zwiększenia obronności i bezpieczeństwa publicznego poprzez rozwój systemów infrastruktury transportowej i technicznej.
- Na terenie województwa podkarpackiego z punktu widzenia polityki przestrzennej ważna jest ochrona terenów zamkniętych, użytkowanych przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej. Tereny zamknięte, to tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych. Do takich terenów należą między innymi: tereny PKP, tereny zajmowane przez obiekty wojskowe, w tym lotniska i poligony, tereny pozostające w trwałym zarządzie Ministerstwa Obrony Narodowej. Ponadto na terenie gminy Czarna (powiat dębicki) w ciągu au-

¹⁹ „Łączność - wyniki działalności w 2012 r.” - GUS stan w dniu 31 XII 2012 r.

²⁰ „Raport pokrycia Polski infrastrukturą telekomunikacyjną” - UKE stan za rok 2012

²¹ „Przeprowadzenie inwentaryzacji publicznych punktów dostępu do internetu w Polsce” – Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji - listopad 2012 r.

tostradowym A4, na odcinku Kraków – Rzeszów realizowany jest drogowy odcinek lotniskowy „JAŻWINY” wraz z jego powierzchniami ograniczającymi.

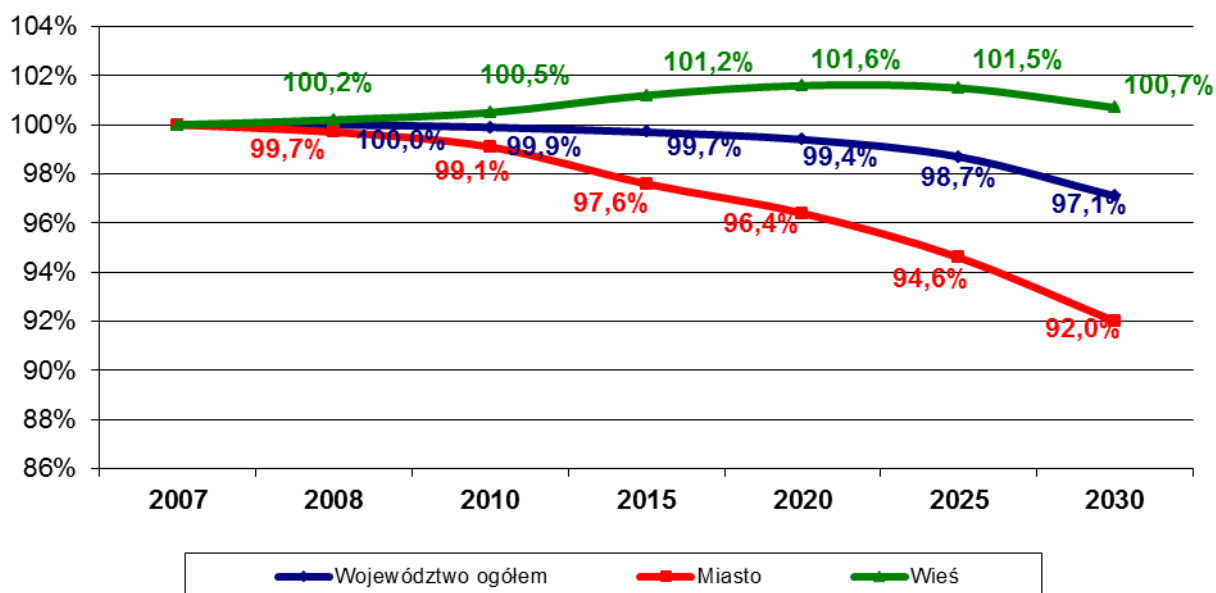
3. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA DO 2030 ROKU

Przewidywane zmiany w strukturze ludności na przełomie lat 2007-2030 („Długookresowa prognoza ludności Polski na lata 2008-2035”) są przede wszystkim konsekwencją demograficznego „falowania”, tj. pojawiania się na przemian wyżów i niżów demograficznych, których efekty nakładają się na siebie z różną siłą w różnych okresach, powodując widoczne zmiany w procesach dzietności i umieralności. Rozpoznanie tych procesów wpływa na kształtowanie zagospodarowania przestrzeni, zwłaszcza dla określenia tempa rozwoju osadnictwa, funkcji i hierarchii poszczególnych jednostek osadniczych, jak również dla rozwoju oświaty, kultury, ochrony zdrowia i opieki społecznej, mieszkalnictwa, usług transportowych i turystycznych. Różnokierunkowe zmiany w liczebności poszczególnych grup wiekowych, kreują popyt na różnego rodzaju dobra i usługi oraz warunkują procesy na rynku pracy.

Do najważniejszych zjawisk demograficznych prognozowanych w latach 2007-2030 można zaliczyć:

- systematyczne zmniejszanie liczby ludności, przy czym tempo spadku będzie coraz większe, wraz z upływem czasu (wykres 1);

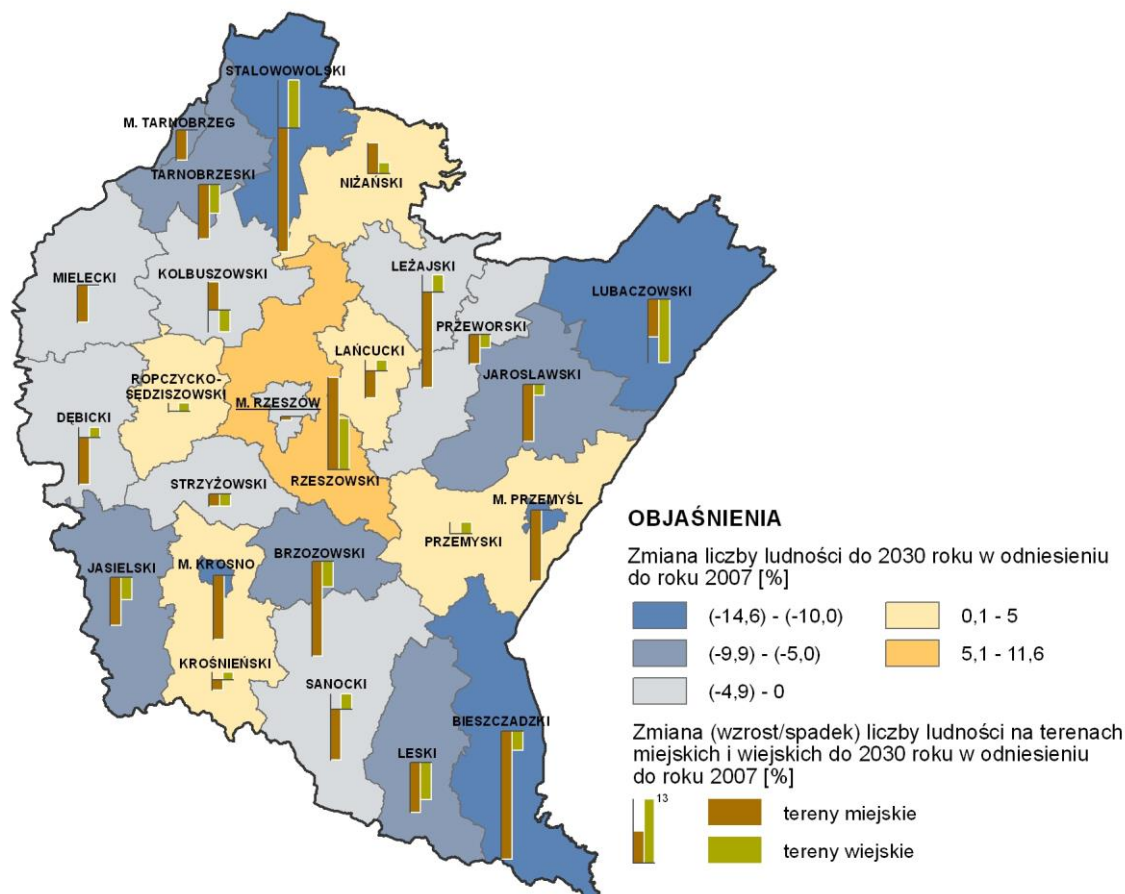
Wykres 1 Prognoza ludności województwa podkarpackiego w latach 2008-2030 – dynamika zmian 2007 r. = 100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Do 2030 roku w stosunku do roku 2007 liczba ludności w województwie podkarpackim zmniejszy się o 2,9% (w Polsce liczba ludności obniży się o 3,5%). W skali powiatów największy ubytek ludności (powyżej 10%) do 2030 roku w stosunku do roku 2007 nastąpi w miastach na prawach powiatu: Przemyśl i Krosno oraz w powiatach ziemskich: bieszczadzkim, lubaczowskim i stalowowolskim. Wzrost liczby ludności będzie miał miejsce w powiatach: rzeszowskim (11,6%), niżańskim (3,7%), przemyskim (2,3%), krośnieńskim (1,2%), ropczycko-sędziszowskim (1,1%) i łańcuckim (0,4%)²² (rys. 1).

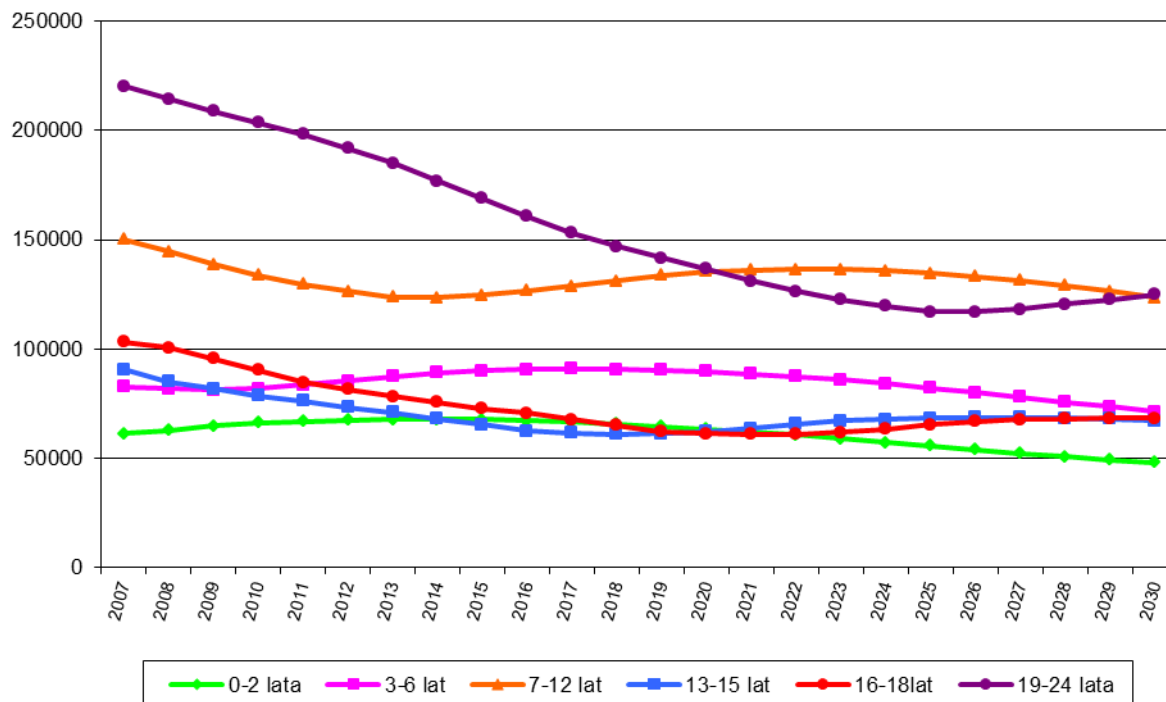
Rys. 1. Prognoza demograficzna - zmiana liczby ludności w latach 2007-2030

- ubytek liczby ludności w miastach o 8% oraz wzrost liczby ludności na wsi o 0,7%;
  - zmniejszenie wskaźnika urbanizacji z 40,6% do 38,4%;
  - zmniejszenie liczebności wszystkich edukacyjnych grup wiekowych (wykres 2);
- Pociągnie to za sobą konieczność dostosowania systemu edukacyjnego, w tym szczególnie systemu szkolnictwa wyższego (dynamiczny spadek liczby młodzieży w wieku 19-24 lat).

²² W prognozie ludności dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035 podstawę obliczeń stanowi stan ludności na dzień 31.12.2007 r. w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 31.12.2007 r. dzięki czemu prognoza ta jest spójna z prognozą dla województwa na lata 2008-2035. Prognoza dla powiatów nie uwzględnia zmian terytorialnych wprowadzonych począwszy od stycznia 2008 roku. Ma to głównie znaczenie w przypadku powiatu rzeszowskiego i miasta na prawach powiatu Rzeszów, które po 2006 roku systematycznie poszerza swoje granice o sąsiednie sołectwa. Należy więc mieć na uwadze iż prognozowany znaczny wzrost liczby ludności w powiecie rzeszowskim może okazać się mniejszym kosztem wzrostu liczby ludności w mieście Rzeszowie.

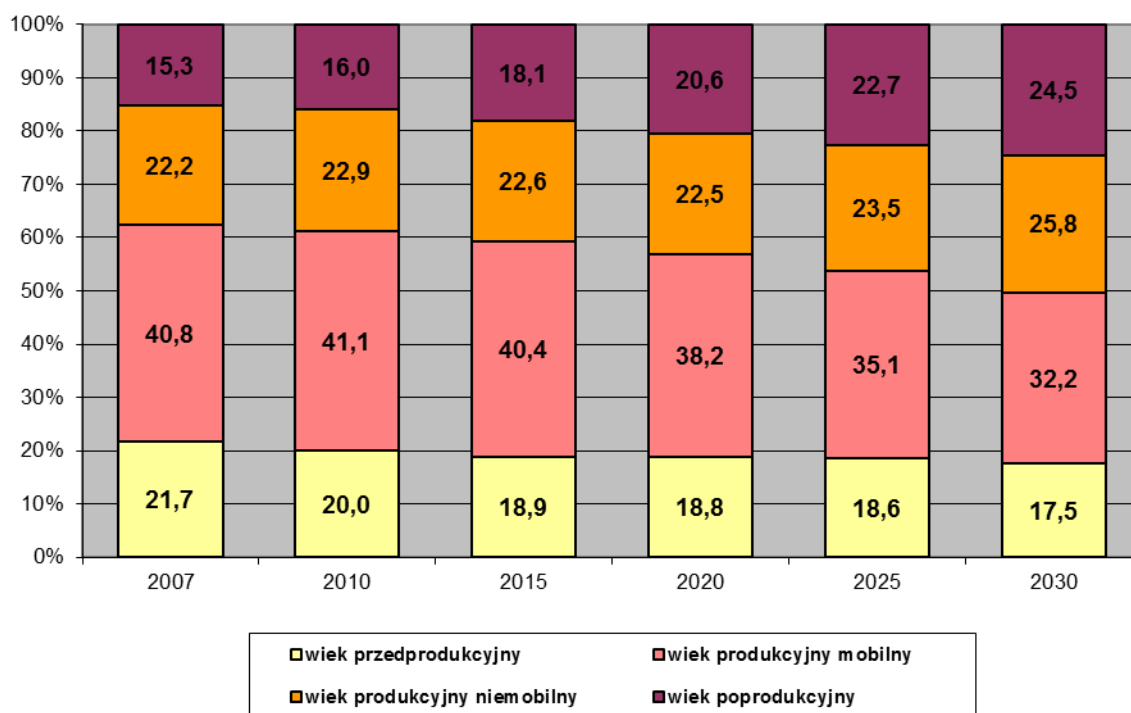
Wykres 2 Prognoza ludności województwa podkarpackiego w latach 2008-2030 –według edukacyjnych grup wiekowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

- spadek odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym o 4,2 punktów procentowych; Największy spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym będzie miał miejsce w powiatach: kolbuszowskim, bieszczadzkim, przemyskim i lubaczowskim (ponad 5,5 pkt. proc.).
- zmniejszenie odsetka ludności w wieku produkcyjnym, z 63% w 2007 r. do 58% w 2030 r.; Największy spadek nastąpi w miastach na prawach powiatu Krośnie, Tarnobrzegu i Przemyśle. Wewnętrzna struktura grupy w wieku produkcyjnym, pokazująca relacje między ludnością w wieku mobilnym, a niemobilnym, wskazuje na zaawansowane starzenie się zasobów pracy. Prognoza przewiduje, że udział młodszej generacji (18-44 lat) spadnie o 8,6 punktów procentowych i będzie stanowił 55,5% ogółu zbiorowości w wieku produkcyjnym. Natomiast grupa osób w wieku niemobilnym (45-59/64 lat) w prognozowanym okresie wzrośnie o 3,6 punkty procentowe.
- trend starzenia się społeczeństwa województwa podkarpackiego, na co wskazuje struktura ludności według ekonomicznych grup wiekowych w prognozie demograficznej (wykres 3);

Wykres 3 Prognoza ludności województwa podkarpackiego (w tys.) w latach 2007-2030 – według ekonomicznych grup wiekowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

- wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej)²³;
W wyniku procesów demograficznych i wydłużania się przeciętnego trwania życia, liczba ludności tej grupy wiekowej będzie o około 56% wyższa niż w 2007 r. Największy wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym odnotowuje się w powiatach, w których będzie miał miejsce spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Największe nasilenie tego zjawiska nastąpi w powiatach: bieszczadzkim i stalowowolskim oraz w miastach na prawach powiatu: Przemyślu, Krośnie i Tarnobrzegu.
- zmianę wielkości współczynnika obciążenia demograficznego, który w 2030 roku osiągnie poziom 72, co oznacza, że na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadnie 72 osoby w wieku nieprodukcyjnym, z tego 30 osób w wieku przedprodukcyjnym i 42 osób w wieku poprodukcyjnym;
- wzrost wartości mediany wieku, która w 2030 roku wzrośnie do poziomu 47,5 lat, tj. o 12 lat w porównaniu do roku 2007 (co druga kobieta osiągnie 49 lat, a co drugi mężczyzna 47 lat).

²³ Od 1 stycznia 2013 r. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz.1227 z późn. zm.) i ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz.637) odbywa się stopniowe podwyższanie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn do 67 roku życia. W przypadku kobiet docelowy wiek emerytalny zostanie osiągnięty w 2040 roku, a w przypadku mężczyzn w 2020 roku. Na koniec 2030 r. wiek emerytalny kobiet wyniesie 64 lata i 6 miesięcy, a mężczyzn 67 lat.

ROZDZIAŁ III

WIZJA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

III. WIZJA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

Określenie kierunków, polityki przestrzennej oraz zasad zagospodarowania przestrzennego województwa, wynika z przyjętej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego wizji rozwoju regionu, której celem jest wskazanie na pewien model rozwoju województwa. Zakłada ona w ramowej perspektywie czasowej określonej do 2030 r., dążenia i założenia konieczne do realizacji, mające na celu wyznaczenie dalszej ścieżki rozwoju regionu. Wizja jest hipotetycznym stanem, wizerunkiem rozwoju przestrzennego, wzorcem, do którego województwo ma dążyć, zadaniem, które samorząd województwa powinien realizować za pomocą narzędzi w postaci strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego.

Wizja rozwoju przestrzennego województwa zakłada:

- Województwo Podkarpackie stanie się liderem rozwoju wśród województw Polski Wschodniej oraz zmniejszy dystans rozwojowy do najbardziej rozwiniętych regionów kraju. Rozwinie się współpraca oraz powstaną nowe powiązania z regionami i ośrodkami zarówno wewnątrz województwa, jak i na zewnątrz, szczególnie w ramach współpracy transgranicznej (Słowacja, Ukraina).
- Głównym ośrodkiem wzrostu w województwie nadal pozostanie Rzeszów, z rozwijającymi się funkcjami metropolitalnymi. Zostanie znacznie podniesiona konkurencyjność gospodarcza Rzeszowa i jego obszaru funkcjonalnego, jak również ośrodków subregionalnych (Krosno, Mielec, Przemyśl, Stalowa Wola i Tarnobrzeg) ze swoimi obszarami funkcjonalnymi oraz rzeczywistych i potencjalnych biegunów wzrostu.
- Wzmocni się potencjał intelektualny Rzeszowa przede wszystkim poprzez rozwój uczelni wyższych oraz działalność klastrów branżowych, między innymi lotniczego i informatycznego. Powstaną centra administracyjne, biurowe, kongresowe, handlowe oraz wystawiennicze przyciągające krajowe i międzynarodowe instytucje, które będą pozytywnie oddziaływać na rozwój pozostałych terytoriów województwa oraz podniesienie konkurencyjności regionu w skali krajowej i międzynarodowej.
- Poprzez wykorzystanie atutów gospodarczych i wewnętrznych potencjałów województwa, nastąpi dynamiczny rozwój przemysłu elektromaszynowego (zwłaszcza lotniczego), informatycznego, chemicznego, farmaceutycznego, a także przetwórstwa rolno-spożywczego oraz usług turystycznych. Dzięki transferowi nowych technologii oraz absorpcji wyników badań naukowych, zwiększy się konkurencyjność sektora przedsiębiorstw. Aktywnie będą działać instytucje otoczenia biznesu, przynosząc realny wzrost gospodarcze regionu. Nastąpią zmiany w strukturze agrarnej, rozwinie się specjalizacja produkcji rolnej oraz przetwórstwo rolno-spożywcze. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich zostanie wzmocniony wzrostem atrakcyjności turystycznej województwa oraz konkurencyjnością produktu turystycznego.
- Sieć transportowa województwa (drogowa, kolejowa, lotnicza) będzie stanowić zintegrowany system, poprawiający zewnętrzną i wewnętrzną dostępność komunikacyjną, między innymi poprzez powiązania funkcjonalne dróg krajowych i wojewódzkich z autostradą A4 i drogami ekspresowymi, rozwój magistrali kolejowych oraz lotnisk. Dzięki budowie drogi ekspresowej S19 województwo zostanie włączone do Europejskiego łańcucha logistyczno-transportowego na kierunku północ-południe.

- Dzięki rozbudowie i budowie nowych sieci oraz urządzeń elektroenergetycznych, gazowych oraz odnawialnych źródeł energii, a także dzięki dywersyfikacji źródeł energii, zostanie zapewnione bezpieczeństwo energetyczne województwa. Powszechny dostęp do internetu, jako nośnika przekazów edukacyjnych, kulturowych, a przede wszystkim jako narzędzia działalności gospodarczej, przyczyni się do zmniejszenia wykluczenia społecznego.
- Na całym obszarze województwa zostanie zapewniona prawidłowa gospodarka wodno-ściekowa. Zwiększy się bezpieczeństwo przeciwpowodziowe dzięki realizacji programów małej retencji i dorzecza górnej Wisły. Wdrożony zostanie prawidłowy system gospodarowania odpadami przy zastosowaniu nowoczesnych technologii.
- Swój potencjał kadrowy wzmocni szkolnictwo wyższe, a korzystając z nowoczesnego zaplecza laboratoryjnego i poprzez współpracę z podmiotami gospodarczymi rozwinie na szerszą skalę badania rozwojowe. Nastąpią zmiany w kierunkach kształcenia oraz rozwinięte zostaną praktyczne i interaktywne formy edukacji.
- Wzbogacone zostanie życie kulturalne w regionie oraz dostęp do kultury wysokiej. Pomimo postępującej uniwersalizacji kultury europejskiej, zachowane zostanie dziedzictwo kulturowe regionu, stanowiące o tożsamości jego mieszkańców.
- Poprawi się dostępność do specjalistycznej opieki medycznej oraz leczenia uzdrowiskowego, co wpłynie na dalsze wydłużenie się przeciętnej długości życia w regionie.
- Zachowane zostaną walory środowiska przyrodniczego i krajobrazu, a jego ochronie będzie służył system obszarów chronionych: krajowy i międzynarodowy. Znacznie poprawi się stan środowiska naturalnego, w tym cennych zasobów przyrodniczych, wody oraz powietrza (zmniejszony poziom emisji CO₂), a także obniżony zostanie poziom hałasu.
- Zmiany, które nastąpią zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej, spowodują poprawę warunków i jakości życia mieszkańców oraz sprawią, że stanie się ono miejscem bardziej atrakcyjnym i przyjaznym szczególnie dla ludzi młodych, którzy będą mieli możliwość realizacji na jego obszarze swoich aspiracji zawodowych i życiowych.

Przedstawiona wizja rozwoju jest zgodna z wizją określoną w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020: „**W 2020 roku województwo podkarpackie będzie obszarem zrównoważonego i inteligentnego rozwoju gospodarczego, wykorzystującym wewnętrzne potencjały oraz transgraniczne położenie, zapewniającym wysoką jakość życia mieszkańców**”.

**ROZDZIAŁ IV
KIERUNKI I ZASADY
ZAGOSPODAROWANIA
ORAZ POLITYKA PRZESTRZENNA
ROZWOJU WOJEWÓDZTWA**

IV. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA ORAZ POLITYKA PRZESTRZENNA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

Określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego ma na celu wskazanie zamierzeń, jakie należy realizować, aby osiągnąć ład przestrzenny i zrównoważony rozwój województwa. Kierunki nakreślone w planie będą realizowane i wdrażane poprzez politykę przestrzenną oraz ustalone zasady zagospodarowania.

Zgodnie z art 39 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.) w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, o której mowa w art. 47 ust.1 pkt 1 oraz programy, o których mowa w art. 48 ust. 1.

Przyjęte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego kierunki zagospodarowania wraz z polityką przestrzenną są zgodne z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 i uwzględniają wskazane w niej projektowane inwestycje celu publicznego:

- autostrada A4;
- droga ekspresowa S19 i S74 oraz droga ekspresowa w ciągu drogi krajowej nr 28 na odcinku Krosno – Sanok;
- lotnisko Rzeszów–Jasionka;
- linie kolejowe: LHS, nr 91 Kraków Główny Osobowy – Medyka – granica państwa, nr 68 Stalowa Wola – Rozwadów – Przeworsk, nr 74 Sobów – Stalowa Wola i nr 25 Skarżysko Kamienna – Ocice;
- gazociągi: Hermanowice – Strachocina, Strachocina – Pogórska Wola, Strachocina – granica państwa Słowacja, Hermanowice – Jarosław, Jarosław – Rozwadów, Rozwadów – Końskowola – Wronków oraz tłocznia gazu Jarosław;
- rozbudowa podziemnych magazynów gazu: Husów, Brzeźnica, Strachocina (zrealizowana w 2012 r.);
- linie elektroenergetyczne 400 kV: Chełm – Mokre – Jarosław i Jarosław – Rzeszów;
- rozbudowa stacji Stalowa Wola (220 kV) oraz budowa stacji (400 kV) Boguchwała Bis i stacji Jarosław;
- zbiornik retencyjny Kąty–Myscowa;
- Turnicki Park Narodowy, Transgraniczny Obszar Chroniony „Beskidy Wschodnie” i Transgraniczny Obszar Chroniony „Roztocze”.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa umieszcza się inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

Obecnie brak jest dla Województwa Podkarpackiego programów (przyjętych w drodze rozporządzenia przez Radę Ministrów) zawierających zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

Przyjęte w planie kierunki zagospodarowania wraz z polityką przestrzenną są odzwierciedleniem celów, priorytetów i kierunków określonych w Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego, stanowiące podstawę prowadzenia polityki przestrzennej samorządu województwa, zostały wskazane w zakresie niżej wymienionych dziedzin charakterystycznych dla zagospodarowania przestrzeni:

1. SYSTEM OSADNICZY
2. ŚRODOWISKO
3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA
4. KOMUNIKACJA
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA
6. OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.

Tabela 1 Układ kierunków i polityki przestrzennej w planie zagospodarowania przestrzennego województwa

SYSTEM OSADNICZY	ŚRODOWISKO	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA	KOMUNIKACJA	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
<u>Kierunek</u> Równoważenie systemu osadniczego oraz poprawa spójności terytorialnej województwa <u>Polityka przestrzenna</u> - Utrzymanie policentrycznego charakteru osadnictwa - Wzrost znaczenia miasta Rzeszowa poprzez rozwój funkcji metropolitalnych - Wzmocnienie roli miast jako ośrodków kreujących wysoką jakość życia mieszkańców - Poprawa funkcjonalności i spójności przestrzennej miast pełniących funkcje biegunów wzrostu - Kształtowanie miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF) - Wielofunkcyjny rozwój wiejskich obszarów funkcjonalnych (WOF)	<u>Kierunek</u> Ochrona i efektywne wykorzystanie zasobów przyrodniczych oraz zapewnienie dobrego stanu środowiska <u>Polityka przestrzenna</u> - Ochrona i racjonalna gospodarka zasobami kopalin - Ochrona zasobów wodnych - Zachowanie i zwiększenie skuteczności ochrony terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych - Ochrona zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej - Ochrona walorów przyrodniczych i klimatycznych miejscowości uzdrowiskowych - Zapewnienie wysokiej jakości powietrza i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych - Zmniejszenie uciążliwości hałasu <u>Kierunek</u> Zapobieganie zagrożeniom środowiska i minimalizowanie ich negatywnych skutków	<u>Kierunek</u> Podniesienie poziomu życia mieszkańców województwa <u>Polityka przestrzenna</u> - Rozwój szkolnictwa wyższego - Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia - Wzmocnienie i rozwój potencjału kulturowego - Kształtowanie i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej <u>Kierunek</u> Kształtowanie warunków rozwoju gospodarczego <u>Polityka przestrzenna</u> - Zwiększenie potencjału gospodarczego i podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej województwa - Lokalizacja wielkopowierzchniowych obiektów handlowych - Racjonalne wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego w gospodarce rolnej - Zrównoważony rozwój turystyki	<u>Kierunek</u> Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa <u>Polityka przestrzenna:</u> - Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej województwa w wymiarze krajowym i transgranicznym (międzynarodowym) - Wzmocnienie i rozwój wewnątrzregionalnych powiązań komunikacyjnych Rzeszowa z ośrodkami subregionalnymi i lokalnymi oraz pomiędzy tymi ośrodkami - Rozwój spójnego przestrzennie systemu kolejowego w zakresie zewnętrznych i wewnętrznych powiązań województwa - Rozwój infrastruktury i usług transportu lotniczego - Zwiększenie dostępności infrastruktury granicznej województwa podkarpackiego na granicy z Ukrainą	<u>Kierunek</u> Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego województwa <u>Polityka przestrzenna</u> - Rozwój sieci przesyłowej i urządzeń elektroenergetycznych - Zwiększenie możliwości i zdolności przesyłowych gazociągów wysokiego ciśnienia o znaczeniu krajowym oraz dywersyfikacja źródeł zasilania - Zwiększenie możliwości i efektywności wykorzystania infrastruktury ciepłowniczej - Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) <u>Kierunek</u> Racjonalny rozwój gospodarki wodno-ściekowej <u>Polityka przestrzenna</u> - Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód - Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego - Rozwój gospodarki ściekowej na obszarze województwa <u>Kierunek</u>	<u>Kierunek</u> Zwiększenie zdolności obronnej i bezpieczeństwa publicznego <u>Polityka przestrzenna</u> - Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa publicznego w tym systemów infrastruktury transportowej i technicznej - Utrzymanie terenów zamkniętych i ich stref ochronnych dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa publicznego

	<u>Polityka przestrzenna:</u> ▪ Ograniczanie zagrożenia powodziowego i przeciwdziałanie skutkom suszy ▪ Zapobieganie osuwiskom oraz minimalizowanie ich negatywnych skutków ▪ Przeciwdziałanie poważnym awariom i ograniczanie ich negatywnych skutków ▪ Likwidacja i ograniczanie negatywnego wpływu źródeł szczególnego zagrożenia oraz właściwa lokalizacja przedsięwzięć o znaczących oddziaływaniach na środowisko <u>Kierunek</u> Ochrona dziedzictwa kulturowego <u>Polityka przestrzenna</u> ▪ Zachowanie i ochrona zabytkowych obiektów i założeń przestrzennych ▪ Zachowanie i ochrona walorów przestrzeni w tym walorów krajobrazu kulturowego ▪ Zachowanie i ochrona współczesnego materialnego dziedzictwa kulturowego ▪ Rozwijanie sieci szlaków kulturowych, jako istotnego elementu spajającego zasoby kulturowe województwa ▪ Ochrona pozostałych zasobów i elementów dziedzictwa kulturowego, w tym zasobów niematerialnych			Rozwój systemu gospodarki odpadami na terenie województwa podkarpackiego <u>Polityka przestrzenna</u> ▪ Racjonalne gospodarowanie odpadami komunalnymi ▪ Gospodarowanie pozostałymi grupami odpadów <u>Kierunek</u> Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej <u>Polityka przestrzenna</u> ▪ Rozbudowa sieci telekomunikacyjnych oraz zwiększenie dostępu do Internetu terenów trudno dostępnych i o małej gęstości zaludnienia	

1. SYSTEM OSADNICZY

1.1. RÓWNOWAŻENIE SYSTEMU OSADNICZEGO ORAZ POPRAWA SPÓJNOŚCI TERYTORIALNEJ WOJEWÓDZTWA

Polityka przestrzenna:

- Utrzymanie policentrycznego charakteru osadnictwa
- Wzrost znaczenia miasta Rzeszowa poprzez rozwój funkcji metropolitalnych
- Wzmocnienie roli miast jako ośrodków kreujących wysoką jakość życia mieszkańców
- Poprawa funkcjonalności i spójności przestrzennej miast pełniących funkcje biegunów wzrostu
- Kształtowanie miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF)
- Wielofunkcyjny rozwój wiejskich obszarów funkcjonalnych (WOF)

1.1.1. Utrzymanie policentrycznego charakteru osadnictwa

Strukturę przestrzenną województwa podkarpackiego cechuje policentryczny układ osadniczy, który charakteryzuje się regularnym rozkładem miast o określonej wielkości i hierarchii oraz równomiernym rozmieszczeniem geograficznym. Szczególnie korzystne w tym układzie jest centralne położenie Rzeszowa oraz koncentryczne ułożenie względem stolicy województwa większych ośrodków miejskich, które tworzą wokół niego zewnętrzny układ pierścieniowy:

- Krosno, Przemyśl i Tarnobrzeg (byłe miasta wojewódzkie);
- Stalowa Wola i Mielec (miasta o dużym potencjale gospodarczym);
- Dębica, Jarosław, Jasło i Sanok (miasta pełniące ważne funkcje gospodarcze i społeczne).

Układ policentryczny jest jednym z najefektywniejszych układów osadnictwa. Stwarza dogodne warunki dla działalności gospodarczej przy umiarkowanych kosztach transportu, umożliwia komplementarność funkcjonalną miast zajmujących różne poziomy w hierarchii oraz pozwala na włączenie się w procesy rozwojowe zasobów materialnych i kapitału społecznego poszczególnych regionów województwa. W systemie osadniczym o takiej strukturze zapewniony jest wysoki stopień dostępności przestrzennej do rynków pracy i usług wysokiego rzędu.

Dla zachowania policentrycznego charakteru osadnictwa przewiduje się:

- 1) utrzymanie dominującej roli Rzeszowa poprzez wzmacnianie jego funkcji metropolitalnych;
- 2) zwiększenie dostępności przestrzennej miast, głównie przez modernizację i budowę powiązań komunikacyjnych pomiędzy ośrodkami;
- 3) utrzymanie hierarchicznej struktury ośrodków osadniczych o zróżnicowanych funkcjach i obszarach oddziaływania;

- 4) wzmacnianie ośrodków o największym potencjale rozwojowym oraz tworzenie warunków dla kreowania wzajemnych powiązań gospodarczych i społecznych miast, poprzez wykorzystanie ich potencjału endogenicznego;
- 5) kształtowanie wysokiej jakości środowiska;
- 6) uzyskiwanie lub odzyskiwanie praw miejskich przez niektóre ośrodki, w tym na obszarach peryferyjnych, w celu wzmacniania struktury osadniczej województwa.

1.1.2. Wzrost znaczenia miasta Rzeszowa poprzez rozwój funkcji metropolitalnych

Miasto Rzeszów, jako stolica województwa i największa jednostka osadnicza, zajmuje dominującą pozycję wśród miast województwa podkarpackiego. Spełnia najważniejsze funkcje o znaczeniu ponadregionalnym, a także krajowym oraz dysponuje dużym potencjałem gospodarczym i intelektualnym. Stanowi centrum obszaru funkcjonalnego kształtującej się aglomeracji miejsko-przemysłowej, dążącej do przeobrażenia się w metropolię rzeszowską. Miasto, pomimo intensywnego rozwoju, nadal pozostaje w gronie miast średniej wielkości, w porównaniu z innymi ośrodkami wojewódzkimi w kraju.

W celu dalszego rozwoju miasta konieczne jest pełniejsze wykorzystanie jego potencjału endogenicznego, rozwój funkcji metropolitalnych oraz budowanie powiązań funkcjonalnych (komunikacyjnych, infrastrukturalnych, gospodarczych i innych) z miastami subregionalnymi (Krosno, Mielec, Przemyśl, Stalowa Wola i Tarnobrzeg), najbliższymi ośrodkami lokalnymi (Łańcut, Głogów Małopolski, Tyczyn, Boguchwała) oraz z otaczającymi go terenami wiejskimi.

W celu zwiększenia znaczenia Rzeszowa i wzmocnienia jego pozycji w hierarchii miast, planuje się:

- 1) wspieranie rozwoju usług wyższego rzędu, będących podstawą do tworzenia funkcji metropolitalnych miasta, tj.:
  - rozwój ośrodka akademickiego;
  - budowa nowych placówek kultury (np. teatru muzycznego, opery, parku kultury i wypoczynku, muzeów o randze ogólnopolskiej);
  - utworzenie kliniki medycznej lub szpitala klinicznego;
  - lokalizowanie nowych obiektów sportowych, wypoczynkowych i turystycznych oraz lepsze zagospodarowanie obiektów istniejących;
  - rozwój regionalnego ośrodka radio i telewizji, celem pogłębienia poczucia tożsamości zaangażowania w sprawy społeczne regionu;
- 2) ukierunkowanie gospodarki na rozwój nowych technologii i zwiększanie udziału w gospodarce sektorów innowacyjnych, między innymi poprzez rozwój istniejącej i tworzenie nowej infrastruktury, integrującej potencjał naukowo-badawczy z sektorem gospodarczym;
- 3) racjonalne gospodarowanie przestrzenią w obrębie obszaru funkcjonalnego tj.:
  - rozwój terenów inwestycyjnych przy zapewnieniu odpowiedniej ilości terenów zieleni publicznej oraz dogodnego ich skomunikowania i uzbrojenia;
  - rewitalizacja terenów zdegradowanych oraz adaptacja przestrzeni i obiektów przemysłowych na potrzeby współczesnego miasta (funkcje mieszkaniowe, handlowe, kulturalne, inne usługowe);

- przeciwdziałanie degradacji terenów otwartych, zwłaszcza cennych pod względem kulturowym i przyrodniczym;
  - sporządzenie planu zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego;
  - uporządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz kształtowanie przestrzeni publicznej Rzeszowa opartej na strefie zabudowy śródmiejskiej o wysokim potencjale kulturowym, podjęcie całościowych i systemowych działań w zakresie rewitalizacji i rewaloryzacji tkanki śródmiejskiej;
  - przeniesienie uciążliwego przemysłu, baz transportowych i składów materiałowych na obrzeża miasta i na tereny gmin wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego;
  - ograniczanie zabudowy rozproszonej;
- 4) rozwój wewnętrznych powiązań komunikacyjnych i zintegrowanego systemu transportu publicznego, łączących Rzeszów z jego obszarem funkcjonalnym, tj.:
- rozbudowa, przebudowa istniejących oraz budowa nowych dróg;
  - zwiększenie dostępności do efektywnego i ekonomicznego transportu zbiorowego dla mieszkańców Rzeszowa i jego obszaru funkcjonalnego;
  - wprowadzenie zintegrowanego systemu transportu miejskiego, uwzględniającego działania wielu przewoźników świadczących usługi transportowego;
  - utworzenie sieci kolei podmiejskiej na bazie istniejącej infrastruktury kolejowej;
  - budowę parkingów w systemie „parkuj i jedź” oraz rozwój komunikacji rowerowej, w ramach wprowadzania rozwiązań multimodalnego transportu zbiorowego;
  - realizację koncepcji Rzeszowskiego Centrum Komunikacyjnego (RCK), zakładającej modernizację i rozbudowę zespołu stacyjno-dworcowego Rzeszów Główny poprzez stworzenie zintegrowanego węzła przesiadkowego komunikacji publicznej;
- 5) wzmacnianie sieci powiązań zewnętrznych, przede wszystkim komunikacyjnych z całym regionem oraz z najważniejszymi ośrodkami Polski i Europy, w tym m.in.:
- rozwój Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka;
  - budowa połączenia kolejowego łączącego miasto z Portem Lotniczym Rzeszów-Jasionka;
- 6) wspieranie tworzenia dogodnych warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego oraz wzrostu poziomu życia mieszkańców;
- 7) rozbudowa systemów infrastruktury technicznej oraz zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej w celu zagwarantowania bezpiecznych warunków zamieszkania.

1.1.3. Wzmocnienie roli miast jako ośrodków kreujących wysoką jakość życia mieszkańców

W województwie podkarpackim w 2012 roku mieszkało 877,2 tys. mieszkańców²⁴. Wskaźnik urbanizacji wynosił niecałe 42% i był najniższy w kraju (w Polsce wynosi 61,1%).

Zgodnie z „Długookresową prognozą ludności Polski na lata 2008-2035”²⁵, liczba ludności mieszkającej w miastach w województwie zmaleje. W miastach województwa w roku 2030 zamieszka 782 467 mieszkańców. Największym miastem będzie nadal Rzeszów liczący powyżej 180 tys. mieszkańców, miastami o liczbie ludności pomiędzy 50-60 tys. będą: Mielec i Przemyśl, miastami o liczbie ludności 40-50 tys.: Tarnobrzeg, Stalowa Wola, Dębica i Krosno,

²⁴ Urząd Statystyczny w Rzeszowie, dane za 2012 r.

²⁵ „Długookresowa prognoza ludności Polski na lata 2008–2035”, Główny Urząd Statystyczny, 00-925 Warszawa, al. Niepodległości 208,

miastami o liczbie ludności pomiędzy 30-40 tys.: Sanok, Jasło i Jarosław, o liczbie ludności pomiędzy 10-20 tys.: Leżajsk, Nisko, Lubaczów, Ropczyce, Łańcut i Przeworsk, a miastami powiatowymi o najmniejszej liczbie ludności tj. poniżej 10 tys. mieszkańców: Lesko, Brzozów, Ustrzyki Dolne, Kolbuszowa i Strzyżów.

Miasta są miejscem koncentracji funkcji administracyjnych, gospodarczych, społecznych kulturalnych i innych oraz stymulującego oddziaływania na rozwój sąsiednich obszarów.

Zgodnie z KPZK 2030 na terenie województwa możemy wyróżnić trzy kategorie miast:

- krajowy ośrodek pełniący niektóre funkcje metropolitalne: Rzeszów;
- ośrodki subregionalne (miasta od 50 tys. do 100 tys. mieszkańców oraz dawne miasta wojewódzkie i ośrodki przemysłowe, które różnią się znacznie pod względem stanu gospodarki i infrastruktury, ale ich pozycja w systemie osadniczym jest stabilna): Przemysł, Stalowa Wola, Mielec, Tarnobrzeg i Krosno;
- ośrodki lokalne: wszystkie pozostałe miasta powiatowe.

Miasta na obszarze województwa oprócz ośrodka krajowego i ww. ośrodków subregionalnych, to ośrodki:

- o dobrych podstawach rozwoju, położone w bezpośrednim otoczeniu większych miast (miasta powiatowe: Brzozów, Jasło, Kolbuszowa, Lubaczów, Nisko i Strzyżów oraz inne miasta: Baranów Sandomierski, Boguchwała, Dukla, Głogów Małopolski, Iwonicz Zdrój, Kołaczyce, Przecław, Sieniawa i Tyczyn);
- o zagrożonych podstawach rozwoju, położone poza oddziaływaniem większych ośrodków (miasta powiatowe: Leżajsk i Ustrzyki Dolne oraz inne miasta: Błazowa, Brzostek, Cieszanów, Dynów, Jedlicze, Kańczuga, Narol, Nowa Dęba, Oleszyce, Pilzno, Radomyśl Wielki, Radymno, Rudnik nad Sanem, Rymanów, Sędziszów Małopolski, Sokołów Małopolski, Ulanów i Zagórz)²⁶.

Miasta o dobrej sytuacji ekonomicznej skoncentrowane są przede wszystkim w centralnej części województwa, w obrębie oddziaływania Rzeszowa oraz w zachodniej części regionu, w pasie od Krosna przez Dębicę po Mielec i Tarnobrzeg. Najwięcej miast o słabym potencjale rozwojowym znajduje się na północy i północnym-wschodzie województwa (Lubaczów, Cieszanów, Narol i Oleszyce).

Wspieranie rozwoju obejmować będzie miasta na terenie całego województwa, ale najistotniejsze znaczenie będzie miało dla miast, położonych na obszarach słabiej zaludnionych z dużym udziałem ludności rolniczej oraz dla miast o liczbie do 10 tys. mieszkańców. Rozwój mniejszych ośrodków miejskich przyczyni się do poprawy dostępu do usług publicznych i rynku pracy dla ich mieszkańców oraz dla ludności z otaczających je obszarów wiejskich.

Dla wszystkich ośrodków miejskich najważniejsze jest polepszenie ich dostępności komunikacyjnej, rozwój funkcji ponadlokalnych, a także koncentracja usług publicznych, w szczególności szkolnictwa wyższego, ochrony zdrowia i kultury. Wzmocnienie potencjałów ośrodków miejskich poprawi sytuację na rynku pracy oraz podniesie przedsiębiorczość i aktywność gospodarczą mieszkańców. Istotne jest również wspieranie działań, mających na

²⁶ „Charakterystyka systemu osadniczego województwa podkarpackiego z identyfikacją biegunów wzrostu oraz wyróżnieniem obszarów funkcjonalnych na poziomie regionalnym i lokalnym” - Polska Akademia Nauk, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Im. S. Leszczyńskiego, ul. Twarda 51/55, 00-818 Warszawa, W-wa 2012 r.

celu przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych oraz lokalizację przedsięwzięć, zwłaszcza na wybranych obszarach atrakcyjnych inwestycyjnie, bądź mogących realnie zwiększyć swoją atrakcyjność np. specjalne strefy ekonomiczne.

W celu wzmocnienia roli miast w kreowaniu wysokiej jakości życia mieszkańców i wyeliminowania niekorzystnych tendencji rozwojowych przewiduje się:

- 1) włączenie Mielca, Sanoka i Leska w główny system infrastrukturalny tj. docelowy układ autostrad i dróg ekspresowych (działanie priorytetowe);
- 2) zapewnienie dogodnych połączeń transportowych (drogowych i kolejowych) pomiędzy głównymi miastami województwa;
- 3) tworzenie i intensyfikację powiązań gospodarczych między ośrodkiem krajowym a ośrodkami subregionalnymi;
- 4) wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary położone poza głównymi miastami województwa, między innymi poprzez lokalizowanie usług o charakterze logistycznym i przemysłowym;
- 5) wzmocnianie ośrodków lokalnych przez rozwój wyspecjalizowanych funkcji ponadlokalnych (np. funkcji turystycznych, uzdrowiskowych), w tym między innymi miasta Lubaczowa jako potencjalnego bieguna wzrostu (funkcja obsługi transportu, handlu i ruchu przygranicznego w oparciu o przejście drogowe z Ukrainą w Hrebennem /woj. Lubelskie/ oraz przejście kolejowe w Werchracie), czy Ustrzyk Dolnych (funkcja obsługi handlu i ruchu przygranicznego w oparciu o przejście drogowe i kolejowe z Ukrainą w Krościenku);
- 6) opracowanie i wdrożenie lokalnych standardów zabudowy, w celu poprawy jakości zamieszkania;
- 7) wykorzystywanie funkcjonalnej specjalizacji terytorialnej miast.

1.1.4. Poprawa funkcjonalności i spójności przestrzennej miast pełniących funkcje biegunów wzrostu

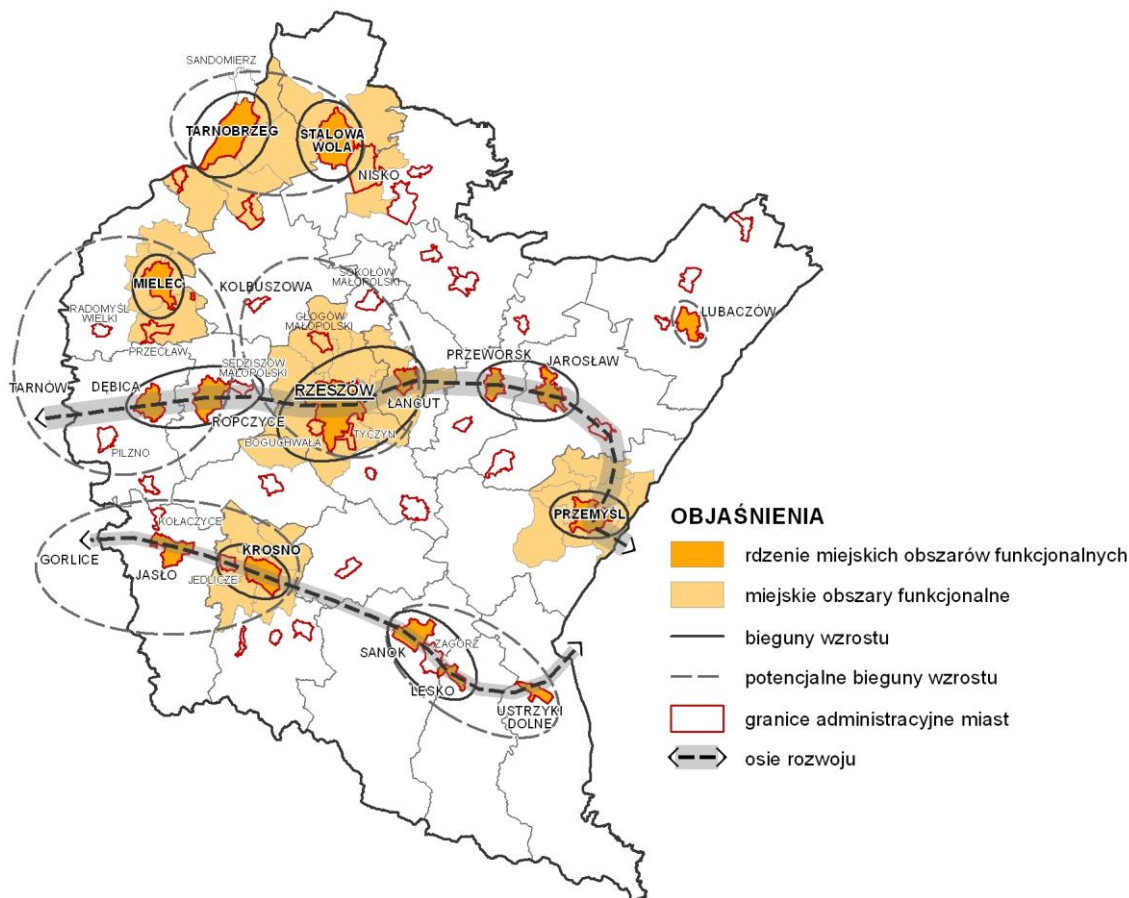
Duże miasta województwa podkarpackiego wyróżniające się potencjałem społeczno-gospodarczym, pełnią rolę biegunów wzrostu o ustalonej hierarchii (rys. 2):

- bieguny wzrostu o znaczeniu krajowym (Rzeszów – Łańcut);
- bieguny wzrostu miast subregionalnych (Krosno, Przemyśl, Stalowa Wola, Tarnobrzeg, Mielec);
- bieguny wzrostu pozostałych miast powiatowych (Dębica – Ropczyce, Jarosław – Przeworsk i Sanok – Lesko).

Ze względu na pełnione dominujące funkcje, bieguny wzrostu na terenie województwa podzielono na 5 typów:

- bieguny przemysłowe (Dębica – Ropczyce, Mielec, Stalowa Wola);
- bieguny przemysłowo-usługowe (Krosno, Jarosław – Przeworsk);
- bieguny usługowe (Tarnobrzeg, Przemyśl);
- bieguny wielofunkcyjne (Rzeszów – Łańcut, Przemyśl);
- bieguny o funkcji turystycznej (Sanok – Lesko).

Rys. 2. Kierunki rozwoju systemu osadniczego

Funkcje niektórych biegunów wzrostu zostały wykształcone w przeszłości. Przekształcenia w innych miastach dokonywały się, lub dokonują przede wszystkim w sferze strukturalnej, głównie ze względu na zmiany funkcji przemysłowych na usługowe. Proces ten ma miejsce między innymi w Przemyśle (zadecydowała o tym wymiana i współpraca transgraniczna, z czasem także funkcja edukacyjna), Tarnobrzegu (regres funkcji przemysłowej opartej na przemyśle siarkowym oraz postępująca integracja z usługowym Sandomierzem) oraz Sanoku – Lesku (rozwój funkcji turystycznych w wyniku upadku przemysłu), a w mniejszym stopniu także w Jarosławiu – Przeworsku (funkcje edukacyjne). Przemianom podlegały też miasta Rzeszów i Łańcut, które obok szybko rozwijającej się funkcji usługowej, zachowały funkcję przemysłową.

W celu poprawy funkcjonalności i spójności przestrzennej przewiduje się następujące działania dla poszczególnych biegunów wzrostu:

Rzeszów – Łańcut (biegun o znaczeniu krajowym)

- 1) wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych;
- 2) poprawa dostępności zewnętrznej poprzez rozwój powiązań transportowych w kierunku Warszawy (przez Tarnobrzeg i Sandomierz);
- 3) poprawa dostępności wewnętrznej, między innymi poprzez modernizację dróg wojewódzkich z kierunku Dynowa i Leżajska;

- 4) wzmacnianie relacji zewnętrznych z innym ośrodkami o znaczeniu krajowym w celu dyfuzji wiedzy i innowacji do regionu;

Krosno

- 1) tworzenie powiązań społeczno-gospodarczych z Jasłem, w tym: budowę drogi dwujezdniowej, wspólny transport publiczny, modernizację połączenia kolejowego;
- 2) budowa i wzmacnianie powiązań gospodarczych ze Słowacją, w tym realizację drogi ekspresowej S19;

Dębica – Ropczyce

- 1) rozwój sektora usług i przedsiębiorczości z wykorzystaniem kapitału ludzkiego;
- 2) tworzenie powiązań społeczno-gospodarczych pomiędzy Dębicą i Ropczycami, a w przyszłości także Mielcem poprzez między innymi wspólny transport publiczny, czy modernizację sieci kolejowej;
- 3) modernizacja powiązań transportowych z Mielcem, w tym drogi wojewódzkiej nr 985 Dębica – Mielec – Tarnobrzeg, celem integracji miast w jeden potencjalny biegun wzrostu;

Przemyśl

- 1) rozwój współpracy transgranicznej z Ukrainą poprzez m.in. rozwój bazy logistycznej i turystycznej;
- 2) przygotowanie i wykorzystanie terenów inwestycyjnych położonych w sąsiedztwie autostrady A4 dla rozwoju gospodarczego, w tym tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw;
- 3) wspieranie lokalizacji inwestycji związanych z organizacją imprez kulturalnych o znaczeniu regionalnym;

Mielec

- 1) połączenie Mielca drogą nr 985 Dębica – Mielec – Baranów Sandomierski – Nagnajów z autostradą A4 poprzez węzeł „Dębica – Wschód”;
- 2) modernizacja dróg wojewódzkich łączących Mielec z innymi ośrodkami, w tym drogi nr 985 Dębica – Mielec – Tarnobrzeg oraz połączenia Mielec – Połaniec;
- 3) wspieranie rozwoju przemysłu lotniczego;
- 4) tworzenie korzystnych warunków do osiedlania się mieszkańców, poprzez budowę nowej, wysokiej jakościowo infrastruktury technicznej i społecznej;
- 5) wspieranie rozwoju istniejących obszarów inwestycyjnych (specjalnych stref ekonomicznych klastrów, itp.) i tworzenie nowych;
- 6) budowanie powiązań funkcjonalnych z Dębicą i Ropczycami (np. wspólny transport publiczny);

Tarnobrzeg

- 1) tworzenie powiązań funkcjonalnych i społeczno-gospodarczych ze Stalową Wolą (np. wspólny transport publiczny);
- 2) wspieranie utworzenia szkoły wyższej o zasięgu ponadwojewódzkim;
- 3) tworzenie warunków dla wykorzystania położenia miasta pomiędzy Rzeszowem, a Warszawą (budowa drogi ekspresowej S74);

Jarosław – Przeworsk

- 1) rozwój funkcji szkolnictwa wyższego;
- 2) przygotowanie terenów inwestycyjnych położonych w sąsiedztwie autostrady A4 dla rozwoju gospodarczego;
- 3) tworzenie powiązań gospodarczych z Ukrainą;
- 4) wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw sektora produkcyjnego;
- 5) rozwój transportu pasażerskiego pomiędzy miastami, np. poprzez lepsze wykorzystanie kolei;

Sanok – Lesko

- 1) realizacja odcinka projektowanej drogi ekspresowej Miejsce Piastowe – Sanok (jako odgałęzienia trasy Rzeszów – Barwinek) i dalsze jej przedłużenie przez Lesko do Ustrzyk Dolnych i granicy państwa;
- 2) wzmacnianie procesów integracyjnych pomiędzy Sanokiem, Leskiem i Ustrzykami Dolnymi w zakresie rozwoju funkcji turystycznej;
- 3) modernizacja istniejącej sieci drogowej, w celu właściwego rozprowadzenia ruchu z planowanej drogi ekspresowej na tereny turystyczne Bieszczad;
- 4) wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw sektora produkcyjnego i turystycznego;

Stalowa Wola

- 1) tworzenie i wzmacnianie powiązań społeczno-gospodarczych z Tarnobrzegiem i Sandomierzem (m.in. transport publiczny);
- 2) wspieranie tworzenia przedsiębiorstw usługowych;
- 3) tworzenie warunków dla wykorzystania położenia miasta pomiędzy Rzeszowem, a Warszawą (budowa drogi ekspresowej S74);
- 4) realizacja wspólnej obwodnicy dla miast: Stalowa Wola, Rudnik n. Sanem i Nisko.

Znaczącą rolę w rozwoju biegunów wzrostu odgrywają różnego typu relacje polegające na wzajemnym oddziaływaniu na siebie poszczególnych miast, posiadających odpowiedni potencjał rozwojowy.

Wśród miast województwa podkarpackiego najsilniejszy związek wykazuje relacja Rzeszów – Łańcut oraz Tarnobrzeg – Sandomierz (województwo świętokrzyskie). Kolejne zidentyfikowane ciążenia to: Stalowa Wola – Nisko i Rzeszów – Kraków (województwo małopolskie). Silne są również ciążenia Stalowej Woli i Tarnobrzega, Rzeszowa i Krosna oraz Dębicy i Tarnowa (województwo małopolskie)²⁷.

Ze względu na położenie, potencjał rozwojowy i kreujące się powiązania pomiędzy miastami, potencjalnymi biegunami wzrostu mogą być w przyszłości (rys. 2):

- Rzeszów – Łańcut – Kolbuszowa;
- Mielec – Dębica – Ropczyce;
- Krosno – Jasło;

²⁷ „Charakterystyka systemu osadniczego województwa podkarpackiego z identyfikacją biegunów wzrostu oraz wyróżnieniem obszarów funkcjonalnych na poziomie regionalnym i lokalnym” - Polska Akademia Nauk, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Im. S. Leszczyńskiego, ul. Twarda 51/55, 00-818 Warszawa, W-wa 2012 r.

- Stalowa Wola – Tarnobrzeg – Sandomierz;
- Sanok – Lesko – Ustrzyki Dolne;
- Lubaczów.

Integracja pomiędzy miastami tworzącymi potencjalne bieguny wzrostu odbywać się będzie przede wszystkim w oparciu o następujące działania:

- 1) rozwój wspólnego transportu publicznego;
- 2) zawieranie związków komunalnych miast i gmin;
- 3) współpracę gospodarczą miast, między innymi poprzez tworzenie wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych, funkcjonowanie wspólnych izb gospodarczych oraz innych organizacji biznesowych, itp.

Znaczącego wsparcia wymagają miasta o zagrożonych podstawach rozwoju tj. Ustrzyki Dolne i Lubaczów²⁸. Możliwości rozwoju Ustrzyk Dolnych można poszukiwać w integracji z biegunem wzrostu Sanok-Lesko oraz w korzyściach wynikających z ożywienia funkcji turystycznych i obsługi ruchu granicznego. Natomiast miasto Lubaczów jest ośrodkiem wymagającym szczególnej interwencji w zakresie wsparcia rozwoju funkcji ponadlokalnych, decydujących o uznaniu miasta za jedyny, potencjalny biegun wzrostu w północno-wschodniej części województwa.

Rozwój miast – biegunów wzrostu odbywać się będzie w obrębie istniejących aglomeracji, układów funkcjonalnych oraz wykształconych historycznie osi rozwoju, usytuowanych wzdłuż tranzytowych korytarzy infrastrukturalnych.

Głównymi osiami rozwoju łączącymi województwo z obszarami sąsiednich województw będą dwa pasma o wysokim poziomie urbanizacji i powiązaniach transgranicznych:

- Tarnów (woj. małopolskie) – Dębica – Rzeszów – Łańcut – Przemyśl – granica państwa z Ukrainą;
- Gorlice (woj. małopolskie) – Jasło – Krosno – Sanok z przedłużeniem do Ustrzyk Dolnych i granicy państwa z Ukrainą.

Wzmacnianie równoleżnikowych osi rozwojowych odbywać się będzie między innymi poprzez:

- 1) dokończenie budowy autostrady A4;
- 2) lokalizację międzynarodowych centrów logistyczno-magazynowych;
- 3) modernizację kolei;
- 4) modernizację drogi krajowej nr 28 na odcinku Jasło – Krosno;
- 5) budowę odgałęzienia drogi ekspresowej S-19 w Miejscu Piastowym w kierunku Sanoka.

1.1.5. Kształtowanie miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF)

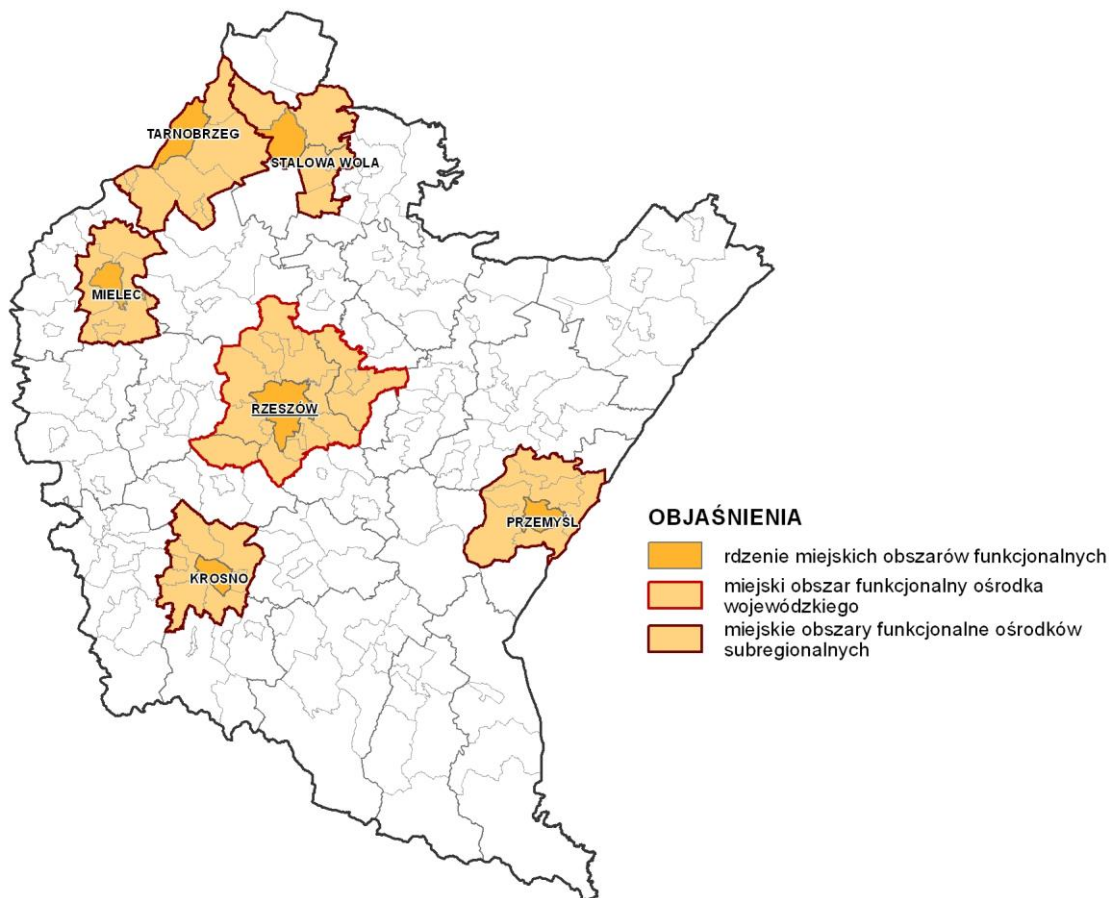
Na terenie województwa podkarpackiego wyznaczono sześć miejskich obszarów funkcjonalnych²⁹. Są nimi: obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego miasta Rzeszowa oraz pięć

²⁸ J.W.

²⁹ „Delimitacja Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego” – Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie – Rzeszów 2012 r.

obszarów funkcjonalnych ośrodków subregionalnych wyznaczonych dla miast: Przemyśla, Stalowej Woli, Mielca, Tarnobrzega i Krosna (rys. 3).

Rys. 3. Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków: wojewódzkiego i subregionalnych

Delimitację przeprowadzono na podstawie analiz powiązań funkcjonalno-przestrzennych tych ośrodków z ich strefą zewnętrzną, obejmującą jednostki gminne miejskie, miejsko-wiejskie i wiejskie, na podstawie metody korelacyjno-wagowej (16 wskaźników określających warunki społeczne, gospodarcze, mieszkalnictwo i infrastrukturę techniczną oraz środowisko), dojazdów do pracy oraz na podstawie dostępności komunikacyjnej³⁰. Największy w województwie miejski obszar funkcjonalny kształtuje się wokół miasta Rzeszowa.

Miejski Obszar Funkcjonalny Rzeszowa tworzy obszar 12 gmin: 1 miejska – Łańcut, 3 miejsko-wiejskie: Boguchwała, Głogów Małopolski i Tyczyn oraz 8 wiejskich: Chmielnik, Czarna, Czudec, Krasne, Lubenia, Łańcut, Świlcza i Trzebownisko. Obszar zajmuje powierzchnię 1048 km², zamieszkały jest przez 351 055 osób. Rzeszów położony w centralnej części województwa stanowi istotny węzeł komunikacyjny na kierunkach wschód-zachód i północ-południe, uzupełniony o zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie miasta port lotniczy Rzeszów-Jasionka. Jako stolica województwa podkarpackiego stanowi główny ośrodek regionu pełniący funkcje administracyjne, szkolnictwa wyższego, naukowo-badawcze i szerokiego zakresu usług: edukacyjnych, ochrony zdrowia, handlu itd. Jest ośrodkiem skupiającym najwięcej instytucji kultury o znacze-

³⁰ GUS, Bank Danych Lokalnych -2012 r.

niu ponadregionalnym i dysponującym największą ofertą kulturalną dostępną dla mieszkańców całego regionu, zwłaszcza zamieszkujących obszary gmin sąsiednich, o dobrej dostępności komunikacyjnej.

Integralność obszaru funkcjonalnego wzmacniają:

- funkcjonujące zakłady przemysłowo-usługowe i Specjalne Strefy Ekonomiczne zlokalizowane w Rzeszowie i sąsiadujących gminach: Głogów Małopolski, Trzebownisko i Boguchwała;
- działający Klaster Przemysłu Lotniczego „Dolina Lotnicza”, którego podmioty są zlokalizowane na terenie miejscowości i gmin bezpośrednio sąsiadujących z Rzeszowem, tj.: w Sędziszowie Małopolskim, Boguchwale, Jasionce, Tyczynie, Zaczerniu, Łańcucie i Kraczkowej.

Miejski Obszar Funkcjonalny Przemysła obejmuje 5 gmin wiejskich: Krasiczyn, Medyka, Orły, Przemysł i Żurawica. Obszar zajmuje powierzchnię 505 km², zamieszkuje go 107 621 mieszkańców. Przygraniczne położenie przemyskiego obszaru funkcjonalnego, czyni go istotnym ośrodkiem o znaczeniu międzynarodowym dla obsługi polsko-ukraińskiego obszaru transgranicznego i ważnym węzłem komunikacyjnym drogowo-kolejowym z przejściem granicznym z Ukrainą w Medyce (na terenie gminy Medyka) oraz portem przeładunkowym w Żurawicy. Przemysł pełni również funkcje o znaczeniu ponadregionalnym. Swoje siedziby mają tutaj między innymi: Izba Celną, Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej, Konsulat Honorowy Ukrainy w Polsce. Mieszczą się tu również siedziby władz kościelnych trzech obrządków.

O powiązaniach wewnętrznych obszaru decydują:

- znaczenie Przemysła, który w stosunku do gmin sąsiadujących, szczególnie powiatu przemyskiego ziemskiego, pełni funkcje administracyjne, edukacji, ochrony zdrowia, handlu i szerokiego zakresu usług;
- potencjał gospodarczy w postaci licznych zakładów przemysłowych, i Specjalnych Stref Ekonomicznych zlokalizowanych w Przemyslu i sąsiednich gminach: Orłach, Żurawicy i Medyce, których funkcjonowanie i rozwój wpływa bezpośrednio na rynek pracy na tym dotkniętym wysokim bezrobociem terenie;
- powiązania osadnicze charakteryzujące się ciągłym przestrzennie układem zwartej zabudowy miasta ze strefą zurbanizowaną gmin sąsiednich;
- powiązania infrastrukturalne miasta z gminami sąsiednimi, tj. wspólne systemy wodociągowe, kanalizacyjne i usuwania odpadów;
- intensywnie rozwijająca się turystyka przygraniczna, tranzytowa i handlowa;
- cenne dziedzictwo kulturowe Przemysła i jego okolic (m.in. zespół pałacowo-parkowy w Krasiczynie, czy Forty Twierdzy Przemysł zlokalizowane na terenie 5 gmin) oraz bogactwo przyrody, wykorzystywane dla celów turystyki kwalifikowanej i rekreacyjno-wypoczynkowej.

Miejski Obszar Funkcjonalny Krosna obejmuje 6 gmin: 1 gminę miejsko-wiejską Jedlicze i 5 wiejskich: Chorkówka, Korczyna, Krościenko Wyżne, Miejsce Piastowe i Wojaszówka. Obszar zajmuje powierzchnię 423 km², zamieszkuje go 115 643 mieszkańców.

Na funkcjonowanie tego obszaru mają wpływ wykształcone powiązania wewnętrzne:

- Krosno, dla gmin sąsiadujących pełni funkcję głównego ośrodka administracyjnego, edukacji, ochrony zdrowia, handlu oraz usług lokalnych i ponadlokalnych;

- gminy otaczające tworzą strefę żywicielską dla miasta i zaplecze rekreacyjno-wypoczynkowe oraz w coraz większym zakresie, podmiejską strefę zurbanizowaną, funkcjonalnie powiązaną z obszarem miejskim;
- wspólny system infrastrukturalny gmin sąsiednich z miastem;
- zlokalizowane w Krośnie zakłady przemysłowe i liczne podmioty gospodarcze, działające również w ramach Specjalnych Stref Ekonomicznych oraz Klastra Lotnictwa Lekkiego i Ultralekkiego, generują miejsca pracy dla mieszkańców miasta i gmin bezpośrednio z nim sąsiadujących;
- zasoby kulturowe oraz wysokie walory krajobrazowe, powodują integrację ośrodka miejskiego z gminami sąsiednimi w zakresie promowania i wykorzystania atrakcyjności turystycznej obszaru.

Miejski Obszar Funkcjonalny Stalowej Woli obejmuje 3 gminy: 1 gminę miejsko-wiejską Nisko i 2 gminy wiejskie: Pysznica i Zaleszany. Obszar zajmuje powierzchnię 459 km², zamieszkuje go 108 408 mieszkańców. Stalowa Wola wraz z gminami położonymi wzdłuż drogi krajowej nr 77, tworzy zwarty, ciągły przestrzennie układ osadniczy. W obszarze funkcjonalnym Stalowej Woli gmina Nisko posiada wykształconą funkcję mieszkaniową, usługową i rolno-przemysłową. Gmina Zaleszany oprócz funkcji mieszkaniowej pełni również funkcję rolniczą z dobrze rozwiniętym sektorem działalności gospodarczej. Natomiast gmina Pysznica, występująca poza głównym pasmem rozwoju gospodarczego jest powiązana z ośrodkiem subregionalnym dobrze rozwiniętymi strefami: mieszkaniową podmiejską w zachodniej części gminy oraz rolniczą i rekreacyjno-wypoczynkową w jej części środkowej i wschodniej.

Miejski Obszar Funkcjonalny Tarnobrzega obejmuje 4 gminy: 2 gminy miejsko-wiejskie: Nowa Dęba i Baranów Sandomierski oraz 2 gminy wiejskie: Gorzyce i Grębów. Obszar zajmuje powierzchnię 606 km², zamieszkuje go 102 916 mieszkańców. Tarnobrzeg funkcjonalnie uzupełniają gminy miejsko-wiejskie, które oprócz rozwiniętej funkcji mieszkaniowej charakteryzują się: Nowa Dęba wykształconą funkcją przemysłowo-usługową i Baranów Sandomierski funkcją rolniczą i usługową (turystyczną) oraz gminy wiejskie: Gorzyce i Grębów o znaczącej funkcji przemysłowo-usługowo-rolniczej oraz rekreacyjno-wypoczynkowej.

Miejski Obszar Funkcjonalny Mielca obejmuje 3 gminy: 1 gminę miejsko-wiejską Przecław i 2 gminy wiejskie: Mielec i Tuszów Narodowy. Obszar zajmuje powierzchnię 393 km², zamieszkuje go 93 665 mieszkańców. Obszar funkcjonalny mieleckiego ośrodka subregionalnego tworzą gminy położone wzdłuż drogi wojewódzkiej, powiązane z obszarem miejskim poprzez podmiejską strefę zurbanizowaną, ściśle tworząc strefę przemysłowo-rolniczo-usługową i rekreacyjno-wypoczynkową.

Miasta subregionalne: Stalowa Wola, Tarnobrzeg i Mielec położone są w paśmie rozwoju o podwyższonej aktywności społeczno-gospodarczej, rozciągającym się od Niska, poprzez gminy: Pysznicę, Zaleszany, Gorzyce, Grębów, Baranów Sandomierski, Tuszów Narodowy i Przecław do Dębicy. Dębica, pod względem rozwoju gospodarczego i uprzemysłowienia jest ośrodkiem miejskim nieco słabszym od Mielca, jednak ze względu na analizowane wskaźniki i większe oddalenie, nie została zakwalifikowana do jego obszaru funkcjonalnego. Biorąc pod uwagę możliwości rozwojowe, miasta: Mielec, Dębica i Ropczyce są potencjalnym biegunem

wzrostu na obszarze województwa podkarpackiego. Miasto Sandomierz, pomimo sąsiedztwa z Tarnobrzegiem i dobrych powiązań komunikacyjnych, administracyjnie należy do województwa świętokrzyskiego. Ponadto obsługuje ono świętokrzyski region sadownictwa, przetwórstwa owoców i warzyw oraz handlu towarami rolnymi, a więc tereny o odmiennej funkcji, niż przemysłowe tereny północno-zachodniej części województwa podkarpackiego. Nie mniej jednak miasta: Stalowa Wola, Tarnobrzeg i Sandomierz zostały również zidentyfikowane jako potencjalny biegun wzrostu.

Stalowa Wola, Tarnobrzeg i Mielec – rdzenie obszarów funkcjonalnych, koncentrują głównie funkcje gospodarcze i społeczne istotne dla mieszkańców terenów położonych w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Integralność obszarów funkcjonalnych Stalowej Woli, Tarnobrzega i Mielca wzmacniają:

- wykształcona specjalizacja tych ośrodków związana z produkcją przemysłową;
- liczne zakłady przemysłowe i podmioty gospodarcze funkcjonujące w ramach specjalnych stref ekonomicznych oraz klastra przemysłu lotniczego „Dolina Lotnicza” (m.in. w Nisku, Stalowej Woli, Tarnobrzegu, Nowej Dębie, Mielcu, Dębicy i gminach sąsiadujących).

W celu kształtowania i prawidłowego funkcjonowania miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF), samorządy miast i gmin wchodzących w ich skład, powinny prowadzić wspólną politykę przestrzenną opartą na:

- 1) wzmacnianiu potencjałów miejskich ośrodków subregionalnych decydujących o rozwoju całego obszaru z wykorzystywaniem ich potencjału endogenicznego;
- 2) wspieraniu rozwoju usług wyższego rzędu, zapewniających mieszkańcom odpowiednią jakość życia;
- 3) modernizacji istniejących i budowie nowych połączeń komunikacyjnych wewnątrz MOF (zwłaszcza transportu publicznego);
- 4) prawidłowym kształtowaniu zewnętrznych połączeń drogowych i kolejowych, w celu włączenia ich w krajowy i międzynarodowy system transportowy;
- 5) rozwoju wspólnych i efektywnych systemów infrastrukturalnych miast i gmin bezpośrednio sąsiadujących;
- 6) zapobieganiu procesom rozpraszania zabudowy (suburbanizacji) powodującym degradację terenów otwartych i przydatnych dla rolnictwa;
- 7) dbałości o zachowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz racjonalnego wykorzystania dla rozwoju wyspecjalizowanych funkcji np. turystycznej, uzdrowskiej itp.

1.1.6. Wielofunkcyjny rozwój wiejskich obszarów funkcjonalnych (WOF)

Obszary wiejskie definiowane są jako terytorium położone poza granicami miast. Na obszarach wiejskich występują różne rodzaje aktywności gospodarczej, z których najbardziej powszechne jest rolnictwo. Obszary wiejskie mają duże znaczenie dla zrównoważonego rozwoju województwa, są miejscem pracy, życia oraz wypoczynku społeczeństwa, ich podstawowym zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego ludności. Obszary wiejskie na terenie województwa podkarpackiego, w dużym stopniu objęte są różnymi formami ochrony przyrody.

Różnice w jakości życia mieszkańców miast i wsi województwa podkarpackiego są znaczne, dlatego też najlepszym kierunkiem zagospodarowania obszarów wiejskich, jest ich wielofunkcyjny rozwój. Wielofunkcyjność w tym wypadku oznacza dążenie do harmonijnego współistnienia różnych funkcji na danym terenie, a także zapobieganie sytuacjom konfliktowym, które mogą wystąpić pomiędzy gospodarką, a środowiskiem przyrodniczym.

Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich zależy od efektywności wykorzystania ich potencjału społecznego, warunków przyrodniczych, zasobów surowcowych, a także od zastosowania nowych technologii w realizacji inwestycji. Wykorzystanie tych potencjałów zwiększy konkurencyjność sektora rolno-spożywczego, stworzy nowe miejsca pracy na wsi oraz przyczyni się do rozwijania działalności usługowej, towarzyszącej produkcji rolnej. Wspieranie rozwoju gospodarczego musi pozostać w zgodzie z wymogami ochrony środowiska naturalnego oraz zachowaniem walorów kulturowych i krajobrazowych. Istotną rolę odgrywać będą gospodarstwa ekologiczne i rolnictwo zintegrowane, a także turystyka (np. ekoturystyka, agroturystyka). Obszary wiejskie mają również szansę stać się atrakcyjnym miejscem wypoczynku i uprawiania różnego rodzaju aktywności fizycznej.

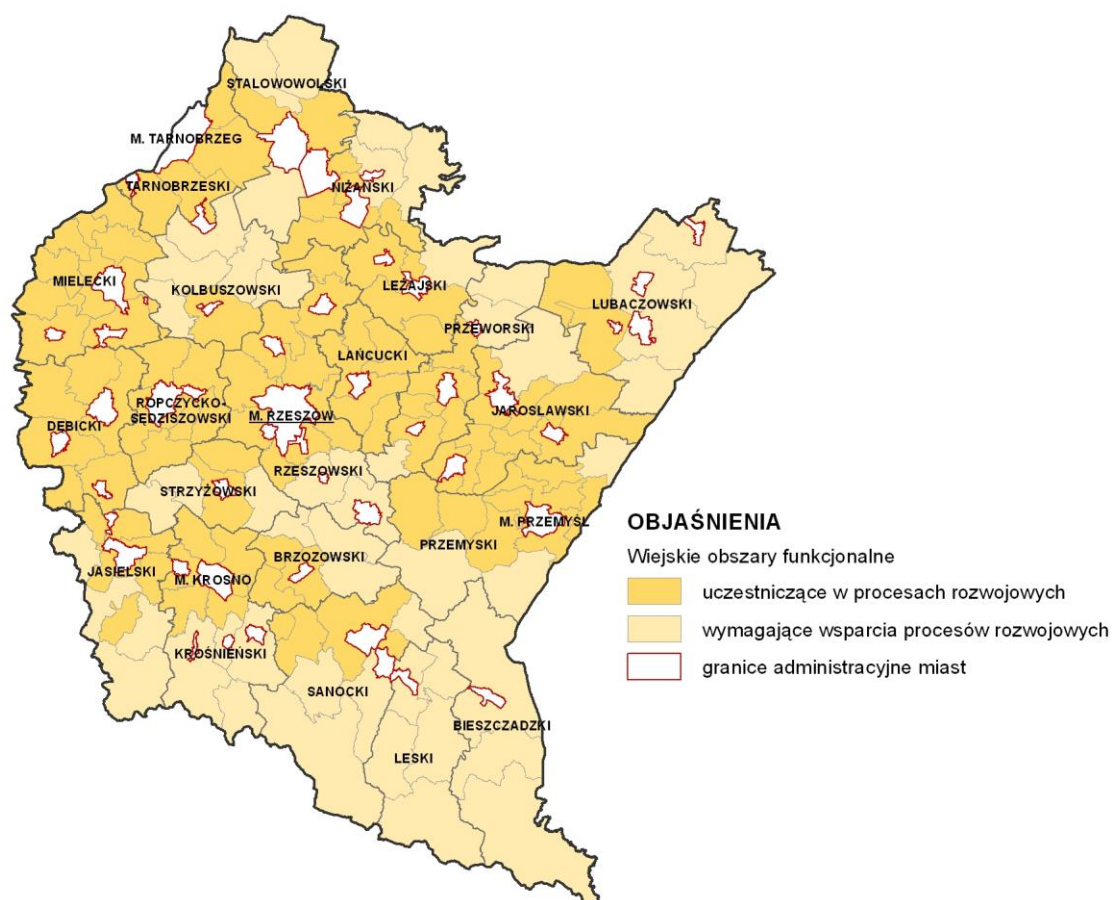
Polityka wielofunkcyjnego rozwoju wsi na terenie województwa podkarpackiego będzie polegać na:

- 1) rozwoju małych miast i miast powiatowych, które wspierają i stymulują wzrost społeczno-gospodarczy na poziomie lokalnym;
- 2) wzmocnieniu powiązań obszarów wiejskich z ośrodkami miejskimi;
- 3) poprawie dostępności komunikacyjnej;
- 4) tworzeniu nowych miejsc pracy nie związanych bezpośrednio z rolnictwem;
- 5) rozwoju systemu usług, w tym zdrowia i edukacji oraz podniesienie jakości kształcenia;
- 6) modernizacji i budowie nowych systemów infrastruktury technicznej;
- 7) wspieraniu tworzenia rentownych gospodarstw generujących wysokie dochody;
- 8) racjonalnym wykorzystaniu przestrzeni, ograniczaniu zjawiska rozpraszania zabudowy, kultywowaniu najlepszych tradycji i wzorców zabudowy charakterystycznych dla obszarów wiejskich.

Zgodnie z KPZK na terenie województwa możemy wyróżnić dwa typy wiejskich obszarów funkcjonalnych (WOF) (rys. 4):

- uczestniczące w procesach rozwojowych;
- wymagające wsparcia procesów rozwojowych.

Rys. 4. Wiejskie obszary funkcjonalne

Wiejskie Obszary Funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych (o dobrych warunkach do rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych) – położone są w strefach silnego oddziaływania ważniejszych ośrodków miejskich. Obszary te charakteryzują się dobrym i średnim dostępem do podstawowych usług publicznych oraz względnie dobrą dostępnością komunikacyjną do usług wyższego rzędu, zlokalizowanych w ośrodkach miejskich. Wysoki potencjał rolniczy tych terenów, stanowi znaczący element wielofunkcyjnego rozwoju tych obszarów. Bliiskość miast na tych obszarach wpływa na specjalizację gospodarki i duży zasób miejsc pracy w sektorach innych niż rolnictwo (przemysł, budownictwo, turystyka, rekreacja, administracja oraz inne usługi publiczne).

Obszarami wiejskimi uczestniczącymi w procesach rozwojowych na terenie województwa podkarpackiego są: gmina Haczów, Jasienica Rosielna i obszar wiejski gminy Brzozów (powiat brzozowski), gmina Czarna, Jodłowa, Żyraków, gmina wiejska Dębica oraz obszary wiejskie gmin Brzostek i Pilzno (powiat dębicki), gmina Brzyska, Osiek Jasielski, Tarnowiec, gmina wiejska Jasło i obszar wiejski gminy Kołaczyce (powiat jasielski), gmina Chłopice, Laszki, Pawłosiów, Rokietnica, Roźwienica, gminy wiejskie Jarosław i Radymno oraz obszar wiejski gminy Pruchnik (powiat jarosławski), obszar wiejski gminy Kolbuszowa (powiat kolbuszowski), gmina Chorkówka, Korczyna, Krościenko Wyżne, Miejsce Piastowe, Wojaszówka i obszar wiejski gminy Jedlicze (powiat krośnieński), gmina Grodzisko Dolne, gmina wiejska Leżajsk i obszar wiejski gminy Nowa Sarzyna (powiat leżajski), gmina Stary Dzików oraz obszar wiejski gminy Oleszyce (powiat lubaczowski), gmina Białobrzegi, Czarna, Markowa, Rakszawa, Żołynia i gmina wiejska Łańcut (powiat łańcucki), gmina Borowa, Czermin, Gawłuszowice, Padew Narodowa, Tuszów Narodo-

wy, Wadowice Górne, gmina wiejska Mielec oraz obszary wiejskie gmin Przecław i Radomyśl Wielki (powiat mielecki), gmina Jeżowe i Krzeszów oraz obszary wiejskie gmin Nisko i Rudnik nad Sanem (powiat niżański), gmina Dubiecko, Krasieczyn, Krzywczyna, Medyka, Orły, Żurawica i gmina wiejska Przemyśl (powiat przemyski), gmina Gać, Tryńcza, Zarzecze, gmina wiejska Przeworsk i obszar wiejski gminy Kańczuga (powiat przeworski), gmina Iwierzycze, Ostrów, Wielopole Skrzyńskie oraz obszary wiejskie gmin Ropczyce i Sędziszów Małopolski (powiat ropczycko-sędziszowski), gmina Chmielnik, Kamień, Krasne, Lubenia, Świlcza, Trzebownisko oraz obszary wiejskie gmin Boguchwała, Głogów Małopolski, Sokołów Małopolski i Tyczyn (powiat rzeszowski), gmina Besko i Zarszyn oraz gmina wiejska Sanok (powiat sanocki), gmina Pysznica i Zaleszany (powiat stalowowolski), gmina Czudec i obszar wiejski gminy Strzyżów (powiat strzyżowski), gmina Gorzyce i Grębów oraz obszary wiejskie gmin Baranów Sandomierski i Nowa Dęba (powiat tarnobrzeski).

Polityka przestrzenna na wiejskich obszarach funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych polegać będzie na:

- 1) utrzymaniu wysokiej jakości przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku, m.in. poprzez dążenie do zachowania prawidłowych relacji pomiędzy istniejącymi strukturami przestrzennymi, zabezpieczenie ich przed dezintegracją i procesami suburbanizacyjnymi;
- 2) restrukturyzacji rolnictwa, przyczyniającej się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej na terenach wiejskich;
- 3) wykorzystywaniu zasobów endogenicznych obszarów, w tym: rolniczej przestrzeni produkcyjnej zwłaszcza na glebach o wysokiej bonitacji (np. rozwój gospodarstw specjalistycznych) oraz zasobów przyrodniczych i kulturowych;
- 4) rozwój gospodarki żywnościowej na obszarach predysponowanych do takiej funkcji, w tym wspieranie profilowania specjalizacji regionalno-lokalnej oraz działalności niszowej w rolnictwie i rybactwie (np. produkcja zdrowej żywności, winiarstwo, pszczelarstwo itp.);
- 5) poprawie wyposażenia obszarów w infrastrukturę techniczną;
- 6) wpieraniu lokalizacji na obszarach wiejskich lub w pobliskich miastach usług, w tym usług publicznych, ułatwiających dostęp do miejsc pracy poza rolnictwem i redukujących poziom bezrobocia.

Wiejskie Obszary Funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych są terenami, do których czas dojazdu przekracza 90 minut, sieć małych i średniej wielkości miast jest słabo rozwinięta lub istnieją ośrodki miejskie, które w wyniku procesów rozwojowych utraciły istotne funkcje gospodarcze. Obszary te w bardzo małym stopniu biorą udział w procesach rozwojowych województwa. Oferowane na ich terenie miejsca pracy, głównie w rolnictwie, turystyce oraz w sektorze publicznym, są niedochodowe. Mieszkańcy tych obszarów są najczęściej nieaktywni zawodowo, występuje zjawisko emigracji zarobkowej i ukryte bezrobocie strukturalne. Tereny te cechuje niska dostępność do podstawowych usług publicznych, słabe wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz rozproszona zabudowa, stanowiąca zagrożenie dla środowiska przyrodniczego.

Obszarami wiejskimi wymagającymi wsparcia procesów rozwojowych na terenie województwa podkarpackiego są: gmina Czarna, Lutowiska i obszar wiejski gminy Ustrzyki Dolne (powiat bieszczadzki), gmina Domaradz, Dydnia i Nozdrzec (powiat brzozowski), gmina Wiązownica (powiat jarosławski), gmina Dębowiec, Krempna, Nowy Żmigród i Skotyszyn

(powiat jasielski), gmina Cmolas, Dzikowiec, Majdan Królewski, Niwiska i Raniżów (powiat kolbuszowski), gmina Jaślica oraz obszary wiejskie gmin Dukla, Iwonicz-Zdrój i Rymanów (powiat krośnieński), gmina Baligród, Cisna, Olszanica, Solina i obszar wiejski gminy Lesko (powiat leski), gmina Kuryłówka (powiat leżajski), gmina Horyniec-Zdrój i Wielkie Oczy, gmina wiejska Lubaczów oraz obszary wiejskie gmin Cieszanów i Narol (powiat lubaczowski), gmina Harasiuki, Jarocin i obszar wiejski gminy Ulanów (powiat niżański), gmina Bircza, Fredropol i Stubno (powiat przemyski), gmina Adamówka, Jawornik Polski i obszar wiejski gminy Sieniawa (powiat przeworski), gmina Hyżne, gmina wiejska Dynów i obszar wiejski gminy Błazowa (powiat rzeszowski), gmina Bukowsko, Komańcza, Tyrawa Wołoska i obszar wiejski gminy Zagórz (powiat sanocki), gmina Bojanów, Radomyśl nad Sanem i obszar wiejski gminy Zaklików (powiat stalowowolski), gmina Frysztak, Niebylec i Wiśniowa (powiat strzyżowski).

Polityka w zakresie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich nie uczestniczących w procesach rozwojowych województwa, polegać będzie na:

- 1) poprawie dostępności komunikacyjnej, między innymi poprzez wspieranie rozwoju lokalnych połączeń transportowych, zwłaszcza na kierunkach, gdzie czas dojazdu do większych miast przekracza 60 min. (Bieszczady, Beskid Niski, okolice Dynowa);
- 2) poprawie wyposażenia obszarów w infrastrukturę techniczną;
- 3) tworzeniu warunków dla rozwoju lokalnego rynku pracy, szczególnie na obszarach o dużym bezrobociu (między innymi w sąsiedztwie miast: Lubaczowa, Leżajska, Strzyżowa, Brzozowa i Kolbuszowej);
- 4) efektywnym i uzasadnionym ekonomicznie planowaniu lokalizacji inwestycji publicznych, celem pobudzenia rozwoju i ożywienia gospodarczego;
- 5) racjonalnym wykorzystywaniu walorów środowiska przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu dla rozwoju funkcji sportowo-rekreacyjnej i turystycznej, w tym ekoturystyki i agroturystyki oraz lecznictwa uzdrowiskowego;
- 6) restrukturyzacji i rewitalizacji istniejących i budowie nowych struktur przestrzennych uwzględniających zasady ochrony terenów o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
- 7) rozwijanie współpracy międzyregionalnej i przygranicznej lokalnych społeczności w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, niwelowanie barier i wykorzystywanie wspólnego potencjału;
- 8) koordynacji działań prowadzonych w ramach różnych polityk sektorowych dla określenia wspólnej, jednolitej polityki rozwoju obszarów wiejskich wymagających wsparcia.

Zagadnienia dotyczące systemu osadniczego oraz spójności terytorialnej województwa ilustruje mapa nr 1 „Sieć osadnicza i komunikacja”.

2. ŚRODOWISKO

2.1. OCHRONA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH ORAZ ZAPEWNIENIE DOBREGO STANU ŚRODOWISKA

Polityka przestrzenna:

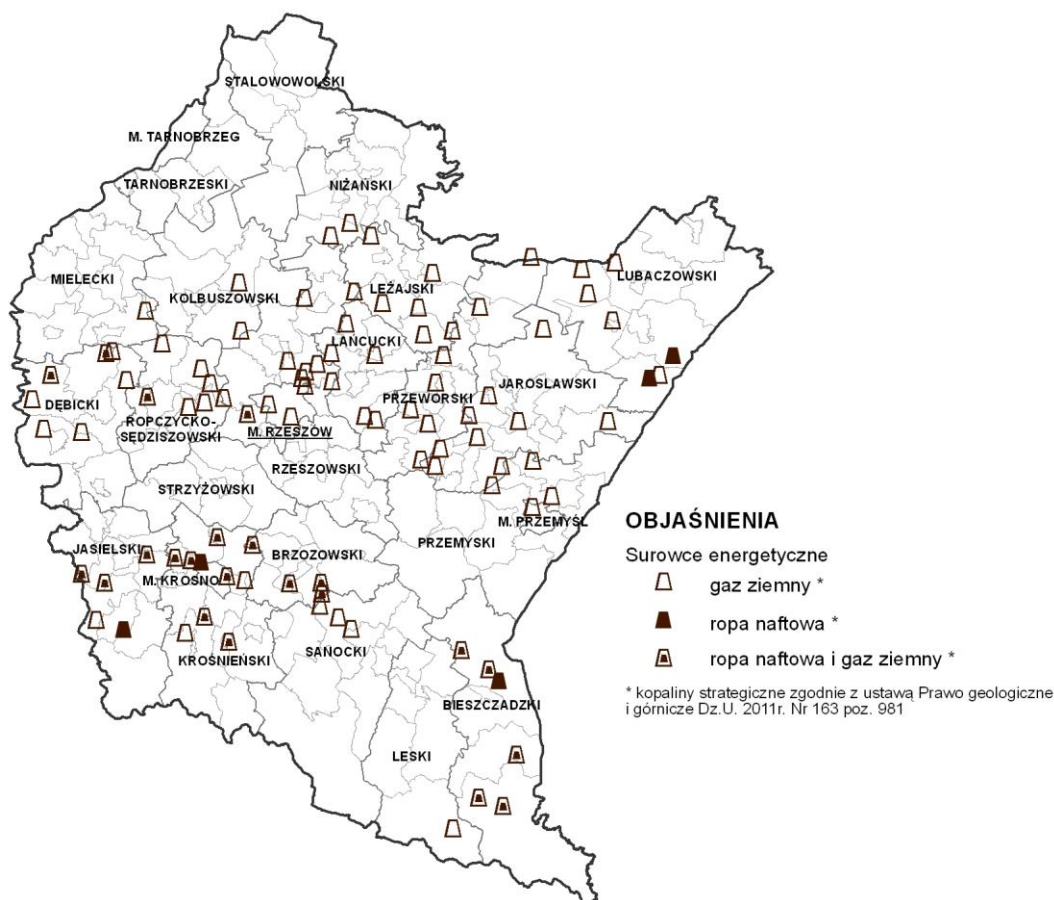
- Ochrona i racjonalna gospodarka zasobami kopalin
- Ochrona zasobów wodnych
- Zachowanie i zwiększenie skuteczności ochrony terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych
- Ochrona zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej
- Ochrona walorów przyrodniczych i klimatycznych miejscowości uzdrowiskowych
- Zapewnienie wysokiej jakości powietrza i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych
- Zmniejszenie uciążliwości hałasu

Celem przyjętej polityki przestrzennej w zakresie ochrony i utrzymania dobrego stanu środowiska jest kształtowanie przestrzeni województwa w sposób zapewniający zachowanie, ochronę i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska niezbędnych dla rozwoju gospodarczego regionu, a także osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska, wymaganej dyrektywami Unii Europejskiej.

2.1.1. Ochrona i racjonalna gospodarka zasobami kopalin

Kopaliny należą do nieodnawialnych zasobów środowiska przyrodniczego. Obecność zasobów kopalin jest jednym z czynników stymulujących regionalny rozwój gospodarczy. Zabezpieczenie złóż przed trwałym zainwestowaniem oraz racjonalna gospodarka zasobami, wraz z kompleksowym zagospodarowaniem kopalin współwystępujących, ma na celu umożliwienie ich wykorzystania w przyszłości. Racjonalne wykorzystanie kopalin jest elementem zrównoważonego rozwoju województwa podkarpackiego. Ważnym aspektem gospodarki zasobami kopalin jest likwidacja skutków oddziaływania działalności górniczej na środowisko przyrodnicze.

Rys. 5. Ochrona zasobów złóż kopalin strategicznych oraz ważnych w kontekście zabezpieczenia regionalnych potrzeb surowcowych – złoża surowców energetycznych

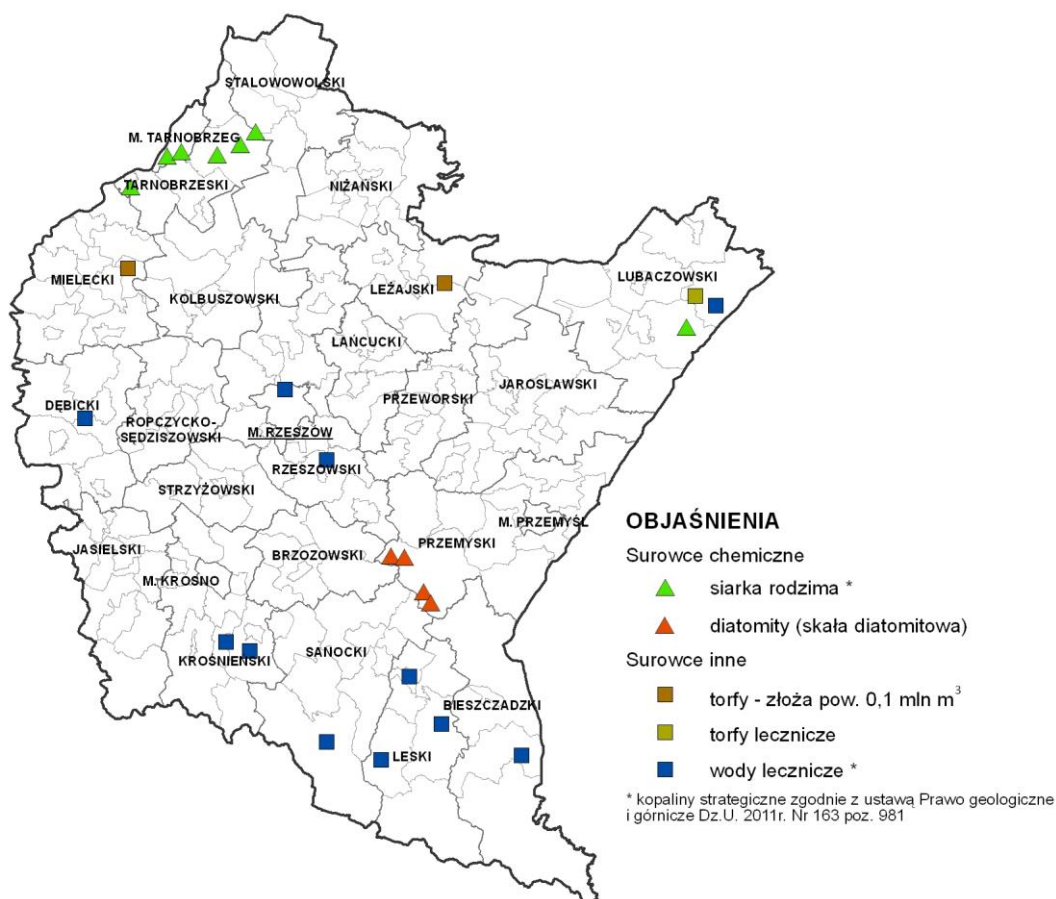
Ochrona i racjonalna gospodarka zasobami kopalin polegać będzie głównie na:

- 1) ochronie przestrzeni nad złożami oraz wprowadzaniu ograniczeń w zainwestowaniu w odniesieniu do:
  - złóż o znaczeniu strategicznym³¹ dla gospodarki krajowej, zgodnie z wykazem przygotowanym przez zespół wyłoniony na podstawie zapisów KPZK;
  - złóż surowców energetycznych (gazu ziemnego i ropy naftowej) eksploatowanych metodą otworową oraz zagospodarowanie terenu w sposób, który nie będzie ograniczał i utrudniał możliwości wydobywania;
  - złóż wód leczniczych i termalnych, które mogą być wykorzystywane dla rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego lub jako odnawialne źródła energii;
  - niezagospodarowanych złóż surowców skalnych, chemicznych i innych, eksploatowanych systemem odkrywkowym i metodą wymagającą zajęcia powierzchni (otworowa eksploatacja siarki rodzimej), w szczególności występujących poza obszarami prawnej ochrony przyrody, które stanowić będą potencjalne obszary koncesyjne;

³¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2011 r., Nr 163 poz. 981), zawiera katalog kopalin strategicznych, pozostających w dyspozycji Skarbu Państwa, objętych własnością górnictw. Prawo własności górnictw przysługuje wyłącznie Skarbowi Państwa. Na terenie województwa są to: gaz ziemny, ropa naftowa, siarka rodzima, gipsy oraz wody lecznicze. Według ustaleń KPZK 2030 podmiot obszaru funkcjonalnego „Strategiczne złoża kopalin” będzie możliwy do wskazania w planie województwa po sporządzeniu wykazu złóż strategicznych przez Zespół powołany przez ministrów właściwych ds. gospodarki, środowiska, gospodarki wodnej, budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej.

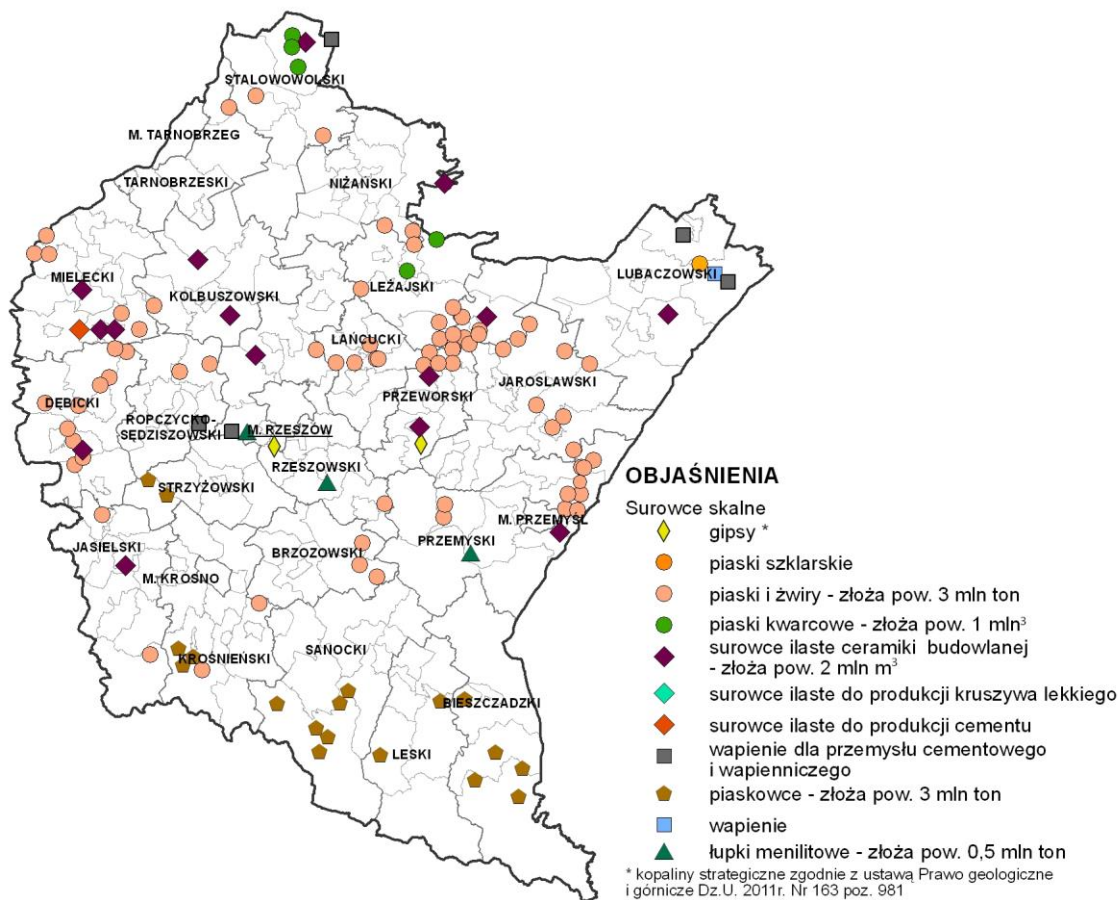
- terenów, które objęte są koncesją na eksploatację złóż (ograniczenia w zainwestowaniu określone są w koncesji);
  - terenów udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla³²;
- 2) eliminowaniu negatywnych skutków działalności górniczej w środowisku poprzez rekultywację terenów zdegradowanych i przekształconych;
  - 3) nadawaniu terenom zdegradowanym nowych funkcji i wartości użytkowych (ważnym zadaniem w tym zakresie jest zakończenie likwidacji kopalni siarki: „Machów” i „Jeziórko” w rejonie tarnobrzeskim oraz „Basznia” w powiecie lubaczowskim);
  - 4) dopuszczeniu w uzasadnionych przypadkach wznowienia eksploatacji surowców przy uwzględnieniu aspektów ekologicznych (miedzy innymi wznowienie eksploatacji siarki rodzimej w kopalni „Basznia”).

Rys. 6. Ochrona zasobów złóż kopalin strategicznych oraz ważnych w kontekście zabezpieczenia regionalnych potrzeb surowcowych – złoża surowców chemicznych i wód leczniczych

³² W Polsce dotychczas nie wyznaczono żadnego udokumentowanego kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Rys. 7. Ochrona zasobów złóż kopalin strategicznych oraz ważnych w kontekście zabezpieczenia regionalnych potrzeb surowcowych – złoża surowców skalnych

Przewidziane do ochrony złoża kopalin strategicznych oraz ważnych w kontekście zabezpieczenia regionalnych potrzeb surowcowych przedstawiają rys. 5, 6 i 7.

2.1.2. Ochrona zasobów wodnych

Gospodarowanie zasobami wodnymi województwa będzie opierać się na określonych zasadach wykluczających pogorszenie stanu wód i zmianę stosunków wodnych, szczególnie na obszarach źródłiskowych rzek, na terenach zasilających ujęcia wód i występowania zbiorników wód podziemnych, jak również na obszarach ekosystemów wodnych i zależnych od wody (tereny hydrogeniczne). Ochrona zasobów wodnych będzie obejmować obszary chronione³³, wyznaczone w planach gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły oraz Dniestru.

W celu ochrony zasobów wodnych uwzględnia się:

- wymagania i zasady obowiązujące w strefach ochrony ujęć wód;
- wymagania i zasady obowiązujące na obszarach przyrody prawnie chronionych, oraz na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych;

³³ obszary chronione tj.: obszary wód powierzchniowych i podziemnych, przeznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia; obszary wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym obszary wyznaczone jako kąpieliska; obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie; obszary wrażliwe na substancje biogenne pochodzenia komunalnego oraz w razie konieczności, obszary wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych.

- obszary Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:
  - nr 406 Niecka lubelska (Lublin),
  - nr 407 Niecka lubelska (Chełm-Zamość),
  - nr 424 Dolina Borowej³⁴,
  - nr 425 Zbiornik Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów,
  - nr 426 Dolina kopalna Kolbuszowa,
  - nr 428 Dolina kopalna Biłgoraj – Lubaczów,
  - nr 429 Dolina Przemyśl,
  - nr 430 Dolina rzeki San,
  - nr 431 Zbiornik Warstw Krosno (Bieszczady),
  - nr 432 Dolina rzeki Wisłok,
  - nr 433 Dolina rzeki Wisłoka,
- obszary ochronne ww. zbiorników po zatwierdzeniu dokumentacji przez odpowiednie organy.

Zasady zagospodarowania oraz działania przyczyniające się do ochrony i poprawy jakości zasobów wodnych na terenie województwa, to:

- 1) stosowanie ograniczeń w inwestowaniu na terenach przyległych do cieków wodnych, w celu m.in. zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych rzek oraz ochrony przeciwpodziowej;
- 2) zachowanie i renaturyzacja cieków rzecznych przyczyniająca się do wzmocnienia bioróżnorodności środowiska wodnego oraz ułatwiająca migrację ryb dwuśrodowiskowych;
- 3) zachowanie lub odtworzenie lasów łęgowych wzdłuż rzek ograniczające spływ powierzchniowy, a tym samym ochronę wód powierzchniowych przed przemieszczaniem się zanieczyszczeń z obszarów przylegających do rzek;
- 4) ograniczanie lub wykluczanie lokalizacji inwestycji o dużym zapotrzebowaniu na wodę i dużym zrzućcie ścieków na obszarach źródliskowych i o małej zasobności wodnej;
- 5) przebudowa i budowa systemów melioracji wodnych;
- 6) racjonalne gospodarowanie na obszarach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych;
- 7) budowa dużych wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych oraz małych zbiorników wodnych, w tym służących do przechwytywania wód opadowych wykorzystywanych w okresach suszy;
- 8) ochrona zasobów wodnych w celu zapewnienia mieszkańcom województwa odpowiedniej pod względem ilościowym i jakościowym wody pitnej poprzez:
  - ochronę ujęć wód przeznaczonych do spożycia, w tym ustanowionych stref ochrony: ujęcia wody powierzchniowej „Zwięczyca” z rzeki Wisłok w Rzeszowie, ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Wisłoki w Dębicy oraz ujęcia wody powierzchniowej „Wojśław” z rzeki Wisłoki w Mielcu;
  - budowę i przebudowę sieci wodociągowej i stacji uzdatniania wody;
  - rozbudowę systemu retencji wód powierzchniowych;
  - budowę oraz przebudowę sieci kanalizacyjnej i systemu oczyszczania ścieków, w tym ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych;

³⁴ Nie uwzględniony w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz.U.2006, Nr 126, poz.878), uwzględniony w bazach danych oraz na mapach Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie.

- stosowanie odpowiednich technologii w zakładach przemysłowych minimalizujących lub eliminujących zrzuty ścieków przemysłowych;
  - stosowanie dobrych praktyk w rolnictwie;
- 9) prowadzenie działań kontrolnych, monitorujących jakość wód powierzchniowych i podziemnych na obszarze województwa, szczególnie w obszarze przygranicznym z Ukrainą w ramach współpracy transgranicznej.

Ochrona zasobów wodnych została przedstawiona na mapie nr 3 „Gospodarka wodno-ściekowa i ochrona wód”.

2.1.3. Zachowanie i zwiększenie skuteczności ochrony terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych

W celu zachowania i ochrony terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych na obszarze województwa podkarpackiego przewiduje się:

- 1) utrzymanie wielkoprzestrzennych form ochrony przyrody:
  - 2 parków narodowych (Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego) z możliwością zmiany granic w celu zapewnienia spójności działań ochronnych;
  - 94 rezerwatów przyrody (Lupa, Zmysłówka, Modrzyna, Las Klasztorny, Winna Góra, Pniów, Zwiezło, Kołaczna, Prządki, Cisy na Górze Jawor, Cisy w Nowej Wsi, Cisy w Malinówce, Kretówki, Jastkowice, Jaźwiana Góra, Buczyna w Cyrance na Płaskowyżu Kolbuszowskim, Rezerwat Tysiąclecia na Górze Cergowej, Gołoborze, Brzoza Czarna w Rzecpolu, Góra Sobień, Zakole, Olszyna Łęgowa w Kalnicy, Olsza kosa w Stężnicy, Szachownica w Krównikach, Przełom Jasiołki, Bagno Przecławskie, Wydrze, Hulskie im. Stefana Myczkowskiego, Torfy, Słotwina, Sine Wiry, Imielty Ług, Sołokija, Igiełki, Woronikówka, Wadernik, Suchy Łuk, Krępak, Krywe, Skarpa Jaksmanicka, Źródła Jasiołki, Bobry w Uhercach, Husówka, Jamy, Jedlina, Kamera, Brodoszurki, Minokąt, Przełom Hołubi, Reberce, Turnica, Bór, Góra Chełm, Polanki, Bukowica, Chwaniów, Dyrbek, Na Opalonym, Brzyska Wola, Mójka, Wielki Las, Wilcze, Bukowy Las, Łęka, Źródła Tanwi, Lisia Góra, Herby, Zabłocie, Szwajcaria Ropczycka, Buczyna w Wańkowej, Na Oratyku, Przełom Osławy pod Duszatynem, Nad Trzciancem, Kamień nad Jaśliskami, Goleisz, Leoncina, Szachownica kostkowata w Stubnie, Kalwaria Paclawska, Śnieżycza wiosenna w Dwerniczku, Kopystanka, Pateraki, Cisy w Serednicy, Starzawa, Grąd w Średniej Wsi, Nad Jeziolem Myczkowieckim, Przełom Sanu pod Grodziskiem, Łysa Góra, Przełom Sanu pod Mokrem, Liwocz, Moczary, Koziniec, Końskie Błota, Kamienne, Wisła pod Zawichostem);
  - 10 parków krajobrazowych (6 w całości w granicach województwa: Ciśniańsko-Wetliński, Doliny Sanu, Gór Słonnych, Jaśliski, Czarnorzecko-Strzyżowski, Pogórza Przemyskiego oraz 4 w części: Południoworostoczański, Puszczy Solskiej, Lasy Janowskie, Pasma Brzanki);
  - 13 obszarów chronionego krajobrazu (Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski, Sokołowsko-Wilczowolski, Brzózniński, Kuryłowski, Zmysłowski, Hyżniański-Gwoźnicki, Strzy-

żowski-Sędziszowski, Roztoczański, Przemysko-Dynowski, Sieniawski, Wschodniobeskidzki, Beskidu Niskiego, Czarnorzecki);

- 8 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (4 w całości w granicach województwa: Bieszczady PLC180001, Góry Słonne PLB180003, Puszcza Sandomierska PLB180005, Pogórze Przemyskie PLB180001 oraz 4 w części: Beskid Niski PLB180002, Lasy Janowskie PLB060005, Puszcza Solska PLB060008, Roztocze PLB060012);
  - 55 specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 proponowanych do wyznaczenia (Bieszczady³⁵ PLC180001, Bednarka PLH120033, Fort Salis Soglio PLH180008, Ostoja Góry Słonne PLH180013, Horyniec PLH180017, Jasiołka PLH180011, Kołaczka PLH180006, Łysa Góra PLH180015, Ostoja Jałiska PLH180014, Ostoja Magurska PLH180001, Ostoja Przemyska PLH180012, Rymanów PLH180016, Rzeka San PLH180007, Trzciana PLH180018, Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031, Uroczyska Puszczy Solskiej PLH060034, Bory Bagienne nad Bukową PLH180048, Dąbrowa koło Zaklikowa PLH180019, Dolina Dolnego Sanu PLH180020, Dolina Dolnej Tanwi PLH060097, Dolna Wisłoka z Dopływami PLH180053, Dorzecze Górnego Sanu PLH180021, Golez PLH180031, Jaćmierz PLH180032, Józefów – Wola Dębowiecka PLH180033, Klonówka PLH180022, Kościół w Dydni PLH180034, Kościół w Nowosielcach PLH180035, Kościół w Równem PLH180036, Kościół w Skalniku PLH180037, Ładzin PLH180038, Las Hrabieński PLH180039, Las nad Braciejową PLH180023, Las Niegłowski PLH180040, Lasy Leżajskie PLH180047, Lasy Sieniawskie PLH180054, Liwocz PLH180046, Łąki nad Młynówką PLH180041, Łąki nad Wojkówką PLH180051, Łąki w Komborni PLH180042, Łukawiec PLH180024, Minokąt PLH060089, Moczary PLH180026, Mrowle Łąki PLH180043, Nad Husowem PLH180025, Ostoja Czarnorzecka PLH180027, Osuwiska w Lipowicy PLH180044, Patria nad Odrzechową PLH180028, Sanisko w Bykowcach PLH180045, Starodub w Pełkiniach PLH180050, Szczecyn PLH060083, Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH180049, Uroczyska Roztocza Wschodniego PLH060093, Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030, Wisłoka z dopływami PLH180052);
- 2) prowadzenie działań koniecznych dla zachowania w stanie naturalnym siedlisk i populacji gatunków lub odtworzenie takiego stanu, szczególnie na obszarach Natura 2000;
  - 3) utrzymanie istniejącego na pograniczu Polski, Słowacji i Ukrainy Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”³⁶ (polską część rezerwatu tworzą: Bieszczadzki Park Narodowy, Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Doliny Sanu, po stronie słowackiej: Park Narodowy Połoniny, a po stronie ukraińskiej: Użański Park Narodowy i Nadsański Regionalny Park Krajobrazowy);
  - 4) na terenach o znacznym nagromadzeniu cennych elementów przyrodniczych utworzenie³⁷:
    - Turnickiego Parku Narodowego (zgodnie z przyjętą koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030), którego przebieg granic zostanie określony w rozporządzeniu o utworzeniu Parku;
    - parków krajobrazowych;

³⁵ Obszar ten posiada taką samą powierzchnię oraz taki sam przebieg granic jak wyznaczony już obszar specjalnej ochrony ptaków Bieszczady PLC180001,

³⁶ Każde państwo, którego tereny tworzą Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie” posiada odmienne rozwiązania i doświadczenia w zakresie sprawowania ochrony przyrody. Rezerwat biosfery nie wpływa bezpośrednio na systemy prawne poszczególnych państw, ale pozwala na podjęcie wspólnych działań przeciwdziałających niekorzystnym zmianom przyrodniczym.

³⁷ Granice i nazwy poszczególnych form ochrony przyrody zostaną dokładnie określone w dokumentach powołujących.

- rezerwatów przyrody: Brzoza Królewska (gm. Leżajsk), Buczyzna Horyniecka (gm. Horyniec-Zdrój), Czekaj (gm. Świlcza), Czerniakowa Buda (gm. Stary Dzików), Dęboryn (gm. Jodłowa i Brzostek), Dolina Olchowatego (gm. Komańcza), Dolina Wisłoka (gm. Rymanów i Zarszyn), Dublen, Dziurkowiec (gm. Cisna), Góra Przymiarki (gm. Rymanów), Huta (gm. Ulanów), Janowiec i Jeżowe (gm. Jeżowe), Julin (gm. Rakszawa), Kamień nad Rzepedzią (gm. Komańcza), Kiczora (gm. Solina), Komarów (gm. Majdan Królewski), Korniaktów (gm. Białobrzegi), Korybutka (gm. Ulanów), Kozigarb (gm. Dubiecko), Las bukowy pod Obnogą (gm. Lutowiska), Las Wolica (m. i gm. Dębica), Las Zamkowy i Lipa (gm. Bircza), Lipiny (gm. Pilzno), Lubla (gm. Frysztak), Łukawiec (gm. Wielkie Oczy), Maczugi (gm. Wiązownica), Małówki (gm. Dydnia), Medynia Głogowska (gm. Czarna, pow. łańcucki), Miłków (gm. Oleszyce), Modrzewina (gm. Zaklików), Morgi (gm. Kamień), Mostki (gm. Harasiuki), Na stokach Dzikowej (gm. Baligród), Na stokach Falowej i Okrąglik (gm. Cisna), Olchowa (gm. Wiązownica), Pogorzałka (gm. Jeżowe), Przełom Sanu pod Niwistką (gm. Nozdrzec i Dydnia), Przełom Sanu pod Tołstą (gm. Czarna, pow. bieszczadzki), Przełom Sanu w Trepczy (gm. Sanok), Przełom Solinki pod Matragoną (gm. Cisna), Przełom Strwiąża (gm. Ustrzyki Dolne), Przełom Wołosatego (gm. Lutowiska), Przysłup (gm. Lesko), Rosolin (gm. Czarna, pow. bieszczadzki), Stawy (gm. Nowa Dęba i Grębów), Stawy Krasiczyńskie (gm. Baranów Sandomierski), Sucha Góra (gm. Wojaszówka), Szeliga (gm. Harasiuki), Śnieżycza wiosenna w Zatwarnicy (gm. Lutowiska), Wejmutki (gm. Jeżowe), Wilcza Wola (gm. Dzikowiec), Zabiąta (gm. Oleszyce), Zaklików (gm. Zaklików), Zamczysko (gm. Dębica), Żoła w Buszkowicach (m. Przemyśl), Żurawin (gm. Lutowiska);
  - Międzynarodowego Rezerwat Biosfery „Roztocze – Puszcza Solska”;
- 5) wzmocnienie biocentrów położonych po obu stronach granicy państwowej, poprzez utworzenie Transgranicznych Obszarów Chronionych: „Roztocze” i „Beskidy Wschodnie”;
  - 6) na obszarach cennych przyrodniczo i krajobrazowo (w szczególności zasobów geologicznych) utworzenie geoparków o znaczeniu lokalnym i państwowym (krajowym)³⁸, w tym w południowej części województwa na powierzchni co najmniej 1100 km², Geoparku „Dolina Wisłoka – Polski Teksas”³⁹ oraz nadanie statusu Geoparku Krajowego Polski dla Geoparku „Kamienny Las na Roztoczu”⁴⁰, którego część znajduje się na terenie województwa podkarpackiego;
  - 7) utrzymanie przebiegających przez teren województwa ważnych korytarzy ekologicznych⁴¹ o znaczeniu międzynarodowym:

³⁸ Geoparki lokalne mogą być powoływane w wyniku porozumienia podmiotów lokalnych skupionych wokół idei promocji dziedzictwa geologicznego, w warunkach zrównoważonego rozwoju. W odniesieniu do inicjatyw geoparków lokalnych, jeszcze nie stowarzyszonych w sieci geoparków europejskich i światowych, istnieje możliwość ich weryfikacji w drodze nadawania im odpowiedniego statusu geoparku narodowego/krajowego (obecnie 3 obiekty).

³⁹ Rozpoznanie i udokumentowanie geologiczno-górnictwo-środowiskowych warunków występowania geostanowisk na obszarze Doliny Wisłoka obejmuje tereny z sześciu powiatów: krośnieńskiego grodzkiego, krośnieńskiego ziemskiego, jasielskiego (gmina Jasłoobszar wiejski), brzozowskiego (gminy: Jasienica Rosielna, Haczów, Brzozów, Domaradz), strzyżowskiego (gminy: Niebylec i Strzyżów) i sanockiego (gmina Besko). Głównym celem będzie popularyzacja wiedzy na temat regionu znanego z występowania złóż ropy naftowej oraz edukacja dotycząca budowy geologicznej Karpat.

⁴⁰ Geopark „Kamienny Las na Roztoczu”, o powierzchni 640 km², utworzony został na terenie powiatów: lubaczowskiego, biłgorajskiego, zamojskiego, tomaszowskiego. Jego specyfiką jest występowanie fragmentów skrzemieniowych pni drzew, rosnących tu około 20 mln lat temu (w neogenie), odsłonięcia skał oraz nagromadzenia skamieniałości będących świadectwem neogeńskiego morza, zalewającego ten obszar kilkanaście milionów lat temu.

⁴¹ Korytarze ekologiczne określonych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego nie należy interpretować, jako faktycznych zasięgów, czy linii migracji o określonej szerokości, lecz jako szerokie, funkcjonalne obszary migracji.

- lądowych:
  - Korytarz Karpacki – biegnący pasmami górskimi z Ukrainy przez Bieszczady, Beskid Niski, Beskid Sądecki, Pieniny, aż do Tatr, ściśle powiązany jest z ciągami migracyjnymi na terenie Słowacji;
  - Korytarz Południowo-Centralny – łączący zwarte kompleksy leśne Ukrainy i Rostocza oraz Kotliny Sandomierskiej z Borami Dolnośląskimi;
- dolin rzecznych:
  - Korytarz Doliny Wisły, powiązany z Doliną Wiśłoki i dolinami jej dopływów: Jasiołki i Ropy. Na terenie województwa podkarpackiego posiada średnie warunki do pełnienia funkcji korytarza ekologicznego, ale łączy obszary przyrodniczo cenne i stanowi trasę przelotową dla ptaków migrujących jesienią na południe Europy w rejon basenu Morza Czarnego i Śródziemnego oraz powracających na wiosnę do Polski i Europy Północnej. Dla wielu gatunków ptaków jest miejscem odpoczynku i żerowania;
  - Korytarz Doliny Sanu – stanowi główny korytarz ekologiczny województwa podkarpackiego, powiązany jest z korytarzem Wisły oraz korytarzami ekologicznymi dopływów Sanu: Wiśłoka, Tanwi, Lubaczówki, Szkła i Wiaru. Jest miejscem bytowania lub żerowania wielu gatunków ptaków lęgowych oraz miejscem odpoczynku i zimowania dla ptaków migrujących. Na znacznych obszarach łąk nieużytkowanych rolniczo rozwija się sukcesja wtórna, sprzyjająca bytowaniu wielu gatunków rzadkich i chronionych. Szczególnie cenne przyrodniczo są liczne starorzecza, jakie utworzyły się na terenie nizinnym oraz małe zbiorniki wodne, torfowiska, podmokłe łąki, murawy kserotermiczne, pozostałości lasów grądowych i płaty nadrzecznej olszynki górskiej;

Na poziomie regionalnym korytarze ekologiczne wyznaczone zostały poprzez uszczegółowienie prototypowych systemów ponadlokalnych korytarzy ekologicznych określonych na poziomie krajowym w KPZK 2030. W PZPWP lądowe (leśne) korytarze ekologiczne wyznaczone zostały wg „Projektu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce”⁴² (model hipotetyczny) i obszarów wskazanych przez Magurski Park Narodowy. Na obszarze Bieszczadzkiego Parku Narodowego korytarze ekologiczne rozpoznane zostaną w opracowywanym planie ochrony. Korytarze migracji gatunków wodnych przyjęte zostały z dokumentu pn. „Wojewódzki Program Ochrony i Rozwoju Zasobów Wodnych Województwa Podkarpackiego w Zakresie Przywrócenia Możliwości Migracji oraz Restytucji Ryb Dwuśrodowiskowych”⁴³. Korytarze te ściśle powiązane są z dolinami rzecznyymi, które w połączeniu z przyległymi do nich łąkami, pastwiskami oraz korytarzami leśnymi tworzą sieć powiązań ekologicznych i zapewniają wariantowość migracji zwierząt. Korytarze ekologiczne wzdłuż dolin rzecznych na poziomie regionalnym określono w sposób kierunkowy, z uwzględnieniem istniejącego zainwestowania i przy uwzględnieniu obszarów Natura 2000, tworzonych dla dolin rzecznych oraz granic zalewu wodą o prawdopodobieństwie przewyższenia 5% lub 1%;

cji zwierząt leśnych i dwuśrodowiskowych. Uszczegółowienie ich zasięgu (wyznaczenie granic), właściwe dla odpowiedniej skali planistycznej winno nastąpić na poziomie lokalnym.

⁴² w wersji zaktualizowanej w latach 2010-2012 przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży (dawniej ZBS PAN w Białowieży).

⁴³ Program przyjęty Uchwałą Nr LIX/736/06 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 lipca 2006 z późn. zm.

- 8) utworzenie korytarza lądowego o znaczeniu krajowym tzw. Korytarza Południowego, łączącego Bieszczady i Pogórze Przemyskie z Lasami Rudzkimi (na terenie województwa śląskiego). Korytarz ten w dużej mierze będzie miał charakter siedlisk pomostowych (stepping stones), złożonych z szeregu „wysp” siedliskowych w krajobrazie niesprzyjającym bytowaniu zwierzyny (ze względu na istniejące uwarunkowania);
- 9) zagospodarowanie przestrzeni dostosowane do zasad ochrony obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo;
- 10) łagodzenie konfliktów związanych z przebiegiem korytarzy transportowych i infrastrukturalnych oraz ich negatywnym oddziaływaniem na obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody;
- 11) rewitalizację zdegradowanych obszarów i miejsc cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym.

Na obszarach objętych istniejącym systemem ochrony przyrody i krajobrazu oraz na obszarach przewidzianych do objęcia ochroną ustala się następujące zasady zagospodarowania:

- 1) na terenach parków narodowych obowiązują zasady zagospodarowania określone w ustanowionych planach ochrony oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – do czasu ustanowienia planów ochrony obowiązują zasady określone w ustanowionych zadaniach ochronnych;
- 2) na terenach predysponowanych do utworzenia Turnickiego Parku Narodowego – zgodnie z KPZK 2030 (obecnie są to tereny Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Birczańskie”) do czasu jego utworzenia obowiązują zasady określone w planach urządzania lasów, a szczegółowy przebieg granic parku narodowego zostanie określony w rozporządzeniu o utworzeniu parku;
- 3) na terenach uznanych za rezerваты przyrody, a nieposiadających ustanowionych planów ochrony, do czasu ich ustanowienia, obowiązują zasady określone w ustanowionych zadaniach ochronnych, a w przypadku ich braku zakazy wyszczególnione w ustawie o ochronie przyrody (w chwili obecnej zadania ochronne ustanowiono dla 52 rezerwatów przyrody⁴⁴ – tabela 2);
- 4) na terenach predestynowanych do objęcia ochroną w formie rezerwatów przyrody (w tym rezerwatów powiększanych) obowiązują zasady zagospodarowania określone w planach urządzania lasów – po uznaniu za rezerwat, do czasu ustanowienia zadań ochronnych lub ustanowienia planu ochrony obowiązują zakazy określone w ustawie o ochronie przyrody;
- 5) na terenach utworzonych parków krajobrazowych obowiązują zasady zagospodarowania określone w planach ochrony, rozporządzeniach w sprawie parków krajobrazowych, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w przepisach szczególnych;
- 6) na terenach predestynowanych do objęcia ochroną w formie parków krajobrazowych oraz w formie obszarów chronionego krajobrazu (do czasu ich utworzenia), obowiązują zasady gospodarowania określone w planach urządzania lasów oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- 7) na terenach wyznaczonych obszarów chronionego krajobrazu obowiązuje przestrzeganie zapisów rozporządzeń w sprawie poszczególnych obszarów chronionych;

⁴⁴ Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Wojewódzki Konserwator Przyrody (dane na koniec 2012 r.)

- 8) dla wskazanych międzynarodowych, krajowych i regionalnych korytarzy ekologicznych (w tym biegnących wzdłuż dolin rzecznych) określa się zasady ich ochrony i wdrażania:
- na terenach lasów ochrona korytarzy ekologicznych prowadzona jest zgodnie z planami urządzania lasów;
  - na terenach parków narodowych ochrona korytarzy ekologicznych prowadzona jest zgodnie z planami ochrony parku narodowego lub rocznymi zadaniami ochronnymi;
  - poza terenami parków narodowych i lasów ochrona korytarzy ekologicznych polegać będzie na określeniu ich zasięgów oraz funkcji i sposobu zagospodarowania, które nie będą stanowić bariery dla migrujących zwierząt i zapewnią zachowanie odpowiednich warunków siedliskowych dla ich bytowania⁴⁵;
  - w miastach ochrona korytarzy ekologicznych wymagać będzie integracji miejskich systemów przyrodniczych z terenami otwartymi w ich otoczeniu;
  - na terenach zurbanizowanych i poza tymi terenami powinny być tworzone korytarze ekologiczne o charakterze pomostowym (stepping stones), czyli złożone z „wysp” siedliskowych, w środowisku niesprzyjającym bytowaniu zwierzyny⁴⁶;
  - na poziomie lokalnym powinno się w szczególności:
    - określić zasięgi obszarów korytarzy ekologicznych, uwzględniając istniejący sposób zagospodarowania i lokalne warunki fizjograficzne (szczególnie istotne przy wyznaczaniu korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych);
    - zapewnić zachowanie drożności międzynarodowych, krajowych i regionalnych korytarzy ekologicznych przebiegających przez teren województwa podkarpackiego (w tym biegnących wzdłuż dolin rzecznych)⁴⁷, poprzez właściwe kształtowanie funkcji i zagospodarowania terenów w ich zasięgu, tj. ekstensywnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej, zabudowy o charakterze rozproszonym, form rekreacji i wypoczynku o charakterze indywidualnym oraz innych inwestycji, które nie oddziałują znacząco na środowisko;
    - uwzględniać przejścia dla zwierząt przez autostradę A4 i drogi szybkiego ruchu tak, aby funkcje terenu i sposób zagospodarowania przestrzeni otaczającej przejścia nie tworzyły barier w migracji zwierząt;
    - uwzględniać tereny „hot spots”⁴⁸ i zapewniać możliwość migracji zwierząt przez te tereny poprzez wprowadzenie odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu (m.in. zakazu zabudowy i ogrodzeń na trasach migracji dużych i średnich zwierząt) oraz odpowiednie kształtowanie funkcji terenu (np. planowanie zalesień i zadrzewień na ob-

⁴⁵ Działania na rzecz wzmocnienia mozaikowatości korytarzy ekologicznych (lasy, łąki, pastwiska, tereny podmokłe, oczka wodne, grupy zadrzewień itp.) sprzyjać będą ich wykorzystaniu przez większą liczbę gatunków. W obrębie korytarzy ekologicznych winny występować formy zagospodarowania terenu, które nie stanowią drastycznej bariery dla migrujących zwierząt.

⁴⁶ Najważniejsze działania, w tym zakresie to: tworzenie lub powiększanie istniejących obszarów leśnych, wprowadzanie zadrzewień śródpolnych na terenach upraw rolnych i w sąsiedztwie śródpolnych oczek wodnych i mokradeł, tworzenie pasów zieleni wzdłuż miedzi, dróg i na terenach wielkoobszarowych upraw rolnych, pozostawienie lub odtwarzanie zadrzewień i zakrzaczeń w dolinach cieków wodnych.

⁴⁷ Ochrona korytarzy poprzez planowanie przestrzenne jest znacznie utrudniona ze względu na brak skutecznych narzędzi prawnych, zaszczości inwestycyjne i przesądzenia planistyczne oraz osłabianie roli planów miejscowych poprzez funkcjonowanie tzw. „spec ustaw” i powszechne stosowanie w procesie inwestycyjnym decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego. Istotną barierą w tworzeniu nowych korytarzy ekologicznych może okazać się struktura własności gruntów. Znaczne ograniczenie możliwości dysponowania nieruchomościami gruntami położonymi w korytarzach ekologicznych wiązać się będzie z koniecznością wykupienia gruntów i protestami społecznymi.

⁴⁸ „Hot spots” - odcinki korytarzy ekologicznych najbardziej zagrożone zablokowaniem (miejsca newralgiczne) w miejscach ich przewężenia spowodowanego wylesieniem lub urbanizacją wyznaczone w opracowaniu.

szarach pomiędzy istniejącą zabudową i w obszarach przyległych, czy zachowanie, co najmniej kilkumetrowych pasów zieleni, wzdłuż cieków wodnych).

Tabela 2 Wykaz rezerwatów przyrody, dla których zostały ustanowione zadania ochronne

Lp.	Nazwa rezerwatu	Nr zarządzenia	Data	Okres obowiązywania [lata]
1.	Bagno Przecławskie	21/10	07.06.2010	5
2.	Broduszurki	38/10	30.07.2010	5
3.	Brzyska Wola	2/12	24.01.2012	4
4.	Buczyna w Cyrance na Płaskowyżu Kolbuszowskim	22/10	07.06.2010	5
5.	Buczyna w Wańkowej	58/10	30.09.2010	3
6.	Chwaniów	76/10	29.12.2010	4
7.	Cisy w Malinówce	19/11	8.07.2011	5
8.	Cisy w Sereńnicy	36/11	14.11.2011	3
9.	Dyrbek	43/10	31.08.2010	5
10.	Golesz	66/10	14.12.2010	3
11.	Gołoborze	75/10	29.12.2010	4
12.	Góra Sobień	35/10	19.07.2010	5
13.	Grąd w Średniej Wsi	44/10	31.08.2010	5
14.	Hulskie im. Stefana Myczkowskiego	16/11	20.06.2011	5
15.	Jamy	39/10	03.08.2010	4
16.	Jaźwiana Góra	9/10	21.04.2010	5
17.	Jedlina	32/12	24.12.2012	5
18.	Jezioro w miejscowości Pniów	13/12	27.04.2012	3
19.	Kamienne	31/11	29.09.2011	5
20.	Kołacznia	11/12	30.04.2012	3
21.	Końskie Błota	10/10	23.04.2010	5
22.	Koziniec	57/10	30.09.2010	5
23.	Krępak	60/10	13.10.2010	4
24.	Krywe	37/11	25.11.2011	2
25.	Las Klasztorny	4/12	03.02.2012	5
26.	Leoncina	9/12	30.03.2012	5
27.	Lupa	30/10	07.07.2010	5
28.	Łysa Góra	74/10	29.12.2010	3
29.	Moczary	10/12	30.03.2012	5
30.	Na Opalonym	12/11	20.04.2012	3
31.	Na Oratyku	56/10	30.09.2010	5
32.	Nad Jeziorem Myczkowieckim	42/10	31.08.2010	5
33.	Nad Trzciancem	77/10	29.12.2010	5
34.	Pateraki	20/10	07.06.2010	4

35.	Polanki	45/10	31.08.2010	5
36.	Przełom Ostawy pod Mokrem	52/10	6.09.2010	5
37.	Przełom Sanu pod Grodziskiem	41/10	31.08.2011	5
38.	Reberce	13/11	20.04.2011	3
39.	Słotwina	28/11	22.09.2011	5
40.	Sołokija	29/10	07.07.2010	4
41.	Starzawa	33/12	24.12.2012	5
42.	Szachownica kostkowata w Stubnie	28/10	30.06.2010	5
43.	Szachownica w Krównikach	26/10	29.06.2010	4
44.	Szwajcaria Ropczycka	25/10	29.06.2010	4
45.	Torfy	29/11	22.09.2011	5
46.	Turnica	78/10	29.12.2010	3
47.	Winna Góra	40/10	03.08.2010	4
48.	Wisła pod Zawichostem	8/09	26.01.2009	5
49.	Woronikówka	51/10	06.09.2010	5
50.	Wydrze	21/11	11.07.2011	5
51.	Zmysłówka	20/11	11.07.2011	5
52.	Źródłiska Jasiołki	32/10	14.07.2010	4

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Wojewódzki Konserwator Przyrody (dane na koniec 2012 r.)

Istniejące i projektowane obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody oraz model korytarzy ekologicznych na terenie województwa podkarpackiego, z uwzględnieniem głównych barier przedstawiono na mapie nr 2 „System Obszarów Chronionych”.

2.1.4. Ochrona zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej

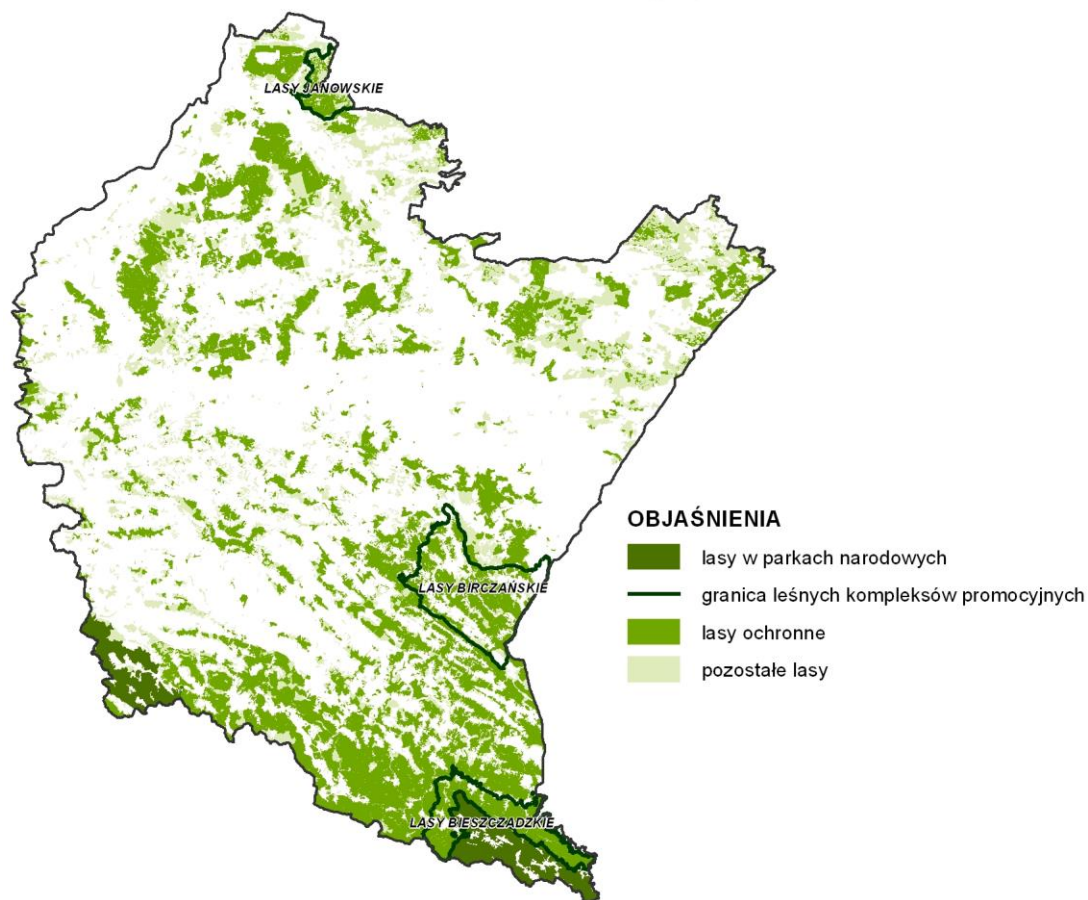
Na rozwój przestrzenny województwa podkarpackiego korzystny wpływ będzie miała poprawa stanu przyrodniczego i gospodarczego lasów, wzrost wskaźnika lesistości na obszarach o małym zalesieniu, a także osiągnięcie względnej harmonii pomiędzy różnymi funkcjami lasów. Gospodarka leśna jest uzależniona od funkcji, jaką pełnią lasy. Na terenach Lasów Państwowych gospodarka leśna prowadzona jest zgodnie z planami urządzania lasów, uwzględniającymi przyrodnicze i ekonomiczne warunki, oraz cele i zasady gospodarki leśnej wraz ze sposobami ich realizacji, przy czym:

- na terenach, na których wyznaczono leśne kompleksy promocyjne polityka leśna i działania określone są w jednolitych programach gospodarczo-ochronnych, opracowywanych przez właściwego Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych;
- na terenach, gdzie ustanowiono rezerваты przyrody gospodarka zasobami leśnymi prowadzona jest zgodnie planami ochrony rezerwatów lub rocznymi zadaniami ochronnymi.

Na terenach parków narodowych gospodarowanie lasami oparte jest o plany ochrony parków narodowych lub roczne zadania ochronne. Na terenie lasów prywatnych, gminnych

i własności skarbu państwa (w zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych) gospodarka leśna prowadzona jest zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasów.

Rys. 8. Ochrona lasów w województwie podkarpackim

W celu ochrony i zwiększania różnorodności biologicznej lasów oraz rozwoju trwałej, zrównoważonej gospodarki leśnej przewiduje się między innymi (rys. 8):

- 1) kontynuację realizacji modelu zrównoważonego gospodarstwa leśnego, uwzględniającego współistnienie funkcji produkcyjnych i pozaprodukcyjnych (w tym ekologicznych) poprzez między innymi
  - powiększanie powierzchni lasów ochronnych, głównie w północno-wschodniej i środkowej części województwa, gdzie udział lasów ochronnych jest najmniejszy;
- 2) zapewnienie optymalnych warunków funkcjonowania lasów z uwzględnieniem między innymi:
  - zachowania dotychczasowego stanu różnorodności biologicznej i krajobrazowej lasów województwa;
  - ukierunkowania ruchu turystycznego i rekreacyjnego oraz zagospodarowania turystycznego w lasach;
- 3) powiększanie zasobów leśnych poprzez:
  - zmniejszanie fragmentacji kompleksów leśnych oraz tworzenie leśnych korytarzy ekologicznych;

- tworzenie powiązań ekologicznych na terenach o małej lesistości, w formie płatów i wysp;
- wskazywanie do zalesiania gruntów nieprzydatnych rolniczo (również małych obszarów).

2.1.5. Ochrona walorów przyrodniczych i klimatycznych miejscowości uzdrowiskowych

Ochrona walorów uzdrowiskowych w województwie podkarpackim realizowana będzie:

- 1) na obszarze istniejących uzdrowisk zgodnie z zasadami gospodarowania w obrębie stref uzdrowiskowych, określonych w ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym⁴⁹ oraz zgodnie z zapisami statutów uzdrowiskowych:
  - w obrębie Uzdrowiska Horyniec-Zdrój obowiązuje statut uchwalony Uchwałą Nr XXX/197/09 Rady Gminy Horyniec-Zdrój z dnia 14 października 2009 roku w sprawie uchwalenia statutu uzdrowiska Horyniec-Zdrój;
  - w obrębie Uzdrowiska Iwonicz-Zdrój obowiązuje statut uchwalony Uchwałą Nr XXIX/242/09 Rady Miejskiej w Iwoniczu-Zdroju z dnia 30 czerwca 2009 roku w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Iwonicz-Zdrój;
  - w obrębie Uzdrowiska Polańczyk obowiązuje statut uchwalony Uchwałą Nr XXVII/289/09 Rady Gminy Solina z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Polańczyk;
  - w obrębie Uzdrowiska Rymanów Zdrój obowiązuje przestrzeganie zapisów statutu uchwalonego Uchwałą Nr XXVI/243/09 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 20 marca 2009 roku w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Rymanów Zdrój;
  - w obrębie Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Latoszyn obowiązuje przestrzeganie zapisów statutu uchwalonego Uchwałą Nr IX/135/2011 Rady Gminy Dębica z dnia 23 września 2011 roku w sprawie ustanowienia Statutu Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej Latoszyn;
- 2) na obszarach predysponowanych do pełnienia funkcji uzdrowiskowej⁵⁰, między innymi ze względu na korzystny mikroklimat oraz zasoby wód mineralnych dopuszcza się możliwość tworzenia nowych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej.

2.1.6. Zapewnienie wysokiej jakości powietrza i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych

Osiągnięcie jak najlepszej jakości powietrza jest celem, który ma zapewniać wymagane prawem standardy jakości środowiska oraz właściwe standardy jakości życia mieszkańców. Polityka przestrzenna w tym zakresie polegać będzie na dążeniu do poprawy jakości powietrza na obszarach występowania przekroczeń wartości kryterialnych oraz na utrzymaniu stanu na tym samym, lub lepszym poziomie, na obszarach, gdzie jakość powietrza jest zadowalająca i spełnia wymogi normatywne. Sprzyjać temu będzie właściwe kształtowanie przestrzeni województwa i racjonalne wykorzystanie lokalnych uwarunkowań, zasobów i predyspozycji środowiska przyrodniczego dla m.in. rozwoju różnych form energetyki odnawialnej. Istotnym

⁴⁹ Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. Nr 167, poz. 1399 z późn. zm.).

⁵⁰ Warunki i zasady tworzenia obszarów uzdrowiskowych określa ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych.

elementem polityki przestrzennej będą działania zmierzające do ograniczania emisji gazów cieplarnianych, co w konsekwencji wpisywać się będzie w kierunek przeciwdziałania globalnym zmianom klimatycznym.

Podstawowe działania w zakresie poprawy jakości powietrza to:

- 1) realizacja naprawczych Programów Ochrony Powietrza opracowanych dla strefy podkarpackiej i strefy miasta Rzeszów, dla wytypowanych obszarów występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych zanieczyszczeń powietrza;
- 2) ograniczanie emisji przemysłowej i emisji komunikacyjnej np. poprzez zastosowanie technologii niskoemisyjnych;
- 3) ograniczenie lokalizacji nowych, znaczących źródeł emisji na obszarach o dużym potencjale przyrodniczym, turystycznym i uzdrowiskowym oraz na obszarach występowania ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza;
- 4) rozwój infrastruktury wykorzystującej źródła odnawialne do produkcji energii elektrycznej i ciepłej;
- 5) utrzymanie i powiększanie terenów zieleni w miastach oraz tworzenie struktur ich przewietrzania;
- 6) zwiększanie powierzchni lasów, głównie poprzez zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo.

2.1.7. Zmniejszanie uciążliwości hałasu

Zagrożenie nadmiernym hałasem na terenie województwa podkarpackiego jest powszechne i ma tendencję wzrostową. Poprawa klimatu akustycznego obejmować będzie szereg działań: naprawczych, zapobiegawczych, innowacyjnych, modernizacyjnych oraz unowocześniających, eliminujących lub ograniczających źródła hałasu.

Dla odcinków dróg, gdzie stwierdzono znaczne natężenie ruchu (dla dróg krajowych ponad 6 mln pojazdów/rok⁵¹, dla wojewódzkich ponad 3 mln pojazdów/rok) opracowywane są mapy akustyczne, a na ich podstawie programy ochrony środowiska przed hałasem.

Działania prowadzone w celu zmniejszenia hałasu do dopuszczalnego poziomu prowadzone będą, poprzez między innymi:

- 1) budowę ekranów akustycznych na terenach zabudowanych, gdzie występuje duże natężenie ruchu samochodowego (drogi krajowe nr 4, nr 9, nr 28) i przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych;
- 2) budowę obwodnic, tak aby ruch tranzytowy wyprowadzić poza tereny zabudowy mieszkaniowej;
- 3) budowę odcinków dróg przy użyciu „cichego asfaltu”;
- 4) modernizację transportu publicznego z zastosowaniem najnowszych technik i technologii obniżających poziom hałasu;

---

⁵¹ „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych w pobliżu głównych dróg o obciążeniu ruchem powyżej 6 mln przejazdów rocznie” przyjęty w dniu 30 stycznia 2012 r. Uchwałą Nr XVII/284/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego

- 5) ograniczenie możliwości lokalizacji działalności gospodarczej uciążliwej akustycznie w terenach zabudowy mieszkaniowej, w strefach uzdrowiskowych i proponowanych do rozwoju funkcji uzdrowiskowej;
- 6) określenie na poziomie lokalnym standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.

2.2. ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA I MINIMALIZOWANIE ICH NEGATYWNYCH SKUTKÓW

Polityka przestrzenna:

- Ograniczanie zagrożenia powodziowego i przeciwdziałanie skutkom suszy
- Zapobieganie osuwiskom oraz minimalizowanie ich negatywnych skutków
- Przeciwdziałanie poważnym awariom i ograniczanie ich negatywnych skutków
- Likwidacja i ograniczanie negatywnego wpływu źródeł szczególnego zagrożenia oraz właściwa lokalizacja przedsięwzięć o znaczących oddziaływaniach na środowisko

Konsekwencją rozwoju gospodarczego jest konieczność przeciwdziałania i ograniczania negatywnych skutków zachodzących w przestrzeni zagrożeń powodowanych działalnością człowieka tj. poważne awarie w zakładach przemysłowych i w transporcie, pożary, groźne dla środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi składowanie odpadów niebezpiecznych.

2.2.1. Ograniczanie zagrożenia powodziowego i przeciwdziałanie skutkom suszy

Zjawiska klimatyczne w postaci wzrostu temperatury i opadów wpływają na zwiększenie częstotliwości występowania powodzi i suszy. Powodzie zagrażają mieniu i ludziom na znacznych obszarach województwa podkarpackiego, a skuteczna ochrona przed nimi wymaga kompleksowych działań, prewencyjnych i infrastrukturalnych. Do działań prewencyjnych należy wyznaczenie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i wprowadzenie ograniczeń w ich zainwestowaniu.

Wyznaczone przez Dyrektora RZGW w Krakowie⁵², w studiach ochrony przeciwpowodziowej dla obszaru zlewni Wisłoka, Wisłoki i Sanu obszary szczególnego zagrożenia powodzią⁵³ obejmują teren o powierzchni 698,17 km², co stanowi 3,9% powierzchni województwa. Według tych opracowań, największe zagrożenie powodziowe występuje w gminach: Brzostek, Dubiecko, Jarosław, Jeżowe, Krzywca, Kuryłówka, Laszki, Leżajsk, Lubaczów, Nisko, Pysznica, Radymno, Rudnik nad Sanem, Sanok, Stubno i Wiązownica. Powierzchnia obszarów zagrożonych w ww. gminach wynosi powyżej 1000 ha.

⁵² Na stronie KZGW w Warszawie (www.kzgw.gov.pl) zamieszczono 22.12.2013 r. mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego. Do czasu oficjalnego przekazania pełnej cyfrowej formy map jednostkom administracji, o którym mowa w art. 88f ust. 3 i 4 ustawy Prawo wodne, podstawą dla dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej przy uzgadnianiu dokumentów w zakresie zagospodarowania przestrzennego, o których mowa w art. 4a ustawy Prawo wodne oraz wydawaniu decyzji zwalniających z zakazów, o których mowa w art. 88l ust. 1 i art. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne, są obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią wyznaczone w studiach ochrony przeciwpowodziowej.

⁵³ W rozumieniu art. 17 pkt 1) i pkt 2) ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw.

Ochrona przeciwpowodziowa wymaga realizacji kompleksowych i niezbędnych zadań infrastrukturalnych zwiększających efektywność infrastruktury przeciwpowodziowej. Przewiduje się:

- 1) odtworzenie pierwotnych terenów zalewowych poprzez renaturyzację dolin rzecznych oraz planowane zalesienia i zadrzewienia, w celu zwiększenia naturalnej retencji wód;
- 2) modernizację oraz rozbudowę obecnego systemu przeciwpowodziowego, ukierunkowanego głównie na budowę zbiorników retencyjnych, polderów, modernizację istniejących wałów;
- 3) budowę nowych odcinków wałów chroniących tereny zagospodarowane oraz odcinkową regulację rzek i potoków.

Zagrożenie suszą województwa podkarpackiego jest znacznie mniejsze w stosunku do reszty kraju⁵⁴. Rozkład przestrzenny występowania zjawiska suszy uzależniony jest od lokalnych warunków geomorfologicznych zlewni oraz lokalnych uwarunkowań klimatycznych. Obecnie najbardziej dotkliwe dla środowiska i zaopatrzenia w wodę jest zjawisko obniżonego przepływu wody w rzekach województwa (niżówek). Suszę hydrologiczną o umiarkowanym stopniu odnotowuje się w gminie Lutowska. Najbardziej zjawisko to występuje na obszarze Pogórza Karpackiego⁵⁵. Susza rolnicza na terenie województwa podkarpackiego wystąpiła ostatnio w 2011 r.

Ochrona przed suszą będzie prowadzona zgodnie z programami przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze dorzeczy i programami przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych, po ich opracowaniu⁵⁶.

2.2.2. Zapobieganie osuwiskom oraz minimalizowanie ich negatywnych skutków

Osuwiska należą do zjawisk przyrodniczych, które w dużym stopniu zależą od uwarunkowań geologicznych, predyspozycji terenowych oraz od sytuacji meteorologicznych, szczególnie od opadów atmosferycznych występujących losowo. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wskazuje orientacyjne obszary występowania osuwisk oraz obszary potencjalnego występowania osuwisk, które zlokalizowane są głównie na terenie Karpat. Największa ich ilość znajduje się na terenie Pogórza Strzyżowskiego, Dynowskiego, Przemyskiego, mniej w Beskidzie Niskim, Bieszczadach i na Pogórzu Ciężkowickim. Najczęściej mają one formę osuwisk uśpionych (nieczynnych). W sprzyjających warunkach, na przykład pod wpływem katastrofalnych opadów atmosferycznych, osuwiska mogą uaktywnić się, stanowiąc duże zagrożenie, szczególnie na obszarach zamieszkałych przez człowieka. Sytuacja taka miała miejsce w wielu gminach, m.in. powiatu strzyżowskiego: Czudec, Strzyżów i Niebylec, powiatu przemyskiego: Bircza, Dubiecko i Krzywca oraz w gminie Dukla w powiecie krośnieńskim.

⁵⁴ Wskazują na to dwa systemy monitoringu suszy w Polsce tj. System Monitoringu Suszy Rolniczej w Polsce (SMSR) – serwis prowadzony przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach oraz Progностyczny-Operacyjny System Udostępniania Charakterystyk Suszy- serwis prowadzony przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy.

⁵⁵ Informacja o suszy hydrologicznej pochodzi z opracowania Rządowego Centrum Bezpieczeństwa „Zagrożenia okresowe występujące w Polsce aktualizacja” – Wa-a, styczeń 2013 r.

⁵⁶ Zgodnie z art. 88s. ust.1 i ust.2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.), plany przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy przygotowuje Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej i ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi a plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych przygotowują dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

Zapobieganie zagrożeniom na obszarach potencjalnych osuwisk wymaga działań w zagospodarowaniu przestrzennym, takich jak:

- 1) ograniczanie inwestowania lub zmiana dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów;
- 2) zahamowanie lub znaczne ograniczenie degradacji obszarów poprzez stosowanie odpowiednich zabiegów przeciwerozrywnych;
- 3) ustalanie na poziomie lokalnym sposobu zagospodarowania, który zminimalizuje negatywne skutki osuwania się mas ziemnych (np. zalesianie stoków, wprowadzanie użytkowania rolniczego);
- 4) uwzględnianie wniosków i zaleceń wynikających z prowadzonego monitoringu obszarów osuwiskowych oraz z opracowanych map osuwiskowych i obszarów zagrożeń.

2.2.3. Przeciwdziałanie poważnym awariom i ograniczanie ich negatywnych skutków

Państwa członkowskie UE zostały zobowiązane⁵⁷ do uwzględnienia w polityce zagospodarowania terenów celów związanych z zapobieganiem poważnym awariom oraz ograniczaniem ich skutków. Polityka ta jest realizowana m.in. poprzez uwzględnienie potrzeby zachowania odpowiednich odległości między zakładami podlegającymi przepisom Dyrektywy Seveso II, a obszarami zamieszkałymi, budynkami i obszarami użyteczności publicznej, głównymi trasami transportowymi, terenami rekreacyjnymi oraz terenami o szczególnej wrażliwości przyrodniczej lub szczególniego zainteresowania⁵⁸.

Do grupy zakładów o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku, których zlokalizowanie w niedużej odległości od siebie może zwiększyć prawdopodobieństwo wystąpienia awarii przemysłowej lub pogłębić jej skutki, zaliczone zostały zakłady w Nowej Sarzynie⁵⁹ (Zakłady Chemiczne „Organika-Sarzyna” S.A. w Nowej Sarzynie, Elektrociepłownia Sp. z o.o. w Nowej Sarzynie, Zakład Chemiczny „Silikony Polskie” Sp. z o.o. w Nowej Sarzynie) i w Jaśle⁶⁰ (ORION Engineered Carbons Sp. z o.o. w Jaśle, LOTOS Jasło S.A.).

Zasięgi przestrzenne terenów narażonych na skutki poważnych awarii, zostały opracowane przez zakłady zaliczone do kategorii zwiększonego lub dużego ryzyka i nie podlegają udostępnieniu przez organ administracji publicznej⁶¹.

⁵⁷ Art. 12 Dyrektywy Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996 r. dotycząca zarządzania zagrożeniami poważnymi awariami z udziałem substancji niebezpiecznych (Dyrektywa Seveso II) zmieniona przez dyrektywę 2003/105/WE.

⁵⁸ Rola planowania przestrzennego w zarządzaniu ryzykiem uzależniona jest od zakresu określonego przez ustawodawstwo krajowe. Polska należy do grupy państw, które nie mają jasnych regulacji prawnych dotyczących planowania przestrzennego w sąsiedztwie niebezpiecznych zakładów. W obecnym systemie prawnym idea „bezpiecznej odległości” możliwa jest do uwzględnienia na lokalnym poziomie planowania przestrzennego. Działania w ramach planowania i zagospodarowania przestrzennego, związane z zarządzaniem ryzykiem obejmują w szczególności:

a) środki planistyczne (alokacja terenu, podział na strefy zagospodarowania, zachowanie odległości, procedura oddziaływania dokumentów strategicznych i przedsięwzięć na środowisko itp.) realizowane na poziomie lokalnego planowania przestrzennego;

b) środki techniczne (środki zapobiegawcze lub ograniczające ryzyko w procedurze wydawania zezwoleń).

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne powinno się opierać na zasadzie, że sprzeczne z sobą rodzaje zagospodarowania winny zostać oddzielone poprzez zachowanie odpowiednich odległości oraz określenie ograniczeń w sposobie dopuszczalnego zagospodarowania w strefach otaczających zakład. Strefy te uzależnione są od profilu ryzyka, a odpowiednie ograniczenia powinny być proporcjonalne do poziomu ryzyka.

⁵⁹ Decyzja nr 614/11 Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej znak WZ.5586.2.8.11 z dnia 18.11.2011 r.

⁶⁰ Decyzja nr 619/11 Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej znak WZ.5586.1.6.11 z dnia 06.12.2011 r.

⁶¹ Pismo Komendy Wojewódzkiej PSP z dnia 8 lutego 2013 r. znak: WZ0760.7.2013. powołujące art.6 ustawy o dostępie do informacji publicznej

Na terenie województwa podkarpackiego nie ustanowiono żadnych obszarów ograniczonego użytkowania⁶² od istniejących zakładów dużego i zwiększonego ryzyka.

Ryzyko poważnej awarii zwykle zmniejsza się w miarę zwiększania się odległości zakładów dużego i zwiększonego ryzyka od terenów zainwestowanych oraz zachowania w nich wysokich standardów technicznych. Niektóre rodzaje zagospodarowania przestrzennego mogą być dopuszczone w pobliżu zakładów zagrażających poważną awarią, jeżeli ryzyko utrzymuje się na niskim poziomie. Na poziomie regionalnym idea podziału terenu na strefy zagospodarowania realizowana jest poprzez ustanowienie specjalnych stref ekonomicznych, struktur klasowych i terenów parków technologicznych. Na poziomie lokalnym wyznacza się tereny przemysłowe w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W perspektywie długoterminowej, konieczne jest określenie stref otaczających zakłady objęte Dyrektywą Seveso II, w których należy uwzględnić kwestie bezpieczeństwa.

Aktualnie nie planuje się budowy nowych obiektów podlegających wymaganiom Dyrektywy Seveso II, wynikających z realizacji inwestycji celu publicznego.

2.2.4. Likwidacja i ograniczanie negatywnego wpływu źródeł szczególnego zagrożenia oraz właściwa lokalizacja przedsięwzięć o znaczących oddziaływaniach na środowisko

Odpady niebezpieczne stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska określane są jako „bomby ekologiczne”⁶³. Uwolnienie substancji toksycznych do środowiska ma charakter incydentalny, a głównym zadaniem planowania przestrzennego w zakresie ograniczania negatywnych skutków takiego zdarzenia, jest właściwa lokalizacja obiektów potencjalnie mogących stwarzać zagrożenie znaczącego oddziaływania dla środowiska.

Działania w zakresie likwidacji istniejących źródeł znaczącego oddziaływania na środowisko oraz rekultywacja terenów stanowiących potencjalne „bomby ekologiczne”, wykraczają poza zakres planowania przestrzennego. Opierają się one głównie na monitoringu środowiska i pozyskiwaniu funduszy finansowych przeznaczonych na likwidację źródeł zagrożenia o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym⁶⁴. Niemniej efekty działania „bomb ekologicznych” są bardzo niebezpieczne i mogą skutkować niekorzystnymi zjawiskami w przestrzeni.

Na terenie województwa podkarpackiego zagrożenie dla wód Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów stanowią:

⁶² Jeżeli z przeglądu ekologicznego albo z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaganej przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, albo z analizy porealizacyjnej wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu, to dla oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów komunalnych, kompostowni, trasy komunikacyjnej, lotniska, linii i stacji elektroenergetycznej oraz instalacji radio-komunikacyjnej, radionawigacyjnej i radiolokacyjnej tworzy się obszar ograniczonego użytkowania. Sejmik województwa lub rada powiatu tworząc obszar ograniczonego użytkowania, określa granice obszaru, ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, wymagania techniczne dotyczące budynków oraz sposób korzystania z terenów wynikające z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub analizy porealizacyjnej albo przeglądu ekologicznego (art.135 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Dz. U. z 2008, Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).

⁶³ Główny Inspektor Ochrony Środowiska stworzył dwa wykazy „bomb ekologicznych” – listę bomb ekologicznych, które znajdują się na terenach należących do Skarbu Państwa i nie posiadających gospodarza oraz listę konkretnych zakładów, które mogą zwrócić się do NFOŚiGW o pomoc finansową na usunięcie niebezpiecznych substancji. Środki finansowe na rekultywację terenów są niewystarczające, dlatego przyjęto, że aby być „bombą ekologiczną” zasługującą na rewitalizację i pomoc finansową, trzeba się samemu zgłosić do GIOŚ, który po rozpatrzeniu wniosku może wpisać obiekt do wykazu.

⁶⁴ W „Wykazie zakładów z problemami ekologicznymi do rozwiązania przekraczającymi możliwości finansowe zakładów, o dużej skali potencjalnego oddziaływania na środowisko”, sporządzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ), znalazły się dwa zakłady z terenu województwa podkarpackiego tj. Huta Stalowa Wola S.A. i Zakład Produkcji Wody Sp. z o.o. w Nowej Dębce.

- składowisko odpadów poprodukcyjnych (6 stawów osadowych) Huty Stalowa Wola S.A. usytuowane w terenach nadzalewowych Sanu, na przepuszczalnych piaskach, w obszarze wód podziemnych Stalowej Woli, w odległości 2 km od dwóch ujęć wody;
- zanieczyszczenia chemiczne migrujące z nierozpoznanego źródła do wód podziemnych, stanowiących zasoby wody pitnej dla ludności miasta i gminy Nowa Dęba, w obrębie ustanowionej strefy ochrony pośredniej ujęcia wody⁶⁵.

2.3. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Polityka przestrzenna:

- Zachowanie i ochrona zabytkowych obiektów i założeń przestrzennych
- Zachowanie i ochrona walorów przestrzeni w tym walorów krajobrazu kulturowego
- Zachowanie i ochrona współczesnego materialnego dziedzictwa kulturowego
- Rozwijanie sieci szlaków kulturowych, jako istotnego elementu spajającego zasoby kulturowe województwa
- Ochrona pozostałych zasobów i elementów dziedzictwa kulturowego, w tym zasobów niematerialnych

Województwo podkarpackie charakteryzuje się dużą różnorodnością i bogactwem materialnego dziedzictwa kulturowego, wynikającą między innymi z historycznej wielokulturowości regionu. Bogate dziedzictwo kulturowe w powiązaniu z wysokimi walorami przyrodniczymi stwarza szansę m. in. rozwoju turystyki, jako istotnej gałęzi gospodarki. Na jakość krajobrazu kulturowego niekorzystnie wpływają m.in: brak ładu i niska jakość zagospodarowania przestrzennego, zanik tradycyjnego budownictwa wiejskiego i małomiasteczkowego, niedostateczna ochrona zasobów zabytkowych pozostających poza rejestrem. Przyjęta polityka przestrzenna ma na celu ochronę cennych zasobów dziedzictwa kulturowego i przeciwdziałanie ww. niekorzystnym zjawiskom.

2.3.1. Zachowanie i ochrona zabytkowych obiektów i założeń przestrzennych

Ochrona zabytkowych obiektów i założeń przestrzennych będzie realizowana poprzez:

- 1) zachowanie najcenniejszych zabytkowych obiektów i założeń przestrzennych:
  - drewnianych kościołów w Bliznem i Haczowie oraz cerkwi w Chotyńcu, Radrużu, Smolniku i Turzańsku wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO;
  - zespołu zamkowo-parkowego w Łańcutie oraz zespołu klasztoru oo. Bernardynów w Leżajsku uznanych za Pomniki Historii;
- 2) wpisanie na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO dóbr kultury o najwyższej wartości, takich jak:
  - Twierdza Przemyśl;
  - kopalnia ropy naftowej w Bóbrce;

⁶⁵ Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie podkarpackim w 2009 r., WIOŚ w Rzeszowie.

- inne obiekty, zespoły architektoniczne oraz założenia przestrzenne o wybitnej wartości kulturowej, samodzielnie lub w ramach wspólnego wpisu o charakterze transgranicznym bądź międzyregionalnym;
- 3) uznanie za pomniki historii zabytkowych obiektów, zespołów architektonicznych i założeń przestrzennych o najwyższej wartości, takich jak:
- Baranów Sandomierski – zespół pałacowo-parkowy;
  - Dukla – kościół parafialny;
  - Iwonicz-Zdrój – zespół zdrojowy;
  - Jarosław – zespół staromiejski i zespół OO. Dominikanów;
  - Kalwaria Pałacowska – zespół kościelno-klasztorny oo. franciszkanów z zespołem kaplic kalwaryjskich;
  - Krasiczyn – zespół zamkowo-parkowy;
  - Krosno – zespół staromiejski;
  - Posada Rybotycka – cerkiew,
  - Przemyśl – zespół staromiejski;
  - Stalowa Wola – układ urbanistyczny z zabudową z okresu COP;
  - Trzcينica – kościół drewniany;
  - Ulucz – cerkiew;
  - inne, o szczególnej wartości historycznej, naukowej i artystycznej oraz wyżej wymienione, jako przewidziane do wpisu na listę UNESCO, w przypadku których uznanie za pomnik historii może być pomocne w procedurach wpisu;
- 4) rewaloryzację historycznych układów urbanistycznych i innych założeń przestrzennych zarówno wpisanych do rejestru zabytków, jak i pozostających poza nim, w tym:
- o pierwszorzędym znaczeniu, ze względu na swe wyjątkowe walory przestrzenne: Jarosław, Krosno, Przemyśl i Pruchnik⁶⁶;
  - innych większych ośrodków miejskich i miejscowości z zachowaną drewnianą zabudową małomiasteczkową: Babice, Baranów Sandomierski, Bircza, Brzostek, Brzozów, Cieszanów, Czudec, Dębowiec, Dukla, Dynów, Głogów Małopolski, Jaćmierz, Jasło, Jaśliska, Kańczuga, Kolbuszowa, Kołaczyce, Krzeszów, Krzywczyna, Lesko, Leżajsk, Lubaczów, Łańcut, Mielec, Mrzygłód, Narol, Nowy Żmigród, Oleszyce, Osiek Jasielski, Pilzno, Przecław, Przeworsk, Radymno, Rudnik, Rybotycze, Rymanów, Rzeszów, Sanok, Sędziszów Małopolski, Sieniawa, Sokołów Małopolski, Stalowa Wola, Stalowa Wola – Rozwadów, Strzyżów, Tarnobrzeg; Tyczyn, Ulanów, Ustrzyki Dolne, Wielkie Oczy, Zaklików i Żołynia;
  - innych wartościowych założeń przestrzennych, w tym m.in.: Kalwarii Pałacowskiej, uzdrowisk Iwonicz-Zdrój oraz Rymanów Zdrój, założeń podworskich, parkowych czy przemysłowych;
- 5) podejmowanie działań służących rewitalizacji założeń przestrzennych z uwzględnieniem wymogów konserwatorskich, lokalnego charakteru i specyfiki zabudowy, w sytuacji nagromadzenia negatywnych zjawisk o charakterze nie tylko przestrzennym, ale również społeczno-gospodarczym;

⁶⁶ Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie podkarpackim na lata 2010-2013, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Departament Edukacji i Kultury, Rzeszów 2010 r.

- 6) utrzymanie obiektów zabytkowych zgodnie z zaleceniami konserwatorskimi, dbałość o stan techniczny, estetykę ich oraz ich otoczenia;
- 7) nadawanie nieużytkowanym obiektom zabytkowym nowych funkcji i dostosowywanie ich do aktualnych potrzeb, w tym między innymi do celów turystycznych, w sposób nieumniejszający ich wartości zabytkowej, historycznej i kulturowej;
- 8) zachowanie i ochrona zabytków architektury cmentarnej, w szczególności cmentarzy z I Wojny Światowej, a także cmentarzy oraz pozostałości cmentarzy dawnych mniejszości etnicznych i wyznaniowych;
- 9) zachowanie i ochrona budownictwa drewnianego, poprzez utrzymanie wartościowych obiektów in situ, przenoszenie obiektów, które tego wymagają do skansenów, a także tworzenie nowych założeń o charakterze skansenów;
- 10) zachowanie i ochrona zabytków techniki oraz zabytkowych obiektów i założeń przemysłowych, w tym m. in. zabytkowej infrastruktury kolejowej oraz zabytkowych dworców, a także utrzymanie funkcjonowania kolejki Przeworsk – Dynów i Bieszczadzkiej Kolejki Leśnej oraz jej ewentualne przedłużenie, zgodnie z jej dawnym przebiegiem;
- 11) zachowanie i ochrona dziedzictwa archeologicznego, poprzez ochronę stanowisk archeologicznych, zagospodarowanie i eksponowanie stanowisk o własnej czytelnej formie krajobrazowej w celach turystycznych, kulturowych i edukacyjnych, w tym tworzenie parków kulturowych dziedzictwa archeologicznego.

2.3.2. Zachowanie i ochrona walorów przestrzeni w tym walorów krajobrazu kulturowego

Pogłębiające się w szybkim tempie zjawisko braku ładu przestrzennego stanowi obecnie nie tylko istotny problem z punktu widzenia planowania i zagospodarowania przestrzennego, ale może również powodować negatywne skutki o charakterze gospodarczym czy społecznym.

W celu ochrony walorów przestrzeni, przeciwdziałania dalszemu pogłębianiu się braku ładu przestrzennego, w tym rozproszenia zabudowy, a także jej bezstylowości za istotne uznaje się:

- 1) utrzymanie Parku Kulturowego Zespołu Staromiejskiego i Zespołu Klasztornego OO. Dominikanów w Jarosławiu, jako jedyne parku kulturowego istniejącego w regionie;
- 2) tworzenie nowych parków kulturowych, jako formy ochrony krajobrazu kulturowego o ponadprzeciętnych walorach oraz wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi, charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej (jak: historyczne układy urbanistyczne z zachowaną zabudową oraz inne wartościowe założenia przestrzenne, krajobrazy kulturowe z zespołami zabudowy ruralistycznej, uzdrowiskowej, sakralnej, rezydencjonalnej, a także inne, w tym założenia o charakterze skansenu), co może być traktowane, jako instrument stanowiący wsparcie w procedurze uznania za pomnik historii bądź wpis na listę UNESCO;
- 3) opracowanie katalogu z założeniami i projektami zawierającymi odpowiednie wzorce i standardy nawiązujące do charakterystycznej tradycyjnej architektury regionu z uwzględnieniem specyfiki subregionalnej;
- 4) zachowanie kulturowych i przyrodniczych elementów przestrzeni w istotny sposób wpływających na kształt krajobrazu kulturowego oraz eksponowanie wartościowych obiektów w strukturze przestrzennej, w tym w panoramach i sylwetach miejscowości.

2.3.3. Zachowanie i ochrona współczesnego materialnego dziedzictwa kulturowego

Na terenie województwa zlokalizowane są liczne współczesne wartościowe obiekty i założenia przestrzenne, które ze względu na swoje walory artystyczne, architektoniczne, czy historyczne powinny podlegać zachowaniu i ochronie. Nieliczne z nich znajdują się w rejestrze zabytków oraz gminnych ewidencjach zabytków, niektóre spełniają ustawowe kryteria tzw. dóbr kultury współczesnej.

Dla zachowania i ochrony współczesnego dziedzictwa kulturowego za istotne uznaje się:

- 1) objęcie ochroną dóbr kultury współczesnej o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym (rys. 9, tabela 3), a także innych obiektów spełniających ustawowe kryteria dóbr kultury współczesnej;
- 2) wpisanie najcenniejszych obiektów, zespołów zabudowy i założeń przestrzennych, w tym również tych stanowiących dobra kultury współczesnej do rejestru zabytków w celu objęcia ochroną konserwatorską;
- 3) objęcie ochroną wartościowych obiektów i założeń związanych z powstaniem Centralnego Okręgu Przemysłowego i rozwijanych po II Wojnie Światowej w ramach urbanizacji i industrializacji regionu, w tym obiektów i założeń powstałych w okresie socrealizmu, przede wszystkim w Stalowej Woli oraz m. in. w takich miejscowościach jak: Mielec, Nowa Dęba, Nowa Sarzyna Pustków oraz Rzeszów.

Rys. 9. Dobra kultury współczesnej wymagające ochrony

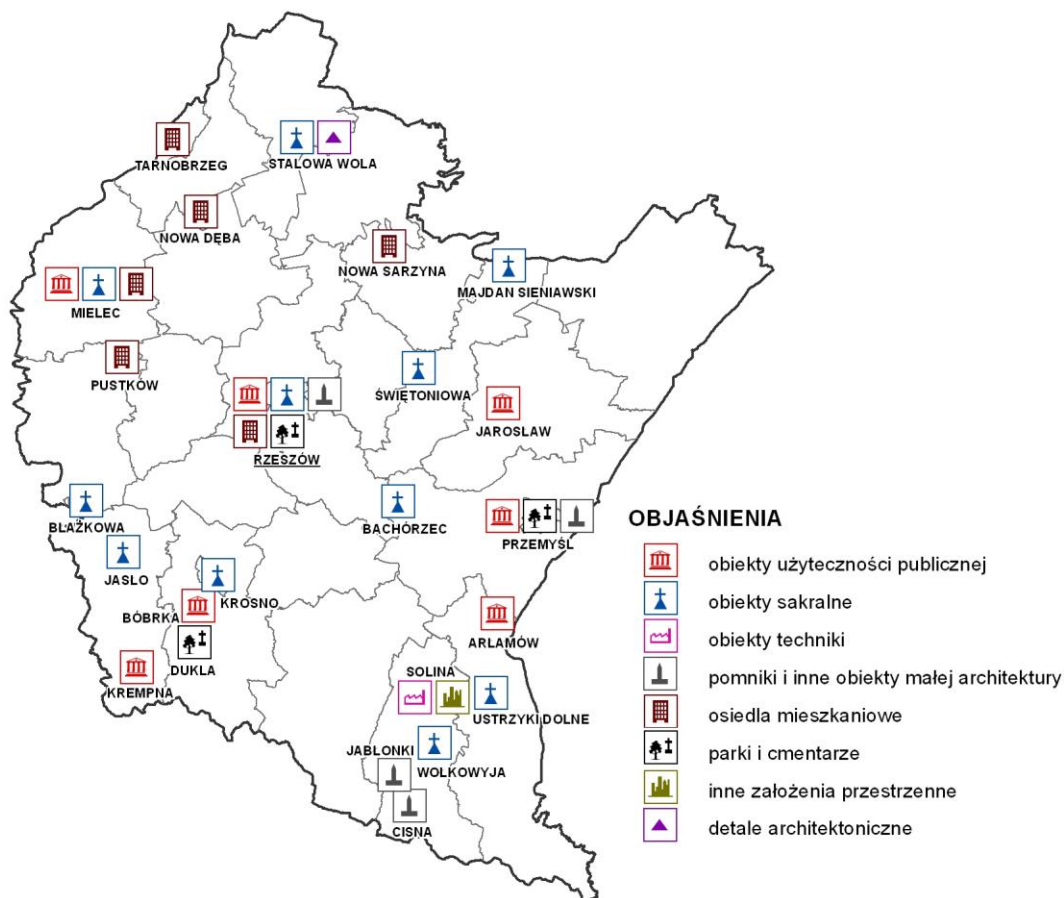

Tabela 3   Dobra kultury współczesnej województwa podkarpackiego⁶⁷

Lp.	Lokalizacja	Nazwa obiektu lub założenia przestrzennego
Obiekty użyteczności publicznej		
1.	Arlamów	Ośrodek wypoczynkowy (obecnie hotel Rezydencja)
2.	Bóbrka	Pawilon wystawowy w Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza
3.	Jarosław	Zbiorczy dworzec kolejowo-autobusowy
4.	Krempna	Ośrodek Edukacyjny wraz z Muzeum Magurskiego Parku Narodowego
5.	Mielec	Hala Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
6.	Przemyśl	Instytut Teologiczny Wyższego Seminarium Duchownego
7.	Przemyśl	Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej
8.	Rzeszów	Budynek produkcyjno-biurowy ICN Polfa Rzeszów S.A.
9.	Rzeszów	Filharmonia im. Artura Malawskiego
10.	Rzeszów	Hala targowa wraz z pawilonem handlowym i wiatą
11.	Rzeszów	Hala Widowiskowo-Sportowa „Podpromie” im. Jana Strzelczyka
12.	Rzeszów	Kompleks Wyższej Szkoły Prawa i Administracji
13.	Rzeszów	Rzeszowski Ośrodek Sportu i Rekreacji
Obiekty sakralne		
14.	Bachórzec	Kościół pw. św. Katarzyny
15.	Błażkowa	Kościół pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy
16.	Jasło	Kościół pw. św. Antoniego Padewskiego przy klasztorze oo. Franciszkanów
17.	Jasło	Zespół klasztorny – kościelny ss. Wizytek
18.	Krosno	Kościół pw. św. Piotra i św. Jana z Dukli
19.	Majdan Sieniawski	Kościół pw. św. Mikołaja Biskupa
20.	Mielec	Kościół pw. Ducha Świętego
21.	Rzeszów	Katedra pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z ośrodkiem parafialnym
22.	Rzeszów	Kościół pw. Matki Bożej Różańcowej wraz z ośrodkiem parafialnym
23.	Rzeszów	Kościół pw. Matki Bożej Saletyńskiej
24.	Stalowa Wola	Kościół pw. Trójcy Przenajświętszej
25.	Świętoniowa	Kościół pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy
26.	Ustrzyki Dolne	Kościół pw. św. Józefa Robotnika
27.	Wołkowyja	Kościół pw. św. Maksymiliana Kolbe
Obiekty infrastruktury technicznej		
28.	Solina	Zapora z elektrownią wodną
Pomniki i inne obiekty małej architektury		
29.	Cisna	Pomnik żołnierzy i milicjantów poległych w walkach o utrwalenie władzy ludowej
30.	Jabłonki	Pomnik gen. Karola Świerczewskiego
31.	Przemyśl	Fontanna „z niedźwiadkami”

⁶⁷Na podstawie opracowania PBPP w Rzeszowie pn. „Dobra kultury współczesnej w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego. Propozycje obiektów wraz z kryteriami wyboru”.

32.	Rzeszów	Pomnik Walk Rewolucyjnych
33.	Rzeszów	Rzeźba „Przejście 2001”
Osiedla mieszkaniowe		
34.	Mielec	Dawne osiedle WSK
35.	Nowa Dęba	Osiedle mieszkaniowe
36.	Nowa Sarzyna	Osiedle mieszkaniowe przy dawnej Wytwórni Nitrozwiązków Organicznych „Nitroza”
37.	Pustków	Osiedle mieszkaniowe przy dawnej wytwórni „Lignoza”
38.	Rzeszów	Osiedle Piastów
39.	Tarnobrzeg	Osiedle Przywiśle
Parki i cmentarze		
40.	Dukla	Cmentarz żołnierzy z II Wojny Światowej
41.	Przemyśl	Niemiecki cmentarz wojenny
42.	Rzeszów	Cmentarz Komunalny Wilkowyja
43.	Rzeszów	Park Jedności Polonii z Macierzą
Inne założenia przestrzenne		
44.	Solina	Ośrodek Wypoczynkowy Jawor
Detale architektoniczne		
45.	Stalowa Wola	Dekoracje na ścianach bloków przy ul. Czarnieckiego

Źródło: „Dobra kultury współczesnej w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego. Propozycje obiektów wraz z kryteriami wyboru” - PBPP w Rzeszowie, Rzeszów 2012 r.

2.3.4. Rozwijanie sieci szlaków kulturowych, jako istotnego elementu spajającego zasoby kulturowe województwa

Ze względu na edukacyjne i turystyczne znaczenie sieci szlaków kulturowych w województwie podkarpackim, ich rozwój realizowany będzie poprzez:

- 1) utrzymanie wytyczonych i funkcjonujących szlaków kulturowych, w tym szlaków o charakterze międzyregionalnym i transgranicznym;
- 2) powiązanie istniejących szlaków architektury drewnianej województwa podkarpackiego, małopolskiego i świętokrzyskiego, a także województwa śląskiego;
- 3) przedłużenie na teren województwa podkarpackiego istniejących szlaków kulturowych biegnących przez województwa sąsiednie:
  - Szlaku cmentarzy wojskowych z I Wojny Światowej z terenu woj. małopolskiego;
  - Szlaku cerkwi łemkowskich z terenu woj. małopolskiego;
  - Szlaku cerkiewnego z terenu woj. lubelskiego;
  - innych szlaków kulturowych grupujących wspólne elementy kulturowe;
- 4) tworzenie nowych szlaków kulturowych rowerowych, pieszych, samochodowych i wodnych, w tym również szlaków międzyregionalnych i transgranicznych, w oparciu o zasoby kulturowe województwa oraz inne elementy związane z historią regionu z uwzględnieniem elementów pozakulturowych, takich jak wartości przyrodnicze czy krajobrazowe, w oparciu o:
  - zasoby zabytkowej architektury regionu, m.in. ze względu na ich funkcje i charakter bądź epokę i styl, w którym powstały (m.in. zabytki architektury sakralnej, obronnej,

rezydencjonalnej, zabytkowa zabudowa miejska i małomiasteczkowa, budownictwo związane z Centralnym Okręgiem Przemysłowym);

- krainy geograficzne i podregiony (np. Karpaty, Bieszczady, Pogórze Przemyskie, Płaskowyż Tarnogrodzki itd.);
- mniejszości etniczne i narodowe i ich spuściznę materialną: żydowską, łemkowską, bojkowską, ukraińską, osadników niemieckich;
- wyznania: rzymsko-katolickie, grecko-katolickie, prawosławne, chrześcijańskie wyznania reformowane, judaizm, w tym chasydyzm ew. inne i ich spuściznę materialną;
- historyczne osoby oraz rodziny i rody związane z regionem, a także dawne stany i grupy społeczne (mieszczaństwo, ziemiaństwo, magnateria);
- wydarzenia historyczne, podania i legendy;
- historyczne szlaki i trakty, w tym handlowe i pątnicze;
- zabytki techniki w tym m.in. funkcjonujące zabytkowe kolejki wąskotorowe oraz inne elementy dawnej infrastruktury transportowej;
- archeologiczne dziedzictwo kulturowe z uwzględnieniem zbiorów muzealnych oraz obiektów występujących w terenie jak grodziska, kurhany itd.;
- elementy etnograficzne, w tym tradycyjną kulturę ludową oraz rzemiosło;
- inne elementy dziedzictwa kulturowego regionu.

2.3.5. Ochrona pozostałych zasobów i elementów dziedzictwa kulturowego, w tym zasobów niematerialnych

Dla zachowania, ochrony oraz propagowania spuścizny kulturowej regionu, w tym również jej elementów niematerialnych oraz podnoszenia jego atrakcyjności turystycznej oraz świadomości jego walorów wśród mieszkańców regionu za istotne uznaje się:

- 1) realizowanie inwestycji służących zachowaniu, ochronie i propagowaniu dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów i założeń o charakterze wystawienniczym, muzealnym, jak również o charakterze skansenów;
- 2) obejmowanie ochroną nazw geograficznych, historycznych lub tradycyjnych nazw obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej – ważnych elementów dziedzictwa kulturowego i tożsamości lokalnej⁶⁸.

⁶⁸ Zgodnie z art. 6. ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) konieczność ochrony nazw geograficznych i obiektów wynika z nasilającego się zjawiska odchodzenia od tradycyjnego nazewnictwa niektórych elementów przestrzeni, które jest skutkiem m.in. procesów urbanizacyjnych, czy zmian granic administracyjnych.

3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

3.1. PODNIESIENIE POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA

Polityka przestrzenna:

- **Rozwój szkolnictwa wyższego**
- **Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia**
- **Wzmocnienie i rozwój potencjału kulturowego**
- **Kształtowanie i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej**

Zakłada się podniesienie poziomu życia mieszkańców województwa poprzez poprawę dostępności mieszkańców do usług oświaty, ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji oraz podniesienie jakości świadczonych usług.

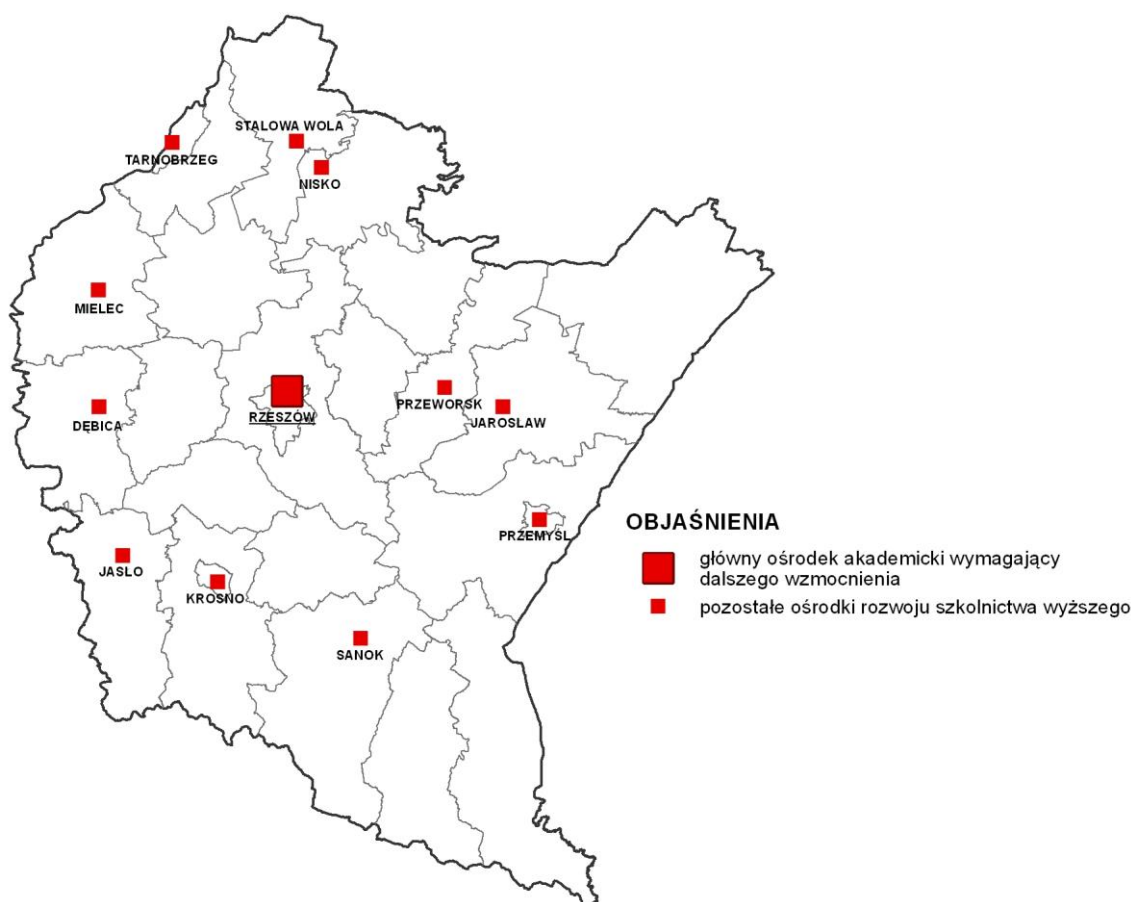
3.1.1 Rozwój szkolnictwa wyższego

Szkolnictwo wyższe odgrywa ważną rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu, jako czynnik niezbędny dla budowania konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy.

W celu podniesienia potencjału społecznego i gospodarczego województwa przewiduje się rozwój szkolnictwa wyższego (rys. 10), który będzie obejmował:

- 1) wzmocnienie wiodącej roli Rzeszowa, jako głównego ośrodka akademickiego i naukowo-badawczego województwa poprzez rozbudowę istniejącej bazy dydaktycznej, naukowo-badawczej i socjalnej rzeszowskich uczelni wyższych (z wiodącymi: Politechnika Rzeszowska, Uniwersytet Rzeszowski, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania) oraz budowę nowych obiektów, m.in. dla potrzeb planowanego do utworzenia kierunku lekarskiego na wydziale medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego;
- 2) rozwój istniejących uczelni wyższych w ośrodkach subregionalnych: Przemyślu, Krośnie, Tarnobrzegu, Stalowej Woli i Mielcu i lokalnych: Jarosławiu, Przeworsku, Jaśle, Sanoku, Dębicy i Nisku, w zakresie bazy dydaktycznej, badawczej i socjalnej;
- 3) podnoszenie poziomu jakości usług edukacyjnych, m.in. poprzez tworzenie nowych, w tym artystycznych oraz innowacyjnych kierunków studiów, dostosowanych do potrzeb rynku pracy i zmian demograficznych.

Rys. 10. Kierunki rozwoju szkolnictwa wyższego

3.1.2. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia

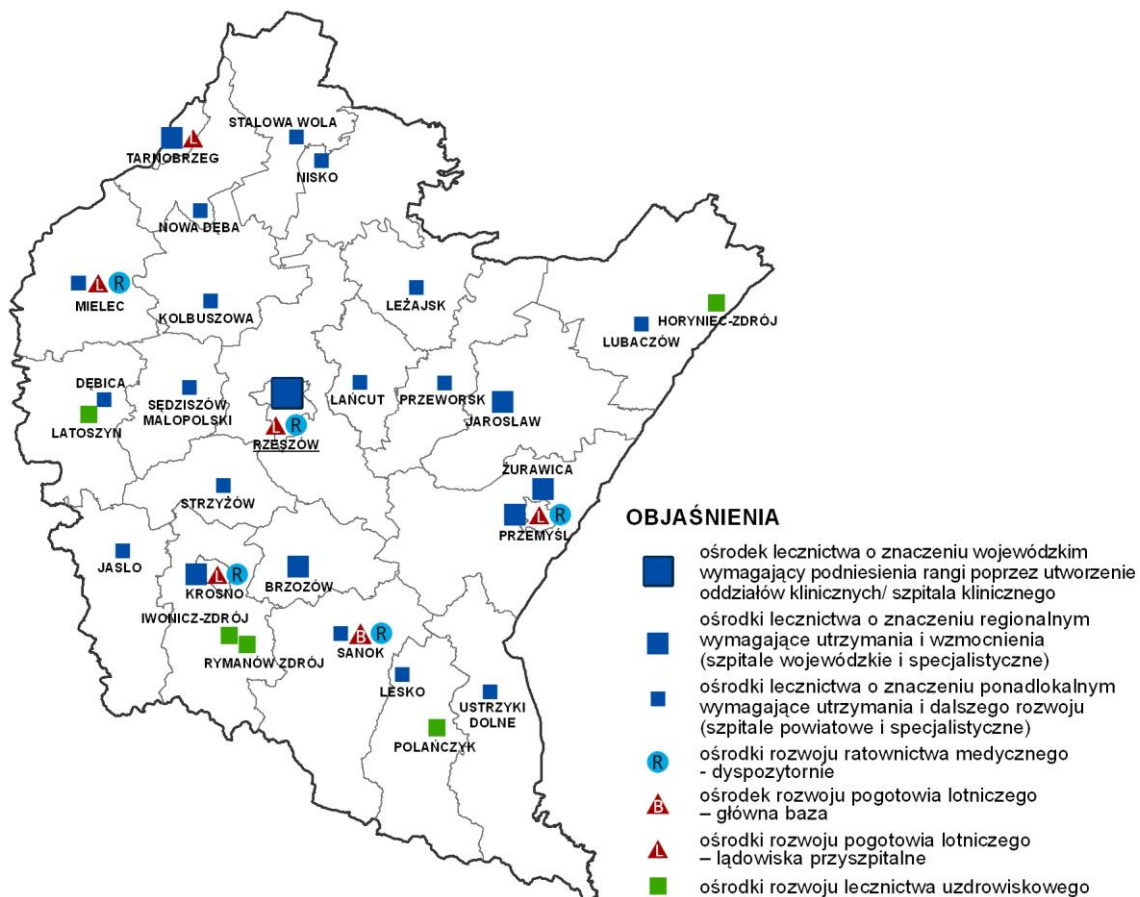
Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia (rys. 11) w celu zagwarantowania dostępności do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych, obejmować będzie budowę nowych obiektów opieki medycznej, rozbudowę istniejących oraz doposażenie ośrodków leczenia podstawowego i specjalistycznego w nowoczesny sprzęt, z uwzględnieniem potrzeb i uwarunkowań demograficznych województwa.

Dostępność do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej będzie zapewniona przez:

- 1) podniesienie rangi Rzeszowa jako ośrodka leczenia o znaczeniu wojewódzkim poprzez utworzenie nowej infrastruktury, w tym powstanie nowych oddziałów klinicznych przy szpitalu wojewódzkim Nr 2 oraz centrum diagnostyczno-leczniczego;
- 2) utrzymanie i rozwój istniejącej sieci szpitali specjalistycznych, wojewódzkich, powiatowych oraz uzupełniającą ją sieci przychodni lekarskich;
- 3) rozwój infrastruktury ratownictwa medycznego, w tym:
  - bazy lotniczego pogotowia ratunkowego w Sanoku,
  - sieci przyszpitalnych lądowisk m.in. w Rzeszowie, Przemyślu, Mielcu, Krośnie i Tarnobrzegu;

- sieci dyspozytorni pogotowia ratunkowego w Rzeszowie, Przemyśle, Sanoku, Krośnie i Mielcu⁶⁹;
- 4) rozwój bazy uzdrowiskowej polegający na:
- budowie, rozbudowie szpitali, sanatoriów, obiektów rehabilitacji istniejących ośrodków uzdrowiskowych: Iwonicz-Zdrój, Rymanów Zdrój, Polańczyk, Horyniec-Zdrój;
  - budowie i rozbudowie bazy uzdrowiskowej w Latoszynie, mającym status obszaru uzdrowiskowego.

Rys. 11. Kierunki rozwoju infrastruktury ochrony zdrowia

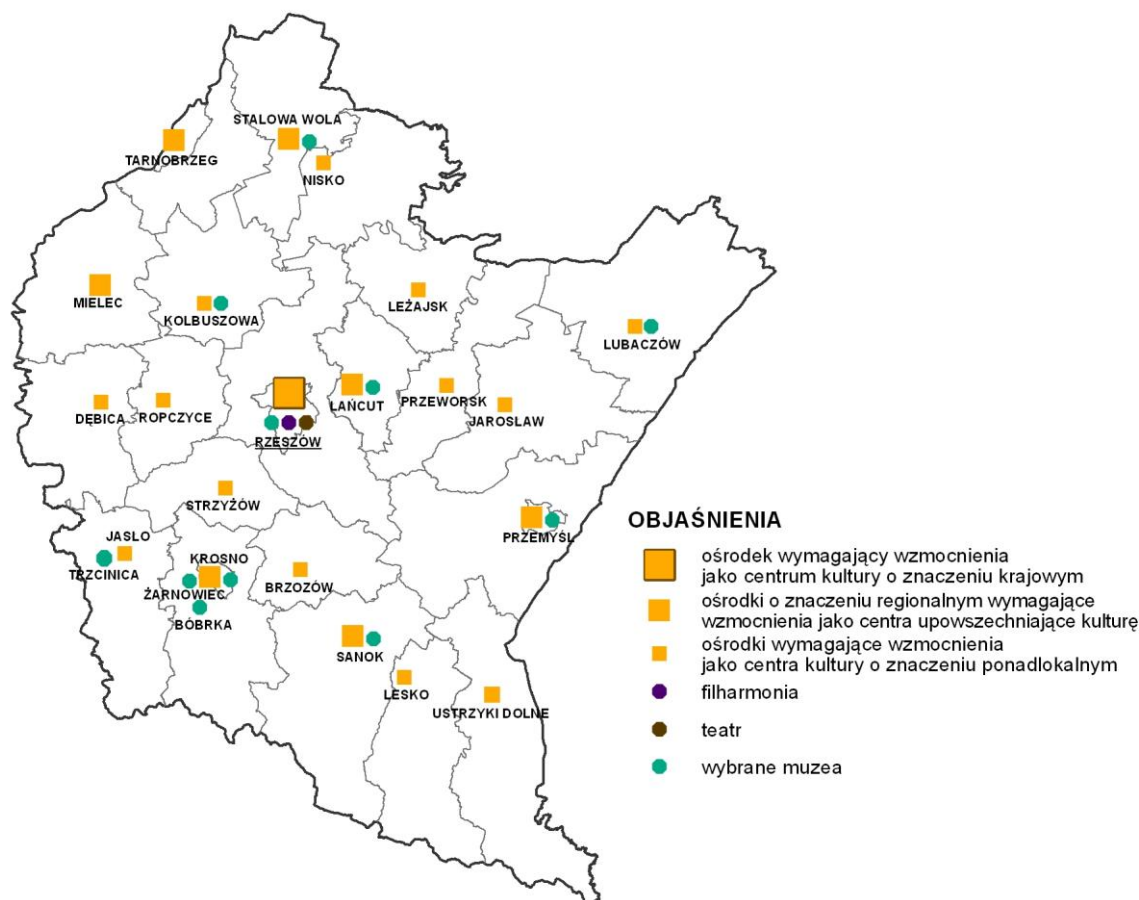

3.1.3. Wzmocnienie i rozwój potencjału kulturowego

Działalność kulturalna w sposób znaczący wpływa na rozwój społeczno-gospodarczy województwa, stanowi o jego tożsamości, sprzyja integracji społecznej, a także wzmocnia potencjał intelektualny. Aktywny udział instytucji kultury w życiu publicznym jest gwarancją prawidłowo zachodzących procesów rozwojowych. Dostępność do instytucji kultury, a także stopień korzystania z nich wskazuje na duże zróżnicowanie pomiędzy miastem i wsią.

⁶⁹ Sieć dyspozytorni pogotowia ratunkowego wg Wojewódzkiego Planu Działań Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego

Rys. 12. Rozwój potencjału kulturowego

W związku z tym przewiduje się następujące działania w zakresie rozwoju kultury w województwie (rys. 12):

- 1) wzmocnienie roli Rzeszowa jako ośrodka kultury o znaczeniu krajowym, poprzez budowę i rozbudowę instytucji kultury wyspecjalizowanej (np. filharmonia, opera, teatry, muzea) oraz organizację wydarzeń kulturalnych o zasięgu krajowym i międzynarodowym;
- 2) wzmocnienie roli ośrodków subregionalnych: Przemyśla, Krosna, Stalowej Woli, Tarnobrzega i Mielca oraz miast powiatowych: Łańcuta, Sanoka jako centrów upowszechniania kultury, w których istniejąca i nowo tworzona baza infrastruktury kultury będzie pobudzać procesy rozwojowe i rozprzestrzeniać je na sąsiednie obszary;
- 3) wspieranie działań mających na celu uzupełnienie i rozbudowę sieci placówek kultury, poprawę warunków lokalowych istniejących obiektów oraz efektywne ich wykorzystanie;
- 4) wspieranie na obszarze całego województwa rozwoju ośrodków kultury upowszechniających i prezentujących kulturę oraz dziedzictwo kulturowe o znaczeniu ponadlokalnym.

3.1.4. Kształtowanie i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

We współczesnym świecie sport zajmuje coraz mocniejszą pozycję w systemie indywidualnych i społecznych potrzeb człowieka, służąc jego rozwojowi oraz wpływając na jego zdrowie, jakość życia i sposób spędzania wolnego czasu. Sport i rekreacja mają też coraz większe oddziaływanie na rozwój wielu gałęzi gospodarki, stając się dochodowym przemysłem tworzą-

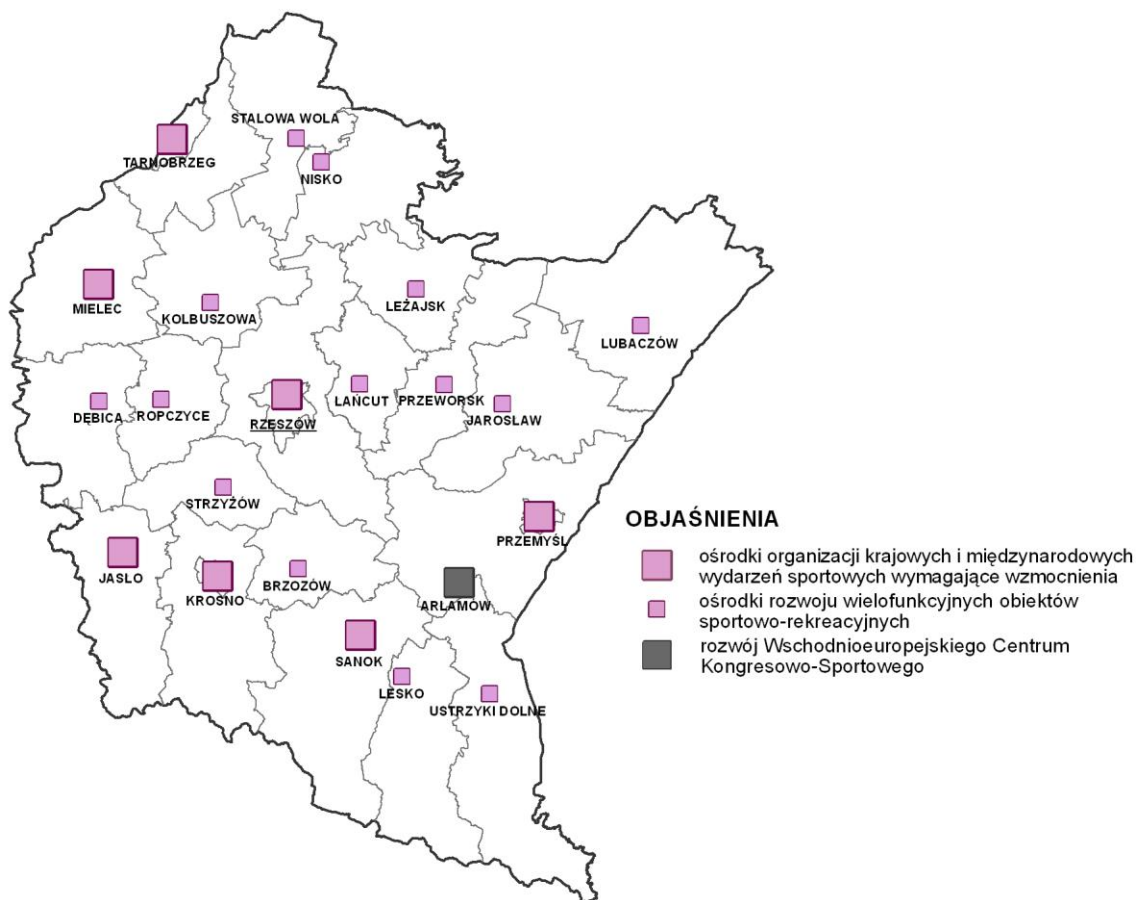

cym miejsca pracy. W województwie niezbędna jest poprawa dostępności do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, jej modernizacja oraz rozbudowa do parametrów umożliwiających organizację w województwie imprez sportowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Kształtowanie struktury przestrzennej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (rys. 13) odbywać się będzie poprzez:

- 1) budowę nowych, rozbudowę i modernizację istniejących obiektów i urządzeń sportowych w celu organizacji imprez sportowych o charakterze krajowym i międzynarodowym, w tym m.in. w Rzeszowie, Przemyślu, Tarnobrzegu, Krośnie, Mielcu, Sanoku i Jaśle;
- 2) rozwój Wschodnioeuropejskiego Centrum Kongresowo-Sportowego w Arłamowie, w gminie Ustrzyki Dolne;
- 3) kształtowanie i rozwój wielofunkcyjnych ośrodków pełniących funkcje sportowe, rekreacyjne i kulturalne, poprzez budowę nowych i modernizację istniejących obiektów;
- 4) budowę i modernizację obiektów i urządzeń sportowych oraz infrastruktury przeznaczonej do rekreacji, w tym m.in. pieszej, rowerowej, wodnej i narciarskiej (szlaki piesze, ścieżki edukacyjne, przyrodnicze i rowerowe, kąpieliska, przystanie wodne, plaże, wyciągi narciarskie, trasy do narciarstwa biegowego), zwłaszcza w miejscowościach wypoczynkowych i na terenach atrakcyjnych turystycznie.

Rys. 13. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

3.2. KSZTAŁTOWANIE WARUNKÓW ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Polityka przestrzenna:

- **Zwiększenie potencjału gospodarczego i podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej województwa**
- **Lokalizacja wielkopowierzchniowych obiektów handlowych**
- **Racjonalne wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego w gospodarce rolnej**
- **Zrównoważony rozwój turystyki**

Rozwój gospodarczy województwa podkarpackiego wymaga kształtowania warunków przestrzennych dla tworzenia i rozwoju stabilnej struktury gospodarczej. Podstawą powodzenia działań w tym zakresie będzie racjonalne wykorzystanie aktualnego stanu zainwestowania oraz walorów i zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

3.2.1. Zwiększenie potencjału gospodarczego i podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej województwa

Zwiększenie potencjału gospodarczego i podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej województwa, w tym rozwój gospodarki opartej na wiedzy wymaga podjęcia wielu działań, które wpłyną na osiągnięcie trwałego i dynamicznego wzrostu gospodarczego (rys. 14).

Wykorzystując potencjał endogeniczny województwa przewiduje się:

- 1) dalszy rozwój głównych ośrodków przemysłowych stymulujących rozwój gospodarczy województwa (Rzeszów, Mielec, Stalowa Wola, Krosno, Przemyśl, Tarnobrzeg, Dębica);
- 2) rozwijanie obszarów działalności przemysłowej w sąsiedztwie istniejących i projektowanych głównych ciągów komunikacyjnych (drogi krajowe, autostrada A4, drogi ekspresowe S19 i S74) oraz węzłów transportowych, ze względu na dobrą dostępność komunikacyjną;
- 3) rozwijanie działalności logistycznej i magazynowej (węzłów intermodalnych) przy węzłach transportowych;
- 4) wspieranie rozwoju ważnych dla gospodarki województwa branż przemysłu, tj. lotniczego, informatycznego, chemicznego, farmaceutycznego, spożywczego, hutniczo-metalurgicznego, elektromaszynowego, szklarskiego;
- 5) rozwój istniejących klastrów (np. klaster przemysłu lotniczego „Dolina Lotnicza” i klaster IT Wschodni Klaster Informatyczny w Rzeszowie, Sieć „AVIA – Splot” w Mielcu, Krośnieńskie Szkło w Krośnie, Podkarpacki Klaster Spawalniczy Klastal w Stalowej Woli) i wspieranie nowych inicjatyw klastrowych;
- 6) rozwój zainwestowania i powiększanie istniejących specjalnych stref ekonomicznych, w tym:

- Mieleckiej (SSE EURO-PARK MIELEC) z podstrefami: Mielec, Rzeszów (teren miasta i gminy Głogów Małopolski i gminy Trzebownisko), Dębica (teren miasta i gminy Dębica), Leżajsk (teren miasta i gminy Leżajsk), Ropczyce (teren miasta Ropczyce i gminy Ostrów), Lubaczów, Jarosław (teren miasta i gminy Jarosław), Kolbuszowa, Sanok, Zagórz i Krosno;
  - Tarnobrzeskiej (TSSE EURO-PARK WIŚŁOSAN) z podstrefami: Tarnobrzeg (z rejonami inwestycyjnymi Machów i Gorzyce), Stalowa Wola (z rejonem inwestycyjnym Nisko), Nowa Dęba (z rejonem inwestycyjnym Przeworsk), Jasło (z rejonami inwestycyjnymi: Warzyce, Niegłowice, Rymanów, Jedlicze) i Przemyśl (z rejonem inwestycyjnym Orły);
  - Krakowskiej (KSSE) z podstrefami: Krosno i Boguchwała;
- 7) rozwój infrastruktury integrującej potencjał naukowo-badawczy z sektorem gospodarczym:
- Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego AEROPOLIS w Rzeszowie;
  - inwestycji ukierunkowanych na rozwój istniejących i tworzenie nowych parków naukowo-technologicznych i przemysłowych, centrów transferu technologii, inkubatorów technologicznych, centrów innowacji oraz ośrodków naukowych i badawczo-rozwojowych lokalizowanych głównie w dużych i średniej wielkości miastach: Rzeszowie, Przemyśle, Stalowej Woli, Mielcu, Tarnobrzegu, Krośnie, Dębicy, Jarosławiu, Sanoku, Jaśle, Leżajsku, Lubaczowie, Ropczycach, Łańcucie, Przeworsku Strzyżowie i Kolbuszowej oraz na obszarach specjalnych stref ekonomicznych;

Rys. 14. Rozwój obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie

- 8) rozwój instytucji otoczenia biznesu (IOB) w celu poprawy dostępności przedsiębiorstw do usług informacyjnych i doradczych (zwłaszcza w miastach powiatowych i obszarach aktywności gospodarczej);
- 9) wzmocnienie istniejących i rozwój nowych obszarów aktywności gospodarczej, w tym ukierunkowanych na inwestycje z branży zaawansowanych technologii (między innymi w powiatach grodzkich: Rzeszowie, Krośnie, Przemyślu, Tarnobrzegu i powiatach ziemskich: dębickim, krośnieńskim, łańcuckim, mieleckim, przeworskim, rzeszowskim i tarnobrzescim, atrakcyjnych pod względem działalności przemysłowej⁷⁰ oraz w powiatach: stalowowolskim, ropczycko-sędziszowskim, przeworskim, jasielskim i sanockim⁷¹);
- 10) rozwój współpracy gospodarczej z sąsiednimi województwami w ramach specjalnych stref ekonomicznych i klastrów.

3.2.2. Lokalizacja wielkopowierzchniowych obiektów handlowych

W strukturze handlu w województwie podkarpackim coraz większe znaczenie odgrywają wielkopowierzchniowe obiekty handlowe (WOH)⁷². W planie województwa nie wskazuje się dokładnej lokalizacji obiektów WOH. Przy lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych uwzględnia się:

- dostępność komunikacyjną;
- rangę ośrodka;
- wpływ na lokalną gospodarkę;
- potencjał demograficzny;
- wpływ na środowisko naturalne;
- wpływ na zagospodarowanie przestrzenne.

Predysponowane do takiej formy handlu są miasta na prawach powiatu i ich okolice (Rzeszów, Przemyśl, Krosno i Tarnobrzeg) oraz miasta powiatowe. Przewiduje się również możliwość lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych w strefie przygranicznej w celu wzmocnienia rozwoju gospodarczego tych terenów.

3.2.3. Racjonalne wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego w gospodarce rolnej

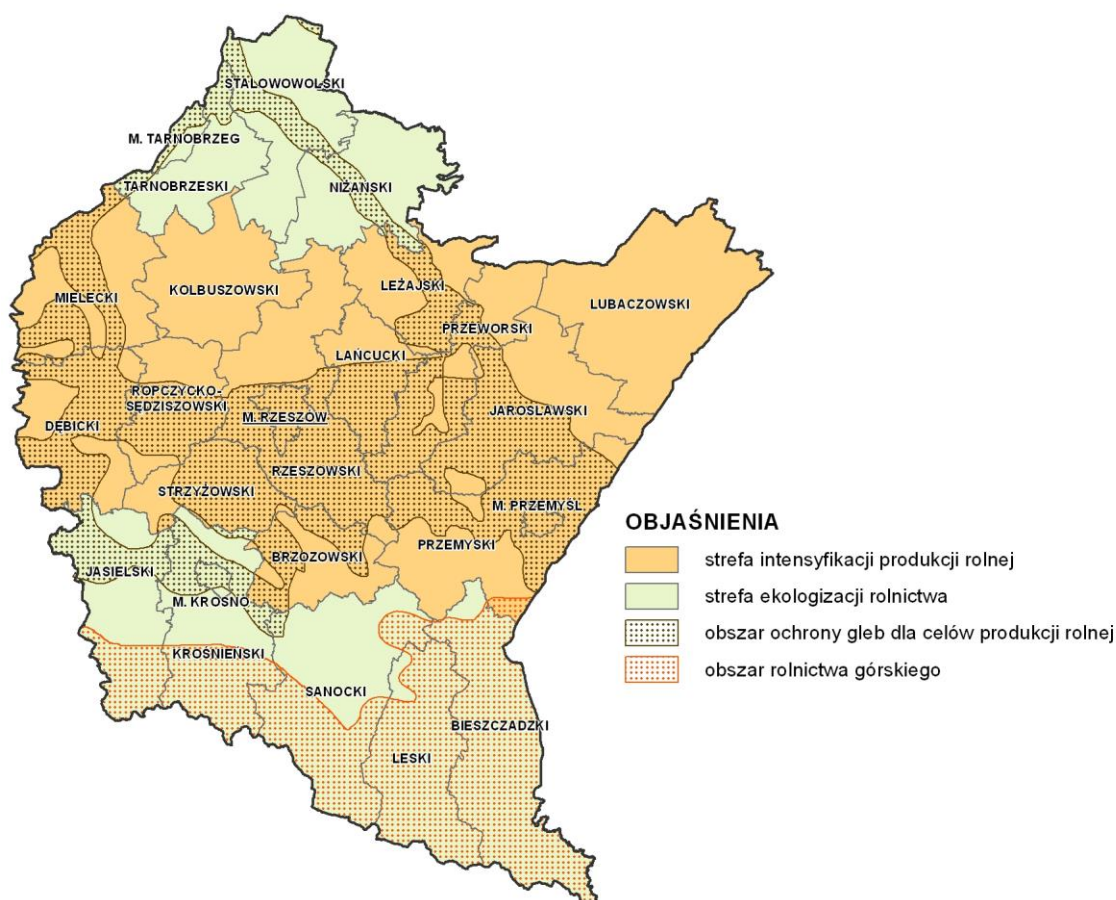
Rolnictwo jest jednym z głównych dysponentów środowiska naturalnego, dlatego gospodarka rolna powinna zmierzać w kierunku świadomego i racjonalnego wykorzystania jego zasobów, poprzez ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej, polegającej na ograniczeniu wyłączania z użytkowania rolniczego gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych. Duże zróżnicowanie topograficzne województwa podkarpackiego, a tym samym różna przydatność terenów dla rozwoju rolnictwa powoduje podział na strefy o zróżnicowanej polityce przestrzennej. W PZPWP wyznaczone zostały strefy rozwoju produkcji rolnej (rys. 15):

⁷⁰ Ocena atrakcyjności inwestycyjnej powiatów województwa podkarpackiego przedstawiona została w opracowaniu PBPP „Obszary atrakcyjności inwestycyjnej województwa podkarpackiego”

⁷¹ Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020, Obszary Strategicznej Interwencji: wzmacnianie istniejących i rozwijanie nowych innowacyjnych sektorów przemysłu, z preferencją obszarów koncentracji przedsiębiorstw z sektorów wysokiej szansy.

⁷² Wielkopowierzchniowe obiekty handlowe – rozumie się przez to obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m²

Rys. 15. Strefy rozwoju produkcji rolnej

Strefa intensyfikacji produkcji rolnej charakteryzuje się najlepszymi w regionie warunkami klimatyczno-glebowymi i korzystnym ukształtowaniem terenu, obejmuje swoim zasięgiem również część obszaru funkcjonalnego ochrony gleb dla celów produkcji rolnej (zgodnie z KPZP 2030) położona w środkowej i zachodniej części województwa oraz w dolinach rzecznych największych rzek: Wisły i Sanu.

Wszystkie podejmowane działania, zmierzające do poprawy rozwoju rolnictwa w tej strefie będą ukierunkowane na:

- 1) ochronę gleb najlepszych klas bonitacyjnych, zwłaszcza w środkowej, mocno zurbanizowanej części strefy;
- 2) prowadzenie intensyfikacji produkcji rolnej poprzez:
  - koncentrację i specjalizację gospodarstw rolnych;
  - właściwy dobór uprawianych gatunków roślin oraz odmian dostosowanych do miejscowych warunków;
  - stosowanie nowoczesnych metod upraw i chowu, z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań technicznych, technologicznych i biologicznych;
- 3) wspieranie metod produkcji wpływających na rozwój rolnictwa zrównoważonego.

Strefa ekologizacji rolnictwa obejmuje północną, niziną część województwa charakteryzującą się słabymi warunkami glebowymi oraz południową, podgórską i górską najbardziej zróżnicowaną pod względem rzeźby terenu i warunków klimatycznych. Na jej terenie występuje również część obszaru funkcjonalnego ochrony gleb dla celów produkcji rolnej (zgodnie z KPZP 2030) położona w północnej części województwa wzdłuż rzek: Wisły i Sanu oraz w pasie od granicy z woj. małopolskim, poprzez Jasło, Krosno, do Beska.

Na terenie strefy ekologizacji rolnictwa przewiduje się:

- 1) rozwój rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego;
- 2) rozwój rolnictwa wielofunkcyjnego zapewniającego efektywne wykorzystanie rolniczego potencjału produkcyjnego, przy zachowaniu wysokich walorów przyrodniczych (utrzymanie bioróżnorodności, ochrona gleb i wód oraz wartości krajobrazowych);
- 3) ekorozwój gospodarstw rolnych;
- 4) rozwój rolnictwa górskiego, na obszarach położonych powyżej 500 m n.p.m., w celu utrzymania walorów krajobrazowych, stanu czystości środowiska oraz potencjału turystycznego.

W celu racjonalnego wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego w gospodarce rolnej na obszarze całego województwa podkarpackiego przewiduje się:

- 1) rozwój rolnictwa ekologicznego zgodnie z wymogami ustawy o rolnictwie ekologicznym;
- 2) rozwój innych form specjalistycznej produkcji rolniczej, np.:
  - produkcję i przetwórstwo wikliny w powiecie nizańskim,
  - uprawę winorośli z produkcją win, głównie w okolicach Jasła, Krosna, Strzyżowa, Dębicy, Rzeszowa, Jarosławia i Przemyśla,
  - produkcję roślin na cele energetyczne, w tym rzepaku i rzepiku, w szczególności w powiatach: przeworskim, jarosławskim, przemyskim i lubaczowskim,
  - rozwój działalności pszczelarskiej;
- 3) przeznaczanie na inne cele (np. do zalesienia) gruntów mało przydatnych do produkcji rolniczej (grunty o najniższych klasach bonitacyjnych, grunty zdegradowane);
- 4) rozwój ośrodków doradczych i naukowych prowadzących badania na rzecz sektora rolno-spożywczego oraz rozwój inicjatyw klastrowych, jak Podkarpackie Smaki z siedzibą w Rzeszowie;
- 5) rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, w tym np. wyrobów żywności ekologicznej oraz wspieranie produkcji regionalnych i tradycyjnych produktów chronionych w ramach systemów krajowych i unijnych.

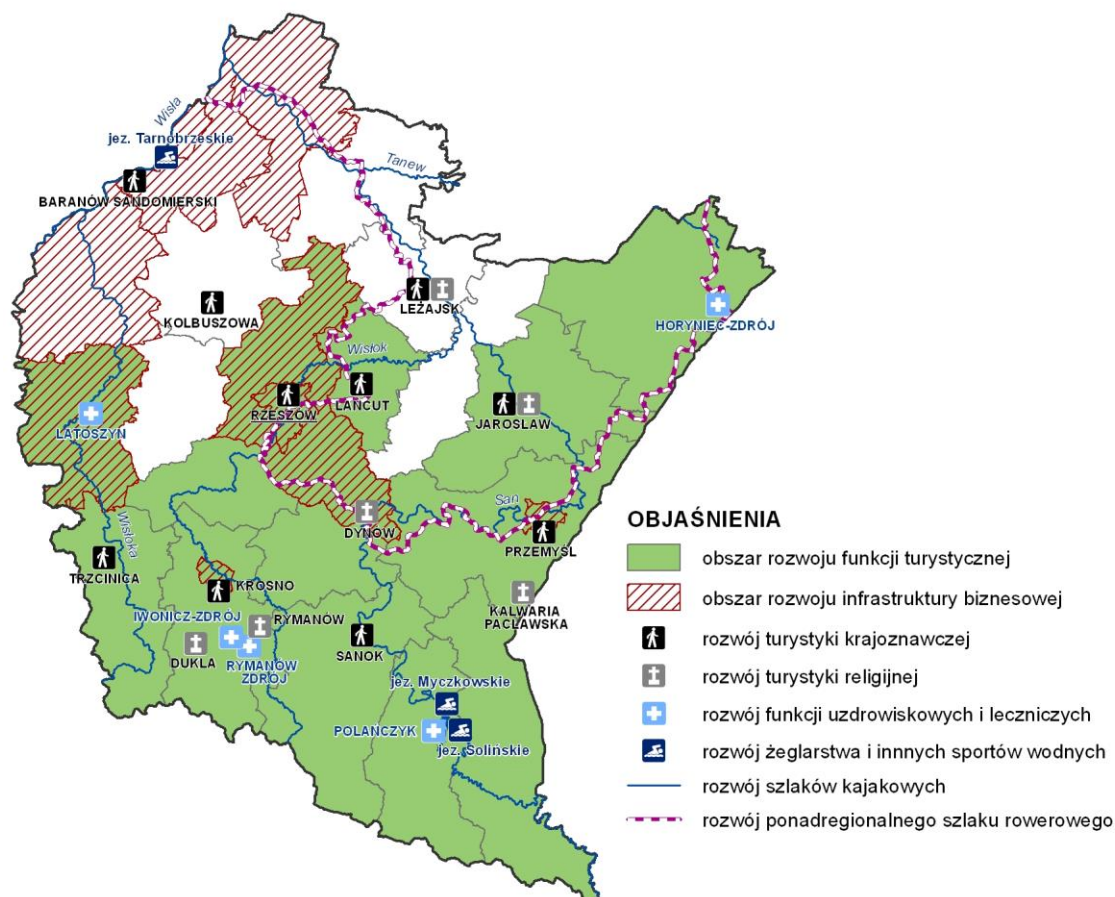
3.2.4. Zrównoważony rozwój turystyki

Turystyka, ze względu na istniejące zasoby środowiska naturalnego i kulturowego jest ważnym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego. Obszar najintensywniej wykorzystywany turystycznie (obejmujący powiaty: bieszczadzki, brzozowski, dębicki, jarosławski, jasielski, krośnieński, leski, lubaczowski, łańcucki, przemyski, rzeszowski, sanocki i strzyżowski oraz miasta na prawach powiatu: Rzeszów, Krosno i Przemyśl) został określony jako obszar rozwoju funkcji turystycznej (rys. 16). Obszar ten posiada korzystne

warunki klimatyczne oraz atrakcyjne walory krajobrazowe, przyrodnicze i kulturowe, koncentruje się tu większość miejsc noclegowych.

Rys. 16. Ogólne kierunki zagospodarowania turystycznego

Na obszarze tym będzie prowadzona polityka przestrzenna, która będzie służyła:

- 1) poprawie turystycznej konkurencyjności miejscowości, m.in. poprzez rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej;
- 2) rozwojowi infrastruktury uzdrowiskowej, ochronie stref uzdrowiskowych oraz ochronie i dominacji funkcji uzdrowiskowej nad innymi funkcjami i sposobami zagospodarowania w Iwoniczu-Zdroju, Horyńcu-Zdroju, Rymanowie Zdroju, Polańczyku i Latoszynie (gm. Dębica);
- 3) poprawie konkurencyjności turystyczno-rekreacyjnej narciarstwa zjazdowego oraz rozszerzanie oferty zimowej o trasy narciarstwa biegowego, tory saneczkowe, lodowiska i trasy spacerowe;
- 4) prawidłowej organizacji systemu parkingów i zwiększaniu roli transportu publicznego na terenach, na których sezonowy ruch samochodowy niesie poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego (przede wszystkim w Bieszczadzkim i Magurskim Parku Narodowym, m.in. pomiędzy miejscowościami Wetlina – Ustrzyki Górne – Wołosate i Krempna – Ożenna);
- 5) ochronie i zrównoważonemu wykorzystaniu walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych terenów rekreacyjnych oraz ograniczaniu negatywnych skutków turystyki

i rekreacji, w szczególności w otoczeniu Bieszczadzkiego i Magurskiego Parku Narodowego oraz parków krajobrazowych.

W celu podniesienia konkurencyjności całego województwa podkarpackiego przewiduje się zrównoważony rozwój turystyki, poprzez wzmocnienie istniejących i tworzenie nowych warunków sprzyjających rozwojowi produktów turystycznych, równomierną rozbudowę i modernizację infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym utrzymanie i rozwój sieci szlaków turystycznych.

Działania te obejmują:

- 1) rozwój zróżnicowanej, całorocznej bazy noclegowej;
- 2) zwiększenie ilości obiektów o najwyższym standardzie świadczonych usług;
- 3) rozwój infrastruktury turystyki:
  - wypoczynkowej, uzdrowskiej (w tym leczniczej), aktywnej, przygranicznej, w szczególności w powiatach o najwyższej liczbie miejsc noclegowych (powyżej 750 miejsc noclegowych – powiaty: bieszczadzki, jasielski, krośnieński, leski, sanocki, m. Przemysł, rzeszowski, m. Rzeszów i dębicki);
  - biznesowej (przede wszystkim w Rzeszowie wraz z jego obszarem funkcjonalnym) na obszarach o dużej aktywności gospodarczej (m.in. w otoczeniu specjalnych stref ekonomicznych i parków technologicznych, tj. powiat rzeszowski, dębicki, mielecki, tarnobrzeski i stalowowolski);
  - krajoznawczej opartej przede wszystkim na krajowym znaczeniu Przemysła, Krosna, Jarosławia i Rzeszowa oraz mniejszych ośrodków m.in. Sanoka, Łańcuta, Baranowa Sandomierskiego, Trzcinicy k. Jasła, Leżajska i Kolbuszowej, koncentrujących i prezentujących dziedzictwo kulturowe;
  - religijnej opartej przede wszystkim o ośrodki ruchu pielgrzymkowego (rzymsko-katolickie: Kalwaria Paławska, Leżajsk, Dukla, grecko-katolickie: Jarosław, chasydyzmu: Leżajsk, Dynów i Rymanów);
  - świąteczno-weekendowej i agroturystyki: na terenach odznaczających się wysokimi walorami krajobrazowymi;
  - ekologicznej na obszarach chronionych, cennych przyrodniczo i krajobrazowo, na których istnieją ograniczenia dla funkcji gospodarczych – w szczególności w parkach narodowych, parkach krajobrazowych, leśnych kompleksach promocyjnych;
  - żeglarsstwa i innych sportów wodnych (m.in. nad jeziorami Solińskim, Myczkowskim i Tarnobrzeskim oraz na rzekach: Wiśle, Sanie, Wisłoku, Wisłocy i Tanwi);
- 4) rozwój funkcji uzdrowskich i leczniczych w oparciu o zasoby wód mineralnych i geotermalnych w miejscowościach: Iwonicz-Zdrój, Horyniec-Zdrój, Polańczyk, Rymanów Zdrój i Latoszyn (gm. Dębica) oraz na obszarach, na których tego typu zasoby zostaną udokumentowane;
- 5) wspieranie rozwoju organizacji turystycznych oraz klastrow (np. Uzdrowiska Perły Polski Wschodniej z siedzibą w Rzeszowie, Bieszczadzki Transgraniczny Klaster Turystyczny z siedzibą w Lesku, Karpacki Klaster Turystyczny w Rzeszowie);
- 6) budowę regionalnego systemu informacji turystycznej;
- 7) zachowanie istniejących ponadlokalnych szlaków turystycznych (między innymi: główny szlak beskidzki „czerwony”, szlak graniczny „niebieski), w tym:

- szlaków pieszych w celu stworzenia systemu znakowanych szlaków turystyki górskiej i nizinnej;
- szlaków rowerowych w celu stworzenia systemu znakowanych szlaków rowerowych o znaczeniu międzynarodowym i ponadregionalnym: trasa międzynarodowa EURO-VELO EV4 Roscoff (Francja) – Kijów (Ukraina), regionalnym: trasa międzynarodowa Transwojewódzkiego szlaku rowerowego Berlin – Lwów, trasa ponadregionalna realizowana w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej (gr. woj. świętokrzyskiego – Trześć – Stalowa Wola – Leżajsk – Łańcut – Rzeszów – Dynów – Przemyśl – Lubaczów – Narol – gr. woj. lubelskiego);
- szlaków konnych w celu stworzenia systemu górskich szlaków turystyki konnej w oparciu o dwa odcinki: Beskidzki i Bieszczadzki Transgranicznego Szlaku Konnego PTTK;
- szlaków wodnych w celu stworzenia systemu szlaków kajakowych przez zagospodarowanie rzek: Sanu, Wisłoki, Wisłoka i Tanwi na potrzeby turystyczne, poprzez budowę przystani, stanic, miejsc biwakowych i ich oznakowanie, między innymi w miejscowościach: Przemyśl, Ulanów, Bieliny, Rudnik nad Sanem w ramach programu „Błękitny San” oraz podjęcie wspólnych działań z samorządem województwa świętokrzyskiego w celu utworzenia turystycznego szlaku wodnego na Wiśle;
- szlaków narciarskich w celu stworzenia systemu znakowanych szlaków narciarstwa śladowego, poprzez wykorzystanie szlaków pieszych i spacerowych oraz wytyczenie nowych odcinków, przede wszystkim w otoczeniu miejscowości wypoczynkowych na terenach atrakcyjnych turystycznie;
- łączenie szlaków turystycznych w sieć o zasięgu międzyregionalnym i międzynarodowym z zachowaniem hierarchii i potrzeb różnych użytkowników.

4. KOMUNIKACJA

4.1. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ WOJEWÓDZTWA

Polityka przestrzenna:

- **Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej województwa w wymiarze krajowym i transgranicznym (międzynarodowym)**
- **Wzmocnienie i rozwój wewnątrzregionalnych powiązań komunikacyjnych Rzeszowa z ośrodkami subregionalnymi i lokalnymi oraz pomiędzy tymi ośrodkami**
- **Rozwój spójnego przestrzennie systemu kolejowego w zakresie zewnętrznych i wewnętrznych powiązań województwa**
- **Rozwój infrastruktury i usług transportu lotniczego**
- **Zwiększenie dostępności infrastruktury granicznej województwa podkarpackiego na granicy z Ukrainą**

Poprawa dostępności komunikacyjnej warunkuje rozwój przestrzenny województwa podkarpackiego. Rozwój systemu komunikacyjnego planowany jest zgodnie z założeniami polityk transportowych i strategii szczebla rządowego, programów operacyjnych oraz dokumentów strategicznych o charakterze regionalnym, w tym zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020.

Zgodnie z „Spec Ustawami” w zakresie dróg, kolei i lotnisk w sprawach dotyczących:

- zezwolenia na realizację inwestycji drogowej;
- lokalizacji linii kolejowych;
- zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego;

nie stosuje się przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dlatego w planie województwa podkarpackiego wskazuje się jedynie istniejące i projektowane, już przesądzone przebiegi dróg, kolei i lokalizacje lotnisk.

4.1.1. Rozwój powiązań drogowych wzmacniających zewnętrzną dostępność komunikacyjną województwa w wymiarze krajowym i transgranicznym (międzynarodowym)

Podstawowa sieć drogowa województwa podkarpackiego jest w pełni powiązana i spójna z układem krajowym oraz z nowo wyznaczoną przez Unię Europejską⁷³, transeuropejską siecią transportową (TEN-T) do 2050 roku.

W celu poprawy zewnętrznej dostępności komunikacyjnej województwa przewiduje się rozbudowę sieci dróg tranzytowych, zapewniającej powiązanie województwa z regionami sąsiednimi i centralną Polską, w tym:

- 1) utrzymanie elementów sieci bazowej TEN-T:
  - drogi międzynarodowej E40 (droga krajowa nr 4) relacji: granica państwa (Niemcy) – Wrocław – Katowice – Kraków – Rzeszów – Korczowa – granica państwa – Ukraina (Kijów), na całej długości w woj. podkarpackim klasy GP;
  - autostrady A4 relacji: granica państwa (Niemcy) – Jędrzychowice – Katowice – Kraków – Rzeszów – Korczowa – granica państwa – Ukraina (Lwów);
  - drogi ekspresowej S19 na odcinku Rzeszów – Lublin;
- 2) utrzymanie elementów sieci kompleksowej TEN-T:
  - drogi ekspresowej S19 na odcinku Rzeszów – Barwinek – Słowacja;
  - drogi ekspresowej S74 Nisko – Opatów;
- 3) utrzymanie pozostałego systemu drogowego o znaczeniu krajowym i transgranicznym (międzynarodowym):
  - DK nr 9 - międzynarodowa E 371, relacji: Radom – Rzeszów – granica państwa – Słowacja/kierunek Koszyce, gdzie łączy się z europejską trasą E5 (na całej długości w woj. podkarpackim klasy GP);

⁷³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylające decyzję nr 661/2010/UE (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, str. 1–128) oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające instrument „łącząc Europę”, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010 (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, str. 129–171).

- DK nr 19 - granica państwa – Kuźnica Białostocka – Białystok – Siemiatycze – Międzyrzec Podlaski – Kock – Lubartów – Lublin – Kraśnik – Janów Lubelski – Nisko – Sokołów Małopolski – Rzeszów (na całej długości w woj. podkarpackim klasy GP);
  - DK nr 28 - Zator – Wadowice – Rabka – Limanowa – Nowy Sącz – Gorlice – Jasło – Krosno – Sanok – Kuźmina – Bircza – Przemyśl – Medyka – granica państwa – Ukraina/kierunek Lwów (klasa GP), z wyłączeniem odcinka Sanok – Przemyśl (klasa G);
  - DK nr 84 - Sanok – Lesko – Ustrzyki Dolne – Krościenko – granica państwa – Ukraina /kierunek –Stryj/ (na całej długości w woj. podkarpackim klasy G);
  - droga wojewódzka nr 992 – Jasło – Nowy Żmigród – Ożenna – gr. państwa (Słowacja);
  - droga wojewódzka nr 866 – Dachnów – Lubaczów – Budomierz – gr. państwa (Ukraina);
  - droga powiatowa nr 2261R - Radoszyce – gr. państwa (Słowacja).
- 4) dokończenie budowy autostrady A4 relacji: granica państwa – Jędrzychowice – Rzeszów – Korczowa – granica państwa;
  - 5) kontynuacja budowy drogi ekspresowych S19 relacji: granica państwa – Kuźnica – Lublin – Nisko – Rzeszów – Barwinek – granica państwa, w pierwszej kolejności na odcinku obwodnicy Rzeszowa w ciągu S19, od węzła Sokołów Młp. do węzła Babica (Rzeszów Południe – Babica);
  - 6) budowa drogi ekspresowej S74 relacji: Sulejów (S12) – Kielce – Stalowa Wola – Nisko (S19);
  - 7) podniesienie rangi drogi krajowej Nr 28 na odcinku Krosno-Sanok do rangi drogi ekspresowej;
  - 8) dobre skomunikowanie węzłów autostradowych i dróg ekspresowych z infrastrukturą drogową województwa, łączących drogi krajowe oraz przejścia graniczne z Ukrainą;
  - 9) dokończenie realizacji połączenia drogowego Mielec – Połaniec pomiędzy województwami podkarpackim i świętokrzyskim oraz realizacja inwestycji drogowych na styku z innymi regionami, poprzez modernizację istniejących i budowę nowych powiązań komunikacyjnych;
  - 10) budowa nowych oraz modernizacja istniejących dróg krajowych i wojewódzkich w celu poprawy ich parametrów technicznych.

4.1.2. Wzmocnienie i rozwój wewnątrzregionalnych powiązań komunikacyjnych Rzeszowa z ośrodkami subregionalnymi i lokalnymi oraz pomiędzy tymi ośrodkami

Wzmocnienie i rozwój wewnątrzregionalnych powiązań komunikacyjnych decydujące dla rozwoju gospodarki oraz atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej województwa planuje się poprzez:

- 1) utrzymanie podstawowego układu powiązań komunikacyjnych w województwie, który stanowią:
  - DK nr 4 - międzynarodowa E 40, relacji: granica państwa – Wrocław – Katowice – Kraków – Rzeszów – Korczowa – granica państwa – Ukraina;
  - DK nr 9 - międzynarodowa E 371, relacji: Radom – Rzeszów – granica państwa – Słowacja;
  - DK nr 19 - granica państwa – Kuźnica Białostocka – Białystok – Siemiatycze – Międzyrzec Podlaski – Kock – Lubartów – Lublin – Kraśnik – Janów Lubelski – Nisko – Sokołów Małopolski – Rzeszów;

- DK nr 28 – Zator – Wadowice – Rabka – Limanowa – Nowy Sącz – Gorlice – Jasło – Krośno – Sanok – Kuźmina – Bircza – Przemyśl – Medyka – granica państwa;
- DK nr 73 – Wiśniówka – Kielce – Morawica – Busko Zdrój – Szczucin – Dąbrowa Tarnowska – Tarnów – Pilzno – Jasło;
- DK nr 77 – Lipnik – Sandomierz – Stalowa Wola – Leżajsk – Tryńcza – Jarosław – Radymno – Przemyśl;
- DK nr 84 – Sanok – Lesko – Ustrzyki Dolne – Krościenko – granica państwa – Ukraina (Stryj);
- oddane do ruchu odcinki autostrady A4 i drogi ekspresowej S19;
- drogi wojewódzkie (tabela 4);

Tabela 4 Wykaz dróg wojewódzkich

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi
1	835	Lublin - gr.woj.lubelskiego - Sieniawa - Przeworsk-Kańczuga - Dynów -Grabownica Starażeńska
2	854	Annopol - gr.woj.lubelskiego - Antoniów - Gorzyce (przeprawa promowa)
3	855	Olbięcin - gr.woj.lubelskiego - Zaklików - Stalowa Wola
4	856	Antoniów - Radomyśl nad Sanem - Dąbrowa Rzeczycka
5	857	Zaklików - Modliborzyce (do gr. woj.. lubelskiego)
6	858	Zarzecze - Biłgoraj - Zwierzyniec - Szczepreszyn (do gr.woj. podkarpackiego)
7	861	Bojanów - Kopki
8	863	Kopki - Krzeszów -Tarnogród - Cieszanów
9	864	Nowy Lubliniec -Żuków
10	865	Jarosław - Oleszyce - Cieszanów - Bełżec
11	866	Dachnów - Lubaczów - gr.państwa
12	867	Sieniawa - Wola Mołodycka - Oleszyce - Lubaczów - Hrebenne
13	869	Droga 19 - Droga 9
14	870	Sieniawa - Wiązownica - Jarosław
15	871	Tarnobrzeg - Grębów - Stalowa Wola
16	872	rz. Wisła - Baranów San. - Wola Baranowska - Majdan Królewski - Nisko
17	875	Mielec - Kolbuszowa - Leżajsk
18	877	Naklik - Leżajsk - Łańcut - Szklary
19	878	Rzeszów-Dylągówka
20	880	Jarosław-Pruchnik
21	881	Sokołów Młp - Łańcut - Kańczuga - Żurawica
22	884	Przemyśl - Domaradz
23	885	Przemyśl - Hermanowice - gr.Państwa
24	886	Domaradz - Sanok
25	887	Brzozów - Rymanów - Daliowa
26	889	Sieniawa - Bukowsko - Szczawne
27	890	Kuźmina - Krościenko
28	892	Zagórz - Komańcza
29	893	Lesko - Cisna
30	894	Hoczew - Czarna
31	895	Uherce Mineralne - Myczków
32	896	Ustrzyki Dln. - Ustrzyki Górne
33	897	Tylawa - Komańcza - Cisna - Ustrzyki Górne - Wołosate - gr.państwa
34	982	Szczucin - Sadek Góra - Jaślany
35	983	Sadek Góra - Mielec
36	984	Lisia Góra - Radomyśl Wielki - Mielec
37	985	Nagnajów - Baranów Sandomierski - Mielec - Dębica

38	986	Tuszyna - Ropczyce - Wiśniowa
39	987	Kolbuszowa - Sędziszów Młp.
40	988	Babica - Strzyżów - Wiśniowa - Twierdza - Warzyce
41	989	Strzyżów - Lutcza
42	990	Twierdza - Krosno
43	991	Lutcza - Krosno
44	992	Jasło - Zarzecze - Nowy Żmigród - Krempna - Świątkowa - Grab-Ożenna - gr.państwa
45	993	Gorlice - Nowy Żmigród - Dukla

Źródło: Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie

- 2) zapewnienie połączeń drogowych o wysokich parametrach technicznych (drogi dwujezdniowe, bezkolizyjne skrzyżowania) pomiędzy Rzeszowem a największymi miastami województwa oraz między tymi miastami, poprzez modernizację istniejących oraz budowę nowych odcinków dróg w miastach i miejscowościach o dużym natężeniu ruchu, na drogach krajowych i wojewódzkich;
- 3) dobre skomunikowanie węzłów autostradowych i dróg ekspresowych z pozostałą infrastrukturą drogową województwa, łączących drogi wojewódzkie i powiatowe, w tym połączenie drogi wojewódzkiej nr 878 relacji Rzeszów – Dylągówka (z przełożeniem do węzła S19 Rzeszów – Południe);
- 4) rozbudowywanie istniejącego układu drogowego o obwodnice miast i miejscowości na drogach krajowych i wojewódzkich o dużym natężeniu ruchu (między innymi: Babice, Brzostek, Cieszanów, Czudec, Dynów, Horyniec-Zdrój, Jasło, Kańczuga, Kolbuszowa, Kołaczyce, Krzeszów, Krzywczka, Lesko, Lubaczów, Łańcut, Majdan Królewski, Mielec, Nisko, Nowa Dęba, Nowy Żmigród, Oleszyce, Pruchnik, Przeworsk, Radomyśl Wielki, Raniżów, Rzeszów, Rymanów, Sanok, Sieniawa, Sokołów Małopolski, Stalowa Wola, Strzyżów, Ustrzyki Dolne, Wiśniowa, Zaklików i Zarszyn).

4.1.3. Rozwój spójnego przestrzennie systemu kolejowego w zakresie zewnętrznych i wewnętrznych powiązań województwa

Rozwój infrastruktury kolejowej na terenie województwa podkarpackiego przyczyni się do podniesienia konkurencyjności tego środka transportu, zarówno w zakresie przewozów pasażerskich, jak i towarowych. Kolej powinna być alternatywną formą transportu, nie tylko dla transportu drogowego, ale również lotniczego.

Priorytetem w zakresie rozwoju infrastruktury kolejowej jest zwiększenie zewnętrznych powiązań kolejowych województwa oraz rozwój transportu intermodalnego. W tym celu przewiduje się:

- 1) utrzymanie sieci bazowej TEN-T, tj. magistrali kolejowej E30, w którą wpisuje się linia kolejowa nr 91 relacji Kraków Główny Osobowy – Medyka – granica państwa;
- 2) utrzymanie sieci kompleksowej TEN-T, tj linii kolejowych:
  - nr 68 na odcinku Stalowa Wola Rozwadów – Przeworsk;
  - nr 74 Sobów – Stalowa Wola;
  - nr 25 Skarżysko Kamienna – Ocice;
- 3) utrzymanie linii kolejowych państwowych:
  - nr 25 Skarżysko Kamienna – Ocice (zelektryfikowana, ruch pasażerski i towarowy);

- nr 68 Lublin – Przeworsk (zelektryfikowana na odcinku Stalowa Wola Rozwadów – Przeworsk, ruch pasażerski i towarowy);
  - nr 71 Ocice – Rzeszów Główny (niezelektryfikowana, ruch pasażerski i towarowy);
  - nr 74 Sobów – Stalowa Wola Rozwadów (zelektryfikowana, ruch pasażerski i towarowy);
  - szerokotorowej linii kolejowej LHS (linia nr 65) relacji: polsko – ukraińskie przejście graniczne Izow – Hrubieszów – do stacji Sławków Południowy (30 km od Katowic), która przebiega tranzytem przez północną część województwa;
- 4) utrzymanie linii kolejowych regionalnych:
- nr 25 Ocice – Dębica (niezelektryfikowana, ruch towarowy);
  - nr 78 Sandomierz – Grębów (zelektryfikowana, ruch towarowy);
  - nr 66 Zwierzyniec Towarowy – Stalowa Wola Południe (niezelektryfikowana, ruch towarowy);
  - nr 101 Munina – Hrebenne (niezelektryfikowana – ruch pasażerski do Horyńca, dalej towarowy);
  - nr 102 Przemyśl Główny – Malhowice (zelektryfikowana, czynna tylko na odcinku Przemyśl Główny – Pikulice – ruch towarowy);
  - nr 106 Rzeszów Główny – Jasło (niezelektryfikowana – ruch pasażerski i towarowy);
  - nr 107 Nowy Zagórz – Łupków, jednotorowa, niezelektryfikowana – ruch sezonowy;
  - nr 108 Stróże – Krościenko (odcinek Stróże – Jasło zelektryfikowany, Jasło – Krościenko niezelektryfikowany, Stróże – Jasło i Zagórz – Krościenko – ruch towarowy, odcinek Jasło – Zagórz – ruch pasażerski i towarowy);
- 5) utworzenie międzyregionalnych połączeń kolejowych z centralną Polską i z regionami sąsiednimi, poprzez:
- modernizację i rewitalizację linii kolejowych tj.: magistrali kolejowej E30 (linii nr 91 wraz z terminalem przeładunkowym Medyka-Żurawica, będącym elementem sieci kompleksowej TEN-T), linii kolejowych nr 25, nr 68, nr 71 i nr 74 oraz linii nr 107 i 108, łączących Zagórz z Krościenkiem (granica z Ukrainą) oraz Zagórz z Łupkowem (jedyne szlaki kolejowe łączące bezpośrednio województwo ze Słowacją);
  - modernizację istniejącej linii LHS;
  - rozbudowę istniejącego terminala przeładunkowego w Woli Baranowskiej i budowę planowanego terminala w miejscowości Huta Deręgowska;
- 6) modernizację i rewitalizację regionalnych linii kolejowych, w tym linii nr 101, 106 i 108 oraz nr 25 na odcinku Dębica – Ocice, które mają służyć zwiększeniu liczby połączeń, a w przypadku linii nr 25 przywróceniu ruchu pasażerskiego;
- 7) modernizację istniejących i budowę nowych terminali przeładunkowych na głównych liniach kolejowych województwa;
- 8) budowę łącznic kolejowych, przede wszystkim: z centrum Rzeszowa do lotniska w Jasionce, zapewniającej alternatywną formę transportu towarów do znajdującego się przy lotnisku Podkarpackiego Parku Technologicznego oraz na linii kolejowej nr 106 na odcinku Turaszówka – Przybówka, skracającej drogę z Krosna do Rzeszowa i znacznie poprawiającej połączenie kolejowe pomiędzy tymi ośrodkami;
- 9) integrację transportu kolejowego z systemem komunikacji publicznej miasta Rzeszowa oraz wdrożenie systemu kolei podmiejskiej z wykorzystaniem istniejących i projektowanych linii.

4.1.4. Rozwój infrastruktury i usług transportu lotniczego

Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa polegać będzie na wzmocnieniu rozwoju infrastruktury lotniczej, w ramach sieci kompleksowej TEN-T (lotnisko Rzeszów–Jasionka) oraz lotnisk lokalnych, w celu dostosowania ich przepustowości do wzrastającego ruchu lotniczego.

Rozwój infrastruktury i usług transportu lotniczego będzie realizowany poprzez:

- 1) rozwój Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka oraz zwiększenie udziału w obsłudze ruchu osobowego i towarowego na poziomie krajowym i międzynarodowym;
- 2) poprawę regionalnej i lokalnej dostępności komunikacyjnej Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka, m.in. poprzez budowę odgałęzienia linii kolejowej L 71, nowych dróg dojazdowych do autostrady i drogi ruchu szybkiego oraz połączeń transportem zbiorowym;
- 3) uruchomienie na terenie lotniska Rzeszów-Jasionka terminalu intermodalnego;
- 4) modernizację i rozbudowę lotnisk w Krośnie i Mielcu z przystosowaniem ich do ruchu pasażerskiego i towarowego;
- 5) modernizację i rozbudowę istniejących lotnisk wielofunkcyjnych m.in. w Turbi k/Stalowej Woli, Iwoniczu, Rzeszowie – Ośrodek Kształcenia Lotniczego Politechniki Rzeszowskiej;
- 6) utrzymanie i rozwój pozostałych elementów infrastruktury transportu lotniczego, w tym 13 lądowisk: Przemyśl, Krosno – Szpital, Rzeszów – Szpital, Mielec, Bezmiechowa, Laszki, Sanok – Szpital, Arłamów, Sanok – Baza, Stara Wieś, Ikar Jasło, Dolina Ruchlinu Horodek, Dolina Ruchlinu Żernica i 8 innych miejsc do startów i lądowań oraz budowa nowych.

4.1.5. Zwiększenie dostępności infrastruktury granicznej na granicy województwa podkarpackiego z Ukrainą

Na mocy Traktatu z Schengen, od 21 grudnia 2007 r. na granicy ze Słowacją ruch graniczny odbywa się płynnie bez kontroli paszportowych, natomiast wschodnia granica województwa podkarpackiego z Ukrainą stała się granicą Unii Europejskiej. Jednym z ważniejszych zadań z chwilą wejścia do strefy Schengen stało się przystosowanie infrastruktury granicznej do standardów europejskich, związanych z zagwarantowaniem bezpieczeństwa państw UE przed zagrożeniami wynikającymi z przemieszczania się ludności, towarów i środków transportu pomiędzy granicą Wspólnoty Europejskiej i Ukrainy. Rozwój infrastruktury przejść granicznych jest czynnikiem, zwiększającym dostępność województwa w relacjach międzynarodowych oraz stwarzającym szansę jego rozwoju, w tym szczególnie terenów przygranicznych.

Zwiększenie dostępności infrastruktury przejść granicznych będzie realizowane poprzez:

- 1) rozbudowę i modernizację istniejących przejść granicznych:
  - drogowych: Korczowa – Krakowiec (w sieci bazowej TEN-T), Medyka – Szeginie, Krościenko – Smolnica, Budomierz – Hruszew;
  - kolejowych: Przemyśl – Mościska (w sieci bazowej TEN-T), Werchrata – Rawa Ruska, Krościenko – Chyrów;
  - lotniczych: Rzeszów-Jasionka, Mielec;
- 2) budowę nowych przejść granicznych między innymi: Malhowice – Niżankowice (podpisano Notę Dyplomatyczną w sprawie realizacji przejścia granicznego);

- 3) utrzymanie istniejących przejść granicznych małego ruchu granicznego oraz utworzenie nowych, w celu aktywizacji obszarów przygranicznych po obu stronach granicy polsko-ukraińskiej w miejscowościach:

- Żurawin – Boberka (Smolnik – Boberka);
- Bandrów – Mszaniec (Bełż – Oserdów lub Bełż – Budynin, Bystre – Mszaniec).

System komunikacji województwa został pokazany na mapie nr 1 „Sieć osadnicza i komunikacja”.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. ZWIĘKSZENIE BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO WOJEWÓDZTWA

Polityka przestrzenna:

- **Rozwój sieci przesyłowych i urządzeń elektroenergetycznych**
- **Zwiększenie możliwości i zdolności przesyłowych gazociągów wysokiego ciśnienia o znaczeniu krajowym oraz dywersyfikacja źródeł zasilania**
- **Zwiększenie możliwości i efektywności wykorzystania infrastruktury ciepłowniczej**
- **Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE)**

5.1.1. Rozwój sieci przesyłowych i urządzeń elektroenergetycznych

Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego województwa w zakresie energii elektrycznej będzie realizowane przez:

- 1) zapewnienie sprawnego funkcjonowania połączeń krajowej sieci najwyższych napięć z sąsiednimi regionami i systemami energetycznymi państw sąsiednich, w tym:
  - modernizację istniejącej linii 750 kV relacji Rzeszów stacja Widelka – Chmielnicka (Ukraina) do granicy państwa wraz z budową sprzęgła prądu stałego, stwarzającą szansę tranzytu ukraińskiej energii;
  - budowę powiązań liniowych zgodnie z KPZK 2030, na kierunku wschód – zachód (linia 400 kV Jarosław – Rzeszów) i północ (linia 400 kV Chełm – Mokre – Jarosław) wraz ze stacjami: Boguchwała Bis i Jarosław;
  - utrzymanie i modernizację istniejących pięciu linii energetycznych o napięciu 400 kV wraz ze stacjami elektroenergetycznymi w Iskrzyni k/Krosna i w Widelce k/Rzeszowa wchodzących w strukturę transeuropejskich sieci energetycznych TEN-E, w tym mających połączenie ze stacją elektroenergetyczną Lemešany na Słowacji;
  - utrzymanie i modernizację istniejących linii energetycznych o napięciu 220 kV wraz ze stacjami elektroenergetycznymi, w tym zgodnie z KPZK 2030 – rozbudowa stacji Stalowa Wola;
- 2) budowę nowej, nowoczesnej infrastruktury sieciowej;
- 3) rozbudowę i modernizację systemu 110 kV zasilającego województwo zgodnie z planami rozwojowymi Operatorów Systemów Dystrybucyjnych;

- 4) rozbudowę sieci elektroenergetycznych w celu obsługi obiektów OZE;
- 5) modernizację i rozbudowę istniejącej oraz budowę nowej sieci elektroenergetycznej w celu poprawy warunków napięciowych odbiorców, podłączenia nowych użytkowników, dokończenie reelektryfikacji wsi na obszarze całego województwa;
- 6) ekonomiczną optymalizację istniejących sieci z uwzględnieniem bezpieczeństwa energetycznego regionu i priorytetów rozwojowych województwa podkarpackiego.

5.1.2. Zwiększenie możliwości i zdolności przesyłowych gazociągów wysokiego ciśnienia o znaczeniu krajowym oraz dywersyfikacja źródeł zasilania

W celu podniesienia bezpieczeństwa energetycznego kraju, na terenie województwa podkarpackiego będzie się dążyć do zwiększenia wydobycia, podniesienia bezpieczeństwa dostaw, magazynowania gazu ziemnego oraz zdolności przesyłowych gazociągów wysokiego ciśnienia o znaczeniu krajowym.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego województwa planuje się poprawę dostępności zaopatrzenia w gaz na obszarze województwa poprzez modernizację i rozbudowę regionalnych i lokalnych gazociągów wysokiego ciśnienia oraz infrastruktury sieciowej.

Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego kraju w zakresie gazownictwa będzie realizowane przez:

- 1) utrzymanie i modernizację dwóch głównych magistrali gazowych, zasilających obszar kraju w gaz ziemny: południową i północną, którymi transportowany jest gaz importowany z Rosji oraz gaz pozyskiwany z eksploatowanych złóż na obszarze województwa, które tworzą gazociągi wysokiego ciśnienia o znaczeniu krajowym:
  - DN 700 Jarosław – Sędziszów Małopolski – granica województwa – Pogórska Wola;
  - DN 700 Głuchów – Sędziszów Małopolski – granica województwa – Pogórska Wola;
  - DN 600 granica państwa (Hermanowice) – Jarosław;
  - DN 500 granica państwa (Hermanowice) – Jarosław;
  - DN 700 granica państwa (Hermanowice) – Jarosław;
  - DN 400 Jarosław – Sędziszów Małopolski – granica województwa – Pogórska Wola;
  - DN 500/600 Przemyśl – Jarosław;
  - DN 700 granica państwa – Jarosław – Rozwadów – granica województwa – Puławy;
- 2) zwiększenie zdolności przesyłowych poprzez rozbudowę i modernizację sieci gazociągów wysokiego ciśnienia, w tym realizację nowych odcinków na magistrali południowej (Hermanowice – Jarosław – Pogórska Wola – Tworzeń – Odolanów), tj:
  - realizacja gazociągu wysokiego ciśnienia DN 700 „Hermanowice – Strachocina – Pogórska Wola”, zgodnie z KPZK 2030;
  - realizacja gazociągu wysokiego ciśnienia DN 700 „Jarosław – Głuchów”;
  - realizacja gazociągu wysokiego ciśnienia DN 700 „Hermanowice – Jarosław”, zgodnie z KPZK 2030;
  - realizacja gazociągu wysokiego ciśnienia DN 700-nowe przekroczenie rzeki Wisłok w Rzeszowie;

- modernizacja istniejących gazociągów wysokiego ciśnienia DN 400, DN 500, DN 600, DN 700 na kierunku „Hermanowie – Jarosław” – Sędziszów Małopolski – granica województwa”;
- 3) zwiększenie zdolności przesyłowych poprzez rozbudowę i modernizację istniejącej sieci gazociągów wysokiego ciśnienia, w tym realizację nowych odcinków na magistrali północnej (Jarosław – Wronów – Rembelszczyzna – Hołowczyce – Kostrzyn – Odolanów), tj.:
    - realizacja gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 „Jarosław – Rozwadów”, zgodnie z KPZK 2030;
    - realizacja gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 „Rozwadów – Końskowola – Wronów”, zgodnie z KPZK 2030;
    - modernizacja gazociągu wysokiego ciśnienia DN 700 „Jarosław – Rozwadów”, zgodnie z KPZK 2030;
    - modernizacja gazociągu wysokiego ciśnienia DN 700 „Rozwadów – Końskowola – Wronów”, zgodnie z KPZK 2030;
    - modernizacja gazociągu DN 300 „Jarosław – Stalowa Wola”, w tym wymianę gazociągu na odcinku „Kopki – Stalowa Wola”;
    - modernizacja gazociągu wysokiego ciśnienia DN 300/250 „Stalowa Wola – granica województwa – Sandomierz”;
  - 4) modernizację i rozbudowę infrastruktury sieciowej gazociągów wysokiego ciśnienia, w tym zgodnie z KPZK 2030 tłoczní Jarosław, i węzłów systemowych Warzyce, Turaszówka, Sędziszów Małopolski, Wygoda;
  - 5) zwiększenie pojemności istniejących podziemnych magazynów gazu (PMG): PMG Brzeźnica (gmina Dębica); PMG Husów (gmina Markowa) i PMG Strachocina (gmina Sanok i gmina Brzozów), zgodnie z KPZK 2030;
  - 6) zwiększenie wydobycia gazu poprzez:
    - zagospodarowanie nowych złóż gazu, w tym „Mołodycze” i „Załęże”;
    - rozbudowę istniejących kopalni gazu;
    - dalsze prace poszukiwawcze i wydobywcze złóż gazu na obszarze województwa;
  - 7) podniesienie bezpieczeństwa dostaw poprzez:
    - zwiększenie pojemności czynnej podziemnych magazynów gazu: „Husów” z 350 mln m³ do 500 mln m³ i „Brzeźnica” z 65 mln m³ do 100 mln m³;
    - dywersyfikację źródeł zasilania poprzez powiązanie istniejących magistrali przesyłowych z siecią Unii Europejskiej, w tym zgodnie z KPZK 2030 realizację gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 „Strachocina – granica RP”, umożliwiającą połączenie polskiego systemu przesyłowego ze Słowacją.

Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego województwa w zakresie gazownictwa będzie realizowane przez:

- 1) modernizację gazociągów wysokiego ciśnienia:
  - DN 200 na DN300 „Warzyce – Gorlice”;
  - DN 300 „Sędziszów Małopolski – Komorów granica województwa – Sandomierz” oraz wymianę gazociągu na odcinku „Jadachy – granica województwa”;
  - DN 250 „Sędziszów Małopolski – Warzyce”;
  - DN 250 „Strachocina – Wygoda”;
  - DN 200 „Strachocina – Zabłotce”;

- DN 150 „Przybyszówka – Boguchwała”;
  - DN 150 do SRP „Skopanie”;
- 2) realizację nowych i modernizację istniejących stacji redukcyjno-pomiarowych gazu;
  - 3) modernizację istniejącej sieci dystrybucyjnej;
  - 4) rozbudowę systemu dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych;
  - 5) rozbudowę sieci gazowej w celu obsługi obiektów OZE.

5.1.3. Zwiększenie możliwości i efektywności wykorzystania infrastruktury ciepłowniczej

W celu zapewnienia bezpieczeństwa regionu w zakresie ciepłownictwa przewiduje się:

- 1) racjonalne zużycie energii cieplnej;
- 2) poprawę stanu oraz zwiększenie możliwości i efektywności infrastruktury ciepłowniczej w województwie poprzez:
  - rozbudowę i modernizację istniejących systemów scentralizowanego zaopatrzenia w ciepło (budowa i rozbudowa elektrociepłowni, podwyższenie sprawności energetycznej istniejących elektrociepłowni, likwidacja węzłów grupowych i zastąpienie ich węzłami indywidualnymi, wymiana sieci kanałowych z uwzględnieniem najnowszych rozwiązań technicznych, rozbudowa sieci ciepłowniczej);
  - budowę nowych wysokosprawnych elektrociepłowni (z uwzględnieniem kogeneracji); w miejscach gwarantujących odbiór ciepła oraz możliwość ich przyłączenia do sieci elektroenergetycznej;
  - zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii (OZE) w zaspokojeniu ogólnego zapotrzebowania na ciepło.

5.1.4. Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE)

Rozwój odnawialnych źródeł energii jest ważnym elementem właściwego rozwoju kraju i województwa w dziedzinie zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, ochrony środowiska naturalnego, jak również aktywizacji zawodowej terenów wiejskich. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w produkcji ciepła, chłodu, energii elektrycznej oraz paliw ciekłych i gazowych, wynika z priorytetów określonych w dokumentach o charakterze strategicznym oraz z programów operacyjnych. W celu wypełnienia przyjętych przez Polskę zobowiązań, tj.: 15% udziału energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii brutto i 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych do 2020 r. konieczny będzie rozwój OZE na terenie województwa podkarpackiego. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 wskazuje na dwa główne kierunki rozwoju OZE w Polsce: energetyka wiatrowa oraz biomasa. Województwo podkarpackie ze względu na ukształtowanie terenu, budowę geologiczną oraz panujący klimat posiada dogodne warunki dla rozwoju wszystkich rodzajów odnawialnych źródeł energii (OZE).

Polityka przestrzenna w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii w województwie realizowana będzie poprzez:

- 1) rozbudowę i modernizację systemów zasilających i rozdzielczych dla obsługi OZE;
- 2) budowę obiektów OZE na obszarach o korzystnych warunkach lokalizacyjnych;
- 3) budowę elektrowni wiatrowych i wodnych;

- 4) budowę biogazowni rolniczych;
- 5) racjonalne wykorzystywanie energii geotermalnej (w tym pomp ciepła) oraz energii słonecznej;
- 6) budowę obiektów do produkcji biopaliw w celu wykorzystania istniejącego potencjału województwa;
- 7) modernizację oraz budowę ciepłowni i elektrociepłowni z przystosowaniem do spalania biomasy oraz odpadów biodegradowalnych.

Rozbudowa i modernizacja systemów zasilających i rozdzielczych dla obsługi OZE jest istotnym elementem dalszego rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii, bowiem stan sieci elektroenergetycznych w województwie, nie pozwala na pełny odbiór zakładanych mocy wytworzonych z OZE. Podobnie w przypadku biogazowni rolniczych, istotnym elementem jest odbiór wytworzonego gazu i wprowadzenie go do sieci gazowej lub przetworzenie go na energię elektryczną, albo ciepło oraz dalsze jego rozprowadzenie. Celem obsługi powstających obiektów OZE, również sieci ciepłownicze i gazowe wymagać będą rozbudowy i modernizacji.

Określa się zasady rozmieszczenia obiektów OZE na obszarze województwa:

- 1) energetyka wodna powinna opierać się głównie na budowie małych elektrowni wodnych (MEW), z wykorzystaniem istniejących budowli piętrzących oraz jednoczesną poprawą drożności cieków wodnych, jako korytarzy migracyjnych zwierząt;
- 2) energetyka wiatrowa wykorzystując optymalne warunki wietrzne, nie powinna być lokalizowana na terenach o dużych walorach krajobrazowych i przyrodniczych; farmy wiatrowe, jak również turbiny wiatrowe o zainstalowanej mocy powyżej 50 kW należy sytuować w odległości nie powodującej uciążliwości dla zabudowy mieszkaniowej;
- 3) energetyka słoneczna jako najmniej inwazyjna, powinna rozwijać się na obszarze niemal całego województwa, gdyż posiada ono stosunkowo dobre warunki solarne;
- 4) biogazownie należy lokalizować w miejscach, w których istnieje stały dostęp do lokalnych substratów niezbędnych do przeprowadzania procesu fermentacji metanowej;
- 5) najlepsze warunki dla rozwoju energetyki na bazie zidentyfikowanych zasobów wód geotermalnych posiadają gminy: Dębica, Jarosław, Kańczuga, Łańcut, Markowa, Orły, Pawłosiów, Przemyśl, Przeworsk, Rokietnica, Rzeszów, Sędziszów Małopolski, Strzyżów, Trzebownisko, Wiśniowa, Zarzecze, Żurawica; dopuszcza się możliwość wykorzystania energii geotermalnej na innych obszarach województwa (zwłaszcza pomp ciepła).

Rozwój sieci i obiektów infrastruktury technicznej przedstawia mapa nr 4 „Infrastruktura Techniczna”.

5.2. RACJONALNY ROZWÓJ GOSPODARKI WODNEJ I ŚCIEKOWEJ

Polityka przestrzenna:

- Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód
- Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego
- Rozwój gospodarki ściekowej na obszarze województwa

5.2.1. Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód

Gospodarowanie zasobami wodnymi zarówno podziemnymi, jak i powierzchniowymi powinno opierać się na zasadach wykluczających zmianę stosunków wodnych oraz pogorszenie ich stanu wód.

Dla zachowania zasobów wód oraz zapewnienia mieszkańcom województwa dostępu do dobrej jakościowo i wystarczającej ilościowo wody do celów bytowych i gospodarczych oraz przemysłowych, konieczne jest:

- 1) stosowanie ograniczeń w lokalizowaniu inwestycji na terenach przyległych do rzek i cieków wodnych, na terenach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych⁷⁴: nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”, nr 426 „Dolina Kopalna Kolbuszowa”, nr 429 „Dolina Przemyśl”, nr 430 „Dolina rzeki San”, nr 406 „Niecka Lubelska” (Lublin), nr 407 „Niecka Lubelska” (Chełm, Zamość), nr 428 „Dolina Kopalna Biłgoraj – Lubaczów”, nr 431 „Zbiornik warstw Krosno (Bieszczady)” – nieudokumentowany, nr 432 „Dolina rzeki Wisłok” – nieudokumentowany, nr 433 „Dolina rzeki Wisłoka” – nieudokumentowany i obszarach źródliskowych;
- 2) zachowanie i renaturyzacja cieków rzecznych oraz zachowanie lub odtworzenie zieleni nadrzecznej;
- 3) retencjonowanie powierzchniowych zasobów wodnych w istniejących trzech dużych zbiornikach zaporowych: Zbiornik Soliński na Sanie – o powierzchni 21,1 km², Zbiornik Myczkowce na Sanie – o powierzchni 2 km² i Zbiornik Besko na Wisłoku – o powierzchni 1,5 km² oraz trzech projektowanych, zgodnie z „Programem ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły”, obejmującym lata 2011-2030, ustanowionym Uchwałą Nr 151/2011 Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2011 r. zbiorników retencyjnych: „Kąty-Myscowa” na rzece Wisłoka (zgodnie z KPZK 2030), „Dukla” na rzece Jasiołka i „Rudawka Rymanowska” na rzece Wisłok;
- 4) wyposażanie obszaru województwa w sprawne systemy wodno-ściekowe poprzez:
  - realizowanie małych zbiorników retencyjnych wody pitnej;
  - modernizację istniejących i budowę nowych systemów sieci wodociągowej;
  - modernizowanie istniejących oraz budowę nowych sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków;

⁷⁴ Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz.U. Nr 126, poz.878). Rozporządzenie nie ujmuje Zbiornika „Dolina Borowej” nr 424, który z kolei jest uwzględniany na mapach Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie, prezentowanych na stronie internetowej <http://epsh.pgi.gov.pl>.

- budowę nowych wodociągów równoległe z sieciami kanalizacyjnymi.

Na mapie nr 3 „Gospodarka Wodno-Ściekowa i Ochrona Wód” wskazano konkretne lokalizacje tylko istniejących dużych zbiorników wodnych, natomiast zbiorniki projektowane zostały wskazane punktowo, jako orientacyjne lokalizacje.

5.2.2. Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego

Ochrona przeciwpowodziowa jest jednym z ważniejszych zagadnień zapewniających prawidłowy rozwój społeczno-ekonomiczny województwa. Pomimo ogromnego postępu technicznego i trwających od wielu lat prac, mających poprawić bezpieczeństwo powodziowe ok. 280 tys. ha terenów jest zagrożonych zalaniem lub podtopieniem przez wody z roztopów wiosennych lub letnich opadów atmosferycznych. Powodzie nadal stwarzają ogromne zniszczenia i straty finansowe, największe w dolinach rzek: Wisły, Sanu, Wisłoki i Wisłoka oraz w ich dopływach.

Dla poprawy bezpieczeństwa powodziowego województwa planuje się:

- 1) wykorzystanie naturalnych predyspozycji województwa do lokalizacji dużych zbiorników retencyjnych zgodnie z KPZK 2030 oraz „Programem ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły”;
- 2) modernizację i budowę małych zbiorników retencyjnych o funkcji przeciwpowodziowej;
- 3) modernizację istniejących i budowę nowych systemów obwałowań, szczególnie na terenach zainwestowanych;
- 4) projektowanie i budowę suchych zbiorników (poldery przepływowe);
- 5) racjonalne kształtowanie koryt rzek i potoków.

5.2.3. Rozwój gospodarki ściekowej na obszarze województwa

Rozwój gospodarki ściekowej, jako elementu infrastruktury technicznej w województwie powinien następować zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych, nawiązującym do zobowiązań określonych w Traktacie Akcesyjnym oraz zgodnie ze strategią rozwoju województwa i innymi dokumentami. Zadania zamieszczone w dokumentach strategicznych obejmują między innymi:

- budowę oraz rozbudowę systemów oczyszczania ścieków dla aglomeracji o Równoważnej Liczbie Mieszkańców (RLM) wynoszącej od 2 000 do 15 000;
- realizację priorytetowych aglomeracji dla wypełnienia wymogów traktatu akcesyjnego (zadanie to obejmuje 123 aglomeracje na terenie województwa podkarpackiego);
- prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej przy zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych oraz zmniejszanie wodochłonności gospodarki produkcyjnej.

Gospodarka wodno-ściekowa na terenie województwa podkarpackiego jest dziedziną, w której widoczne są duże opóźnienia w realizacji inwestycji, znaczne zaniedbania występują zwłaszcza na terenach wiejskich.

Rozwój gospodarki ściekowej na obszarze województwa będzie realizowany poprzez:

- 1) modernizację i rozbudowę istniejących oraz budowę nowych oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej (systemy odprowadzania ścieków są znacznie słabiej rozwinięte, niż systemy zaopatrywania w wodę);
- 2) wyposażenie aglomeracji⁷⁵ (terenów o skoncentrowanej zabudowie) w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków;
- 3) objęcie indywidualnym systemem oczyszczania ścieków pozostałych terenów o rozproszonej zabudowie i tam, gdzie realizacja systemów kanalizacji zbiorczych generować będzie duże koszty;
- 4) budowę urządzeń zaopatrujących w wodę jednocześnie z rozwiązaniem gospodarki ściekowej na danym terenie;
- 5) budowę, rozbudowę i modernizację systemów gospodarki ściekami w pierwszej kolejności na obszarach najbardziej wrażliwych: zlewni ujęć wód powierzchniowych, zlewni zbiorników retencyjnych, przyrodniczych obszarach prawnie chronionych.

Gospodarka wodno-ściekowa została przedstawiona na mapie nr 3 „Gospodarka Wodno-Ściekowa i Ochrona Wód”.

5.3. ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Polityka przestrzenna:

- **Racjonalne gospodarowanie odpadami komunalnymi**
- **Gospodarowanie pozostałymi grupami odpadów**

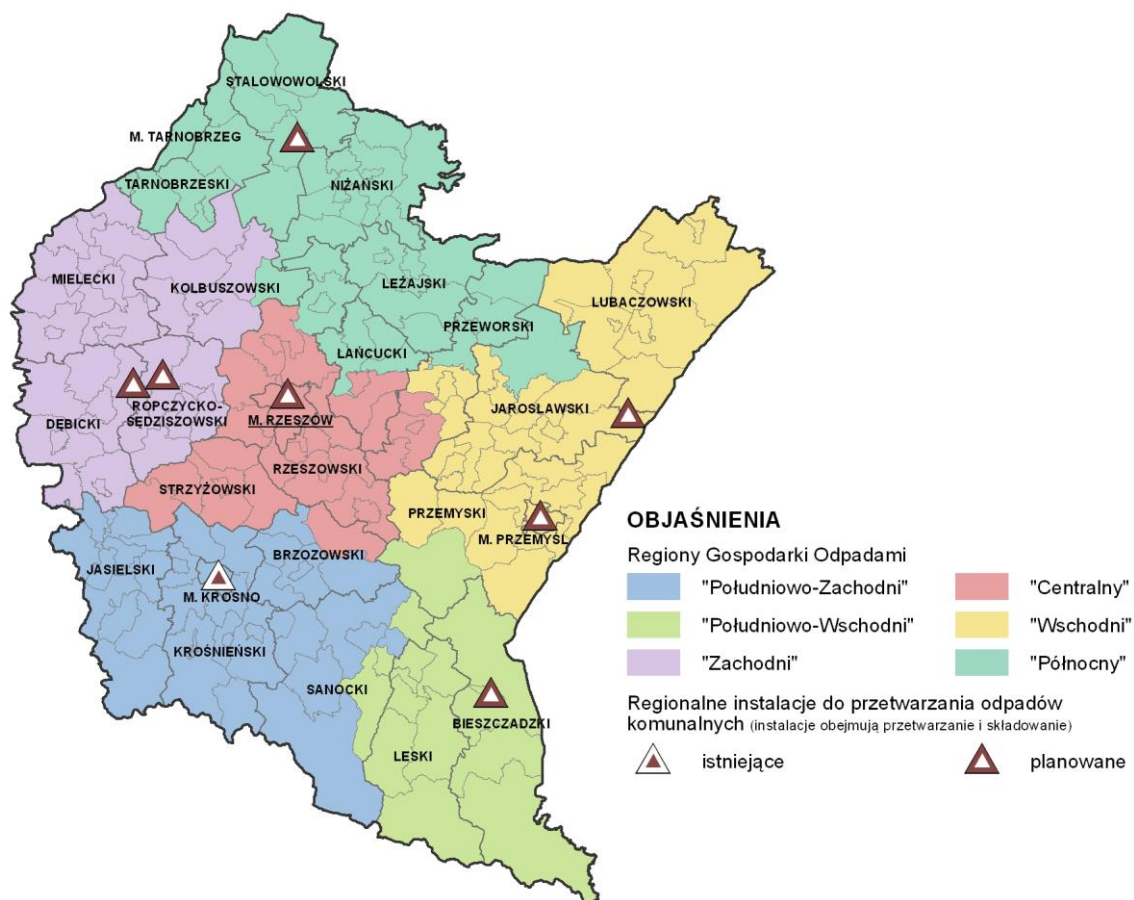
Gospodarka odpadami na terenie województwa odbywać się będzie zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego” (PGO) uchwalonym przez Sejmik Województwa Podkarpackiego.

5.3.1. Racjonalne gospodarowanie odpadami komunalnymi

Województwo podkarpackie, zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego” zostało podzielone na sześć Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Funkcjonowanie nowego systemu w poszczególnych regionach zapewnią: Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) istniejąca w Krośnie oraz planowane regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych w miastach i miejscowościach: Rzeszów, Stalowa Wola, Przemyśl, Ustrzyki Dolne oraz Młyny w gminie Radymno, Kozodrza w gminie Ostrów i Paszczyzna w gminie Dębica (rys. 17).

⁷⁵ Aglomeracja - teren wystarczająco zaludniony, bądź działalność gospodarcza wystarczająco skoncentrowana, aby ścieki były odbierane i przekazywane do oczyszczalni.

Rys. 17. Kierunki rozwoju systemu gospodarowania odpadami

W celu prowadzenia prawidłowej regionalnej gospodarki odpadami komunalnymi planowana jest:

- 1) rozbudowa istniejących oraz budowa nowych regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych;
- 2) lokalizowanie na terenach poszczególnych Regionów Gospodarki Odpadami innych instalacji do zagospodarowania odpadów, niebędących instalacjami regionalnymi (RIPOK);
- 3) modernizacja istniejących i budowa nowych systemów zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych;
- 4) budowa systemu selektywnego odbioru odpadów od wszystkich mieszkańców województwa, w celu zwiększenia odzysku odpadów oraz wyeliminowania nielegalnego składowania odpadów.

5.3.2. Gospodarowanie pozostałymi grupami odpadów

„Plan gospodarki odpadami...” formułuje ogólne kierunki działań i szczegółowe cele gospodarowania odpadami dla pozostałych grup odpadów. Zakłada m.in. organizację nowych i rozwój istniejących systemów zbierania i unieszkodliwiania odpadów tych grup (w tym odpadów niebezpiecznych).

W zakresie gospodarowania pozostałymi grupami odpadów planuje się:

- 1) zamykanie i rekultywację istniejących składowisk odpadów po zakończeniu eksploatacji;

- 2) budowę instalacji do suszenia i spalania osadów ściekowych;
  - 3) modernizację i budowę instalacji do zagospodarowania odpadów zgodnie z obowiązującym planem gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego.
- Wykaz inwestycji / zadań w ramach PGO umieszczono w rozdziale VII, tabela 17.

5.4. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TELEKOMUNIKACYJNEJ

Polityka przestrzenna:

- **Rozbudowa sieci telekomunikacyjnych oraz zwiększenie dostępu do Internetu terenów trudno dostępnych i o małej gęstości zaludnienia**

5.4.1. Rozbudowa sieci telekomunikacyjnych oraz zwiększenie dostępu do internetu terenów trudno dostępnych i o małej gęstości zaludnienia

Rozwój infrastruktury informatycznej i świadczonych za jej pośrednictwem usług ma znaczący udział w poprawie jakości życia mieszkańców oraz zwiększeniu konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej województwa. Jednym z celów zapisanych w Europejskiej Agencji Cyfrowej jest zagwarantowanie do roku 2020 każdemu mieszkańcowi UE dostępu do Internetu z przepustowością na poziomie 30Mb/s. W związku z tym planuje się rozbudowę sieci telekomunikacyjnych poprzez rozwój światłowodowej sieci szerokopasmowej oraz zapewnienie dostępu do mobilnej sieci. Realizacja sieci szkieletowo-dystrybucyjnej zwiększy możliwość dostępu do szybkiego internetu na obszarach, które dotychczas charakteryzowały się niskim stopniem wyposażenia w tego typu infrastrukturę (przede wszystkim na terenach wiejskich i w małych miejscowościach). Zwiększy się tym samym dostępność do usług oferowanych za pośrednictwem internetu, usprawni działanie administracji publicznej, jednostek kultury, oświaty, nauki, wymiaru sprawiedliwości i ochrony zdrowia. Pozwoli to na rozwój nowych usług świadczonych przez te jednostki, np. załatwianie spraw urzędowych przez internet, dostęp do infrastruktury informacji przestrzennej, itp. Pojawią się nowe możliwości w zakresie korzystania oraz świadczenia usług on-line dla małych i średnich przedsiębiorstw, przyczyniając się tym samym do zwiększenia ich konkurencyjności, rozpoznawalności oraz dostępu do rynku i klienta.

Tereny wymagające rozwoju sieci telekomunikacyjnych przedstawia rys 18.

W ramach projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej” na terenie województwa podkarpackiego przewiduje się budowę:

- 1) światłowodowej sieci szkieletowej wraz z węzłami szkieletowymi;
- 2) światłowodowej sieci dystrybucyjnej wraz z węzłami dystrybucyjnymi;
- 3) nowoczesnej infrastruktury telekomunikacyjnej o charakterze dostępowym i abonenckim (tzw. „ostatnia mila”), na bazie powstałej sieci szkieletowej.

Rys. 18. Projektowana sieć szerokopasmowa

6. OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

6.1. ZWIĘKSZENIE ZDOLNOŚCI OBRONNEJ I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

Polityka przestrzenna:

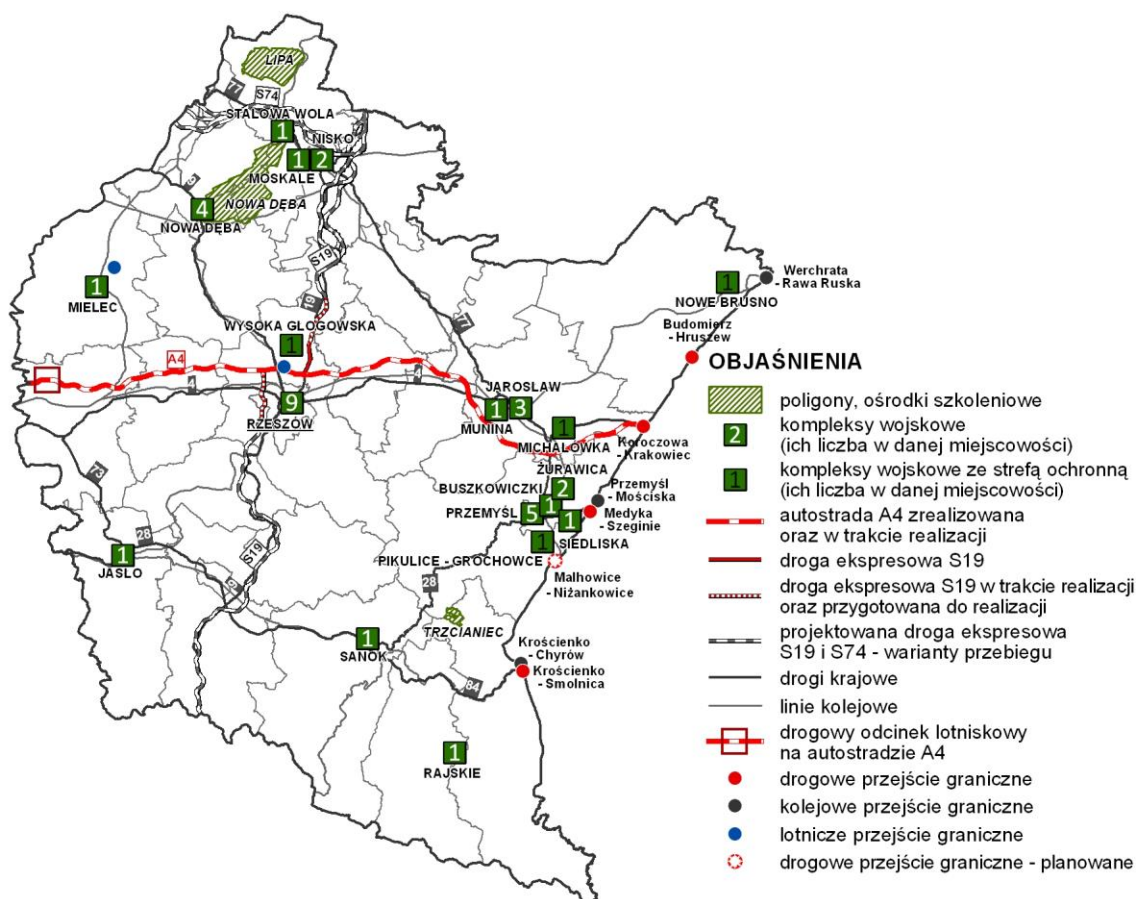
- **Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa publicznego w tym systemów infrastruktury transportowej i technicznej**
- **Utrzymanie terenów zamkniętych i ich stref ochronnych dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa publicznego**

Polityka przestrzenna województwa powinna tworzyć warunki do zapewnienia wymagań obronności i bezpiecznego funkcjonowania państwa, w tym niepodległości i nienaruszalności jego terytorium. Osiągnięcie tego celu nastąpi poprzez takie ukształtowanie struktury przestrzennej województwa, które zminimalizuje zagrożenia zarówno militarne, jak i zagrożenia naturalne, czy cywilizacyjne.

6.1.1. Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa publicznego oraz systemów infrastruktury transportowej i technicznej

Obronność i bezpieczeństwo publiczne (rys. 19) uwzględnia się w planowaniu przestrzennym na zasadzie współzależności i możliwości bezkolizyjnego funkcjonowania sił zbrojnych oraz służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo kraju i regionu⁷⁶.

Rys. 19. Obronność i bezpieczeństwo publiczne

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego wymogi obronności i bezpieczeństwa państwa są uwzględnione w zadaniach dotyczących między innymi:

- 1) rozwoju infrastruktury obronności i bezpieczeństwa państwa, w tym przemysłu obronnego i związanego z nim potencjału badawczo-naukowego;
- 2) rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej, jako systemów zapewniających funkcjonalność, ciągłość działań i integralność obszarów województwa pod względem zwiększania zdolności obronnej i bezpieczeństwa publicznego, poprzez:
  - kształtowanie systemu transportowego w sposób minimalizujący zagrożenia wynikające z przewozów ładunków niebezpiecznych, przemieszczania się i rozmieszczania sił

⁷⁶ Za bezpieczeństwo militarne państwa odpowiedzialne są Siły Zbrojne RP. Zapewnienie bezpieczeństwa w zakresie innych zagrożeń spoczywa na administracji rządowej, samorządowej oraz innych podmiotach i instytucjach państwowych (m.in. Policja, Państwowa Straż Pożarna, Straż Graniczna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego).

zbrojnych, prowadzenia sprawnych akcji ratowniczych w razie występowania zjawisk o charakterze katastroficznym;

- prawidłowe kształtowanie systemów infrastruktury elektroenergetycznej, zaopatrzenia w wodę oraz infrastruktury przeciwpowodziowej;
- utrzymanie i rozwój systemów zabezpieczania granic.

6.1.2. Utrzymanie terenów zamkniętych i ich stref ochronnych dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa publicznego

Na terenie województwa podkarpackiego z punktu widzenia polityki przestrzennej ważnym jest ochrona funkcji terenów zamkniętych, użytkowanych przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej.

Dla potrzeb obronności i bezpieczeństwa publicznego na obszarze województwa podkarpackiego przewiduje się:

- 1) zachowanie terenów zamkniętych i stref ochronnych (tabela 5);
- 2) realizację na terenie gminy Czarna (powiat dębicki) w ciągu autostradowym A4, na odcinku Kraków – Rzeszów drogowego odcinka lotniskowego „JAŻWINY” wraz z jego powierzchniami ograniczającymi.

Tabela 5 Wykaz wojskowych terenów zamkniętych i stref ochronnych na obszarze województwa podkarpackiego

L. p.	Miejscowość	Adres	Numer kompleksu wojskowego	Przeznaczenie kompleksu	Strefy ochronne
Kompleksy Wojskowe Garnizonu Rzeszów					
1.	Wysoka Głogowska	Wysoka Głogowska Gmina Głogów Małopolski	783	radiotechniczny	tak
2.	Rzeszów	Rzeszów, ul. Langiewicza 4	3200	koszarowo-magazynowy	nie
3.	Rzeszów	Rzeszów, ul. Reformacka 7	3205	sakralny	nie
4.	Rzeszów	Rzeszów, ul. Konopnickiej 5	3215	sztabowo-magazynowy	nie
5.	Rzeszów	Rzeszów ul. Strzelnicza 9	3216	strzelnica garnizonowa, plac ćwiczeń	nie
6.	Rzeszów	Rzeszów, ul. Hoffmanowej 10	3555	sztabowo-biurowy	nie
7.	Rzeszów	Rzeszów, ul. Krakowska 11b	3556	sztabowo-techniczny	nie
8.	Rzeszów	Rzeszów ul. Dąbrowskiego 22	3566	koszarowo-techniczny	nie
9.	Rzeszów	Rzeszów, ul. Lwowska 5	8105	koszarowo-magazynowy	nie
10.	Rzeszów	Rzeszów, ul. Lwowska 4	8106	koszarowo-magazynowy	nie
11.	Jasło	Jasło, ul. Kościuszki 24	4679	sztabowy	nie
Kompleksy Wojskowe Garnizonu Jarosław					
1.	Munina Gmina Jarosław	Munina Gmina Jarosław	3165	plac ćwiczeń	nie

2.	Jarosław	Jarosław ul. 3 -Go Maja 67	3232	sztabowy	nie
3.	Jarosław	Jarosław ul. Poniatowskiego 49a	3235	magazynowy	nie
4.	Jarosław	Jarosław ul. 3 -Go Maja 80	3808	koszarowy	nie
5.	Nowe Brusno	-	4029	sztabowy	tak
6.	Michałówka	Michałówka - Gmina Radymno	5405	strzelnica	tak
Kompleksy Wojskowe Garnizonu Nisko					
1.	Moskale	Sosnowa	312	strzelnica, plac ćwiczeń	nie
2.	Nisko	Nisko ul. Sandomierska 20	3374	koszarowy	nie
3.	Nisko	Nisko ul. Kościuszki 2	5847	sztabowy	nie
Kompleksy Wojskowe Garnizonu Nowa Dęba					
1.	Nowa Dęba	Nowa Dęba ul. Anieli Krzywoń	3121	sztabowy	nie
2.	Nowa Dęba	Nowa Dęba ul. Anieli Krzywoń	3122	szkoleniowy	nie
3.	Nowa Dęba	Nowa Dęba	3187	poligon	tak
4.	Nowa Dęba	Nowa Dęba ul. Anieli Krzywoń	5968	inne	nie
5.	Nowa Dęba	Nowa Dęba	8666	inne	nie
6.	Stalowa Wola	Stalowa Wola ul. Ofiar Katynia	4671	magazynowy	nie
7.	Mielec	Mielec ul. Legionów 25	5922	sztabowy	nie
Kompleksy Wojskowe Garnizonu Przemyśl					
1.	Przemyśl	Przemyśl ul. 29-Go Listopada 1	3476	koszarowy	nie
2.	Przemyśl	Przemyśl ul. 29-Go Listopada 2	3498	techniczny	nie
3.	Przemyśl	Przemyśl ul. Okrzei 3	3488	koszarowo-sztabowy	nie
4.	Siedliska	Siedliska, Krówniki	5492	szkoleniowy	nie
5.	Żurawica	Żurawica Gmina Żurawica	3510	koszarowo- magazynowy	nie
6.	Żurawica	Żurawica ul. Wojska Polskiego 22	583	plac ćwiczeń	nie
7.	Pikulice- Grochowce	Pikulice-Grochowce Gmina Żurawica	5928	plac ćwiczeń	tak
8.	Buszkowiczki	Buszkowiczki Gmina Żurawica	7776	plac ćwiczeń	nie
9.	Przemyśl	Przemyśl, ul. Słowackiego 96	3493	szpitalny	nie
10.	Przemyśl	Przemyśl, ul. Słowackiego 89	3494	szpitalny	nie
11.	Sanok	Sanok, ul. Przemyska 1	3170	sztabowo-magazynowy	nie

12.	Rajskie	Rajskie Gmina Solina	7426	szkoleniowy	nie
13.	Trzcianiec	Trzcianiec Gmina Ustrzyki Dolne	8603	szkoleniowy	nie

Źródło: Wojewódzki Sztab Wojskowy w Rzeszowie

ROZDZIAŁ V
OBSZARY PROBLEMOWE
WRAZ
Z ZASADAMI ZAGOSPODAROWANIA

V. OBSZARY PROBLEMOWE WRAZ Z ZASADAMI ZAGOSPODAROWANIA

Wymóg określenia w planie zagospodarowania przestrzennego województwa obszarów problemowych i obszarów wsparcia, wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Obszary problemowe wyznacza się w celu zwrócenia szczególnej uwagi na te regiony województwa, w których kumulują się negatywne zjawiska społeczne, przyrodnicze i gospodarcze, np. obszary słabe, biedne, peryferyjne, narażone na różne zagrożenia, obszary stagnacji rozwoju, czy kryzysogenne. Obszary potencjału rozwojowego stanowią tereny o specjalnym zagospodarowaniu i użytkowaniu, które chroni się przed zabudową niezwiązaną z celami ochrony i masowym udostępnianiem, identyfikując je jako obszary przestrzeni chronionej. Obszary te wymagają programowania działań ochronnych ze względu na możliwość wystąpienia konfliktów przestrzennych związanych ze sposobem wykorzystania ich potencjału przyrodniczego i kulturowego. Na wymienionych obszarach ważne jest dążenie do osiągnięcia ładu przestrzennego tzn. takiego zagospodarowania przestrzeni, które pozwala na racjonalną działalność gospodarczą, przy uwzględnieniu i wykorzystaniu posiadanych zasobów i potencjałów.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obszary problemowe, to „obszary szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych”. Na terenie województwa podkarpackiego do obszarów problemowych zalicza się dwie kategorie obszarów:

- obszary, na których dochodzi do kumulacji problemów o charakterze społeczno-gospodarczym, wymagające restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej;
- obszary występowania szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej i warunków dla polityki rozwoju w skali makroregionalnej, wyznaczone na podstawie typu potencjału rozwojowego.

1. OBSZARY WYMAGAJĄCE RESTRUKTURYZACJI I ROZWOJU NOWYCH FUNKCJI

Na niektórych obszarach województwa podkarpackiego występuje koncentracja problemów o charakterze społeczno-gospodarczym mogących mieć znaczenie w sferze polityki regionalnej. Ze względu na zasięg i skalę problemów zagospodarowania przestrzennego, obszarami wymagającymi długofalowej interwencji publicznej z poziomu regionalnego, a nawet krajowego są obszary:

- tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze;
- o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe;
- przygraniczne;
- o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego;

- nieefektywnej gospodarki rolnej – obszary problemowe rolnictwa;
- o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych.

1.1. OBSZARY TRACĄCE DOTYCHCZASOWE FUNKCJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

Obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze są zagrożone degradacją, marginalizacją oraz brakiem perspektyw rozwojowych. Grupę tę stanowią: obszary poprzemysłowe, po byłych państwowych gospodarstwach rolnych, pogórnice i powojkowe.

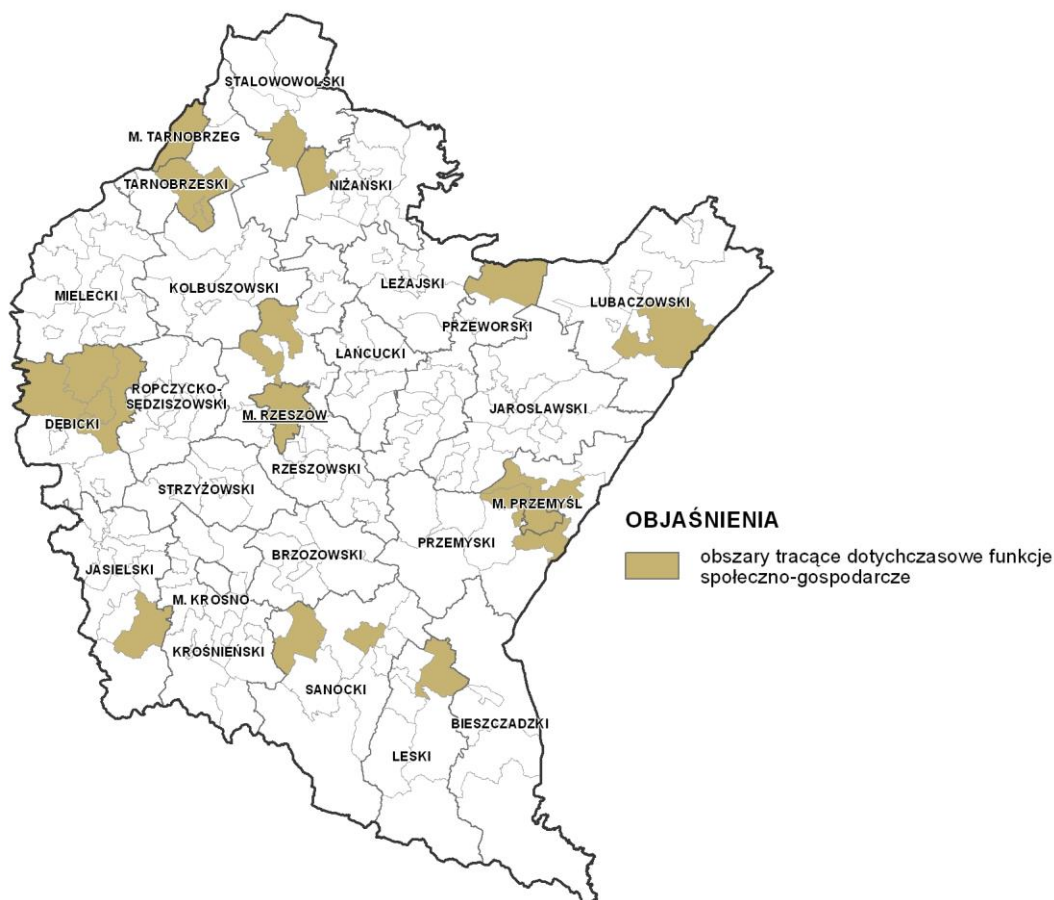
Obszary poprzemysłowe na terenie województwa podkarpackiego występują w wielu ośrodkach miejskich i gminach wiejskich. Niewykorzystane zdegradowane przestrzenie, zlikwidowane zakłady przemysłowe oraz nieistniejące przedsiębiorstwa, nadal istnieją w krajobrazie jako pustostany, obiekty zdewastowane i wyrobiska poeksploatacyjne. Miasta tracące funkcje przemysłowe powiększają swoje tereny zdewastowane i zdegradowane oraz niewykorzystywane przestrzenie, znacznie zmniejszając tempo rozwoju. Obserwuje się tam zjawisko ubożenia ludności spadku nakładów inwestycyjnych. Zjawiska te dotyczą najczęściej ośrodków lokalnych i subregionalnych, w których niemożliwe jest przeprowadzenie w krótkim czasie restrukturyzacji upadających tradycyjnych gałęzi przemysłu. Największe nasilenie takich problemów obserwuje się w Tarnobrzegu, wysokie w Stalowej Woli, Przemyśle i Dębicy, średnie w Krośnie i Mielcu, a najniższe w Rzeszowie. Problem ten dotyczy też mniejszych miast, między innymi Sanoka i Nowej Dęby. W gminach wiejskich tereny i obiekty zdegradowane mają charakter lokalny i są pozostałościami po upadłych zakładach i przedsiębiorstwach związanych z obsługą lokalnych społeczności.

Obszary po byłych państwowych gospodarstwach rolnych położone są głównie we wschodniej i południowej części województwa. Duże powierzchnie ww. obszarów pozostały również w powiecie rzeszowskim oraz w powiecie dębickim. Są to obszary zdegradowane, słabo zagospodarowane, o zniszczonej infrastrukturze gospodarczej i społecznej. Majątek w postaci budynków inwentarskich, administracyjnych, warsztatów naprawczych oraz urządzeń infrastruktury technicznej, jak również gruntów rolnych, nie jest wykorzystywany lub wykorzystywany jest niezgodnie ze swoją funkcją.

Obszary pogórnice związane z etapem poeksploatacyjnym, są terenami, na których najczęściej występują zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi. W województwie podkarpackim dotyczy to przede wszystkim terenów byłego kopalnictwa siarki położonych w mieście Tarnobrzegu i gminie Lubaczów. Problemowe obszary pogórnice siarki wymagają przeprowadzenia procesów rekultywacji i przywrócenia wartości środowiskowych zdewastowanemu krajobrazowi przyrodniczemu.

Obszary powojkowe na terenie województwa podkarpackiego zajmują powierzchnię około 52 ha, na których zlokalizowane są obiekty o łącznej powierzchni użytkowej blisko 10 000 m². Obszary powojkowe, tj. nieruchomości Agencji Mienia Wojskowego Oddziału Terenowego w Krakowie znajdują się na terenie powiatów: jarosławskiego, niżańskiego, przemyskiego, rzeszowskiego, stalowowolskiego i tarnobrzckiego.

Rys. 20. Obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze

Zasady zagospodarowania obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze (rys. 20), polegać będą na kompleksowym podejściu do problemów, rewitalizacji ww. obszarów zdegradowanych i nadaniu tym obszarom nowych funkcji poprzez:

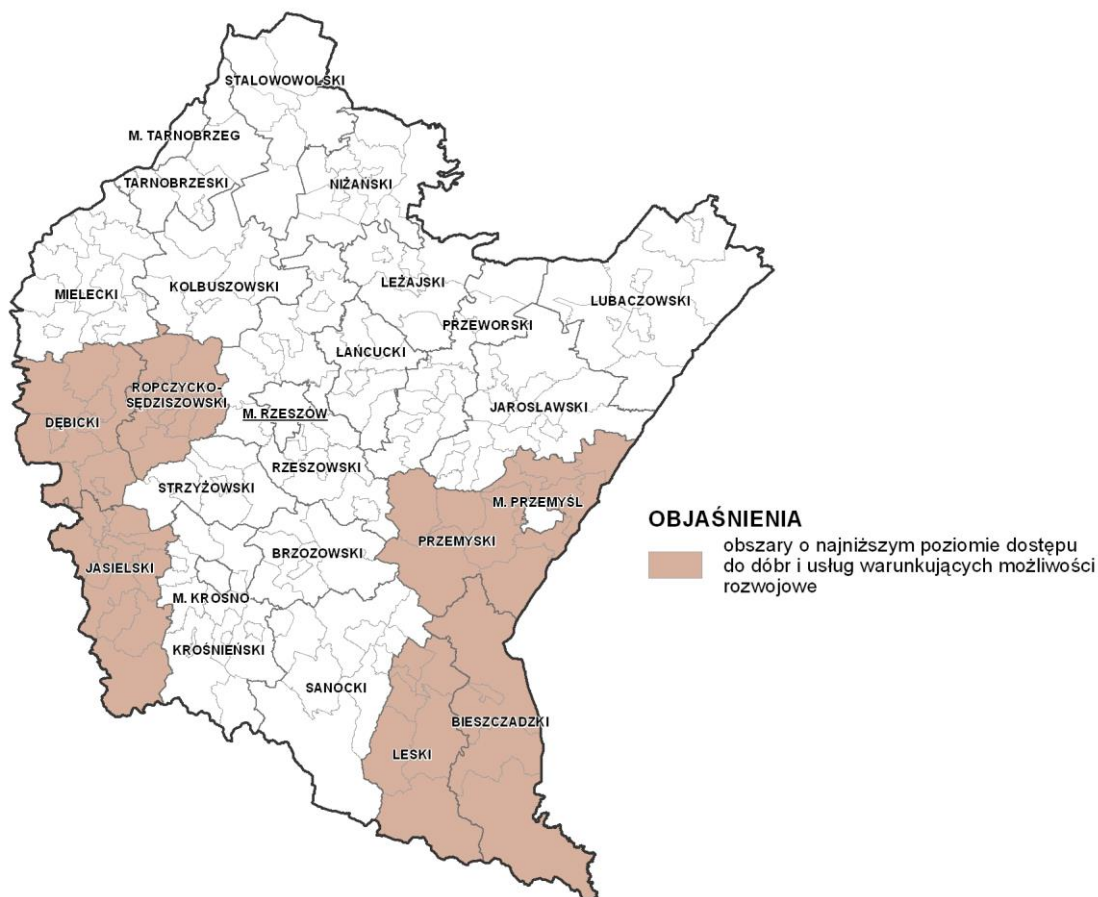
- 1) przeznaczanie obszarów zdegradowanych pod funkcje usługowe (w tym związane z rekreacją, kulturą i turystyką), produkcyjne, społeczne, a także budownictwo mieszkaniowe (jednorodzinne i wielorodzinne), celem zwiększenia ich wartości użytkowych, atrakcyjności gospodarczej i poprawy warunków życia mieszkańców;
- 2) wspieranie tworzenia i realizacji programów rewitalizacji/restrukturyzacji oraz regionalnych programów inwestycyjnych;
- 3) przeznaczanie niewykorzystywanych terenów i obiektów przemysłowych, czy powoj-skowych dla lokalizacji działalności gospodarczej, m.in. na potrzeby rynku wschodniego;
- 4) ostateczna likwidacja nieczynnych kopalni lub wznowienie eksploatacji przy uwzględnieniu aspektów ekologicznych (m.in. kopalni siarki Basznia w powiecie lubaczowskim);
- 5) rekultywacja terenów zdegradowanych i przekształconych oraz przywrócenie wartości środowiskowych zdewastowanemu krajobrazowi przyrodniczemu na obszarach pogórni-czych w celu stworzenia nowej jakości krajobrazu kulturowego.

1.2. OBSZARY O NAJNIŻSZYM POZIOMIE DOSTĘPU DO DÓBR I USŁUG WARUNKUJĄCYCH MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE

Obszary o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe charakteryzuje: wysoki poziom zatrudnienia w rolnictwie, słaby poziom rozwoju przedsiębiorczości, duży odsetek osób o niskim poziomie wykształcenia i niskich kwalifikacjach zawodowych, niewysoki poziom dochodów budżetów lokalnych, a w efekcie mała ilość realizowanych inwestycji oraz słabe wyposażenie infrastrukturalne. Dodatkowo, na tych obszarach może występować zjawisko depopulacji.

Na terenie województwa podkarpackiego do obszarów o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe, zalicza się powiaty położone na południowym zachodzie i południowym wschodzie, obszary jednocześnie odległe i słabo skomunikowane z dużymi ośrodkami miejskimi. Zgodnie z krajową strategią rozwoju regionalnego⁷⁷, są to powiaty: bieszczadzki, dębicki, jasielski, leski, przemyski ziemski i ropczycko-sędziszowski (rys. 21).

Rys. 21. Obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe, wyszczególnione w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020

⁷⁷ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie - dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r.

Obszary te będą obszarami wsparcia polityki regionalnej w zakresie wyrównywania dostępu do usług, warunkujących poprawę ich możliwości rozwojowych oraz włączenia się mieszkańców tych obszarów w regionalne procesy rozwojowe.

Na obszarach o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług ustala się zasady zagospodarowania:

- 1) zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych;
- 2) rozwijanie infrastruktury i usług komunalnych związanych z ochroną środowiska;
- 3) rozwój inwestycji w pozarolniczych działach gospodarki;
- 4) lokalizowanie usług publicznych (zdrowia, edukacji, kultury, itp.) dla zapewnienia minimalnych standardów dostępności do usług.

1.3. OBSZARY PRZYGRANICZNE

Granica województwa podkarpackiego na długości 366 km jest równocześnie granicą państwa. Od południa na odcinku 131 km województwo graniczy ze Słowacją, od wschodu i częściowo od południa na odcinku 235 km z Ukrainą.

Polsko-ukraińska strefa przygraniczna (przy zewnętrznej granicy UE) po stronie polskiej w województwie podkarpackim obejmuje 588 miejscowości położonych w 43 gminach, w 8 powiatach: bieszczadzkim, brzozowskim, jarosławskim, leskim, leżajskim, lubaczowskim, przemyskim, sanockim oraz miasto na prawach powiatu – Przemyśl⁷⁸.

Polsko-słowacka strefa przygraniczna (przy wewnętrznej granicy UE) po polskiej stronie granicy obejmuje następujące powiaty ziemskie: bieszczadzki, jasielski, krośnieński, leski, sanocki oraz miasto na prawach powiatu grodzkiego – Krosno.

Obszary przygraniczne w województwie stanowią specyficzną część polskiego pogranicza ze względu na historyczne uwarunkowania oraz ustanowienie od 1 maja 2004 r. granicy z Ukrainą, jako zewnętrznej granicy obszaru Unii Europejskiej. Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia w stosunku do terenów o wysokiej atrakcyjności gospodarczej województwa, głównych korytarzy transportowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym oraz oddalenia od większych ośrodków miejskich, pełniących rolę biegunów wzrostu.

W ukształtowanych funkcjach obszarów przygranicznych dominują usługi i produkcja, które wykorzystują miejscowe, naturalne zasoby środowiska (leśnictwo, łowiectwo, rolnictwo i turystyka). Na potencjał tych obszarów wpływają niewielkie powiązania gospodarcze i społeczne z obszarami przygranicznymi po drugiej stronie granicy.

Zasady zagospodarowania obszarów przygranicznych:

- 1) przeciwdziałanie peryferyjności poprzez poprawę dostępności tych obszarów w relacjach krajowych i międzynarodowych, przez modernizację i rozbudowę infrastruktury

⁷⁸ Rozporządzenia (WE) Nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiającego przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen - za strefę przygraniczną uważamy strefę, która nie sięga dalej niż 30 km od granicy (jeżeli część jednostki podziału administracyjnego jest położona między 30 a 50 km od linii granicy, uznaje się ją mimo to za część strefy przygranicznej).

- transportowej, modernizację i uruchamianie nowych przejść granicznych oraz uproszczenie procedur wizowych z Ukrainą;
- 2) wzmocnienie ośrodków subregionalnych i lokalnych (Jasło, Krosno, Lubaczów, Przemyśl i Ustrzyki Dolne) poprzez wspieranie rozwoju nowych funkcji, zwiększających zakres świadczonych usług o charakterze ponadlokalnym;
  - 3) poprawa dostępu do usług publicznych zlokalizowanych w miastach i na obszarach wiejskich;
  - 4) rozwój funkcji turystycznej w dostosowaniu do zasad ochrony obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo;
  - 5) wzmocnienie współpracy transgranicznej w zakresie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego poprzez realizację oraz koordynację wspólnych działań i projektów, zapewniających integrację planowania w obszarze ochrony środowiska, gospodarki wodnej oraz infrastruktury transgranicznej.

1.4. OBSZARY O NAJNIŻSZEJ DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ DO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO

Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodka centralnego w tradycyjnym ujęciu są nazywane obszarami peryferyjnymi. Czynniki o charakterze przestrzennym, przede wszystkim niekorzystne położenie geograficzne oraz duża odległość od ośrodka wojewódzkiego, stanowią zespół niekorzystnych cech w porównaniu z regionami centralnymi.

W skali województwa obszary peryferyjne charakteryzują się najgorszą dostępnością komunikacyjną do ośrodka wojewódzkiego – Rzeszowa, położone są od niego w odległości o czasie dojazdu przekraczającej 90 minut. Są to tereny obrzeży województwa. Na południu gminy lub części gmin: Baligród, Bukowsko, Cisna, Czarna, Dębowiec, Dukla, Jaśliska, Komańcza, Krempna, Lesko i miasto Lesko, Lutowiska, Nowy Żmigród, Olszanica, Osiek Jasielski, Skołyśzyn, Solina, Tyrawa Wołoska, Ustrzyki Dolne i miasto Ustrzyki Dolne, Zagórz i miasto Zagórz, na wschodzie i północnym-wschodzie gminy lub części gmin: Cieszanów i miasto Cieszanów, Fredropol, Horyniec-Zdrój, Lubaczów i miasto Lubaczów, Medyka, Narol i miasto Narol, Stubno, Przemyśl, Wielkie Oczy, Żurawica oraz w północnej części województwa gminy lub części gmin: Gorzyce, Radomyśl nad Sanem, Zaleszany i Zaklików (rys. 22).

Obszary peryferyjne leżą w oddaleniu od głównych skupisk ludności, poza terenami najlepiej rozwiniętymi oraz poza obszarami aktywizowanymi przez ośrodki subregionalne (wyjątek stanowią gminy położone na północy województwa w zasięgu oddziaływania Tarnobrzega i Stalowej Woli oraz gmina Medyka zainicjująca się w sąsiedztwie Przemyśla). Są to obszary o niskiej gęstości zaludnienia, o niewystarczająco rozwiniętej lokalnej infrastrukturze i słabych powiązaniach z otoczeniem zewnętrznym. Konsekwencją takiego położenia są duże koszty transportu oraz brak korzyści związanych z funkcjonowaniem dużych miast, a tym samym niski poziom innowacyjności i przedsiębiorczości. Dodatkowym utrudnieniem intensywnego rozwoju jest występowanie na obszarach peryferyjnych terenów cennych przyrodniczo, objętych różnymi formami ochrony prawnej.

Zasady zagospodarowania tych obszarów będą polegać na poprawie dostępności transportowej w celu wyrównywania szans rozwoju tj.:

- 1) budowa i modernizacja dróg lokalnych i infrastruktury transportowej w celu poprawy dostępności komunikacyjnej do dróg krajowych i międzynarodowych;
- 2) rozwój transportu zbiorowego w zakresie poprawy ilości i jakości połączeń na poziomie regionalnym i lokalnym;
- 3) wspieranie rozwoju ośrodków lokalnych położonych na obszarach peryferyjnych tj. Cieszanowa, Leska, Lubaczowa, Narola, Zagórze i Ustrzyk Dolnych;
- 4) zapewnienie powiązań funkcjonalnych lokalnych ośrodków rozwoju z głównymi węzłami i obszarami aktywności gospodarczej (Przemyśl, Stalowa Wola, Tarnobrzeg);
- 5) budowa infrastruktury technicznej umożliwiającej wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich;
- 6) rozwój drobnej przedsiębiorczości;
- 7) rozwój funkcji turystycznych i uzdrowiskowych, kompleksowo wykorzystujących walory środowiska;
- 8) realizacja inwestycji z zakresu komunikacji wraz z obiektami chroniącymi środowisko przyrodnicze, wartości kulturowe i krajobraz (m.in. ekrany akustyczne, przejścia i przepusty dla zwierząt) oraz odpowiednie kształtowanie tras komunikacyjnych, obsadzanie zielenią dróg, w rejonach najintensywniej wykorzystywanych turystycznie (na terenie Bieszczadów, Beskidu Niskiego i Rostoca).

Rys. 22. Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego

1.5. OBSZARY NIEEFEKTYWNEJ GOSPODARKI ROLNEJ – OBSZARY PROBLEMOWE ROLNICTWA

Znaczne zróżnicowanie warunków przyrodniczo-glebowych województwa podkarpackiego sprawia, że produkcja rolnicza prowadzona jest zarówno w korzystnych, jak i skrajnie niekorzystnych warunkach, na terenach nizinnych, podgórskich i górskich.

Tereny o niekorzystnych warunkach glebowo-klimatycznych, nasilonych procesach degradacji gleby, rozdrobnionej strukturze gruntów i w konsekwencji o małej konkurencyjności gospodarstw oraz narażone na marginalizację i zachwianie procesów społecznych stanowią obszary o ograniczonym potencjale produkcji rolniczej – Obszary Problemowe Rolnictwa (OPR)⁷⁹. Na terenie województwa 89 gmin zostało uznanych za obszary problemowe rolnictwa (rys. 23). Ocenę przydatności obszarów dla rozwoju rolnictwa oparto na analizie następujących czynników limitujących: rozdrobniona struktura gruntów, ONW (obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania), nasilone procesy degradacji gleby (erozja), niekorzystne warunki glebowe (próchnica <1,3, pH<4,5) oraz zanieczyszczenie gleb.

Obszary, na których występują jednocześnie trzy czynniki limitujące uznano za najbardziej niekorzystne, są to obszary 8 gmin wiejskich: Czarna (powiat bieszczadzki), Domaradz, Jasienica Rosielna i Nozdrzec (powiat brzozowski), Krempna (powiat jasielski), Rymanów (powiat krośnieński), Cisna (powiat leski) i Zagórz (powiat sanocki).

Do obszarów problemowych rolnictwa z dwoma czynnikami limitującymi zaliczono obszary 32 gmin wiejskich: Lutowska, Ustrzyki Dolne (powiat bieszczadzki), Dydnia (powiat brzozowski), Chłopice, Rokietnica (powiat jarosławski), Nowy Żmigród (powiat jasielski), Dukla, Iwonicz-Zdrój (powiat krośnieński), Baligród, Lesko, Olszanica i Solina (powiat leski), Nowa Sarczyna (powiat leżajski), Rakszawa (powiat łańcucki), Padew Narodowa (powiat mielecki), Harsuki, Ulanów (powiat niżański), Bircza (powiat przemyski), Jawornik Polski (powiat przeworski), Wielopole Skrzyńskie (powiat ropczycko-sędziszowski), Błażowa, Chmielnik, Dynów, Hyżne, Lubenia (powiat rzeszowski), Bukowsko, Komańcza, Tyrawa Wołoska (powiat sanocki), Czudec, Frysztak, Niebylec, Wiśniowa (powiat strzyżowski).

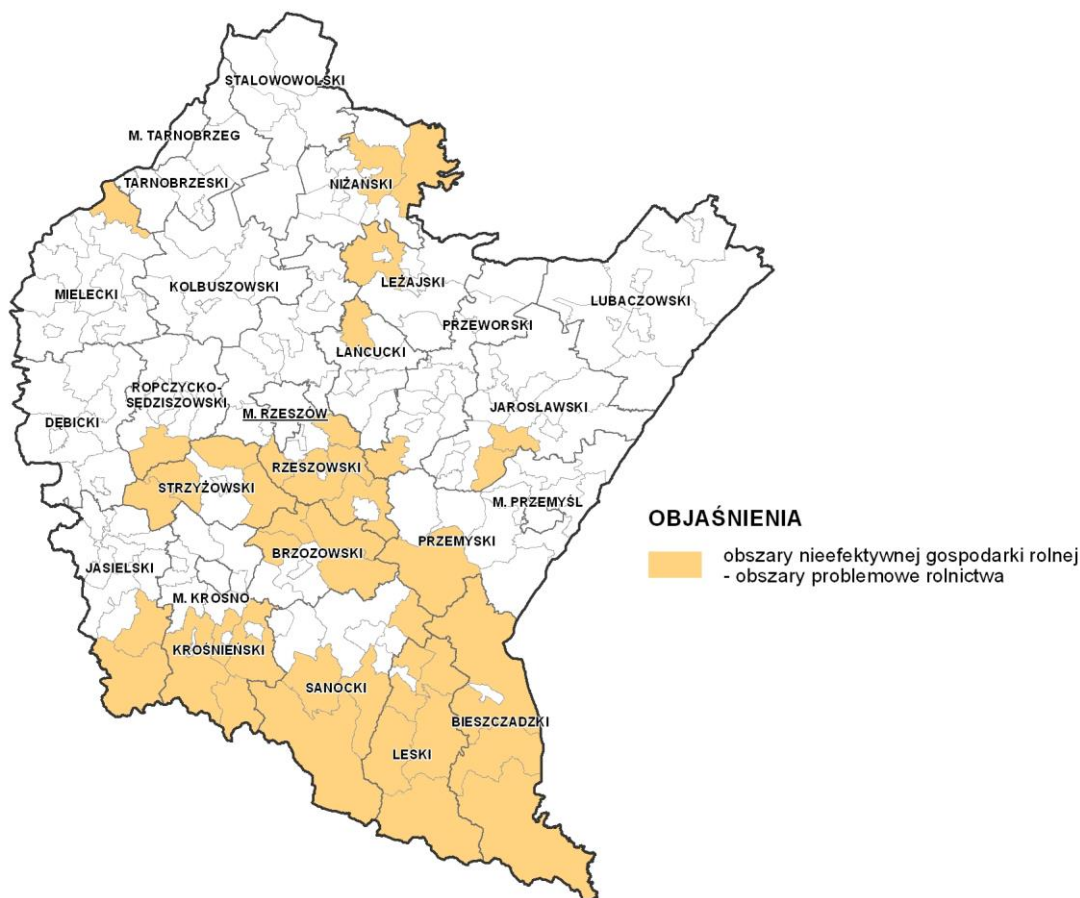
Zasady zagospodarowania obszarów nieefektywnej gospodarki rolnej:

- 1) rozwój rolnictwa w oparciu o ekologiczne metody produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz dostosowanie produkcji rolniczej do specyfiki warunków siedliskowych, społeczno-gospodarczych, wyposażenia technicznego oraz ugruntowanych tradycji;
- 2) lokalizacja obiektów dla działalności produkcyjnej i usługowej o charakterze pozarolniczym (na obszarach o bogatych zasobach przyrodniczych, uzdrowiskowych i kulturowych rozwój funkcji turystycznych oraz funkcji uzdrowiskowo-wypoczynkowych);
- 3) racjonalne wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- 4) wykorzystywanie obszarów rolnych do lokalizacji instalacji wytwarzania niekonwencjonalnych źródeł energii (energetyka wiatrowa, słoneczna) oraz plantacji roślin energetycznych do produkcji biomasy;
- 5) przeznaczanie pod zalesienia gruntów mało przydatnych do produkcji rolniczej;
- 6) budowa inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, głównie w celu podwyższenia atrakcyjności terenów wiejskich.

⁷⁹ Wieloletni program IUNG-PIB "Monitoring wykorzystania i kształtowania przestrzeni rolniczej z uwzględnieniem koncepcji wielofunkcyjnego rozwoju i specyfiki obszarów problemowych" w latach 2006-2010 – zadanie 1.3

Rys. 23. Obszary nieefektywnej gospodarki rolnej

1.6. OBSZARY O NAJNIŻSZYM STOPNIU ROZWOJU I POGARSZAJĄCYCH SIĘ PERSPEKTYWACH ROZWOJOWYCH

Województwo podkarpackie, podobnie jak cały region Polski południowo-wschodniej jest wyraźnie zróżnicowane wewnętrznie. Na obszarach województwa położonych z dala od głównych ośrodków miejskich pełniących role biegunów wzrostu, w tym stolicy województwa, występuje koncentracja problemów o charakterze społeczno-gospodarczym. Są to obszary najstabilniej rozwijające się oraz w małym stopniu przygotowane do uczestniczenia w procesach innowacji. Charakteryzuje je słaba dostępność komunikacyjna, niski stopień urbanizacji, niski poziom PKB, słaba dostępność i jakość usług publicznych, zaburzona struktura demograficzna wywołana m.in. migracjami ludzi młodych do największych miast w kraju i za granicę, a także mały potencjał rozwojowy ośrodków miejskich położonych na ich obszarze.

Do obniżenia znaczenia gospodarczego niektórych obszarów województwa dochodzi również w wyniku przemian gospodarczych o charakterze strukturalnym oraz zmian na lokalnych rynkach zatrudnienia. W konsekwencji prowadzi to do koncentracji negatywnych zjawisk, w tym fizycznej degradacji zabudowy oraz przestrzeni miejskich i wiejskich.

Obszarami o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych są na terenie województwa podkarpackiego te gminy lub części gmin, na których występuje kumulacja (trzy lub cztery) wcześniej scharakteryzowanych obszarów problemowych tj. obszarów: nieefektywnej gospodarki rolnej, tracących swe dotychczasowe funkcje społeczno-

gospodarcze, o najniższym poziomie dostępu do usług publicznych i o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego. Należą do nich gminy: Baligród, Cisna, Czarna, Krempna, Lesko, Lutowska, Nowy Żmigród, Olszanica, Przemyśl, Solina, Ustrzyki Dolne, Żurawica oraz miasto Przemyśl.

2. OBSZARY WYSTĘPOWANIA SZCZEGÓLNEGO ZJAWISKA W SKALI MAKROREGIONALNEJ

Obszary występowania szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej, mającego wpływ na politykę rozwoju w skali makroregionalnej, a którego zasięg oddziaływania wykracza poza sferę lokalną i regionalną, wyznaczone zostały na podstawie typu potencjału rozwojowego. Obszary te wymagają specjalnych działań, które należy podejmować w zakresie polityki przestrzennej i społeczno-gospodarczej oraz koordynacji działań na poziomie makroregionalnym. Na terenie województwa podkarpackiego wyróżniono następujące obszary:

- górskie;
- ochrony gleb dla celów produkcji rolnej;
- zamknięte;
- narażone na niebezpieczeństwo powodzi.

W województwie zidentyfikowano ponadto obszary szczególnego zjawiska, którego zasięg obejmuje jego znaczną część oraz przekracza możliwości rozwiązywania problemów przestrzennych na płaszczyźnie lokalnej. Są to obszary:

- potencjalnego występowania osuwisk;
- przekroczeń standardów czystości powietrza i dopuszczalnego poziomu hałasu.

2.1. OBSZARY GÓRSKIE

Obszary górskie w województwie podkarpackim obejmują pas Karpat i zajmują około 47,3% jego powierzchni. Tereny te charakteryzują się niekorzystnymi warunkami fizyczno-geograficznymi, klimatycznymi i glebowymi, powodującymi utrudnienia dla rolnictwa oraz rozwoju transportu, głównie z powodu wyższych kosztów budowy infrastruktury. Jednocześnie zmienność i różnorodność ukształtowania terenu oraz krajobrazów kulturowo-przyrodniczych, powoduje sprzyjające możliwości dla rozwoju turystyki.

Rozbudowa systemów transportowych powiązana ze wzrostem zainteresowania walorami rekreacyjnymi, wypoczynkowymi i turystycznymi obszarów górskich, prowadzi do nasilającej się antropopresji na obszary cenne przyrodniczo, w większości już objęte różnymi formami ochrony prawnej.

Obszary górskie są też szczególnie narażone na wzrost częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, w postaci intensywnych opadów deszczu i śniegu oraz silnych wiatrów. Ze względu na specyficzną budowę geologiczną, obszary górskie Karpat przy intensywnych i długotrwałych opadach deszczu, szczególnie narażone są na uruchamianie się procesów osuwiskowych. Specyficzna budowa geologiczna terenów karpaccich, pogłębia trudności w zaopatrzeniu w wodę pitną miejscowej ludności.

Dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju obszarów górskich planuje się:

- 1) optymalne wykorzystanie gruntów rolnych zgodnie z ich predyspozycjami agroekologicznymi;
- 2) nadawanie nieużytkom lub gruntom nieprzydatnym dla rolnictwa nowych funkcji (np. leśnej, turystycznej);
- 3) objęcie ochroną elementów tradycyjnego gospodarowania;
- 4) wzmocnienie funkcji turystycznej i uzdrowiskowej oraz rozwój infrastruktury turystycznej, w dostosowaniu do zasad ochrony obszarów cennych przyrodniczo, kulturowo i ochrony walorów uzdrowiskowych;
- 5) dostosowanie zabudowy do otaczającego krajobrazu;
- 6) rozwój nowoczesnych proekologicznych technologii pozyskiwania energii;
- 7) ograniczanie zabudowy na obszarach osuwiskowych oraz predysponowanych do powstawania osuwisk i procesów erozyjnych;
- 8) budowę małych zbiorników wodnych celem zwiększenia zdolności retencyjnej terenów górskich.

2.2. OBSZARY OCHRONY GLEB DLA CELÓW PRODUKCJI ROLNEJ

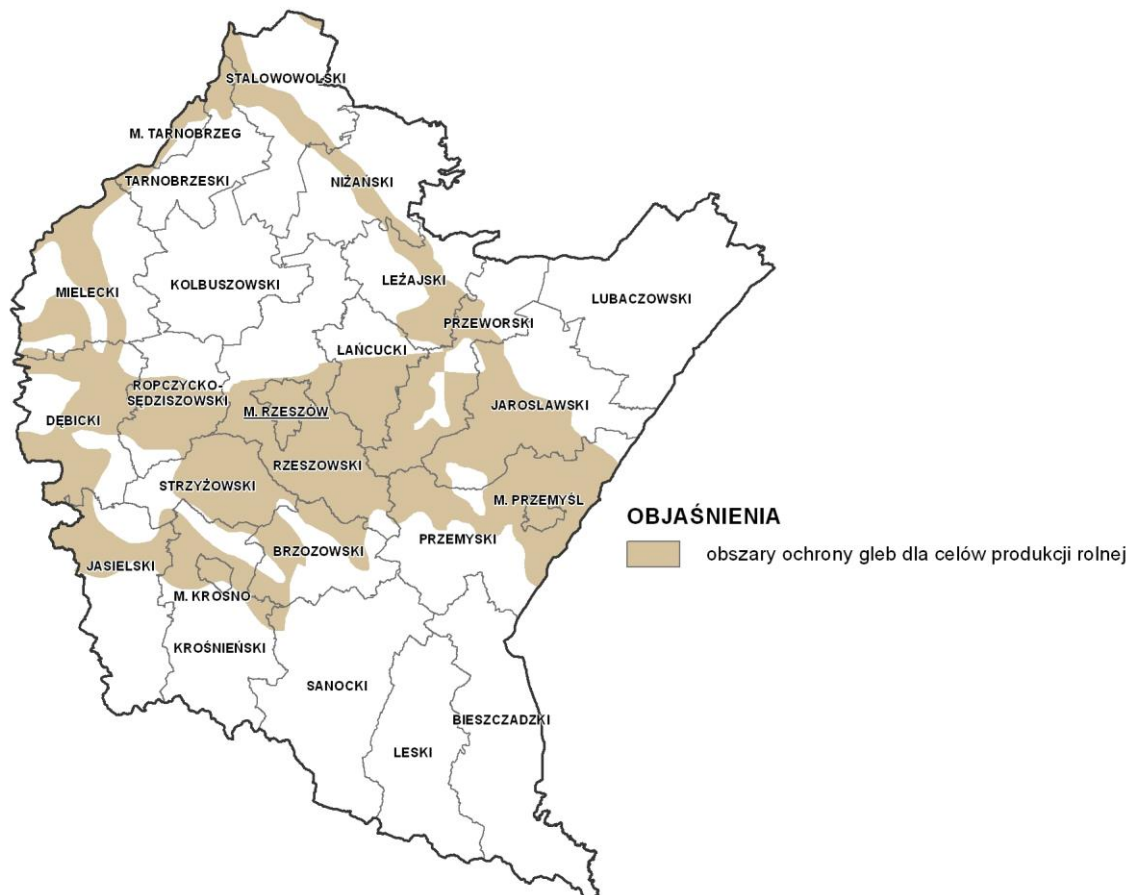
Wielofunkcyjność obszarów wiejskich oraz potrzeba ochrony gleb wysokiej bonitacji gruntów, tworzy konieczność określenia przestrzeni niezbędnej dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego kraju. W PZPWP określa się obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wymagające ochrony gleb o najwyższej przydatności dla produkcji rolnej, tzn. obszary charakteryzujące się najlepszymi w regionie warunkami klimatycznymi oraz glebami o najwyższych klasach bonitacyjnych (I-III). Obszary te obejmują głównie środkową część województwa i są zlokalizowane na terenach 106 gmin w powiatach: brzozowskim, dębickim, jarosławskim, jaśielskim, krośnieńskim, leżajskim, łańcuckim, mieleckim, niżańskim, przemyskim, przeworskim, ropczycko-sędziszowskim, rzeszowskim, sanockim, stalowowolskim, strzyżowskim i tarnobrzeckim (rys. nr 24).

Zasady zagospodarowania obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej (roślinnej):

- 1) ograniczanie przeznaczenia gleb na cele nierolnicze;
- 2) zachowywanie właściwych proporcji pomiędzy elementami zagospodarowania przestrzennego, a terenami otwartymi, przede wszystkim poprzez ograniczanie lokalizowania zabudowy rozproszonej;
- 3) zapobieganie działalności powodującej degradację i dewastację gruntów rolnych oraz szkody w produkcji rolniczej;
- 4) zagospodarowanie przestrzeni rolniczej w dostosowaniu do zasad ochrony obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo;
- 5) zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych oraz wprowadzanie lub odtwarzanie systemów melioracji wpływających na poprawę stosunków wodnych;
- 6) utrzymanie istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych służących ochronie gruntów rolnych przed erozją wietrzną i poprawie warunków mikroklimatycznych;
- 7) rozwój rolnictwa zrównoważonego w tym rolnictwa ekologicznego;

8) prowadzenie specjalistycznych form produkcji rolniczej.

Rys. 24. Obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej

2.3. TERENY ZAMKNIĘTE

Tereny zamknięte na obszarze województwa, ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa i obronności państwa omówiono w rozdziale IV pkt 6.1. tekstu planu. Szczególne znaczenie mają tereny zamknięte użytkowane przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa nie ustala zasad zagospodarowania i użytkowania na terenach zamkniętych, gdyż wynikają one z przepisów szczególnych. Polityka zagospodarowania przestrzennego powinna jedynie zapewnić ochronę funkcji podstawowych terenów zamkniętych, tj. obronności państwa.

2.4. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w województwie podkarpackim obejmują teren o powierzchni 638,25 km², co stanowi 3,6% powierzchni województwa.

Największe zagrożenie powodziowe występuje w gminach, przez które przepływają największe rzeki województwa: Wisła, San, Wisłoka i Wisłok wraz ze swoimi dopływami. Ograniczanie zagrożenia powodziowego oraz działania i zadania w tym zakresie określono w rozdziale IV, pkt 2.2.1.

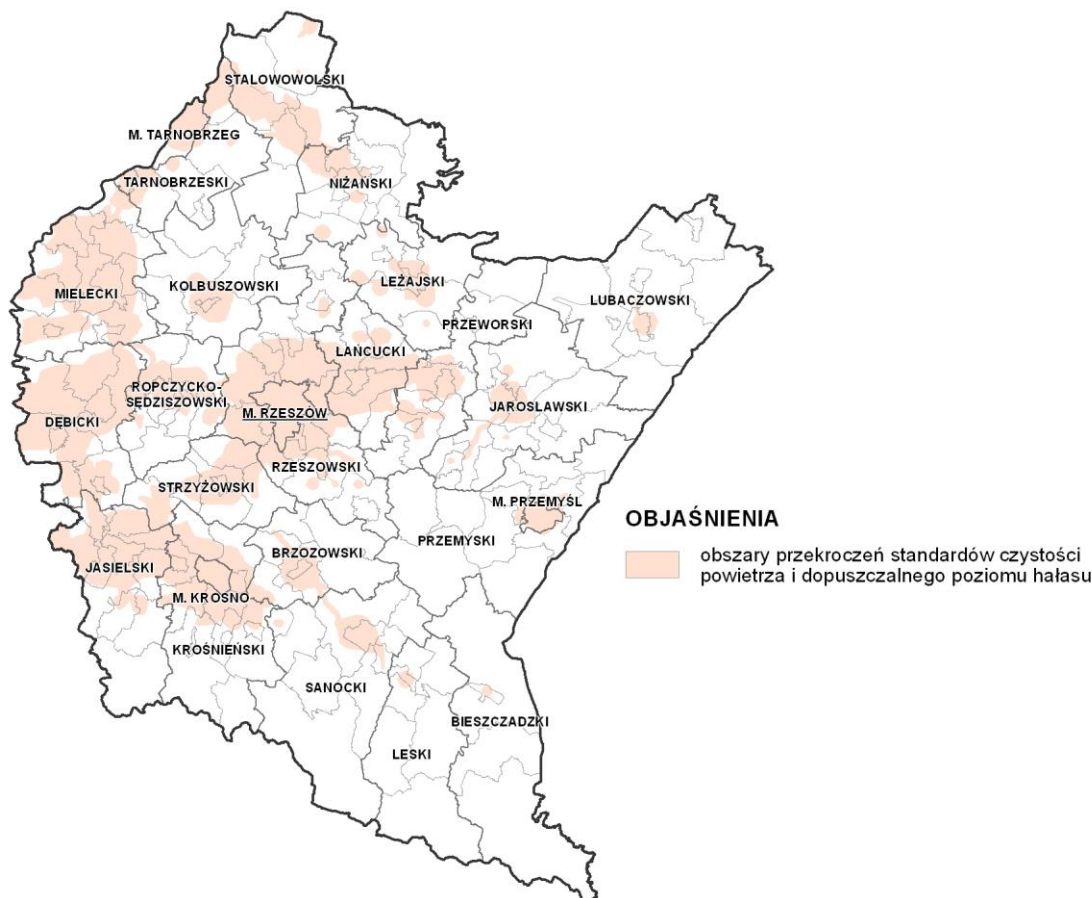
2.5. OBSZARY POTENCJALNEGO WYSTĘPOWANIA OSUWISK

Osuwiska w województwie podkarpackim zlokalizowane są głównie na obszarze Karpat. Procesy osuwania i odpadania ziemi spotykane są również w dolinach rzek lub w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych. Działania i zadania zapobiegające zagrożeniom osuwania się mas ziemnych zostały opisane w rozdziale IV, pkt 2.2.2.

2.6. OBSZARY PRZEKROCZEŃ STANDARDÓW CZYSTOŚCI POWIETRZA I DOPUSZCZALNEGO POZIOMU HAŁASU

W województwie występuje wyraźne zróżnicowanie przestrzenne pod względem jakości powietrza. Problemy w zakresie jakości powietrza dotyczą ok. 25% obszaru województwa i związane są z przekroczeniami norm (poziomów dopuszczalnych i docelowych) pyłów. W planie określa się politykę przestrzenną w tym zakresie, jako zapewnienie wysokiej jakości powietrza i ograniczenie gazów cieplarnianych. Działania i zadania związane z tym zagadnieniem określono w rozdziale IV, pkt 2.1.6.

Rys. 25. Obszary przekroczeń standardów czystości powietrza i dopuszczalnego poziomu hałasu na terenie województwa podkarpackiego

Zagrożenie hałasem komunikacyjnym, zwłaszcza na drogach krajowych i wojewódzkich, wymaga działań w zakresie zmniejszenia uciążliwości hałasu. W zakresie poprawy jakości klimatu akustycznego wskazane są działania zapobiegawcze, innowacyjne i modernizacyjne. Mają

one na celu eliminowanie lub ograniczenie źródeł hałasu, a także podejmowanie działań naprawczych dla polepszenia klimatu akustycznego, w ramach proponowanej polityki zmniejszenia uciążliwości hałasu, opisanej w rozdziale IV, pkt 2.1.7.

Obszary przekroczeń standardów czystości powietrza i dopuszczalnego poziomu hałasu na terenie województwa podkarpackiego wskazano na rys. 25.

3. OBSZARY KSZTAŁTOWANIA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO WYMAGAJĄCE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Wyznaczone obszary potencjału rozwojowego pozwalają na kształtowanie rozwoju województwa z wykorzystaniem potencjałów endogenicznych, związanych z istniejącymi zasobami naturalnymi i kulturowymi. Równocześnie są to obszary, na których występują konflikty przestrzenne oraz niekorzystne zjawiska przestrzenno-przyrodnicze. Na tych obszarach, konieczne jest stosowanie działań ochronnych, ograniczeń oraz specyficznych form użytkowania, ze względu na ich wartość przyrodniczą, kulturową lub szczególne znaczenie dla ochrony zasobów naturalnych.

Na terenie województwa podkarpackiego wyróżniono obszary:

- cenne przyrodniczo;
- ochrony krajobrazów kulturowych;
- ochrony i kształtowania zasobów wodnych;
- strategicznych złóż kopalin.

3.1. OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO

W województwie podkarpackim obszary cenne przyrodniczo, objęte różnymi prawnymi formami ochrony przyrody zajmują obszar o powierzchni około 797644 ha, co stanowi 44,7% powierzchni województwa (w Polsce wskaźnik ten wynosi 32,4%) i plasuje je na 4 miejscu w kraju. Województwo podkarpackie w porównaniu z innymi regionami Polski charakteryzuje się zarówno cennymi walorami przyrodniczymi, jak również dobrym stanem ich zachowania. Obszary cenne przyrodniczo stanowią: parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu oraz obszary ochrony Natura 2000, często te same powierzchnie województwa objęte są kilkoma formami ochrony przyrody.

Funkcjonowanie obszarów chronionych powoduje ograniczenia w realizacji inwestycji i w znaczący sposób wpływa na swobodny rozwój gospodarczy. Stanowi to istotny problem i barierę rozwoju dla regionu, a zwłaszcza dla społeczności lokalnych, gdzie występują największe powierzchnie terenów objęte ochroną prawną (na południu i południowym wschodzie województwa: Bieszczady, Beskid Niski, Pogórze Przemyskie).

Zagrożenia dla obszarów chronionych i występujące konflikty są przede wszystkim pochodzenia antropogenicznego i są związane z zachodzącymi procesami urbanizacyjnymi. Dużym problemem jest przebieg głównych korytarzy transportowych i infrastrukturalnych przez obszary chronione (drogi ponadlokalne, zwłaszcza szybkiego ruchu i autostrady, linie elektroenergetyczne najwyższych napięć itd.). Z rozwojem społeczno-gospodarczym związane są również zagrożenia pochodzące ze źródeł punktowych, np. eksploatacja złóż surowców energetycznych, szczególnie ropy naftowej oraz funkcjonowanie zakładów przemysłowych

w największych miastach województwa, gdzie zostały stwierdzone przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów niektórych zanieczyszczeń w powietrzu (Jarosław, Jasło, Krosno, Mielec, Nisko, Przemyśl i Rzeszów).

Zagadnienia dotyczące kierunków ochrony i minimalizowania zagrożeń obszarów cennych przyrodniczo zostały omówione szczegółowo w rozdziale IV, pkt 2.1. i 2.2.

3.2. OBSZARY OCHRONY KRAJOBRAZÓW KULTUROWYCH

W województwie podkarpackim występuje wiele obszarów i obiektów materialnego dziedzictwa kulturowego. W celu podniesienia konkurencyjności regionu plan zakłada ochronę środowiska kulturowego oraz zahamowanie jego postępującej degradacji, nieodwracalnej utraty krajobrazów historycznych i tworzących tożsamość miejsca, w tym rozwiązywania konfliktów społecznych, związanych z utratą wartości przestrzeni przyrodniczej, zabytkowych zespołów urbanistycznych i ruralistycznych oraz zabytków architektonicznych i dóbr kultury współczesnej.

Zagadnienia ochrony krajobrazów kulturowych zostały przedstawione w rozdziale IV, pkt 2.3.

3.3. OBSZARY OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ZASOBÓW WODNYCH

Zasoby wód powierzchniowych województwa podkarpackiego należą w większości do zlewni Wisły (ponad 90% powierzchni). Zasoby te są stosunkowo duże, ale niedostatecznie wykorzystywane. Zasoby wód podziemnych w porównaniu z zasobami innych regionów kraju należą do niewielkich. Większość wód powierzchniowych charakteryzuje się umiarkowanym stanem/potencjałem ekologicznym, a większość zasobów wód podziemnych województwa posiada dobry stan chemiczny.

Zasady ochrony zasobów wodnych zostały szerzej omówione w rozdziale IV, pkt 2.1.2., a zasady kształtowania zasobów wodnych omówiono w rozdziale IV, pkt 5.2.1.

3.4. OBSZARY STRATEGICZNYCH ZŁÓŻ KOPALIN

Na obszarze województwa podkarpackiego występują złoża mające strategiczne znaczenie dla gospodarki państwa. W celu zachowania wartości użytkowych złóż kopalin, konieczne jest podjęcie działań w zakresie ich ochrony przed stałą zabudową i inwestycjami liniowymi oraz wprowadzenie ograniczeń, co do sposobu gospodarowania na tych terenach. Jest to szczególnie istotne dla terenów występowania złóż, których eksploatacja nie została jeszcze podjęta.

Zasady ochrony i prowadzenia racjonalnej gospodarki zasobami kopalin zostały określone w rozdziale IV, pkt 2.1.1.

ROZDZIAŁ VI OBSZARY WSPARCIA

VI. OBSZARY WSPARCIA

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa określa się w szczególności obszary wsparcia, rozumiane jako obszary wyodrębnione ze względu na występujące w nim problemy rozwojowe, podlegające określonym działaniom, między innymi ze strony jednostek samorządu terytorialnego⁸⁰. Obszary wsparcia wyodrębnia się w celu koncentracji interwencji przestrzennej ze strony władz publicznych wzmacniających procesy rozwojowe. Polityka regionalna powinna koncentrować swoją interwencję zarówno na wybranych i zidentyfikowanych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa obszarach problemowych, jak i wskazanych w strategii rozwoju województwa obszarach strategicznej interwencji. Zarówno obszary problemowe, czyli borykające się z określonymi trudnościami i barierami rozwojowymi, jak i obszary wyróżniające się pozytywnie na tle województwa ze względu na swoją specyfikę, np. obszary wysokiej innowacyjności, obszary kształtowania potencjału rozwojowego, czy obszary o istotnych przewagach konkurencyjnych, stanowią podstawę do wskazania ich, jako obszarów strategicznej interwencji wymagających szczególnego zainteresowania ze strony państwa i regionu.

Kluczowe obszary strategicznej interwencji (OSI) zostały wyznaczone w „Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020”, którą przygotowano na podstawie nowej koncepcji polityki rozwoju państwa, w tym także polityki regionalnej. Preferuje ona przede wszystkim zintegrowane i wieloaspektowe podejście do rozwoju terytorialnego, biorąc pod uwagę posiadane specyficzne potencjały rozwojowe, stwarzające szansę budowania wymiernych przewag konkurencyjnych.

Wyznaczone w strategii obszary strategicznej interwencji przedstawiają terytorializację działań w zakresie poszczególnych priorytetów tematycznych i kierunków działań, określonych w czterech dziedzinach działań strategicznych:

1. konkurencyjna i innowacyjna gospodarka (priorytety tematyczne: przemysł; nauka, badania i szkolnictwo wyższe; turystyka; rolnictwo; instytucje otoczenia biznesu);
2. kapitał ludzki i społeczny (priorytety tematyczne: edukacja; kultura i dziedzictwo kulturowe; społeczeństwo obywatelskie; włączenie społeczne; zdrowie publiczne; sport powszechny);
3. sieć osadnicza (priorytety tematyczne: dostępność komunikacyjna; dostępność technologii informacyjnych; funkcje metropolitalne Rzeszowa; funkcje obszarów wiejskich; spójność przestrzenna i wzmacnianie funkcji biegunów wzrostu);
4. środowisko i energetyka (priorytety tematyczne: zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom oraz usuwanie ich negatywnych skutków; ochrona środowiska; bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii).

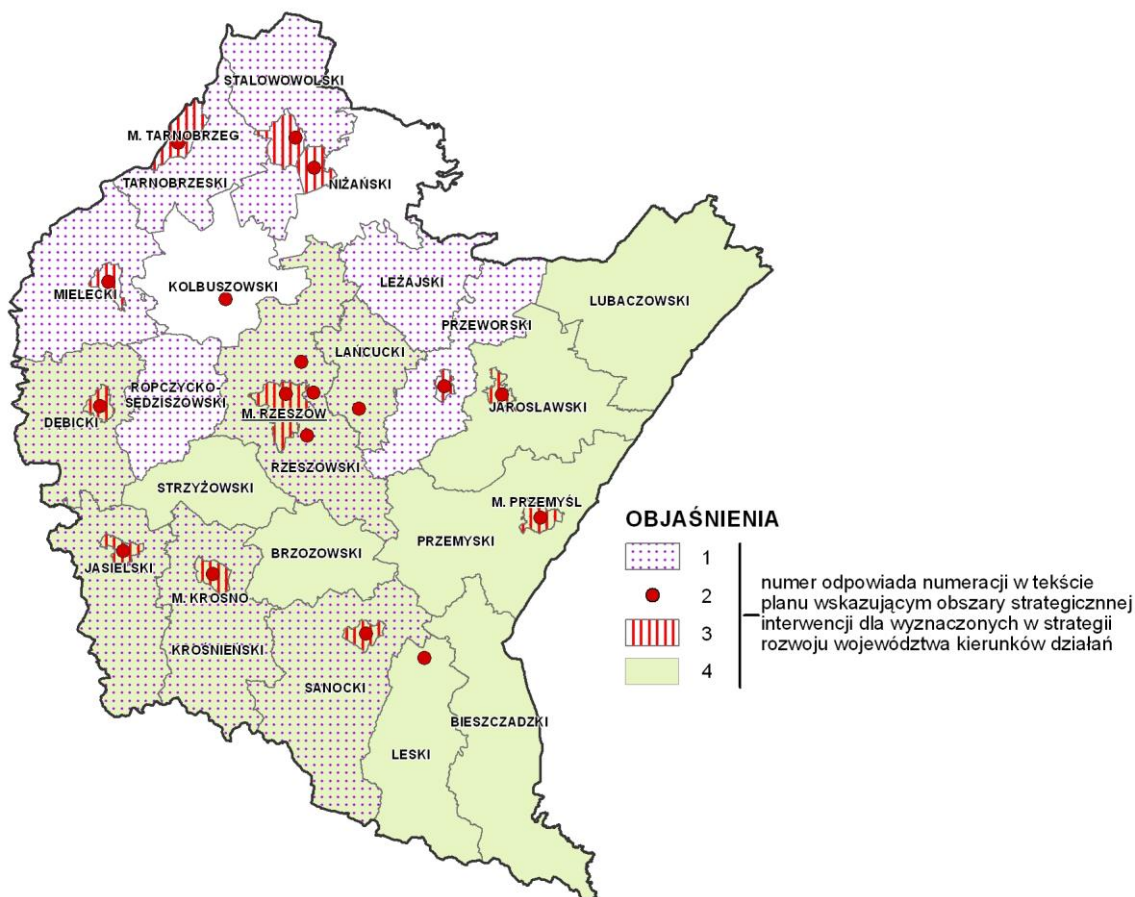
⁸⁰ Zgodnie z ustawą z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz. U. Nr 48, poz. 550 z późn. zm.)

1. DZIEDZINA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH „KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA”

W ramach dziedziny działań strategicznych „konkurencyjna i innowacyjna gospodarka” i określonych w niej priorytetów tematycznych: „przemysł”, „nauka i szkolnictwo wyższe” oraz „turystyka”, dla ustalonych kierunków działań określono obszary strategicznej interwencji (rys. 26):

1. „wzmacnianie istniejących i rozwijanie nowych innowacyjnych sektorów przemysłu” – obszar obejmujący powiaty ziemskie: dębicki, jasielski, krośnieński, leżajski, łańcucki, mielecki, przeworski, rzeszowski, ropczycko-sędziszowski, sanocki, stalowowolski, tarnobrzegi i powiaty grodzkie: Rzeszów, Krosno, Przemyśl, Tarnobrzeg, w których będą wzmacniane istniejące i rozwijane nowe innowacyjne sektory przemysłu, zwłaszcza w rejonach koncentracji ważnych dla gospodarki województwa branż przemysłu tj. lotniczego, informatycznego, chemicznego, farmaceutycznego, spożywczego, hutniczo-metalurgicznego elektromaszynowego, szklarskiego;

Rys. 26. Obszary strategicznej interwencji dla kierunków działań w priorytetach: przemysł; nauka, badania i szkolnictwo wyższe; turystyka

2. „rozwój badań stosowanych i rozwojowych obejmujących specjalizacje regionalne, jako kluczowy czynnik wzmacniania przewag konkurencyjnych województwa” – obszar obejmujący miasta: Dębica, Jarosław, Jasło, Krosno, Mielec, Nisko, Przemyśl, Przeworsk, Rzeszów,

Sanok, Stalowa Wola, Tarnobrzeg oraz miejscowości: Albigowa, Bezmiechowa, Jasionka, Kielnarowa, Krasne, Werynia, w których zlokalizowane są wyższe uczelnie lub ich zamiejscowe jednostki badawcze;

3. „wzmocnienie jakości kształcenia w ramach istniejących i nowych kierunków studiów” oraz „rozwijanie systemu kształcenia na poziomie wyższym, wzmacniającego specjalizacje regionalne” – obszar obejmujący miasta, w których usytuowane są wyższe uczelnie: Dębica, Jarosław, Jasło, Krosno, Mielec, Nisko, Przemyśl, Przeworsk, Rzeszów, Sanok, Stalowa Wola, Tarnobrzeg;
4. „podniesienie konkurencyjności produktów turystycznych w wiodących formach turystyki przyjazdowej do województwa” – obszar obejmujący powiaty ziemskie: bieszczadzki, brzozowski, dębicki, jarosławski, jasielski, krośnieński, leski, lubaczowski, łańcucki, przemyski, rzeszowski, sanocki, strzyżowski i powiaty grodzkie: Krosno, Przemyśl, w których występują bogate i atrakcyjne walory krajobrazowe, przyrodnicze i kulturowe, korzystne warunki klimatyczne, jak również koncentruje się większość miejsc noclegowych.

Na terenie całego województwa podkarpackiego w ramach dziedziny działań strategicznych „konkurencyjna i innowacyjna gospodarka” będą wspierane pozostałe kierunki działań, tj.:

- „tworzenie infrastruktury dla innowacyjnego przemysłu”;
- „wspieranie rozwoju klastrów i inicjatyw klastrowych”;
- „rozwój atrakcji turystycznych oraz infrastruktury turystycznej”;
- „rozwój promocji turystycznej oraz partnerstwa służącego turystyce przyjazdowej do województwa”;
- „poprawa efektywności i dochodowości gospodarstw rolnych poprzez ich modernizację, zmianę struktur rolnych, rozwój biogospodarki oraz współpracy z ośrodkami naukowo-badawczymi”;
- „zwiększenie zorganizowanej obecności rolników na rynku produktów rolnych”;
- „rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, w tym opartego na ekologicznej produkcji rolnej oraz certyfikowanych produktów wysokiej jakości”;
- „wzmacnianie potencjału oraz rozwój instytucji otoczenia biznesu (IOB) i sieci ich współpracy”;
- „wzmocnienie możliwości instytucjonalnych IOB w zakresie finansowego wsparcia przedsiębiorczości”;
- „kreowanie i wspieranie przez IOB przedsięwzięć proinnowacyjnych”.

Kierunki działań wskazane w strategii rozwoju województwa w ramach dziedziny działań strategicznych „konkurencyjna i innowacyjna gospodarka” znajdują odzwierciedlenie w kierunku zagospodarowania przestrzennego wyznaczonym w PZPWP jako kształtowanie warunków rozwoju gospodarczego (rozdział IV, pkt 3.3) i określonej polityce przestrzennej:

- 1) zwiększenia potencjału gospodarczego i podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej województwa;
- 2) racjonalnego wykorzystywania zasobów środowiska naturalnego w gospodarce rolnej;
- 3) zrównoważonego rozwoju turystyki.

2. DZIEDZINA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH „KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY”

W ramach dziedziny działań strategicznych „kapitał ludzki i społeczny” dla ustalonych priorytetów tematycznych na terenie całego województwa podkarpackiego będą wspierane wszystkie kierunki działań tj.:

- „poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych”;
- „tworzenie atrakcyjnej oferty edukacyjnej dostosowanej do zmieniającego się regionalnego rynku pracy, postępu technologicznego oraz potrzeb branż kluczowych gospodarki regionu”;
- „kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie”;
- „tworzenie warunków dla zapewnienia możliwie równego i powszechnego dostępu do oferty kulturalnej, w tym do kultury wysokiej”;
- „wzmacnianie wizerunku regionu, w tym Rzeszowa, jako centrum kultury opartego m.in. na wydarzeniach kulturalnych o znaczeniu międzynarodowym oraz budowanie marek m.in. instytucji i imprez kulturalnych”;
- „ochrona, promocja i zarządzanie dziedzictwem kulturowym regionu”;
- „wzrost aktywności obywatelskiej i wzmocnienie trzeciego sektora”;
- „zwiększenie udziału obywateli i trzeciego sektora w życiu publicznym”;
- „zmniejszenie poziomu biedy i wykluczenia społecznego w województwie”;
- „wzrost aktywności osób mających trudności z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy”;
- „tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym”;
- „poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej”;
- „promocja zdrowia”;
- „profesjonalna kadra medyczna”;
- „upowszechnienie w społeczeństwie aktywności ruchowej jako składowej zdrowego stylu życia”;
- „rozwój sportu kwalifikowanego”;
- „rozwój infrastruktury sportowej”.

Kierunki działań wskazane w strategii rozwoju województwa w ramach dziedziny działań strategicznych „kapitał ludzki i społeczny” znajdują odzwierciedlenie w kierunkach zagospodarowania przestrzennego wyznaczonych w PZPWP, tj:

- 1) podniesienie poziomu życia mieszkańców województwa (rozdział IV, pkt 3.1.) poprzez prowadzoną politykę przestrzenną:
  - rozwój szkolnictwa wyższego;
  - rozwój infrastruktury ochrony zdrowia;
  - wzmocnienie i rozwój potencjału kulturowego;
  - kształtowanie i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- 2) ochrona dziedzictwa kulturowego (rozdział IV, pkt 2.3.) wraz z proponowaną polityką przestrzenną poprzez:
  - zachowanie i ochronę zabytkowych obiektów i założeń przestrzennych;

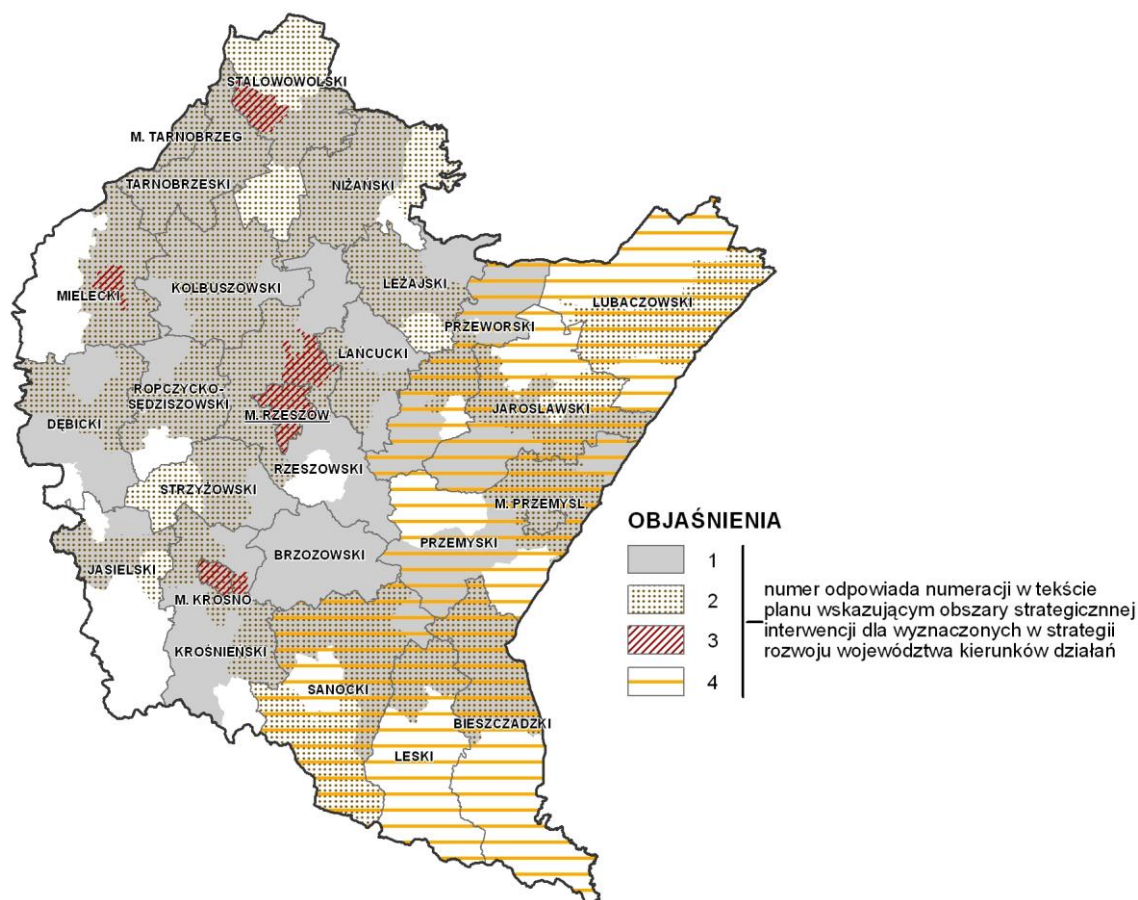
- zachowanie i ochronę walorów przestrzeni w tym walorów krajobrazu kulturowego;
- zachowanie i ochronę współczesnego materialnego dziedzictwa kulturowego;
- rozwijanie sieci szlaków kulturowych, jako istotnego elementu spajającego zasoby kulturowe województwa;
- ochronę pozostałych zasobów i elementów dziedzictwa kulturowego, w tym zasobów niematerialnych.

3. DZIEDZINA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH „SIEĆ OSADNICZA”

Dla dziedziny działań strategicznych „sieć osadnicza” w ramach priorytetów: „dostępność komunikacyjna” i „dostępność technologii informacyjnych” określono obszary strategicznej interwencji dla następujących kierunków działań (rys. 27):

1. „rozwój drogowej sieci transportowej wzmacniającej zewnętrzną dostępność komunikacyjną Rzeszowa oraz ośrodków subregionalnych w wymiarze krajowym i międzynarodowym” – obszar obejmujący województwo z wyłączeniem powiatu lubaczowskiego i następujących gmin: Baligród, Błażowa, Bojanów, Borowa, Brzyska, Bukowsko, Cisna, Czarna, Czermin, Dębowiec, Dubiecko, Fredropol, Frysztak, Gawłuszowice, Grodzisko Dolne, Harasiuki, Jaśliska, Jodłowa, Komańcza, Krempna, Krzeszów, Krzywczka, Laszki, Lutowiska, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, Radomyśl nad Sanem, Radomyśl Wielki, Solina, Tarnowiec, Wadowice Górne, Wiązownica, Wielopole Skrzyńskie, Wiśniowa, Zaklików, Zaznacz, w których brak jest dróg krajowych i wojewódzkich łączących się bezpośrednio z autostradą, czy drogą ekspresową;
2. „rozwój infrastruktury i sieci kolejowej zarówno w układzie powiązań zewnętrznych jak i wewnątrzregionalnych” – obszar obejmujący powiaty ziemskie: stalowowolski i tarnobrzeski oraz miasta i gminy: Boguchwała, Besko, Cmolas, Czarna, Czudec, Dębica, Dzikowiec, Frysztak, Głogów Małopolski, Grodzisko Dolne, Harasiuki, Horyniec Zdrój, Iwierzycze, Jarocin, Jarosław, Jasło, Jedlicze, Jeżowe, Kolbuszowa, Komańcza, Krasne, Krosno, Laszki, Lesko, Leżajsk, Lubaczów, Lubenia, Łańcut, Majdan Królewski, Medyka, Miejsce Piastowe, Mielec, Nisko, Nowa Sarzyna, Oleszyce, Olszanica, Orły, Padew Narodowa, Przecław, Przemyśl, Przeworsk, Radymno, Rudnik nad Sanem, Rymanów, Sanok, Sędziszów Małopolski, Skoły, Strzyżów, Świlcza, Tarnobrzeg, Tarnowiec, Tryńcza, Tuszów Narodowy, Ulanów, Ustrzyki Dolne, Wiśniowa, Wojaszówka, Zagórz, Zarszyn, Żurawica, na terenie których zlokalizowane są istniejące lub planowane linie kolejowe;
3. „rozwój Portu Lotniczego Rzeszów - Jasionka oraz wyspecjalizowanych lotnisk lokalnych” – obszar obejmujący miasta: Rzeszów, Krosno i Mielec i gminy: Trzebownisko i Zaleszany, na terenie których usytuowane są lotniska;
4. „wspieranie przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu infrastruktury sieci telekomunikacyjnej nowej generacji na terenach pozbawionych konkurencyjnego Internetu” – obszar obejmujący powiaty ziemskie: bieszczadzki, jarosławski, leski, lubaczowski, przemyski, przeworski, sanocki, w których występują miejscowości pozbawione dostępu do sieci telekomunikacyjnej lub z utrudnionym dostępem do sieci, co skutkuje między innymi wykluczeniem cyfrowym mieszkańców.

Rys. 27. Obszary strategicznej interwencji dla kierunków działań w priorytetach: dostępność komunikacyjna; dostępność technologii informacyjnych

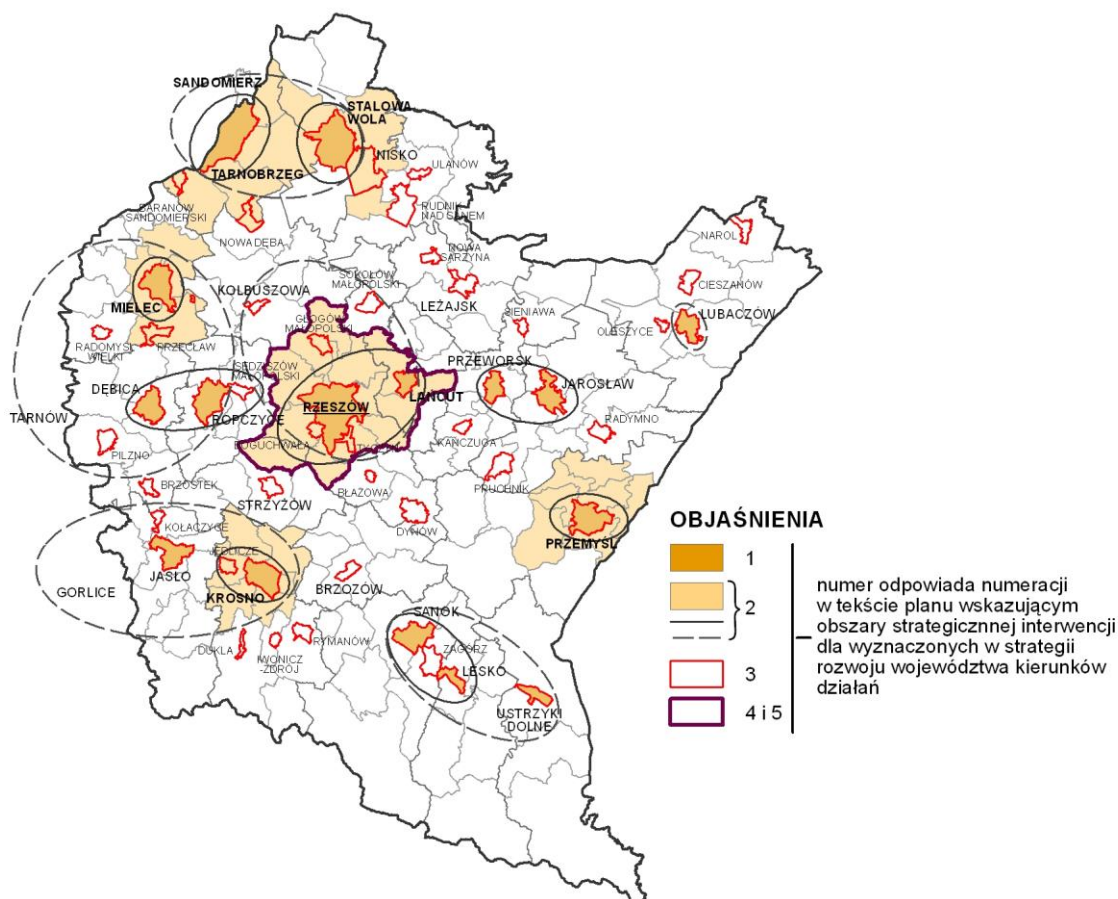
Dla dziedziny działań strategicznych „sieć osadnicza” w ramach priorytetów: „spójność przestrzenna i wzmocnianie funkcji biegunów wzrostu” oraz „funkcje metropolitalne Rzeszowa”, określono obszary strategicznej interwencji dla następujących kierunków działań (rys. 28):

1. „wzmocnienie roli biegunów wzrostu w świadczeniu usług publicznych oraz usług wyższego rzędu, a w szczególności wzmocnianie potencjałów wyróżniających je w skali krajowej” – obszar obejmujący miasta stanowiące rzeczywiste i potencjalne rdzenie biegunów wzrostu: Dębica, Jarosław, Jasło, Krosno, Lesko, Lubaczów, Łańcut, Mielec, Przemyśl, Przeworsk, Ropczyce, Rzeszów, Sanok, Stalowa Wola, Tarnobrzeg, Ustrzyki Dolne;
2. „rozwój potencjału gospodarczego biegunów wzrostu wraz z rozprzestrzenianiem trendów rozwojowych na otaczające je obszary funkcjonalne” oraz „rozwój powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów funkcjonalnych biegunów wzrostu” – obszar obejmujący miasta: Baranów Sandomierski, Boguchwał, Dębica, Głogów Małopolski, Gorzyce, Grębów, Jarosław, Jasło, Jedlicze, Kołaczyce, Krosno, Lesko, Lubaczów, Łańcut, Mielec, Nisko, Nowa Dęba, Przecław, Przemyśl, Przeworsk, Ropczyce, Rzeszów, Sanok, Sędziszów Małopolski, Stalowa Wola, Tarnobrzeg, Tyczyn, Ustrzyki Dolne, Zagórz i gminy: Baranów Sandomierski, Boguchwał, Chmielnik, Czarna, Czudec, Głogów Małopolski, Krasice, Krasne, Lubenia, Łańcut, Medyka, Mielec, Nisko, Nowa Dęba, Orły, Przecław, Przemyśl, Pysznica, Świlcza, Trzebownisko, Tuszów Narodowy, Tyczyn, Zaleszany, Żurawica, które stanowią rdzenie biegunów wzrostu oraz obszary funkcjonalne ośrodka wojewódzkiego i ośrodków subregionalnych;

3. „rewitalizacja oraz poprawa ładu przestrzeni, sprzyjające rozwojowi ośrodków miejskich” – obszar obejmujący wszystkie miasta na terenie województwa;
4. „tworzenie korzystnych warunków do trwałego wzrostu gospodarczego w Rzeszowie i jego obszarze funkcjonalnym”, jak również „wzmacnianie funkcji metropolitalnych realizowanych przez Rzeszów oraz wspieranie rozwoju nowych funkcji zwiększających zakres świadczonych usług wyższego rzędu” – obejmujący obszar funkcjonalny Rzeszowa tj. miasta i gminy: Boguchwała, Chmielnik, Czarna, Czudec, Głogów Małopolski, Krasne, Lubenia, Łańcut, Rzeszów, Świlcza, Trzebownisko, Tyczyn;
5. „rozwój powiązań komunikacyjnych i zintegrowanego systemu transportu publicznego łączących Rzeszów z jego obszarem funkcjonalnym” oraz „uporządkowanie gospodarki przestrzennej Rzeszowa i integracja w ramach obszaru funkcjonalnego” – obejmujący obszar funkcjonalny Rzeszowa tj. miasta i gminy: Boguchwała, Chmielnik, Czarna, Czudec, Głogów Małopolski, Krasne, Lubenia, Łańcut, Rzeszów, Świlcza, Trzebownisko, Tyczyn.

Rys. 28. Obszary strategicznej interwencji dla kierunków działań w priorytetach: spójność przestrzenna; wzmacnianie funkcji biegunów wzrostu; funkcje metropolitalne Rzeszowa

Na terenie całego województwa podkarpackiego w ramach dziedziny działań strategicznych „sieć osadnicza” będą wspierane pozostałe kierunki działań, tj.:

- „wzmocnienie drogowych powiązań komunikacyjnych miast powiatowych między sobą oraz z Rzeszowem”;
- „wspieranie digitalizacji i zwiększanie dostępności zasobów publicznych on-line”;

- „wsparcie wykorzystania technologii cyfrowych przez sektor publiczny i prywatny w świadczonych usługach”;
- „rozwój infrastruktury technicznej umożliwiający wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich”;
- „aktywizacja lokalnych społeczności ukierunkowana na rozwój przedsiębiorczości jako element wzrostu dochodów ludności wiejskiej”;
- „integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej służące zaspokajaniu potrzeb społecznych i kulturalnych w kontekście procesu odnowy wsi”;
- „modernizacja przestrzeni wiejskiej”.

Kierunki działań wskazane w strategii rozwoju województwa w ramach dziedziny działań strategicznych „sieć osadnicza” znajdują odzwierciedlenie w kierunkach zagospodarowania przestrzennego wyznaczonych w PZPWP tj.:

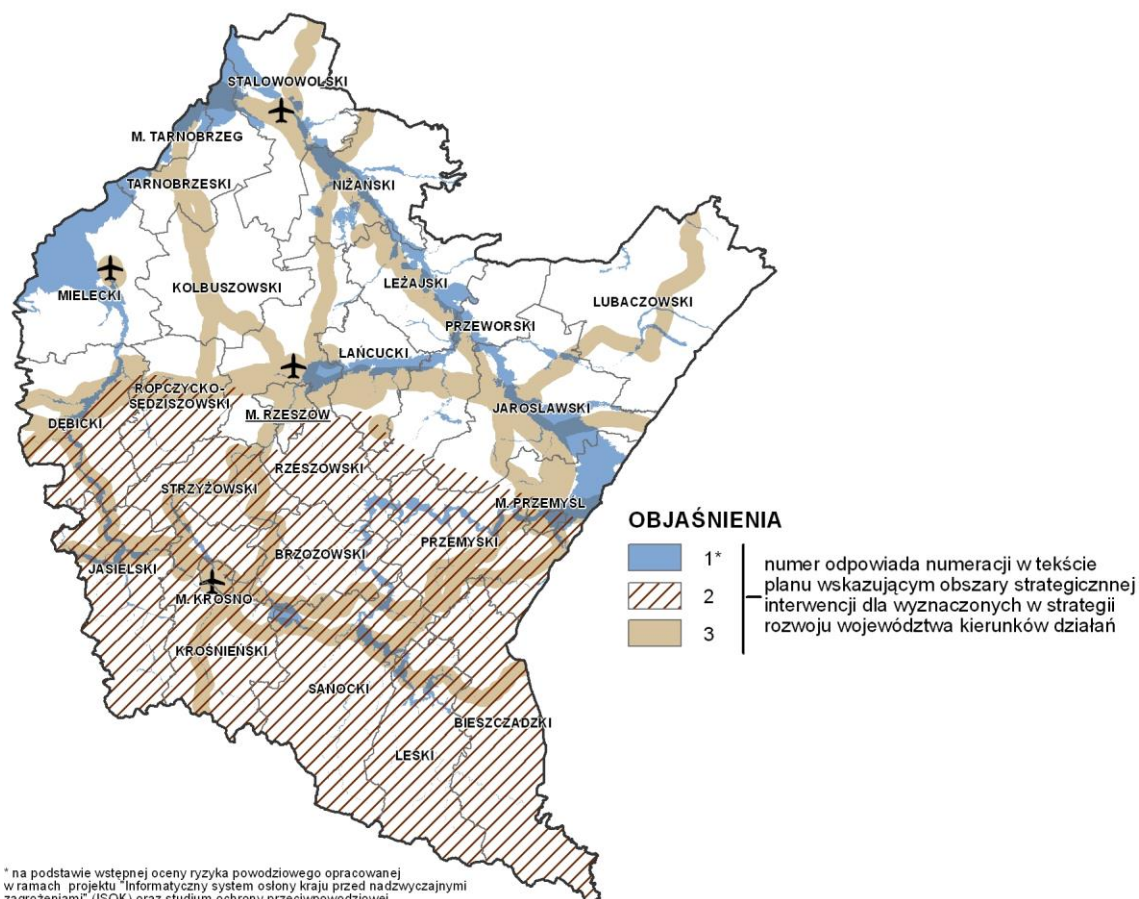
- 1) równoważenie systemu osadniczego oraz poprawa spójności terytorialnej województwa (rozdział IV, pkt 1.1.) poprzez prowadzenie następującej polityki przestrzennej:
  - utrzymanie policentrycznego charakteru osadnictwa;
  - wzrost znaczenia miasta Rzeszowa i rozwój funkcji metropolitalnych;
  - wzmocnienie roli miast jako ośrodków kreujących wysoką jakość życia mieszkańców;
  - poprawę funkcjonalności i spójności przestrzennej miast pełniących funkcje biegunów wzrostu;
  - kształtowanie miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF);
  - wielofunkcyjny rozwój wiejskich obszarów funkcjonalnych (WOF);
- 2) poprawa dostępności komunikacyjnej województwa (rozdział IV, pkt 4.1.) wraz z planowaną polityką przestrzenną poprzez:
  - poprawę zewnętrznej dostępności komunikacyjnej województwa w wymiarze krajowym i transgranicznym (międzynarodowym);
  - wzmocnienie i rozwój wewnątrzregionalnych powiązań komunikacyjnych Rzeszowa z ośrodkami subregionalnymi i lokalnymi oraz pomiędzy tymi ośrodkami;
  - rozwój spójnego przestrzennie systemu kolejowego w zakresie zewnętrznych i wewnętrznych powiązań województwa;
  - rozwój infrastruktury i usług transportu lotniczego;
  - zwiększenie dostępności infrastruktury granicznej województwa podkarpackiego na granicy z Ukrainą;
- 3) rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej (rozdział IV, pkt 5.4.) wraz z polityką przestrzenną pn. rozbudowa sieci telekomunikacyjnych oraz zwiększenie dostępu do Internetu terenów trudno dostępnych i o małej gęstości zaludnienia.

4. DZIEDZINA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH „ŚRODOWISKO I ENERGETYKA”

W ramach dziedziny działań strategicznych „środowisko i energetyka” dla priorytetu tematycznego „zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom oraz usuwanie ich negatywnych skutków”, określono obszary strategicznej interwencji następujących kierunków działań (rys. 29):

1. „zapobieganie, przeciwdziałanie oraz usuwanie negatywnych skutków powodzi” – obszary województwa narażone na występowanie powodzi wyznaczone na podstawie wstępnej oceny ryzyka powodziowego, opracowanej w ramach projektu „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” – ISOK oraz studium ochrony przeciwpowodziowej, położone wzdłuż największych i najważniejszych rzek województwa;
2. „zapobieganie, przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków osuwisk” – obszary województwa narażone na występowanie osuwisk, obejmujące tereny w południowej jego części, wyznaczone granicą Karpat;
3. „zapobieganie, przeciwdziałanie oraz usuwanie negatywnych skutków katastrof wynikających z działalności człowieka – katastrofy komunikacyjne, chemiczno-ekologiczne oraz pożary” – obszary województwa, na których znajdują się ciągi głównych szlaków komunikacji drogowej, kolejowej i najważniejsze lotniska wraz z sąsiadującymi terenami oraz obszary zakładów zaliczanych do dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, jak również tereny, na których zlokalizowane są sieci przesyłowe paliw energetycznych.

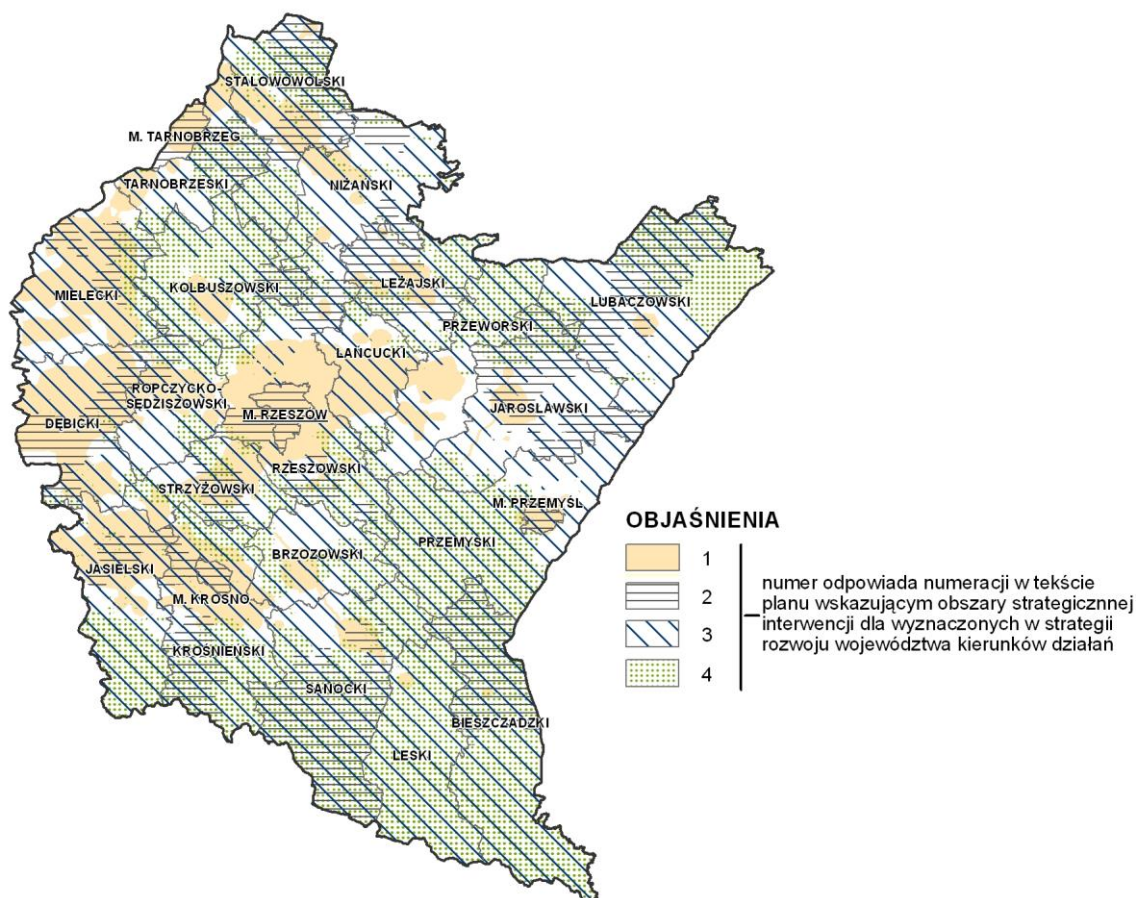
Rys. 29. Obszary strategicznej interwencji dla kierunków działań w priorytecie: zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom oraz usuwanie ich negatywnych skutków

W ramach dziedziny działań strategicznych „środowisko i energetyka” i określonego w niej priorytetu tematycznego „ochrona środowiska”, określono obszary strategicznej interwencji dla niżej wymienionych kierunków działań (rys. 30):

1. „zapewnienie dobrego stanu środowiska w zakresie czystości powietrza i hałasu” – obszary, na których występują przekroczenia standardów czystości powietrza, a także przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu, obejmujące większość miast województwa, części gmin w powiatach: dębickim, jarosławskim, jasielskim, krośnieńskim, leżajskim, łańcuckim, mieleckim, niżańskim, ropczycko-sędziszowskim, rzeszowskim, stalowowolskim, strzyżowskim, tarnobrzeckim oraz wybrane odcinki dróg krajowych i wojewódzkich;

Rys. 30. Obszary strategicznej interwencji dla kierunków działań w priorytecie: ochrona środowiska

2. „zapewnienie właściwej gospodarki odpadami” – obszary gmin, w których są planowane do rozbudowy lub budowy instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych: Błażowa, Boguchwała, Borowa, Bukowsko, Cieszanów, Dukla, Dynów-miasto, Grębów, Jarocin, Jarosław, Jasło, Jedlicze, Komańcza, Krosno-miasto, Krzeszów, Leżajsk, Lubaczów-miasto, Mielec, Narol, Nowa Sarzyna, Przemyskie-miasto, Pysznica, Radymno, Raniżów, Rzeszów, Sanok-miasto, Sokołów Małopolski, Stalowa Wola-miasto, Strzyżów, Tarnobrzeg-miasto, Tuszów Narodowy, Ustrzyki Dolne, Wiązownica, Zagórz, Zaklików;
3. „zapewnienie właściwej gospodarki wodno-ściekowej” – obszar obejmujący województwo za wyjątkiem następujących gmin: Boguchwała, Cmolas, Horyniec Zdrój, Jarocin, Jarosław,

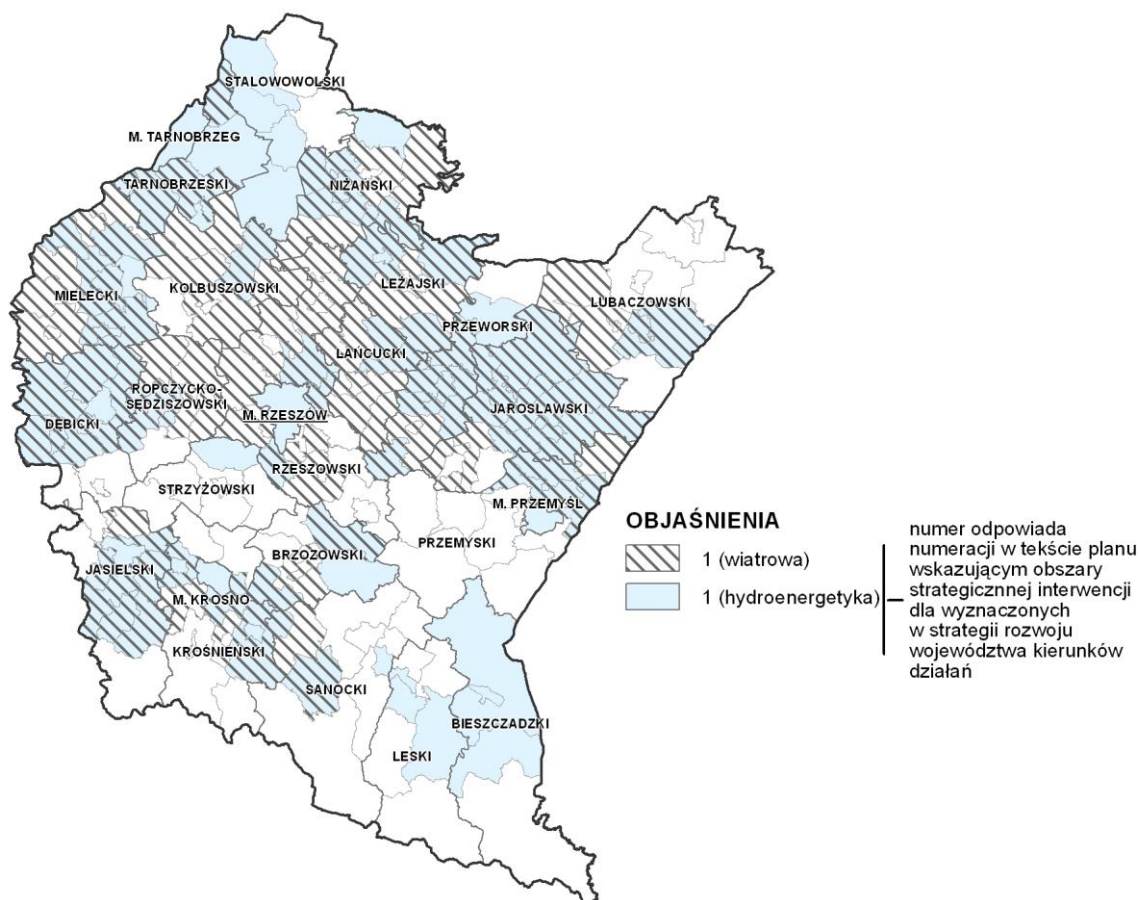
Jasienica Rosielna, Krasne, Padew Narodowa, Pilzno, Przeworsk, Rzeszów, Świlcza, Tarnobrzeg, Trzebownisko, Tyczyn, Zarzecze, Żołynia, Żurawica;

4. „zachowanie i ochrony różnorodności biologicznej” – obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody (obszary Natura 2000 – specjalne obszary ochrony siedlisk oraz obszary specjalnej ochrony ptaków, parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu)

W ramach dziedziny działań strategicznych „środowisko i energetyka” dla priorytetu tematycznego „bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii”, określono obszary strategicznej interwencji następujących kierunków działań (rys. 31):

1. „wsparcie rozwoju energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii /OZE/” – obszary gmin, na terenie których występują najkorzystniejsze warunki hydrologiczne do lokowania inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i gmin, na terenie których zlokalizowane są już hydroelektrownie: Baranów Sandomierski, Besko, Białobrzegi, Bojanów, Borowa, Bukowsko, Chłopice, Czarna, Czudec, Dębica, Dębowiec, Dydnia, Dzikowiec, Gorzyce, Grębów, Grodzisko Dolne, Jarocin, Jarosław, Jasło, Jawornik Polski, Jedlicze, Krasne, Krosno, Krzeszów, Kuryłówka, Laszki, Lesko, Lubaczów, Lubenia, Medyka, Miejsce Piastowe, Mielec, Nisko, Nowa Dęba, Nowa Sarzyna, Nowy Żmigród, Nozdrzec, Orły, Osiek Jasielski, Pilzno, Przecław, Przemyśl, Przeworsk, Radomyśl nad Sanem, Radymno, Rudnik nad Sanem, Rzeszów, Rymanów, Sieniawa, Solina, Stalowa Wola, Tarnobrzeg, Tarnowiec, Tryńcza, Trzebownisko, Tuszów Narodowy, Ustrzyki Dolne, Wiązownica, Zagórz-miasto, Zaleszany, Żołynia, Żurawica, Żyraków oraz obszary gmin, na terenie których występują najkorzystniejsze warunki dla energetyki wiatrowej: Baranów Sandomierski, Besko, Białobrzegi, Błażowa, Boguchwała, Borowa, Brzozów, Bukowsko, Chłopice, Chorkówka, Cmolas, Czarna D., Czarna Ł., Czermin, Dębica, Dębowiec, Dzikowiec, Gać, Gawłuszowice, Głogów Małopolski, Gorzyce, Grodzisko Dolne, Harasiuki, Iwierzycy, Iwonicz-Zdrój, Jarosław, Jasło, Jawornik Polski, Jedlicze, Jeżowe, Kańczuga, Kolbuszowa, Kołaczyce, Krasne, Krzeszów, Kuryłówka, Laszki, Leżajsk, Lubaczów, Lubenia, Łańcut, Majdan Królewski, Markowa, Medyka, Miejsce Piastowe, Mielec, Nisko, Nowa Dęba, Nowa Sarzyna, Nowy Żmigród, Nozdrzec, Oleszyce, Orły, Osiek Jasielski, Ostrów, Padew Narodowa, Pilzno, Pruchnik, Przecław, Przemyśl, Przeworsk, Radomyśl Wielki, Radymno, Rakszawa, Raniżów, Rożwienica, Rudnik nad Sanem, Rymanów, Sędziszów Małopolski, Sokołów Małopolski, Stary Dzików, Stubno, Świlcza, Tarnowiec, Tryńcza, Trzebownisko, Tuszów Narodowy, Tyczyn, Wadowice Górne, Wiązownica, Zarszyn, Zarzecze, Żołynia, Żurawica, Żyraków.

Rys. 31. Obszary strategicznej interwencji dla kierunków działań w priorytecie: bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii

Na terenie całego województwa podkarpackiego w ramach dziedziny działań strategicznych „środowisko i energetyka” będą wspierane pozostałe kierunki działań, tj.:

- „przeciwdziałanie oraz usuwanie skutków ekstremalnych zjawisk atmosferycznych: huragany, grad oraz pożary”;
- „zapobieganie, przeciwdziałanie oraz likwidacja negatywnych skutków zagrożeń społecznych”;
- „zapewnienie właściwej gospodarki odpadami” – dla działań związanych z ograniczeniem wytwarzania odpadów, selektywną zbiórką odpadów oraz poprawą świadomości ekologicznej ludności;
- „efektywne wykorzystanie dotychczasowych, konwencjonalnych źródeł energii oraz zasobów gazu ziemnego występujących na terenie województwa podkarpackiego”;
- „racjonalne wykorzystanie energii oraz zwiększanie efektywności energetycznej”;
- „wsparcie rozwoju energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii (OZE)” – w zakresie energetyki solarnej i geotermalnej;
- „współpraca sektora B&R z przedsiębiorcami i jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz innowacyjnych rozwiązań w zakresie alternatywnych źródeł energii, zwłaszcza OZE i ich wdrażania”.

Kierunki działań wskazane w strategii rozwoju województwa w ramach dziedziny działań strategicznych „środowisko i energetyka” znajdują odzwierciedlenie w kierunkach zagospodarowania przestrzennego wyznaczonych w PZPWP tj:

- 1) ochrona i efektywne wykorzystanie zasobów przyrodniczych oraz zapewnienie dobrego stanu środowiska (rozdział IV, pkt 2.1.) wraz z proponowaną polityką przestrzenną poprzez:
  - ochronę i racjonalną gospodarkę zasobami kopalin;
  - ochronę zasobów wodnych;
  - zachowanie i zwiększenie skuteczności ochrony terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych;
  - ochronę zasobów leśnych oraz rozwój trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej;
  - ochronę walorów przyrodniczych i klimatycznych miejscowości uzdrowiskowych;
  - zapewnienie wysokiej jakości powietrza i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;
  - zmniejszenie uciążliwości hałasu;
- 2) zapobieganie zagrożeniom środowiska i minimalizowanie ich negatywnych skutków (rozdział IV, pkt 2.2.) poprzez prowadzenie polityki przestrzennej:
  - ograniczania zagrożenia powodziowego i przeciwdziałania skutkom suszy;
  - zapobiegania osuwiskom oraz minimalizowanie ich negatywnych skutków;
  - przeciwdziałania poważnym awariom i ograniczanie ich negatywnych skutków;
  - likwidacji i ograniczania negatywnego wpływu źródeł szczególnego zagrożenia oraz właściwa lokalizacja przedsięwzięć o znaczących oddziaływaniach na środowisko;
- 3) zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego województwa (rozdział IV, pkt 5.1.) poprzez:
  - rozwój sieci przesyłowej i urządzeń elektroenergetycznych;
  - zwiększenie możliwości i zdolności przesyłowych gazociągów wysokiego ciśnienia o znaczeniu krajowym oraz dywersyfikacja źródeł zasilania;
  - zwiększenie możliwości i efektywności wykorzystania infrastruktury ciepłowniczej;
  - rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE);
- 4) racjonalny rozwój gospodarki wodno-ściekowej (rozdział IV, pkt 5.2.) wraz z proponowaną polityką przestrzenną poprzez:
  - zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód;
  - zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego;
  - rozwój gospodarki ściekowej na obszarze województwa;
- 5) rozwój systemu gospodarki odpadami na terenie województwa podkarpackiego (rozdział IV, pkt 5.3.) poprzez:
  - racjonalne gospodarowanie odpadami komunalnymi;
  - gospodarowanie pozostałymi grupami odpadów.

ROZDZIAŁ VII REALIZACJA PLANU

VII. REALIZACJA PLANU

Samorząd województwa, zgodnie z art. 14, ust.1, pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r., poz. 596) wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami w zakresie zagospodarowania przestrzennego. Ponosi również odpowiedzialność za realizację przyjętych w planie województwa ustaleń, dotyczących inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Inwestycje te, uwzględnione w planie na podstawie dokumentów przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, czy właściwego ministra, są narzędziami do prowadzenia przez samorząd województwa regionalnej polityki przestrzennej. Narzędziami realizacji planu będą również dokumenty przyjęte przez sejmik i zarząd województwa: regionalny program operacyjny, wieloletnie programy inwestycyjne oraz wojewódzkie programy branżowe. W programach tych, znajdują odzwierciedlenie w postaci konkretnych inwestycji, wskazane w planie kierunki zagospodarowania wraz z określoną polityką przestrzenną.

1. ZASADY WDRAŻANIA PLANU NA SZCZEBLU REGIONALNYM I LOKALNYM

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego uwzględniający inwestycje celu publicznego, stanowiące zadania rządowe i samorządu województwa, będzie obok Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020, podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej w regionie.

Instrumentami wspomagającymi prowadzenie regionalnej polityki przestrzennej województwa będą opracowania planistyczne, sporządzane stosownie do potrzeb dla wskazanych w planie obszarów funkcjonalnych, problemowych, wsparcia, lub ich części. Dla rozwoju przestrzennego duże znaczenie będzie miało przygotowanie opracowań planistycznych dotyczących między innymi: planu zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego miasta Rzeszowa, studiów obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych, studiów zagospodarowania przestrzennego terenów pogranicza polsko-słowackiego i pogranicza polsko-ukraińskiego, obszarów górskich itp.

W celu uzyskania spójności wszystkich dokumentów służących prawidłowemu ukierunkowaniu rozwoju województwa, przy ich opracowaniu będą stosowane następujące zasady:

- 1) utrzymanie równorzędności planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego na szczeblu regionalnym;
- 2) przyjmowanie wspólnych rozwiązań w zakresie rozwoju osadnictwa, transportu i infrastruktury technicznej z uwzględnieniem ochrony środowiska, przyrody, krajobrazu i zabytków;
- 3) prowadzenie stałej, kompleksowej diagnozy stanu zagospodarowania województwa;
- 4) monitorowanie zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym oraz przemian społeczno-gospodarczych;
- 5) ocena stopnia realizacji założonej wizji rozwoju oraz celów i kierunków zagospodarowania województwa.

Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa należy uwzględniać przy sporządzaniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (art. 9 ust. 2 ustawy o pizp). Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa wprowadza się do planu miejscowego, po uprzednim uzgodnieniu przez marszałka województwa z wójtem, burmistrzem, albo prezydentem miasta terminu realizacji oraz warunków wprowadzenia do planu miejscowego inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Marszałek województwa w formie umowy z wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta określa koszty wprowadzenia ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa do planu miejscowego oraz zwrotu wydatków na odszkodowania, o których mowa w art. 36, a także kwoty przeznaczone na pokrycie zwiększonych kosztów realizacji zadań gminnych (art. 44 ustawy o pizp).

Ustalenia zawarte w planie województwa wprowadza się do dokumentów planistycznych szczebla lokalnego poprzez:

- 1) składanie wniosków i informacji wynikających z planu województwa do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin;
- 2) uzgadnianie projektów studiów w zakresie ich zgodności z ustaleniami planu, zwłaszcza w odniesieniu do rozmieszczenia inwestycji celu publicznego;
- 3) składanie wniosków i informacji wynikających z planu województwa do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 4) uzgadnianie projektów planów w zakresie zadań samorządowych przyjętych w planie zagospodarowania województwa.

2. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Zgodnie z art. 39 ust. 3 pkt 5 i ust. 5 ustawy o pizp, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

2.1. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU KRAJOWYM

Inwestycje celu publicznego stanowiące zadania o znaczeniu krajowym, wynikające z dokumentów rządowych, dotyczące obszaru województwa podkarpackiego określono w następujących programach:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013;
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013;
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013;
- Program budowy dróg krajowych na lata 2011-2015;
- Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku;
- Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku);
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły;

- Szwajcarsko-Polski Program Współpracy;
- Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina;
- Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu krajowym wynikające z powyższych programów, należy uwzględnić w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym zostało wskazane orientacyjnie na mapie nr 6 – „Inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym”.

W tabelach od nr 6 do nr 19 przedstawiono wykazy inwestycji/zadań zgodnie z objaśnieniami:

	Inwestycje/zadania z zakresu infrastruktury technicznej
	Inwestycje/zadania z zakresu infrastruktury społeczno-gospodarczej
	Inwestycje/zadania z zakresu środowiska naturalnego i kulturowego

I. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, został przyjęty przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 r. i zatwierdzony przez Komisję Europejską 7 grudnia 2007 r. Głównym założeniem programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski poprzez rozwój infrastruktury technicznej, przy jednoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Jest jednym z Programów operacyjnych będących narzędziem do osiągnięcia założonych w nim celów, z wykorzystaniem środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Tabela 6 Wykaz inwestycji/zadań w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Budowa autostrady A4, odcinek Rzeszów – Korczowa	powiaty: rzeszowski, łańcucki, przeworski, jarosławski, przemyski	GDDKiA Rzeszów	
2	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	powiaty: rzeszowski, strzyżowski, brzozowski, krośnieński	GDDKiA Rzeszów	
3	Port lotniczy Rzeszów – rozbudowa i modernizacja infrastruktury lotniskowej	powiat rzeszowski - gmina Trzebownisko	Port Lotniczy Rzeszów – Jasionka Sp. z o.o.	

4	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III	powiaty: dębicki, ropczycko-sędziszowski, rzeszowski	PKP PLK S.A.	
5	Budowa drogi krajowej łączącej obwodnice północną miasta Rzeszowa z drogą ekspresową S-19 i autostradą A-4	miasto Rzeszów, powiat rzeszowski - gmina Trzebownisko	Miasto Rzeszów	
6	Budowa obwodnicy miasta Leżajsk w ciągu drogi krajowej nr 77 Lipnik – Przemyśl wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i urządzeniami budowlanymi	powiat leżański - gmina Leżajsk	GDDKiA Rzeszów	
7	Budowa drogi ekspresowej S-19 odcinek Kraśnik – Stobierna	powiaty: rzeszowski, leżański, niżański	GDDKiA Rzeszów	
8	Budowa drogi ekspresowej S-74 na odcinku Opatów – Nisko	powiaty: niżański, stalowowolski, tarnobrzeski	GDDKiA Rzeszów	
9	Rozbudowa PMG Husów	powiat łańcucki - gminy: łańcut, Markowa	PGNiG S.A.	
10	Gazociąg Strachocina – Pogórska Wola	powiaty: sanocki, brzozowski, krośnieński, jasielski, dębicki	OGP Gaz System S.A.	
11	Gazociąg Hermanowice – Strachocina	powiaty: przemyski, sanocki	OGP Gaz System S.A.	
12	Przebudowa i rozbudowa obwodnicy miasta Krosna w ciągu drogi krajowej nr 28 na odcinku od km 226+594 do km 237+962 wraz z dobudową drugiej jezdni	miasto Krosno	Urząd Miasta Krosna	
13	Budowa farmy wiatrowej o mocy 26 MW w gminie Rymanów	powiat krośnieński - gmina Rymanów	ENERGIA WIATROWA Sp. z o.o.	
14	Przebudowa sieci zasilającej GPZ Radomyśl celem ograniczenia strat w dystrybucji energii elektrycznej	powiat mielecki - gmina Radomyśl Wielki	TAURON Dystrybucja S.A.	
15	Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na terenie kraju obszar całego województwa	406 obszarów Natura 2000 na terenie kraju obszar całego województwa	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	
16	Rewaloryzacja i poprawa dostępności bazyliki i klasztoru oo. Bernardynów w Leżajsku	powiat leżański - miasto Leżajsk	Klasztor Zakonu Braci mniejszych OO. Bernardynów w Leżajsku	
17	"Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki – Etap II"	powiat dębicki - gminy: Dębica, Pilzno, Żyraków, powiat jasielski - miasto Jasło	Związek Gmin Dorzecza Wisłoki w Jasle	
18	Ochrona podkowca małego w Polsce	powiaty: bieszczadzki, brzozowski, dębicki, jasielski, krośnieński, leski, przemyski, sanocki, strzyżowski	Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody "pro Natura"	
19	Ochrona ex-situ dziko rosnących zagrożonych i chronionych roślin w Polsce wschodniej	obszar całego województwa	Polska Akademia Nauk Ogród Botaniczny - Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej w Powsinie	

20	Ochrona rzadkich i zagrożonych roślin naczyniowych i ich siedlisk w Bieszczadzkim Parku Narodowym	powiat bieszczadzki - gminy: Czarna, Lutowska powiat leski - gmina Cisna	Bieszczadzki Park Narodowy	
21	Ochrona in situ żubra w Polsce – część południowa	obszar całego województwa	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie	
22	Czynna ochrona cisa pospolitego na wybranych obszarach Natura 2000 w Polsce	obszar całego województwa	Instytut Badawczy Leśnictwa	
23	Czynna ochrona węża Eskulapa w Bieszczadach Zachodnich	powiat bieszczadzki, powiat leski - gminy: Baligród, Cisna, Solina, powiat sanocki - gmina Komańcza	Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie	
24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (Ursus arctos) w polskiej części Karpat	powiaty: bieszczadzki, jasielski, krośnieński, leski, przemyski, sanocki	Fundacja WWF Polska	
25	Odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków w Magurskim Parku Narodowym i Ostoi Magurskiej etap 1	powiat jasielski - gminy: Dębowiec, Krempna, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, powiat krośnieński - gmina Dukla	Magurski Park Narodowy	
26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	powiat dębicki - gminy: Brzostek, Czarna, Dębica, Jodłowa, Pilzno, Żyraków, miasto Dębica, powiat jasielski - gminy: Brzyska, Dębowiec, Jasło, Kołaczyce, Krempna, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, Skołyszyn, Tarnowiec, miasto Jasło, powiat krośnieński - gminy: Chorkówka, Dukla, Jedlicze, Wojaszówka, powiat mielecki – gminy: Mielec, Przecław, miasto Mielec	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	
27	Opracowanie planu ochrony Ostoi Magurskiej PLH 180001 i planu ochrony Magurskiego Parku Narodowego	powiat jasielski - gminy: Dębowiec, Krempna, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, powiat krośnieński - gmina Dukla	Magurski Park Narodowy	
28	Modernizacja i doposażenie Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 w Rzeszowie na potrzeby funkcjonowania centrum urazowego	miasto Rzeszów	Szpital Wojewódzki Nr 2 w Rzeszowie	
29	Kompleks naukowo-dydaktyczny Centrum Mikroelektroniki i Nanotechnologii Uniwersytet Rzeszowski	miasto Rzeszów	Uniwersytet Rzeszowski	
30	Budowa Podkarpackiego Centrum Innowacyjno-Badawczego Środowiska w Rzeszowie	miasto Rzeszów	Uniwersytet Rzeszowski	
31	Budowa autostrady A4, odcinek Tarnów – Rzeszów, odcinek węzeł „Krzyż” – węzeł „Dębica Wschód”	powiat dębicki	GDDKiA Rzeszów	

II. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka został przyjęty przez Radę Ministrów 30 października 2007 r. Program ma na celu wspieranie innowacyjności – działań o charakterze naukowym, technicznym, organizacyjnym, finansowym, jak i handlowym. Interwencja w ramach Programu obejmuje bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu (IOB), jednostek naukowych świadczących przedsiębiorstwom usługi o wysokiej jakości oraz wsparcie systemowe zapewniające rozwój środowiska instytucjonalnego innowacyjnych przedsiębiorstw.

Tabela 7 Wykaz inwestycji/zadań w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Wschodnioeuropejskie centrum kongresowo-sportowe Arłamów	Powiat bieszczadzki - gmina Ustrzyki Dolne (Arłamów)	Ośrodek Wypoczynkowy Arłamów S.A.	

III. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013, aktualizacja – luty 2013 r.

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013, zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej z dnia 1 października 2007 r. z późniejszymi zmianami, przyjęty przez Ministra Rozwoju Regionalnego, jest jednym z instrumentów polityki regionalnej, do których należą: regionalne programy operacyjne przygotowywane przez samorządy województw oraz krajowe programy operacyjne: Innowacyjna Gospodarka, Infrastruktura i Środowisko, Kapitał Ludzki, Pomoc Techniczna oraz programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW) dotyczy pięciu województw Polski Wschodniej: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego.

Intencją Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej jest zahamowanie tendencji stagnacyjnych decydujących o marginalizacji i peryferyjności województw Polski Wschodniej oraz pobudzenie wzrostu gospodarczego w tych województwach. Wszelkie działania ujęte w ramach Programu zostaną podjęte w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz założeń polityki ekologicznej państwa.

Tabela 8 Wykaz inwestycji/zadań w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013, aktualizacja – luty 2013 r.

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo podkarpackie	obszar całego województwa	Województwo podkarpackie	

2	Budowa systemu integrującego transport publiczny miasta Rzeszowa i okolic	miasto Rzeszów, powiat rzeszowski - gminy: Boguchwała, Chmielnik, Czarna, Głogów Małopolski, Krasne, Świlcza, Trzebownisko, Tyczyn	Miasto Rzeszów	
3	Likwidacja barier rozwojowych, most na Wiśle z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 764 oraz połączeniem z drogą wojewódzką nr 875	powiat mielecki	Województwo świętokrzyskie	Projekt realizowany we współpracy z województwem świętokrzyskim
4	Budowa drogi obwodowej miasta Przemyśla łączącej drogę krajową nr 28 z drogą wojewódzką nr 885	miasto Przemyśl	Miasto Przemyśl	
5	Budowa drogi obwodowej Mielca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 985 Nagnajów – Dębica, przebiegającej od miejscowości Tuszów Narodowy w km 20+636, do ulicy Dębickiej w km 38+522 wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, budowlami i urządzeniami budowlanymi – etap I i II	powiat mielecki - gminy: Mielec, Tuszów Narodowy	Województwo podkarpackie	
6	Rozbudowa bazy dydaktycznej kampusu PWSW w Przemyśle	miasto Przemyśl	Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnio-Europejska w Przemyśle	
7	Stworzenie kompleksowej bazy naukowo-dydaktycznej i socjalnej dla uczelni wyższych w Stalowej Woli, jako ośrodka intensyfikacji rozwoju gospodarczego i społecznego Polski Wschodniej	powiat stalowowolski - miasto Stalowa Wola	Gmina Stalowa Wola	
8	Rozbudowa Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego (PPNT) – II etap	miasto Rzeszów	Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Rzeszowie	
9	Utworzenie Centrum Badawczo Rozwojowego Napędów Lotniczych przy WSK „PZL-Rzeszów” S.A.	miasto Rzeszów	Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego „PZL-Rzeszów” Spółka Akcyjna	
10	Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod budowę Parku Naukowo – Technologicznego Rzeszów – Dworzysko	miasto Rzeszów	Powiat rzeszowski	
11	Tarnobrzegi Park Przemysłowo – Technologiczny	miasto Tarnobrzeg	Miasto Tarnobrzeg	
12	Budowa Centrum Wystawienniczo –Kongresowego Województwa Podkarpackiego	gmina Trzebownisko (Jasionka)	Województwo podkarpackie	
13	Audytorium Podkarpackie	miasto Rzeszów	Audytorium Podkarpackie Spółka z o.o. spółka komandytowo-akcyjna	Projekt z listy rezerwowej

14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	powiat brzozowski - gmina Nozdrzec, powiat jarosławski - gmina Radymno, powiat leżajski, gminy: Leżajsk, Nowa Sarzyna, powiat lubaczowski - gminy: Horyniec-Zdrój, Lubaczów, Narol, Wielkie Oczy, powiat łańcucki - gminy: Czarna, Łańcut, Rakszawa, miasto Przemyśl, miasto Rzeszów, powiat niżański - gminy: Krzeszów, Nisko, Rudnik nad Sanem, Ulanów, powiat przemyski - gminy: Bircza, Dubiecko, Krasieczyn, Krzywczka, Orły, Stubno, Żurawica, powiat rzeszowski - gminy: Błażowa, Dynów, Krasne, Lubenia, miasto Boguchwała, powiat stalowowolski - gminy: Pysznica, Radomyśl nad Sanem, Zaleszany, powiat strzyżowski - gminy: Czudec, Niebylec	Województwo podkarpackie	
15	Centrum Innowacyjnych Technologii	miasto Rzeszów	Uniwersytet Rzeszowski	
16	Utworzenie naukowo-badawczego Laboratorium Międzyuczelnianego w Stalowej Woli	powiat stalowowolski - miasto Stalowa Wola	Gmina Stalowa Wola	
17	Rozbudowa infrastruktury naukowo-badawczej Politechniki Rzeszowskiej – etap II	miasto Rzeszów	Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza	
18	Przygotowanie infrastruktury terenów inwestycyjnych szansą dla rozwoju łańcuta	powiat łańcucki - miasto łańcut	Gmina Miasto łańcut	

IV. Program budowy dróg krajowych na lata 2011-2015

Program budowy dróg krajowych na lata 2011-2015 został zatwierdzony przez Radę Ministrów 25 września 2007 r. Obejmuje zadania z zakresu rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, w tym zadania ujęte w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2004-2006 i 2007-2013, a także zadania realizowane bez udziału środków UE. W związku z organizacją w Polsce i na Ukrainie Mistrzostw Europy w piłce nożnej w 2012 r., opracowano dodatkowo program rozwoju połączeń drogowych pomiędzy miastami „Euro 2012” oraz połączeń transgranicznych.

Tabela 9 Wykaz inwestycji/zadań w ramach Programu budowy dróg krajowych na lata 2011-2015

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Budowa autostrady A-4 Rzeszów – Korczowa	powiaty: rzeszowski, łańcucki, jarosławski, przemyski	GDDKiA Rzeszów	
2	Budowa obwodnicy m. Leżajsk w ciągu DK 77	powiat leżański - miasto Leżajsk	GDDKiA Rzeszów	
3	Budowa drogi S-19 Kraśnik – Stobierna	powiaty: niżański, leżański, rzeszowski	GDDKiA Rzeszów	
4	Budowa drogi S-19 Rzeszów – Barwinek	powiaty: rzeszowski, strzyżowski, brzozowski, krośnieński	GDDKiA Rzeszów	
5	Budowa drogi S-74 Opatów – Nisko	powiat stalowowolski	GDDKiA Rzeszów	
6	Budowa obwodnicy Niska w ciągu drogi krajowej nr 77 Lipnik – Przemyśl	powiat niżański	GDDKiA Rzeszów	
7	Budowa obwodnicy Przeworska w ciągu drogi krajowej nr 4	powiat przeworski	GDDKiA Rzeszów	
8	Budowa obwodnicy Stalowej Woli w ciągu drogi krajowej nr 77 Lipnik – Przemyśl	powiat stalowowolski	GDDKiA Rzeszów	
9	Wzmocnienie DK 4 na odcinku Łańcut – Radymno wraz z rozbudową odcinka Łańcut – Głuchów	powiaty: łańcucki, jarosławski, przeworski	GDDKiA Rzeszów	
10	Przebudowa DK 28 na odcinku Przemyśl – Medyka	powiat przemyski	GDDKiA Rzeszów	
11	Budowa autostrady A4, odcinek Tarnów – Rzeszów, odcinek węzeł „Krzyż” – węzeł „Dębica Wschód”	powiat dębicki	GDDKiA Rzeszów	

V. Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku

„Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku” został przyjęty uchwałą Rady Ministrów 19 grudnia 2008 r. Jest strategicznym dokumentem planistycznym pozwalającym podejmować zadania inwestycyjne oraz tworzyć harmonogram ich realizacji, szczególnie w zakresie: projektowania i przygotowywania inwestycji, budowy i modernizacji infrastruktury, świadczenia usług przewozowych oraz zarządzania i utrzymania infrastruktury kolejowej.

Do najważniejszych zadań Master Planu należy m.in.: zapewnienie konkurencyjności kolei w relacji do innych gałęzi transportu, ograniczenie szkód w środowisku wynikających ze wzrostu zapotrzebowania na transport, zagwarantowanie warunków do podnoszenia jakości obsługi klientów oraz zapewnienie stabilnego finansowania infrastruktury kolejowej. Najważniejszą korzyścią społeczno-ekonomiczną wynikającą z realizacji Master Planu będzie oszczędność czasu dla użytkowników transportu kolejowego, szczególnie w przewozach pasażerskich.

Tabela 10 Wykaz inwestycji w ramach Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Elektryfikacja linii kolejowych: Linia kolejowa Nr 71 odcinek Rzeszów – Ocice	powiaty: rzeszowski, kolbuszowski, tarnobrzeczski	PKP PLK S.A.	
2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	powiaty: rzeszowski, tańcucki, jarosławski, przeworski, przemyski	PKP PLK S.A.	
3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości	powiaty: bieszczadzki, dębicki, jarosławski, jasielski, krośnieński, leski, lubaczowski, mielecki, niżański, rzeszowski, sanocki, stalowowolski, strzyżowski, tarnobrzeczski	PKP PLK S.A.	Linia nr 25, 66, 68 od 81km/h do 100km/h. Linia kolejowa nr 101, 106, 108 od 60km/h do 80 km/h.

VI. Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)

Strategia rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku) została przyjęta przez Radę Ministrów 22 stycznia 2013 r. Dokument ten wyznacza najważniejsze kierunki działań oraz ich koordynację w obszarze swojego funkcjonowania tak, aby etapowo do 2030 r. możliwe było osiągnięcie celów, które założone zostały w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju oraz w Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku) został przyjęty przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju w grudniu 2013 r.

Tabela 11 Wykaz inwestycji/zadań w ramach Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Prace na liniach kolejowych nr 68, 585 na odcinku Lublin – Stalowa Wola Rozwadów wraz z elektryfikacją	powiat stalowowolski - gminy: Zaklików, Radomyśl nad Sanem, Zaleszany, miasto Stalowa Wola	PKP PLK S.A.	
2	Prace na liniach kolejowych nr 25, 74, 78 na odcinku Stalowa Wola – Tarnobrzeg/ Sandomierz – Ocice/Padew	powiat stalowowolski - gmina Zaleszany, miasto Stalowa Wola, powiat tarnobrzeczski, miasto Tarnobrzeg, powiat mielecki - gmina Padew Narodowa	PKP PLK S.A.	
3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadów – Przeworsk	powiat leżajski - gminy: Nowa Sarzyna, Leżajsk, Grodzisko Dolne, miasto Leżajsk, powiat niżański - gminy:	PKP PLK S.A.	

		Nisko, Rudnik nad Sanem, Jeżowe, powiat przeworski - gminy: Tryńcza, Przeworsk, miasto Przeworsk; powiat stalowowolski - miasto Stalowa Wola;		
4	Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Padew – Mielec – Dębica	powiat dębicki - gmina Dębica, miasto Dębica, powiat mielecki - gminy: Padew Narodowa, Mielec, Tuszów Narodowy, Przecław, miasto Mielec	PKP PLK S.A.	
5	S19 Lublin – Rzeszów	powiat niżański - gminy: Nisko, Rudnik nad Sanem, Ulanów, Jeżowe, Jarocin, powiat leżański - gmina Nowa Sarzyna, powiat rzeszowski - gminy: Sokołów Małopolski, Kamień, Trzebownisko	GDDKiA Rzeszów	
6	S74 Kielce – Nisko	powiat niżański - gmina Nisko, powiat stalowowolski - gmina Zaleszany, miasto Stalowa Wola, powiat tarnobrzeński - gmina Gorzyce	GDDKiA Rzeszów	
7	S19 Rzeszów – Barwinek	powiat brzozowski - gminy: Domaradz, Haczów, Jasienica Rosielna, powiat krośnieński - gminy: Dukla, Iwonicz – Zdrój, Rymaków, Korczyna, Krościenko Wyżne, Miejsce Piastowe, powiat rzeszowski - gminy: Boguchwała, Świlcza, miasto Rzeszów, powiat strzyżowski - gminy: Strzyżów, Czudec, Niebylec	GDDKiA Rzeszów	

VII. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Plan gospodarowania wodami przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 22 lutego 2011 r. (M. P. 2011 r. Nr 49, poz.549) jest narzędziem planistycznym, które ma usprawnić proces osiągania celów środowiskowych, stanowić fundament dla podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. PGW będą miały wpływ nie tylko na kształtowanie gospodarki wodnej, ale także na inne sektory gospodarki, w tym: przemysł, rolnictwo, leśnictwo, gospodarkę komunalną, transport, czy turystykę.

Działania wskazane w Planie dotyczą zarówno konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, jak i środków o charakterze administracyjnym, ekonomicznym, badawczym, informacyjnym, czy edukacyjnym. PGW powinien zostać uwzględniony w dokumentach planistycznych na poziomie krajowym i regionalnym.

Tabela 12 Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Budowa zbiornika wodnego Kąty – Myscowa	powiat jasielski - gminy: Krempna, Nowy Żmigród	RZGW Kraków	

VIII. Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły

„Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły” został ustanowiony uchwałą nr 151/2011 Rady Ministrów 9 sierpnia 2011 r. Realizacja tego programu ma zabezpieczyć południowe województwa naszego kraju przed katastrofalnymi skutkami powodzi. Pełnomocnikiem rządu, który nadzoruje realizację programu we wszystkich pięciu województwach (lubelskim, małopolskim, podkarpackim, śląskim, świętokrzyskim) jest Wojewoda Małopolski. Pełnomocnik ściśle współpracuje z Komitetem Sterującym, zespołem opiniodawczo-doradczym. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele ministerstw, wojewodów oraz zarządów województw (lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego). Cała zlewnia górnej Wisły podzielona została na 9 obszarów, w których wszystkie inwestycje prowadzone w ramach programu, mają być prowadzone według najlepszych technologii i na najlepszym europejskim poziomie. Trwają również prace nad wypracowaniem standardów prowadzenia inwestycji na każdym etapie, od prac projektowych, po ich zakończenie.

Tabela 13 Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym doliny Wisły na odcinku od ujścia Dunajca do ujścia Wisłoki – (zadanie nr 5 ⁸¹)	powiat mielecki - gminy: Czermin, Borowa, Gawłuszowice	RZGW PZMiUW	
2	Zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym doliny Wisły na odcinku od ujścia Wisłoki do ujścia Sanny – (zadanie nr 6)	powiat mielecki - gminy: Gawłuszowice, Padew Narodowa, powiat tarnobrzeski - gminy: Baranów Sandomierski, Gorzyce, miasto Tarnobrzeg, powiat stalowowolski - gmina Radomyśl nad Sanem	RZGW PZMiUW	
3	Ochrona przed powodzią aglomeracji Rzeszów – (zadanie nr 14)	powiat rzeszowski - gmina Tyczyn, miasto Rzeszów	RZGW PZMiUW	
4	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Łęg – (zadanie nr 31)	powiat kolbuszowski – gmina Kolbuszowa, powiat tarnobrzeski - gminy: Grębów, Gorzyce, Nowa Dęba; powiat stalowowolski - gmina Zaleszany	RZGW PZMiUW	

⁸¹ Numer określający zadanie, jest numerem zadania wskazanego w Programie ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły.

5	Ochrona przed powodzią w zlewni Trześniówki – (zadanie nr 32)	miasto Tarnobrzeg, powiat tarnobrzeński - gminy: Grębów, Gorzyce, Nowa Dęba, Baranów Sandomierski, powiat stalowowolski - gmina Zaleszany	RZGW PZMiUW	
6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla – (zadanie nr 33)	powiat dębicki - gminy Brzostek, Pilzno, Dębica, Żyraków, miasto Dębica, powiat jasielski - gminy: Dębowiec, Krempna, Nowy Żmigród, Osiek Jasielski, Jasło, Skołyszyn, Tarnowiec, miasto Jasło, powiat krośnieński - gminy: Dukla, Jedlicze, Chorkówka, powiat mielecki - gminy: Mielec, Borowa, Czermin, Gawłuszowice, Wadowice Górne, Przecław, miasto Mielec, powiat ropczycko-sędziszowski - gminy: Iwierzycze, Ostrów, Wielopole Skrzyńskie, Ropczyce, miasto Ropczyce	RZGW PZMiUW	W realizacji: 1) Budowa prawobrzeżnego wału przeciwpowodziowego na rzece Ropie w km 2+850-3+210 o długości 360 m w Jaśle 2) Rozbudowa lewostronnego obwałowania rzeki Wisłoki w km 119+309-120+125 na terenie gm. Osiek Jasielski
7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno – (zadanie nr 34)	powiat krośnieński - gminy: Rymanów, Krościenko Wyżne, Iwonicz-Zdrój, Korczyn, Wojaszówka, miasto Krosno, powiat sanocki - gminy: Zarszyn, Besko, powiat brzozowski - gminy: Brzozów, Haczów, Jasienica Rosielna, Dydnia, Domaradz, powiat strzyżowski - gminy: Wiśniowa, Frysztak, Czudec, Niebylec, powiat rzeszowski - gminy: Boguchwała, Krasne, Głogów Małopolski, miasto Rzeszów, powiat łańcucki - gminy: Markowa, Czarna, powiat leżajski - gmina Grodzisko Dolne, powiat przeworski - gminy: Przeworsk, Kańczuga, Jawornik Polski, Zarzecze, Tryńcza, powiat jarosławski - gminy: Roźwienica, Pruchnik	RZGW PZMiUW	
8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i anwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl – (zadanie nr 35)	powiat jarosławski - gminy: Radymno, Wiązownica, Rokietnica, Laszki, powiat leżajski - gminy: Leżajsk, Kuryłówka, powiat lubaczowski - gminy: Lubaczów, Wielkie Oczy, powiat przemyski - gminy: Dubiecko, Krzywczyna, Krasieczyn, Przemyśl, Żurawica,	RZGW PZMiUW	

		Medyka, Orły, powiat przeworski - gmina Tryńcza, powiat sanocki - gmina Sanok, powiat stalowowolski - gminy: Zaleszany, Radomyśl nad Sanem, Pysznica, miasto Stalowa Wola		
9	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Breń – (zadanie nr 36)	powiat mielecki - gminy: Czermin, Wadowice Górne, Radomyśl Wielki	RZGW PZMiUW	
10	Ochrona przed powodzią w zlewniach Babulówki, potoku Chorzelowskiego i rzeki Strachockiej – (zadanie nr 37)	powiat mielecki - gminy: Gawłuszowice, Padew Narodowa, Tuszów Narodowy, Mielec, powiat stalowowolski - gmina Radomyśl nad Sanem, powiat tarnobrzeski - gmina Baranów Sandomierski	RZGW PZMiUW	
11	Ochrona przed powodzią w zlewni Tanwi, w tym budowa zbiorników retencyjnych – (zadanie nr 38)	powiat niżański - gminy: Ulanów, Harasiuki	RZGW PZMiUW	
12	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanny, w tym budowa zbiorników retencyjnych – (zadanie nr 39)	powiat stalowowolski - gminy: Zaklików, Radomyśl nad Sanem	RZGW PZMiUW	

IX. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, czyli tzw. Fundusz Szwajcarski, jest formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Szwajcarię Polsce i 9 innym państwom członkowskim Unii Europejskiej. Pomoc ta została przyznana na mocy podpisanej przez Radę Ministrów z dnia 20 grudnia 2007 r. umowy ramowej o wdrażaniu Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Dla Polski, program szwajcarski przewiduje niemal połowę wszystkich przyznanych środków (ok. 489 mln CHF). Fundusz zakłada, iż co najmniej 40% środków zostanie rozdysponowanych w czterech województwach ściany południowo-wschodniej: lubelskim, małopolskim, podkarpackim i świętokrzyskim.

Fundusze szwajcarskie mają na celu zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych istniejących pomiędzy Polską, a wyżej rozwiniętymi państwami UE oraz różnic na terytorium Polski, pomiędzy ośrodkami miejskimi, a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym. Fundusze Szwajcarskie przewidują wsparcie dla instytucji sektora publicznego i prywatnego oraz organizacji pozarządowych. Program zakłada 5-letni okres zaciągania zobowiązań i 10-letni okres wydatkowania, który rozpoczął się 14 czerwca 2007 r., tj. w dniu przyznania pomocy finansowej Polsce przez Parlament Szwajcarski.

Województwo przystąpiło do realizacji tego programu na podstawie Uchwały Nr XXXVII/667/09 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 2 września 2009 r. w sprawie przystąpienia Województwa Podkarpackiego do realizacji Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

Tabela 14 Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	obszar całego województwa, w szczególności na terenie Karpat	Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	
2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	powiaty: bieszczadzki, leski, sanocki, przemyski, krośnieński	Fundacja Karpacza – Polska	
3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Karpaty na obszarze województwa podkarpackiego	Centrum Informacji o Środowisku UNEP/GRID-Warszawa	Projekt realizowany we współpracy z województwem małopolskim z udziałem przedstawicieli województwa śląskiego
4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne	Projekt (w zakresie wyznaczenia korytarzy ekologicznych podlegających ochronie) realizowany na obszarze 11 nadleśnictw (Baligród, Bircza, Cisna, Dukla, Kołaczyce, Komańcza, Lesko, Lutowiska, Rymanów, Stuposiany, Ustrzyki Dolne) oraz Bieszczadzkiego Parku Narodowego (BdPN) i Magurskiego Parku Narodowego (MPN)	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia "Pro Carpathia"	
5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	powiat krośnieński - gminy: Dukla, Iwonicz-Zdrój, Jedlicze, Rymanów, Chorkówka, Korczyna, Krościenko Wyżne, Miejsce Piastowe, Wojaszówka, powiat sanocki - gminy: Besko, Bukowsko, Komańcza, Sanok, Tyrawa Wołoska, Zagórz, Zarszyn, powiat leski - gminy: Baligród, Cisna, Lesko, Olszanica, Solina, powiat bieszczadzki - gminy: Czarna, Lutowiska, Ustrzyki Dolne	Fundacja Karpacza – Polska	
6	Alpejsko-Karpacki Most Współpracy	Karpaty na obszarze województwa podkarpackiego	Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska	

X. Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina

Celem Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 jest wspieranie transgranicznych procesów rozwojowych na obszarze pogranicza polsko-białorusko-ukraińskiego. Program został zatwierdzony przez Komisję Europejską 6 listopada 2008 r.

Obszar współpracy w ramach Programu w województwie podkarpackim obejmuje region krośnieńsko-przemyski i rzeszowsko-tarnobrzeski.

Podejmowane w ramach Programu działania dotyczą poprawy konkurencyjności i jakości życia mieszkańców obszarów przygranicznych, współpracy sieciowej i inicjatyw społeczności lokalnych oraz pomocy technicznej.

Potencjalnymi beneficjentami programu będą instytucje prowadzące działania o charakterze non-profit przyczyniające się do realizacji priorytetów programu, w tym np. władze lokalne i regionalne, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, euroregiony.

Tabela 15 Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Budowa części wyjazdowej jako element budowy drogowego przejścia granicznego Budomierz – Hruszew	powiat lubaczowski: miasto Lubaczów, gmina Lubaczów	Beneficjent wiodący: Wojewoda Podkarpacki	
2	Geo-Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	powiaty: bieszczadzki, brzozowski, jasielski, krośnieński, leski, sanocki, strzyżowski, przemyski	Beneficjent wiodący: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie	
3	Partnerska budowa wspólnej przestrzeni turystycznej w oparciu o nowe centra sportu i rekreacji młodzieży	miasto Krosno	Beneficjent wiodący: Gmina Krosno	
4	Podziemne miasto: rozwój i popularyzacja turystyki transgranicznej przez stworzenie transgranicznej trasy turystycznej podziemnymi trasami Lwowa, Rzeszowa i Lublina	miasto Rzeszów	Partner projektu: Samorząd Miasta Rzeszowa	

XI. Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka

Program został przyjęty decyzją Komisji Europejskiej nr C(2007) 6534 i zmieniony dnia 10 grudnia 2013 r. decyzją nr C(2013) 8993. Głównym celem programu jest wzmocnienie opartej na partnerstwie współpracy polsko-słowackiej, mającej na celu trwały rozwój obszaru przygranicznego, polegający na: wspieraniu rozwoju partnerskiej współpracy polsko-słowackiej w zakresie poprawy stanu infrastruktury transgranicznej, promowaniu partnerskiej współpracy

polsko-słowackiej na rzecz trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego, kulturalnego i środowiska, w polsko-słowackim regionie przygranicznym oraz promowaniu inicjatyw lokalnych i nawiązywanie kontaktów transgranicznych. Obszar wsparcia programu obejmuje po stronie polskiej z terenu województwa podkarpackiego podregion graniczny (NUTS III) krośnieńsko-przemyski oraz powiaty (NUTS IV): rzeszowski oraz powiat grodzki Rzeszów (w podregionie rzeszowsko-tarnobrzeskim).

Tabela 16 Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Rozwój infrastruktury drogowej pomiędzy powiatem gorlickim, jasielskim i bardejowskim	powiat jasielski	Beneficjent wiodący: Powiat Gorlicki	Projekt realizowany we współpracy z powiatem gorlickim (woj. małopolskie) i bardejowskim (Słowacja)
2	Rozwój infrastruktury drogowej pomiędzy powiatami Medzilaborce – Humenne – Snina – Sanok	powiat sanocki	Partner projektu: Powiat Sanocki	Projekt realizowany we współpracy z powiatem Medzilaborce, Humenne i Snina (Słowacja)

2.2. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM

Inwestycje celu publicznego stanowiące zadania o znaczeniu wojewódzkim, wynikające z dokumentów przyjętych przez Sejmik Województwa Podkarpackiego, zostały ustalone w Planie Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego. Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim pokazano orientacyjnie na mapie nr 6 – „Inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym”. Inwestycje te powinny być uwzględniane w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

XII. Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego

Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego został uchwalony Uchwałą Nr XXIV/409/12 z dnia 27 sierpnia 2012 r. Sejmiku Województwa Podkarpackiego i zmieniony Uchwałą Nr XXXVII/702/13 z dnia 26 sierpnia 2013 r. Dotyczy on odpadów wytworzonych na obszarze województwa oraz przywożonych na jego obszar, w tym odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów opakowaniowych i odpadów niebezpiecznych. Przedstawione w Planie cele i zadania dotyczą okresu 2012-2017 oraz perspektywnie okresu 2018-2023.

Tabela 17 Wykaz inwestycji/zadań w ramach Planu Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Budowa instalacji termicznego przekształcania odpadów	powiat mielecki - miasto Mielec, miasto Rzeszów	PGE Górnictwo i energetyka Konwencjonalna S.A., Oddział Elektrociepłownia Rzeszów; Elektrociepłownia Mielec Sp. z o. o.	
2	Punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych	wszystkie gminy województwa	Gminy	
3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	powiat stalowowolski - gmina Pysznica, miasto Stalowa Wola, miasto Tarnobrzeg, powiat niżański - gmina Krzeszów, powiat mielecki - gmina Tuszów Narodowy, miasto Mielec, powiat leżański - gmina Leżajsk, powiat ropczycko-sędziszowski - gmina Ostrów, powiat jarosławski - gmina Radymno, miasto Jarosław, miasto Przemyśl, powiat jasielski - miasto Jasło, powiat sanocki - gmina Zagórz	Przedsiębiorcy	
4	Budowa stacji przeładunkowych	powiat bieszczadzki – gmina Ustrzyki Dolne, miasto Rzeszów	Przedsiębiorcy	
5	Rozbudowa sortowni odpadów selektywnie zebranych i zmieszanych, budowa instalacji biologicznego przekształcania odpadów, linii do demontażu odpadów wielkogabarytowych i innych	powiat bieszczadzki - gmina Ustrzyki Dolne	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. Brzegi Dolne 1	
6	Rozbudowa składowiska „Średnie Wielkie”	powiat sanocki - gmina Zagórz	Zarządzający, właściciel	
7	Rozbudowa części mechanicznej o dodatkowe 30 000 Mg w ZUO Krosno, MP GK – Krośnieński Holding Komunalny Sp. z o. o.	miasto Krosno	Krośnieński Holding Komunalny Sp. z o. o.	
8	Budowa instalacji MBP – Produkcja Handel Usługi EKOMAX Kotulak Jerzy ul. Hankówka 28, 38-200 Jasło	powiat jasielski - miasto Jasło	Produkcja Handel Usługi EKOMAX Kotulak Jerzy	
9	Budowa sortowni odpadów opakowaniowych – Przedsiębiorstwo Utylizacyjno-Transportowe „MAL-EKO” Grzegorz Malinowski Rogi 62a, 38-400 Krosno	powiat krośnieński - gmina Miejsce Piastowe	Przedsiębiorstwo Utylizacyjno-Transportowe „MAL-EKO” Grzegorz Malinowski	

10	Rozbudowa składowisk („Krosno”, „Dukla”)	miasto Krosno powiat krośnieński - gmina Dukla	Zarządzający składowiskiem	
11	Budowa Zakładu Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Stalowej Woli	powiat stalowowolski - miasto Stalowa Wola	Miejski Zakład Komunalny Sp. z o. o. w Stalowej Woli	
12	Budowa nowej kwatery składowiska i sortowni, kompostowni odpadów komunalnych w miejscowości Sigiełki, gmina Krzeszów	powiat niżański - gmina Krzeszów	Gmina Krzeszów i zarządzający	
13	Budowa instalacji pirolizy	miasto Tarnobrzeg	Przedsiębiorstwo Termicznej Utylizacji Odpadów „RA-TAR” Sp. z o. o. Tarnobrzeg	
14	Budowa kompostowni osadów ściekowych i odpadów biodegradowalnych	powiat kolbuszowski - gmina Raniżów	Robert Kobylarz Wola Raniżowska 149	
15	Rozbudowa Kompostowni Osadów i Biokomponentów KOMWI-TA	powiat leżajski - gmina Leżajsk	Miejski Zakład Komunalny Sp. z o. o. w Leżajsku	
16	Rozbudowa części mechanicznej i budowa części biologicznej	powiat leżajski - gmina Leżajsk	„Stare Miasto – Park” Sp. z o. o. Wierzawice	
17	Budowa instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów	miasto Przemyśl	Gmina miejska Przemyśl	
18	Rozbudowa części biologicznej instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów	miasto Przemyśl	Gmina miejska Przemyśl	
19	Budowa sortowni odpadów komunalnych, kompostowni oraz linii przetwarzania tworzyw sztucznych oraz kompostownia	powiat jarosławski - gmina Radymno	PUK EMPOL Sp. z o. o. Oś Rzeki 13, 34-451 Tyłmano-wa	
20	Budowa instalacji termicznego przekształcania odpadów	powiat lubaczowski - gmina Narol	EKO ENERGY INWEST Sp. z o. o. Al. Kijowska 24/87, 30-079 Kraków	
21	Budowa sortowni odpadów komunalnych zmieszanych i selektywnej zbiórki oraz produkcji paliwa alternatywnego, kompostowni, instalacji paliwa alternatywnego; lokalizacja Makowisko	powiat jarosławski - gmina Jarosław	Gmina Jarosław	
22	Budowa sortowni odpadów komunalnych zmieszanych i selektywnej zbiórki	powiat lubaczowski - miasto Lubaczów	Gmina miejska Lubaczów	
23	Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Kozodrzy	powiat ropczycko-sędziszowski - gmina Ostrów	Gmina Ostrów i zarządzający	
24	Rozbudowa i modernizacja Zakładu Segregacji Odpadów Stałych w Paszczynie (2 etapy)	powiat dębicki - gmina Dębica	PGO Sp. z o. o. Paszczyna 62b, 39-207 Brzeźnica	
25	Budowa instalacji do wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów (72 000 tys. Mg/rok)	powiat ropczycko-sędziszowski - gmina Ostrów	Gmina Ostrów, Ostrów 225, 39-103 Ostrów i zarządzający	

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim określono również na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 (Indykatywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych). Dokument został przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 10 stycznia 2012 roku, w związku z decyzją nr K(2011)9881 Komisji Europejskiej z dnia 21 grudnia 2011 r. zmieniającą decyzję Komisji K(2007)4560 w sprawie regionalnego programu operacyjnego dla regionu Podkarpackiego w ramach pomocy wspólnotowej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego objętego celem Konwergencji w regionie Podkarpackim.

Inwestycje zamieszczone w RPO WP nie spełniają wymogu art.39, ust.5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.), natomiast są odzwierciedleniem polityki samorządu województwa, dlatego zostały informacyjnie pokazane na mapie nr 6.

XIII. Indykatywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 jest najważniejszym instrumentem polityki rozwoju regionu.

Celem nadrzędnym RPO WP jest wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawa dostępności przestrzennej województwa. Cel ten realizowany jest poprzez zidentyfikowane osie priorytetowe, określające podstawowe rozwiązania strategiczne na poziomie regionalnym. Osie priorytetowe RPO WP odpowiadają obszarom interwencji przewidzianym do wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zostały one określone i zapisane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej ustanawiającym funkcjonowanie EFRR.

RPO WP nawiązuje bezpośrednio do celów strategicznych, priorytetów i kierunków działań określonych w strategii rozwoju województwa podkarpackiego. Jest to dokument o charakterze operacyjnym, zawierający alokację środków z podziałem na poszczególne osie priorytetowe i kategorie interwencji.

Tabela 18 Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego

L.p.	Inwestycja	Lokalizacja	Jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji	Uwagi
1	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 855 Olbęcín – Zaklików – Stalowa Wola, odcinek: granica województwa – Stalowa Wola	powiat stalowowolski - gminy: Radomyśl nad Sanem, Stalowa Wola, Zaklików	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	
2	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 858 Zarzecze – Biłgoraj – Zwierzyniec – Szczepleszyn, odcinek Zarzecze – granica województwa	powiat niżański - gminy: Harski, Nisko, Ulanów	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	
3	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 877 Naklik – Leżajsk – Łańcut – Dylągówka – Szklary, odcinek granica województwa – Leżajsk	powiat leżański - gminy: Leżajsk, Kuryłówka	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	

4	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 880 Jarosław – Pruchnik	powiat jarosławski - gminy: Jarosław, Pawłosiów, Rożwieńca, Pruchnik	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	
5	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 892 Zagórz – Komańcza	powiat sanocki - gminy: Komańcza, Zagórz	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	
6	Przygotowanie i realizacja budowy łącznika drogi wojewódzkiej Nr 835 Lublin – granica województwa – Przeworsk – Kańczuga – Dynów – Grabownica Starzeńska	powiat przeworski - gmina: Przeworsk (Gorliczyna)	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	
7	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 985 Nagnajów – Baranów Sandomierski – Mielec – Dębica, na odcinku Mielec – Dębica etap II	powiat dębicki - gmina: Dębica (Pustynia, Dębica)	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	
8	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 869 łączącej węzeł A-4 „Rzeszów Zachodni” z węzłem S-19 „Jasionka”, połączonej w sposób bezkolizyjny z istniejącymi drogami krajowymi nr 9 Radom – Barwinek i nr 19 Kuźnica – Rzeszów oraz linią kolejową L-71. Budowa skrzyżowania dwupoziomowego z DK9 i wiaduktu nad linią kolejową L-71 oraz budowa drogi do Parku Technologicznego	powiat rzeszowski - gmina: Głogów Młp. (Rudna Mała, Rogoźnica)	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie	
9	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło.	powiaty: jasielski, rzeszowski, strzyżowski	PKP PLK S.A.	
10	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 108 Stróże – Krościenko	powiaty: jasielski, krośnieński, sanocki	PKP PLK S.A.	
11	Modernizacja Zamku Kazimierzowskiego wraz z rewitalizacją Parku Miejskiego w Przemyślu	miasto Przemyśl	Gmina Miejska Przemyśl	
12	Zabytkowy konwent OO. Bernardynów w Rzeszowie z ogrodami i centrum religijno-kulturowym	miasto Rzeszów	Zakon Braci Mniejszych OO. Bernardynów Prowincja Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny	
13	Regionalne Centrum Kształcenia Zawodowego w zakresie Nowoczesnych Technologii	miasto Rzeszów	Gmina Miasto Rzeszów	
14	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat stalowowolski	powiat stalowowolski - miasto Stalowa Wola	Powiat stalowowolski	
15	Tworzenie bazy służącej kształceniu praktycznemu w zakresie nowoczesnych technologii – powiat ropczycko-sędziszowski	powiat ropczycko-sędziszowski - miasto Ropczyce	Powiat ropczycko – sędziszowski	
16	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat leżajski	powiat leżajski - miasto Leżajsk	Powiat leżajski	

17	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat jasielski	powiat jasielski - miasto Jasło	Powiat jasielski	
18	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat tarnobrzeski	powiat tarnobrzeski - gmina Gorzyce	Powiat tarnobrzeski	
19	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat kolbuszowski	powiat kolbuszowski - miasto Kolbuszowa	Powiat kolbuszowski	
20	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat łańcucki	powiat łańcucki - miasto Łańcut	Powiat łańcucki	
21	Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej i Nowoczesnych Technologii – powiat sanocki	powiat sanocki - miasto Sanok	Powiat sanocki	
22	Przyrodniczo-Medyczne Centrum Badań Innowacyjnych	miasto Rzeszów	Uniwersytet Rzeszowski	
23	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii w Strzyżowie	powiat strzyżowski – miasto Strzyżów	powiat strzyżowski	
24	Rozbudowa i modernizacja Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 w Rzeszowie	miasto Rzeszów	Szpital Wojewódzki nr 2 w Rzeszowie	
25	Poprawa infrastruktury sportowej poprzez przebudowę stadionu miejskiego w Rzeszowie	miasto Rzeszów	Gmina Miasto Rzeszów	
26	Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Komputerowego	miasto Rzeszów	Uniwersytet Rzeszowski	
27	Rewitalizacja, rozbudowa oraz wyposażenie obiektu WSLiZ w Przemyslu dla podniesienia poziomu i jakości kształcenia w aspekcie potrzeb gospodarki	miasto Przemyśl	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Przemysłu	
28	Rozbudowa „Collegium Securitatis” podstawą lepszego kształcenia	miasto Przemyśl	Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Przemysłu	
29	Poprawa warunków studiowania na kierunkach technicznych o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy, poprzez budowę i modernizację budynków Instytutu Inżynierii Technicznej PWSTE w Jarosławiu	powiat jarosławski - miasto Jarosław	Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno – Ekonomiczna im. Ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu	
30	Zakład Nauk o Człowieku	miasto Rzeszów	Uniwersytet Rzeszowski	
31	Budowa i modernizacja bazy dydaktycznej Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Rzeszowskiej	miasto Rzeszów	Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza	

Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w dniu 13 września 2013 r. podjął uchwałę Nr 269/6528/13 w sprawie przyjęcia wstępnej listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do realizacji na terenie województwa podkarpackiego do ujęcia w mandacie negocjacyjnym Samorządu Województwa do Kontraktu Terytorialnego na lata 2014-2020. Lista przedsięwzięć stanowiąca załącznik nr 1 do ww. uchwały została przekazana Ministerstwu Rozwoju Regionalnego. Po zakończeniu negocjacji, przedsięwzięcia planowane do realizacji w latach 2014-2020 zostaną umieszczone w PZPWP.

3. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM W UJĘCIU PODMIOTOWYM

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikające z dokumentów rządowych i samorządowych na obszarze województwa podkarpackiego przedstawiono przedmiotowo w tabelach od nr 6 do nr 18. W tabeli poniżej inwestycje/zadania przedstawiono w ujęciu podmiotowym, w podziale na powiaty i gminy (tabela 19). W tabeli tej nie uwzględniono inwestycji/zadań obejmujących całe województwo, wynikających z:

Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, tj.:

- opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000;
- ochrona ex-situ dziko rosnących, zagrożonych i chronionych roślin w Polsce wschodniej;
- ochrona in-situ żubra w Polsce – część południowa;
- czynna ochrona cisa pospolitego na wybranych obszarach Natura 2000 w Polsce;

Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013, tj.:

- sieć szerokopasmowa Polski wschodniej – województwo podkarpackie;

Planu Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego, tj.:

- punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych w każdej gminie.

Przedsięwzięcia wynikające z Kontraktu Terytorialnego na lata 2014-2020 zostaną uzupełnione po zakończeniu negocjacji Samorządu Województwa z Rządem.

Tabela 19 Wykaz inwestycji/zadań w ujęciu podmiotowym

Nr	Inwestycja	Program
Powiat bieszczadzki		
GMINA CZARNA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-20	Ochrona rzadkich i zagrożonych roślin naczyniowych i ich siedlisk w Bieszczadzkim Parku Narodowym	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-23	Czynna ochrona węża Eskulapa w Bieszczadach Zachodnich	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (Ursus arctos) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Lutowiska</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA LUTOWISKA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-20	Ochrona rzadkich i zagrożonych roślin naczyniowych i ich siedlisk w Bieszczadzkim Parku Narodowym	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-23	Czynna ochrona węża Eskulapa w Bieszczadach Zachodnich	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwa: Lutowiska, Stuposiany, Bieszczadzki PN</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA USTRZYKI DOLNE		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-23	Czynna ochrona węża Eskulapa w Bieszczadach Zachodnich	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
II-1	Wschodnioeuropejskie centrum kongresowo-sportowe Arłamów (<i>Arłamów</i>)	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwa: Ustrzyki Dolne, Bircza</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

IX-5	ALPY KARPATOM - program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XII-4	Budowa stacji przeładunkowych	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-5	Rozbudowa sortowni odpadów selektywnie zebranych i zmieszanych, budowa instalacji biologicznego przekształcania odpadów, linii do demontażu odpadów wielkogabarytowych i innych	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
Powiat brzozowski		
GMINA BRZOZÓW		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-22	Czynna ochrona cisa pospolitego na wybranych obszarach Natura 2000 w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA DOMARADZ		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA DYDNIA		
I-11	Gazociąg Hermanowice – Strachocina	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.

VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA HACZÓW		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-10	Gazociąg Strachocina – Pogórska Wola	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA JASIEŃCA ROSIELNA		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007–2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007–2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina

GMINA NOZDRZEC		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
Powiat dębicki		
GMINA BRZOSTEK		
I-10	Gazociąg Strachocina – Pogórska Wola	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007– 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty –Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA CZARNA		
I-4	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-31 IV-11	Budowa autostrady A4, odcinek Tarnów – Rzeszów, odcinek węzeł „Krzyż” – węzeł „Rzeszów Wschód” wraz z odcinkiem drogi ekspresowej S19 węzeł Rzeszów Zachód – węzeł Świlcza	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA MIEJSKA DĘBICA		
I-4	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.

I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IV-11	Budowa autostrady A4, odcinek Tarnów – Rzeszów, odcinek węzeł „Krzyż” – węzeł „Rzeszów Wschód” wraz z odcinkiem drogi ekspresowej S19 węzeł Rzeszów Zachód – węzeł Świlcza	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 25	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-4	Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Padew – Mielec – Dębica	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty –Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA DĘBICA		
I-4	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-17	"Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki – Etap II"	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-31 IV-11	Budowa autostrady A4, odcinek Tarnów – Rzeszów, odcinek węzeł „Krzyż” – węzeł „Rzeszów Wschód” wraz z odcinkiem drogi ekspresowej S19 węzeł Rzeszów Zachód – węzeł Świlcza	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 25	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-4	Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Padew – Mielec – Dębica	Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty –Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
XII-24	Rozbudowa i modernizacja Zakładu Segregacji Odpadów Stałych w Paszczynie (2 etapy)	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XIII-7	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 985 Nagnajów – Baranów Sandomierski – Mielec – Dębica, na odcinku Mielec – Dębica, etap II	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013

GMINA JODŁOWA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA PILZNO		
I-10	Gazociąg Strachocina – Pogórska Wola	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-17	"Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki – Etap II"	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA ŻYRAKÓW		
I-17	"Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki – Etap II"	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-31 IV-11	Budowa autostrady A4, odcinek Tarnów – Rzeszów, odcinek węzeł „Krzyż” – węzeł „Rzeszów Wschód” wraz z odcinkiem drogi ekspresowej S19 węzeł Rzeszów Zachód – węzeł Świlcza	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
Powiat jarosławski		
GMINA CHŁOPICE		
I-1 IV-1	Budowa autostrady A4, odcinek Rzeszów – Korczowa	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
GMINA MIEJSKA JAROSŁAW		
IV-9	Wzmocnienie DK 4 na odcinku Łańcut – Radymno wraz z rozbudową odcinka Łańcut – Głuchów	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgórzec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku

V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 101	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XIII-4	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 880 Jarosław – Pruchnik	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
XIII-29	Poprawa warunków studiowania na kierunkach technicznych o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy poprzez budowę i modernizację budynków Instytutu Inżynierii Technicznej PWSTE w Jarosławiu	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA JAROSŁAW		
IV-9	Wzmocnienie DK 4 na odcinku Łańcut – Radymno wraz z rozbudową odcinka Łańcut – Głuchów	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 101	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
XII-21	Budowa sortowni odpadów komunalnych zmieszanych i selektywnej zbiórki oraz produkcji paliwa alternatywnego, kompostowni, instalacji paliwa alternatywnego; lokalizacja Makowisko	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XIII-4	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 880 Jarosław – Pruchnik	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA LASZKI		
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr 101	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA PAWŁOSIÓW		
I-1	Budowa autostrady A4, odcinek Rzeszów – Korczowa	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
IV-1	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 880 Jarosław – Pruchnik	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA PRUCHNIK		
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
XIII-4	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 880 Jarosław – Pruchnik	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013

GMINA MIEJSKA RADYMNO		
IV-9	Wzmocnienie DK 4 na odcinku Łańcut – Radymno wraz z rozbudową odcinka Łańcut – Głuchów	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
GMINA RADYMNO		
I-1 IV-1	Budowa autostrady A4, odcinek Rzeszów – Korczowa	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IV-9	Wzmocnienie DK 4 na odcinku Łańcut – Radymno wraz z rozbudową odcinka Łańcut – Głuchów	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
IV-9	Wzmocnienie DK 4 na odcinku Łańcut – Radymno wraz z rozbudową odcinka Łańcut – Głuchów	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-19	Budowa sortowni odpadów komunalnych, kompostowni oraz linii przetwarzania tworzyw sztucznych oraz kompostownia	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
GMINA ROKIETNICA		
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA ROŻWIENICA		
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymańska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
XIII-4	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 880 Jarosław – Pruchnik	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA WIĄZOWNICA		
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły

Powiat jasielski		
GMINA BRZYSKA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo-Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA DĘBOWIEC		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-25	Odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków w Magurskim Parku Narodowym Ostoi Magurskiej etap 1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-27	Opracowanie planu ochrony Ostoi Magurskiej PLH 180001 i planu ochrony Magurskiego Parku Narodowego	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty –Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce, Magurski PN</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo-Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XI-1	Rozwój infrastruktury drogowej pomiędzy powiatem gorlickim, jasielskim i bardejowskim	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka
GMINA MIEJSKA JASŁO		
I-17	"Program poprawy czystości zlewni rzeki Wisłoki – Etap II"	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.

V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr 106	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo-Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-8	Budowa instalacji MBP – Produkcja Handel Usługi EKO-MAX Kotulak Jerzy ul. Hankówka 28, 38-200 Jasło	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XIII-9	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
XIII-10	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 108 Stróże – Krościenko	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
XIII-17	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat jasielski	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
GMINA JASŁO		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 106	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty–Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo-Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XI-1	Rozwój infrastruktury drogowej pomiędzy powiatem gorlickim, jasielskim i bardejowskim	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka
XIII-9	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013

XIII-10	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 108 Stróże – Krościenko	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA KOŁĄCZYCE		
I-10	Gazociąg Strachocina – Pogórska Wola	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo-Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA KREMPNA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-25	Odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków w Magurskim Parku Narodowym i Ostoi Magurskiej etap 1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-27	Opracowanie planu ochrony Ostoi Magurskiej PLH 180001 i planu ochrony Magurskiego Parku Narodowego	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VII-1	Budowa zbiornika wodnego Kąty – Myscowa	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Dukla, Magurski PN</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo-Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA OSIEK JASIELSKI		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.

I-25	Odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków w Magurskim Parku Narodowym i Ostoi Magurskiej etap 1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-27	Opracowanie planu ochrony Ostoi Magurskiej i planu ochrony Magurskiego Parku Narodowego	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Magurski PN</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo-Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA NOWY ŻMIGRÓD		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-25	Odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków w Magurskim Parku Narodowym i Ostoi Magurskiej etap 1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-27	Opracowanie planu ochrony Ostoi Magurskiej i planu ochrony Magurskiego Parku Narodowego	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VII-1	Budowa zbiornika wodnego Kąty – Myscowa	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo: Kołaczyce, Dukla, Magurski PN</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo-Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA SKOŁYSZYN		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo-Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA TARNOWIEC		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo-Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
Powiat kolbuszowski		
GMINA CMOLAS		
V-1	Elektryfikacja linii kolejowych: linia kolejowa Nr 71 odcinek Rzeszów – Ocice	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 71	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
GMINA DZIKOWIEC		
Brak zadań		
GMINA KOLBUSZOWA		
V-1	Elektryfikacja linii kolejowych: linia kolejowa Nr 71 odcinek Rzeszów – Ocice	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 71	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-4	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Łęg	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XIII-19	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat kolbuszowski (miasto Kolbuszowa)	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA MAJDAN KRÓLEWSKI		
V-1	Elektryfikacja linii kolejowych: linia kolejowa Nr 71 odcinek Rzeszów – Ocice	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 71	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku

GMINA NIWISKA		
Brak zadań		
GMINA RANIŻÓW		
XII-14	Budowa kompostowni osadów ściekowych i odpadów biodegradowalnych	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
POWIAT/GMINA - MIASTO KROSNO		
I-10	Gazociąg Strachocina – Pogórska Wola	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013
I-12	Przebudowa i rozbudowa obwodnicy miasta Krosna w ciągu drogi krajowej nr 28 na docinku od km 226+594 do km 237+962 wraz z dobudową drugiej jezdni	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Dukla</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-3	Partnerska budowa wspólnej przestrzeni turystycznej w oparciu o nowe centra sportu i rekreacji młodzieży	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XII-7	Rozbudowa części mechanicznej o dodatkowe 30 000 Mg w ZUO Krosno ul. Białobrzeska, 38-400 Krosno, MP GK – Krośnieński Holding Komunalny Sp. z o. o.	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-10	Rozbudowa składowisk („Krosno”, „Dukla”)	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
Powiat krośnieński		
GMINA CHORKÓWKA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Dukla</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GINA DUKLA		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-25	Odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków w Magurskim Parku Narodowym i Ostoi Magurskiej etap 1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-27	Opracowanie planu ochrony Ostoi Magurskiej i planu ochrony Magurskiego Parku Narodowego	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Dukla</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XII-10	Rozbudowa składowisk („Krosno”, „Dukla”)	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
GINA IWONICZ-ZDRÓJ		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Dukla</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GINA JAŚLIKA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Rymanów</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GINA JEDLICZE		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 106	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XIII-9	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
XIII-10	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 108 Stróże – Krościenko	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
GMINA KORCZYNA		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymańska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA KROŚCIENKO WYŻNE		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-10	Gazociąg Strachocina – Pogórska Wola	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymańska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Dukla</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko –ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA MIEJSCE PIASTOWE		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Dukla</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XII-9	Budowa sortowni odpadów opakowaniowych – Przedsiębiorstwo Utylizacyjno-Transportowe „MAL-EKO” Grzegorz Malinowski Rogi 62a, 38-400 Krosno	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
GMINA RYMANÓW		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-13	Budowa farmy wiatrowej o mocy 26 MW	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.

V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Rymanów</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA WOJASZÓWKA		
I-10	Gazociąg Strachocina – Pogórska Wola	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr 106	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Kołaczyce</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XIII-9	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
Powiat leski		

GMINA BALIGRÓD		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-23	Czynna ochrona węża Eskulapa w Bieszczadach Zachodnich	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwa: Lesko, Baligród</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM - program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA CISNA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-20	Ochrona rzadkich i zagrożonych roślin naczyniowych i ich siedlisk w Bieszczadzkim Parku Narodowym	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-23	Czynna ochrona węża Eskulapa w Bieszczadach Zachodnich	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwa: Cisna, Bieszczadzki PN</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA LESKO		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Lesko</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GINA OLSZANICA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwa: Lesko, Ustrzyki Dolne</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GINA SOLINA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-23	Czynna ochrona węża Eskulapa w Bieszczadach Zachodnich	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Baligród</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM - program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
Powiat leżajski		
GMINA GRODZISKO		
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadow – Przeworsk	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłoka, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA KURYLÓWKA		
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XIII-3	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 877 Naklik – Leżajsk – Łańcut – Dylągówka – Szklary, odcinek granica województwa – Leżajsk	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
GMINA MIEJSKA LEŻAJSK		
I-16	Rewaloryzacja i poprawa dostępności bazyliki i klasztoru oo. Bernardynów w Leżajsku	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IV-2	Budowa obwodnicy m. Leżajsk w ciągu DK 77	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadow – Przeworsk	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
XIII-3	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 877 Naklik – Leżajsk – Łańcut – Dylągówka – Szklary, odcinek granica województwa – Leżajsk	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
XIII-16	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat leżajski	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA LEŻAJSK		
I-6	Budowa obwodnicy miasta Leżajsk w ciągu drogi krajowej nr 77 Lipnik – Przemyśl wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i urządzeniami budowlanymi	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadow – Przeworsk	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-15	Rozbudowa Kompostowni Osadów i Biokomponentów KOMWITA	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-16	Rozbudowa części mechanicznej i budowa części biologicznej	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego

XIII-3	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 877 Naklik – Leżajsk – Łańcut – Dylągówka – Szklary, odcinek granica województwa – Leżajsk	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA NOWA SARZYNA		
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadow – Przeworsk	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VI-5	S19 Lublin- Rzeszów	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
Powiat lubaczowski		
GMINA CIESZANÓW		
Brak zadań		
GMINA HORYNIEC-ZDRÓJ		
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007–2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 101	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
GMINA MIEJSKA LUBACZÓW		
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 101	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
X-1	Budowa części wyjazdowej jako element budowy drogowego przejścia granicznego Budomierz – Hruszew	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XII-22	Budowa sortowni odpadów komunalnych zmieszanych i selektywnej zbiórki	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
GMINA LUBACZÓW		
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 101	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
X-1	Budowa części wyjazdowej jako element budowy drogowego przejścia granicznego Budomierz – Hruszew	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA NAROL		
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
XII-20	Budowa instalacji termicznego przekształcania odpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
GMINA OLESZYCE		
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 101	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
GMINA STARY DZIKÓW		
Brak zadań		
GMINA WIELKIE OCZY		
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata

	podkarpackie	2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
Powiat łańcucki		
GMINA BIAŁOBRZEGI		
I-1 IV-1	Budowa autostrady A4, odcinek Rzeszów – Korczowa	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
GMINA CZARNA		
III-2	Budowa systemu integrującego transport publiczny miasta Rzeszowa i okolic	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA MIEJSKA ŁAŃCUT		
III-18	Przygotowanie infrastruktury terenów inwestycyjnych szansą dla rozwoju łańcuta	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007 – 2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
XIII-20	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat łańcucki	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA ŁAŃCUT		
I-1 IV-1	Budowa autostrady A4, odcinek Rzeszów – Korczowa	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
I-9	Rozbudowa PMG Husów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IV-9	Wzmocnienie DK 4 na odcinku łańcut – Radymno wraz z rozbudową odcinka łańcut – Głuchów	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

GMINA MARKOWA		
I-9	Rozbudowa PMG Husów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA RAKSZAWA		
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
GMINA ŻOŁYNIA		
Brak zadań		
Powiat mielecki		
GMINA BOROWA		
III-3	Likwidacja barier rozwojowych, most na Wiśle z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 764 oraz połączeniem z drogą wojewódzką nr 875	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
VIII-1	Zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym doliny Wisły na odcinku od ujścia Dunajca do ujścia Wisłoki	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA CZERMIN		
VIII-1	Zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym doliny Wisły na odcinku od ujścia Dunajca do ujścia Wisłoki	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-9	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Breń	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA GAWŁUSZOWICE		
III-3	Likwidacja barier rozwojowych, most na Wiśle z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 764 oraz połączeniem z drogą wojewódzką nr 875	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
VIII-1	Zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym doliny Wisły na odcinku od ujścia Dunajca do ujścia Wisłoki	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-2	Zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym doliny Wisły na odcinku od ujścia Wisłoki do ujścia Sanny	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-10	Ochrona przed powodzią w zlewniach Babulówki, potoku Chorzelowskiego i rzeki Strachockiej	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA MIEJSKA MIELEC		
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-5	Budowa drogi obwodowej Mielca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 985 Nagnajów – Dębica, przebiegającej od miejscowości Tuszów Narodowy w km 20+636, do ulicy	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.

	Dębickiej w km 38+522 wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, budowlami i urządzeniami budowlanymi – etap I i II	
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr 25	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-4	Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Padew – Mielec – Dębica	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XII-1	Budowa instalacji termicznego przekształcania odpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
GMINA MIELEC		
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-5	Budowa drogi obwodowej Mielca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 985 Nagnajów – Dębica, przebiegającej od miejscowości Tuszów Narodowy w km 20+636, do ulicy Dębickiej w km 38+522 wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, budowlami i urządzeniami budowlanymi – etap I i II	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr 25	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-4	Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Padew – Mielec – Dębica	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-10	Ochrona przed powodzią w zlewniach Babulówki, potoku Chorzelowskiego i rzeki Strachockiej	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA PADEW NARODOWA		
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 25	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-2	Prace na liniach kolejowych nr 25, 74, 78 na odcinku Stalowa Wola – Tarnobrzeg/ Sandomierz – Ocice/Padew	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VI-4	Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Padew – Mielec – Dębica	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-2	Zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym doliny Wisły na odcinku od ujścia Wisłoki do ujścia Sanny	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-10	Ochrona przed powodzią w zlewniach Babulówki, potoku Chorzelowskiego i rzeki Strachockiej	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA PRZECŁAW		
I-26	Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Wisłoki i jej dopływów	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 25	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-4	Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Padew – Mielec – Dębica	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA RADOMYŚL WIELKI		
I-14	Przebudowa sieci zasilającej GPZ Radomyśl celem ograniczenia strat w dystrybucji energii elektrycznej	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-9	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Breń	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły

GMINA TUSZÓW NARODOWY		
III-3	Likwidacja barier rozwojowych, most na Wiśle z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 764 oraz połączeniem z drogą wojewódzką nr 875	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
III-5	Budowa drogi obwodowej Mielca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 985 Nagnajów – Dębica, przebiegającej od miejscowości Tuszów Narodowy w km 20+636, do ulicy Dębickiej w km 38+522 wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, budowlami i urządzeniami budowlanymi – etap I i II	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 25	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-4	Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Padew – Mielec – Dębica	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-10	Ochrona przed powodzią w zlewniach Babulówki, potoku Chorzelowskiego i rzeki Strachockiej	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
GMINA WADOWICE GÓRNE		
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-9	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Breń	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
Powiat niżański		
GMINA HARASIUKI		
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 66	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-11	Ochrona przed powodzią w zlewni Tanwi, w tym budowa zbiorników retencyjnych	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XIII-2	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 858 Zarzecze – Biłgoraj –Zwierzyńiec – Szczecbrzeszyn, odcinek Zarzecze – granica województwa	Indykatywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA JAROCIN		
I-7 IV-3	Budowa drogi ekspresowej S-19 odcinek Kraśnik – Stobierna	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
VI-5	S19 Lublin – Rzeszów	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
GMINA JEŻOWE		
I-7 IV-3	Budowa drogi ekspresowej S-19 odcinek Kraśnik – Stobierna	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadow – Przeworsk	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VI-5	S19 Lublin – Rzeszów	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
GMINA KRZESZÓW		
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego

XII-12	Budowa nowej kwatery składowiska i sortowni, kompostowni odpadów komunalnych w miejscowości Sigiełki, gmina Krzeszów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
GINA NISKO		
I-7 IV-3	Budowa drogi ekspresowej S-19 odcinek Kraśnik – Stobierna	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
I-8	Budowa drogi ekspresowej S-74 na odcinku Opatów – Nisko	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IV-6	Budowa obwodnicy Niska w ciągu drogi krajowej nr 77 Lipnik – Przemyśl	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 66	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadow – Przeworsk	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VI-5	S19 Lublin – Rzeszów	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VI-6	S74 Kielce – Nisko	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
XIII-2	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 858 Zarzecze – Biłgoraj – Zwierzyniec – Szczepieszyn, odcinek Zarzecze – granica województwa	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GINA RUDNIK NAD SANEM		
I-7 IV-3	Budowa drogi ekspresowej S-19 odcinek Kraśnik – Stobierna	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadow – Przeworsk	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VI-5	S19 Lublin – Rzeszów	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
GINA ULANÓW		
I-7 IV-3	Budowa drogi ekspresowej S-19 odcinek Kraśnik – Stobierna	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 66	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-5	S19 Lublin – Rzeszów	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-11	Ochrona przed powodzią w zlewni Tanwi, w tym budowa zbiorników retencyjnych	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XIII-2	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 858 Zarzecze – Biłgoraj – Zwierzyniec – Szczepieszyn, odcinek Zarzecze – granica województwa	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
POWIAT/GMINA – MIASTO PRZEMYŚL		
III-4	Budowa drogi obwodowej miasta Przemyśla łączącej drogę krajową nr 28 z drogą wojewódzką nr 885	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013

III-6	Rozbudowa bazy dydaktycznej campusu PWSW w Przemyślu	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007–2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-17	Budowa instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-18	Rozbudowa części biologicznej instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XIII-11	Modernizacja Zamku Kazimierzowskiego wraz z rewitalizacją Parku Miejskiego w Przemyślu	Indykatywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
XIII-27	Rewitalizacja, rozbudowa oraz wyposażenie obiektu WSIIŻ w Przemyślu dla podniesienia poziomu i jakości kształcenia w aspekcie potrzeb gospodarki	Indykatywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
XIII-28	Rozbudowa „Collegium Securitatis” podstawą lepszego kształcenia	Indykatywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
Powiat przemyski		
GMINA BIRCZA		
I-11	Gazociąg Hermanowice – Strachocina	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Bircza</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina

GMINA DUBIECKO		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA FREDROPOL		
I-11	Gazociąg Hermanowice – Strachocina	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Bircza</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA KRASICZYN		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA KRZYWCZA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Bircza</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA MEDYKA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IV-10	Przebudowa DK 28 na odcinku Przemyśl – Medyka	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina

GMINA ORŁY		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wiśłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA PRZEMYŚL		
I-11	Gazociąg Hermanowice – Strachocina	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wiśłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA STUBNO		
I-1 IV-1	Budowa autostrady A4, odcinek Rzeszów – Korczowa	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA ŻURAWICA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.

I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
Powiat przeworski		
GMINA ADAMÓWKA		
Brak zadań		
GMINA GAĆ		
Brak zadań		
GMINA JAWORNIK POLSKI		
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA KAŃCZUGA		
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA MIEJSKA PRZEWORSK		
I-1 IV-1	Budowa autostrady A4, odcinek Rzeszów – Korczowa	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
IV-7	Budowa obwodnicy Przeworska w ciągu drogi krajowej nr 4	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku

	Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadow – Przeworsk	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
GMINA PRZEWORSK		
I-1 IV-1	Budowa autostrady A4, odcinek Rzeszów – Korczowa	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
IV-7	Budowa obwodnicy Przeworska w ciągu drogi krajowej nr 4	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
IV-9	Wzmocnienie DK 4 na odcinku Łańcut – Radymno wraz z rozbudową odcinka Łańcut – Głuchów	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadow – Przeworsk	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XIII-6	Przygotowanie i realizacja budowy łącznika drogi wojewódzkiej Nr 835 Lublin – granica województwa – Przeworsk – Kańczuga – Dynów – Grabownica Starzeńska (<i>Gorliczyna</i>)	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA SIENIAWA		
Brak zadań		
GMINA TRYŃCZA		
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadow – Przeworsk	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA ZARZECZE		
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
Powiat ropczycko-sędziszowski		
GMINA IWIERZYCE		
I-4	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.

V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA OSTRÓW		
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-23	Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Kozodrzy	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-25	Budowa instalacji do wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów (72 000 tys. Mg/rok)	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
GMINA ROPCZYCE		
I-4	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wisłoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty – Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
XIII-15	Tworzenie bazy służącej kształceniu praktycznemu w zakresie nowoczesnych technologii – powiat ropczycko-sędziszowski	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA SĘDZISZÓW MAŁOPOLSKI		
I-4	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

GMINA WIELOPOLE SKRZYŃSKIE		
VIII-6	Ochrona przed powodzią w zlewni Wistoki, w tym budowa zbiorników retencyjnych Kąty –Myscowa i Dukla	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
POWIAT/GMINA – MIASTO RZESZÓW		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 Program budowy dróg krajowych na lata 2011-2015 Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-4	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013
I-28	Modernizacja i doposażenie Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 w Rzeszowie na potrzeby funkcjonowania centrum urazowego	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013
I-29	Kompleks naukowo-dydaktyczny Centrum Mikroelektroniki i Nanotechnologii Uniwersytet Rzeszowski	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013
I-30	Budowa Podkarpackiego Centrum Innowacyjno – Badawczego Środowiska w Rzeszowie	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013
III-2	Budowa systemu integrującego transport publiczny miasta Rzeszowa i okolic	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013
III-8	Rozbudowa Podkarpackiego Parku Naukowo – Technologicznego (PPNT) – II etap	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013
III-9	Utworzenie Centrum Badawczo Rozwojowego Napędów Lotniczych przy WSK „PZL – Rzeszów” S.A.	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013
III-10	Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod budowę Parku Naukowo – Technologicznego Rzeszów – Dworzysko	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013
III-13	Audytarium Podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013
III-15	Centrum Innowacyjnych Technologii	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013
III-17	Rozbudowa infrastruktury naukowo-badawczej Politechniki Rzeszowskiej – etap II	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013
V-1	Elektryfikacja linii kolejowych: linia kolejowa Nr 71 odcinek Rzeszów – Ocice	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 71	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 106	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku

VIII-3	Ochrona przed powodzią aglomeracji Rzeszów	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-4	Podziemne miasto: rozwój i popularyzacja turystyki transgranicznej przez stworzenie transgranicznej trasy turystycznej podziemnymi trasami Lwowa, Rzeszowa i Lublina	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś - Ukraina
XII-1	Budowa instalacji termicznego przekształcania odpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-4	Budowa stacji przeładunkowych	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XIII-9	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło.	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
XIII-12	Zabytkowy konwent OO. Bernardynów w Rzeszowie z ogrodami i centrum religijno-kulturowym	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
XIII-13	Regionalne Centrum Kształcenia Zawodowego w zakresie Nowoczesnych Technologii	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
XIII-22	Przyrodniczo-Medyczne Centrum Badań Innowacyjnych	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
XIII-24	Rozbudowa i modernizacja Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 w Rzeszowie	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
XIII-28	Rozbudowa „Collegium Securitatis” podstawą lepszego kształcenia	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
XIII-30	Zakład Nauk o Człowieku	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
XIII-31	Budowa i modernizacja bazy dydaktycznej Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Rzeszowskiej	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
Powiat rzeszowski		
GMINA BOGUCHWAŁA		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
III-2	Budowa systemu integrującego transport publiczny miasta Rzeszowa i okolic	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy

XIII-9	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło.	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA BŁĄŻOWA		
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA CHMIELNIK		
III-2	Budowa systemu integrującego transport publiczny miasta Rzeszowa i okolic	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA MIEJSKA DYNÓW		
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA DYNÓW		
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA GŁOGÓW MAŁOPOLSKI		
III-2	Budowa systemu integrującego transport publiczny miasta Rzeszowa i okolic	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-1	Elektryfikacja linii kolejowych: linia kolejowa Nr 71 odcinek Rzeszów – Ocice	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 71	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XIII-8	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 869 łączącej węzeł A-4 „Rzeszów Zachodni” z węzłem S-19 „Jasionka”, połączonej w sposób bezkolizyjny z istniejącymi drogami krajowymi nr 9 Radom – Barwinek i nr 19 Kuźnica – Rzeszów oraz linią kolejową L-71. Budowa skrzyżowania dwupoziomowego z DK9 i wiaduktu nad linią kolejową L-71 oraz budowa drogi do Parku Technologicznego	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013

GMINA HYŻNE		
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA KAMIEŃ		
I-7 IV-3	Budowa drogi ekspresowej S-19 odcinek Kraśnik – Stobierna	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
VI-5	S19 Lublin – Rzeszów	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
GMINA KRASNE		
I-1 IV-1	Budowa autostrady A4, odcinek Rzeszów – Korcowa	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
III-2	Budowa systemu integrującego transport publiczny miasta Rzeszowa i okolic	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA LUBENIA		
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA SOKOŁÓW MAŁOPOLSKI		
I-7 IV-3	Budowa drogi ekspresowej S-19 odcinek Kraśnik – Stobierna	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
VI-5	S19 Lublin – Rzeszów	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)

GMINA ŚWILCZA		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-4	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-2	Budowa systemu integrującego transport publiczny miasta Rzeszowa i okolic	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
GMINA TRZEBOWNISKO		
I-1 IV-1	Budowa autostrady A4, odcinek Rzeszów – Korcowa	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
I-3	Port lotniczy Rzeszów – rozbudowa i modernizacja infrastruktury lotniskowej	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-7 IV-3	Budowa drogi ekspresowej S-19 odcinek Kraśnik – Stobierna	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
I-31	Budowa autostrady A4, odcinek Tarnów – Rzeszów, odcinek węzeł „Krzyż” – węzeł „Rzeszów Wschód” wraz z odcinkiem drogi ekspresowej S19 węzeł Rzeszów Zachód – węzeł Świlcza	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
III-2	Budowa systemu integrującego transport publiczny miasta Rzeszowa i okolic	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
III-12	Budowa Centrum Wystawienniczo – Kongresowego Województwa Podkarpackiego (<i>Jasionka</i>)	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-2	Projekty modernizacyjne w okresie 2007-2013 dotyczące międzynarodowych linii kolejowych E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław – Katowice – Kraków oraz Rzeszów – Przemyśl – Medyka	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr E30	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-5	S19 Lublin – Rzeszów	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
XIII-8	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 869 łączącej węzeł A-4 „Rzeszów Zachodni” z węzłem S-19 „Jasionka”, połączonej w sposób bezkolizyjny z istniejącymi drogami krajowymi nr 9 Radom – Barwinek i nr 19 Kuźnica – Rzeszów oraz linią kolejową L-71. Budowa skrzyżowania dwupoziomowego z DK9 i wiaduktu nad linią kolejową L-71 oraz budowa drogi do Parku Technologicznego (<i>Rudna Mała, Rogoźnica</i>)	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
GMINA TYCZYN		
III-2	Budowa systemu integrującego transport publiczny miasta Rzeszowa i okolic	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
VIII-3	Ochrona przed powodzią aglomeracji Rzeszów	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły

IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
Powiat sanocki		
GMINA BESKO		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Rymanów</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA BUKOWSKO		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Lesko, Rymanów</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina

GMINA KOMAŃCZA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-23	Czynna ochrona węża Eskulapa w Bieszczadach Zachodnich	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Lesko, Rymanów, Komańcza</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XIII-5	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 892 Zagórz – Komańcza	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
GMINA MIEJSKA SANOK		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XIII-10	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 108 Stróże – Krościenko	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
XIII-21	Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej i Nowoczesnych Technologii – powiat sanocki	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
GMINA SANOK		
I-10	Gazociąg Strachocina – Pogórska Wola	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-11	Gazociąg Hermanowice – Strachocina	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.

I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwo Lesko</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM - program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XIII-10	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 108 Stróże – Krościenko	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA TYRAWA WOŁOSKA		
I-11	Gazociąg Hermanowice – Strachocina	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA ZAGÓRZ		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku

IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-6	Rozbudowa składowiska „Średnie Wielkie”	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XIII-5	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 892 Zagórz – Komańcza	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA ZARSZYN		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-24	Ochrona niedźwiedzia brunatnego (<i>Ursus arctos</i>) w polskiej części Karpat	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 108	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-2	Karpaty przyjazne ludziom – lokalna inicjatywa partnerska na rzecz zrównoważonego użytkowania i ochrony górskich obszarów województwa podkarpackiego	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-4	Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne (<i>Nadleśnictwa: Lesko, Rymanów</i>)	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-5	ALPY KARPATOM – program na rzecz uwolnienia potencjału ekonomicznego górskich obszarów Podkarpacia poprzez transfer praktyk szwajcarskich	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XI-2	Rozwój infrastruktury drogowej pomiędzy powiatami Medzilaborce – Humenne – Snina – Sanok	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka
XIII-10	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 108 Stróże – Krościenko	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
Powiat stalowowolski		
GMINA BOJANÓW		
Brak zadań		

GMINA PYSZNICA		
I-8	Budowa drogi ekspresowej S-74 na odcinku Opatów – Nisko	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IV-5	Budowa drogi S-74 Opatów – Nisko	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
GMINA RADOMYŚL NAD SANEM		
I-8	Budowa drogi ekspresowej S-74 na odcinku Opatów – Nisko	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IV-5	Budowa drogi S-74 Opatów – Nisko	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-1	Prace na liniach kolejowych nr 68, 585 na odcinku Lublin – Stalowa Wola – Rozwadow wraz z elektryfikacją	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-2	Zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym doliny Wisły na odcinku od ujścia Wisłoki do ujścia Sanny	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-10	Ochrona przed powodzią w zlewniach Babulówki, potoku Chorzelskiego i rzeki Strachockiej	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-12	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanny, w tym budowa zbiorników retencyjnych	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XIII-1	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 855 Olbięcina – Zaklików – Stalowa Wola, odcinek: granica województwa – Stalowa Wola	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
MIASTO STAŁOWA WOLA		
I-8	Budowa drogi ekspresowej S-74 na odcinku Opatów – Nisko	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-7	Stworzenie kompleksowej bazy naukowo-dydaktycznej i socjalnej dla uczelni wyższych w Stalowej Woli, jako ośrodka intensyfikacji rozwoju gospodarczego i społecznego Polski Wschodniej	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
III-16	Utworzenie naukowo-badawczego Laboratorium Międzyuczelnianego w Stalowej Woli	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IV-5	Budowa drogi S-74 Opatów – Nisko	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
IV-8	Budowa obwodnicy Stalowej Woli w ciągu drogi krajowej nr 77 Lipnik – Przemyśl	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-1	Prace na liniach kolejowych nr 68, 585 na odcinku Lublin – Stalowa Wola Rozwadow wraz z elektryfikacją	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VI-2	Prace na liniach kolejowych nr 25, 74, 78 na odcinku Stalowa Wola – Tarnobrzeg/ Sandomierz – Oci-ce/Padew	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)

VI-3	Prace na linii kolejowej nr 68 na odcinku Stalowa Wola – Rozwadow – Przeworsk	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VI-6	S74 Kielce – Nisko	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-11	Budowa Zakładu Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Stalowej Woli	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XIII-1	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 855 Olbięcin – Zaklików – Stalowa Wola, odcinek: granica województwa – Stalowa Wola	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
XIII-14	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat stalowowolski	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GINA ZAKLIKÓW		
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-1	Prace na liniach kolejowych nr 68, 585 na odcinku Lublin – Stalowa Wola Rozwadow wraz z elektryfikacją	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-12	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanny, w tym budowa zbiorników retencyjnych	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XIII-1	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 855 Olbięcin – Zaklików – Stalowa Wola, odcinek: granica województwa – Stalowa Wola	Indykacyjny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GINA ZALESZANY		
I-8	Budowa drogi ekspresowej S-74 na odcinku Opatów – Nisko	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
IV-5	Budowa drogi S-74 Opatów – Nisko	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 68	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-1	Prace na liniach kolejowych nr 68, 585 na odcinku Lublin – Stalowa Wola Rozwadow wraz z elektryfikacją	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VI-2	Prace na liniach kolejowych nr 25, 74, 78 na odcinku Stalowa Wola – Tarnobrzeg/ Sandomierz – Ocice/ Padew	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VI-6	S74 Kielce – Nisko	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-4	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Łęg	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-5	Ochrona przed powodzią w zlewni Trześniówki	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-8	Ochrona przed powodzią w zlewni Sanu (bez zlewni Wisłoka i Tanwi), w tym zabezpieczenie przed powodzią miasta Przemyśl	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
Powiat strzyżowski		
GINA CZUDEK		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)

I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr 106	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XIII-9	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA FRYSZTAK		
I-10	Gazociąg Strachocina – Pogórska Wola	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 106	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XIII-9	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
GMINA NIEBYLEC		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
III-14	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo podkarpackie	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013, aktualizacja – luty 2013 r.
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły

IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
GMINA STRYŻÓW		
I-2 IV-4 VI-7	Budowa drogi ekspresowej S19, odcinek Rzeszów – Barwinek	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r. Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015 Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości - linia kolejowa nr 106	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XIII-9	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
XIII-23	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii w Strzyżowie (<i>miasto Strzyżów</i>)	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2013
GMINA WIŚNIOWA		
I-18	Ochrona podkowca małego w Polsce	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 106	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VIII-7	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Wisłok, w tym budowa zbiornika retencyjnego Rudawka Rymanowska i zabezpieczenie przed powodzią miasta Krosno	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
IX-1	Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-3	Karpaty łączą mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
IX-6	Alpejsko – Karpacki Most Współpracy	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy
X-2	Geo Karpaty – utworzenie polsko-ukraińskiego szlaku turystycznego	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina
XIII-9	Poprawa dostępności linii kolejowej poprzez przebudowę niektórych elementów infrastruktury na odcinkach linii kolejowej nr 106 Rzeszów – Jasło	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
POWIAT/GMINA - MIASTO TARNOBRZEG		
I-8	Budowa drogi ekspresowej S-74 na odcinku Opatów – Nisko	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007/2013
III-11	Tarnobrzeczki Park Przemysłowo – Technologiczny	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007 – 2013

IV-5	Budowa drogi S-74 Opatów – Nisko	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
V-1	Elektryfikacja linii kolejowych: linia kolejowa Nr 71 odcinek Rzeszów – Ocice	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 71	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 25	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-2	Prace na liniach kolejowych nr 25, 74, 78 na odcinku Stalowa Wola – Tarnobrzeg/ Sandomierz – Ocice/Padew	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-2	Zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym doliny Wisły na odcinku od ujścia Wiśłoki do ujścia Sanny	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-5	Ochrona przed powodzią w zlewni Trześniówki	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XII-3	Budowa i rozbudowa instalacji przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
XII-13	Budowa instalacji pirolizy	Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
Powiat tarnobrzeczski		
GMINA BARANÓW SANDOMIERSKI		
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 25	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-2	Prace na liniach kolejowych nr 25, 74, 78 na odcinku Stalowa Wola – Tarnobrzeg/ Sandomierz – Ocice/Padew	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-2	Zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym doliny Wisły na odcinku od ujścia Wiśłoki do ujścia Sanny	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-5	Ochrona przed powodzią w zlewni Trześniówki	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-10	Ochrona przed powodzią w zlewniach Babulówki, potoku Chorzelowskiego i rzeki Strachockiej	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA GORZYCE		
I-8	Budowa drogi ekspresowej S-74 na odcinku Opatów – Nisko	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IV-5	Budowa drogi S-74 Opatów – Nisko	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015
VI-2	Prace na liniach kolejowych nr 25, 74, 78 na odcinku Stalowa Wola – Tarnobrzeg/ Sandomierz – Ocice/Padew	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VI-6	S74 Kielce – Nisko	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-2	Zabezpieczenie przed zagrożeniem powodziowym doliny Wisły na odcinku od ujścia Wiśłoki do ujścia Sanny	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-4	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Łęg	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-5	Ochrona przed powodzią w zlewni Trześniówki	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
XIII-18	Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania – powiat tarnobrzeczski	Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013
GMINA GRĘBÓW		
I-8	Budowa drogi ekspresowej S-74 na odcinku Opatów – Nisko	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, aktualizacja – grudzień 2012 r.
IV-5	Budowa drogi S-74 Opatów – Nisko	Program budowy dróg krajowych na lata 2011 – 2015

VI-2	Prace na liniach kolejowych nr 25, 74, 78 na odcinku Stalowa Wola – Tarnobrzeg/ Sandomierz – Ocice/ Padew	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-4	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Łęg	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-5	Ochrona przed powodzią w zlewni Trześniówki	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
GMINA NOWA DĘBA		
V-1	Elektryfikacja linii kolejowych – linia kolejowa Nr 71 odcinek Rzeszów – Ocice	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 25	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
V-3	Modernizacja linii kolejowych dla osiągnięcia docelowych prędkości – linia kolejowa nr 71	Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku
VI-2	Prace na liniach kolejowych nr 25, 74, 78 na odcinku Stalowa Wola – Tarnobrzeg/Sandomierz – Ocice/ Padew	Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)
VIII-4	Ochrona przed powodzią w zlewni rzeki Łęg	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły
VIII-5	Ochrona przed powodzią w zlewni Trześniówki	Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły

WYKAZ MAP

MAPA NR 1	„SIEĆ OSADNICZA I KOMUNIKACJA”
MAPA NR 2	„SYSTEM OBSZARÓW CHRONIONYCH”
MAPA NR 3	„GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD”
MAPA NR 4	„INFRASTRUKTURA TECHNICZNA”
MAPA NR 5	„OBSZARY PROBLEMOWE”
MAPA NR 6	„INWESTYCJE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM”

WYKAZ RYSUNKÓW

Rys. 1	Prognoza demograficzna – zmiana liczby ludności w latach 2007-2030	43
Rys. 2	Kierunki rozwoju systemu osadniczego	62
Rys. 3	Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków: wojewódzkiego i subregionalnego....	66
Rys. 4	Wiejskie obszary funkcjonalne	71
Rys. 5	Ochrona zasobów złóż kopalin strategicznych oraz ważnych w kontekście zabezpieczenia regionalnych potrzeb surowcowych – złoża surowców energetycznych.....	75
Rys. 6	Ochrona zasobów złóż kopalin strategicznych oraz ważnych w kontekście zabezpieczenia regionalnych potrzeb surowcowych – złoża surowców chemicznych i wód leczniczych	76
Rys. 7	Ochrona zasobów złóż kopalin strategicznych oraz ważnych w kontekście zabezpieczenia regionalnych potrzeb surowcowych – złoża surowców skalnych	77
Rys. 8	Ochrona lasów w województwie podkarpackim	87
Rys. 9	Dobra kultury współczesnej wymagające ochrony	97
Rys. 10	Kierunki rozwoju szkolnictwa wyższego	102
Rys. 11	Kierunki rozwoju infrastruktury ochrony zdrowia	103
Rys. 12	Rozwój potencjału kulturowego.....	104
Rys. 13	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	105
Rys. 14	Rozwój obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie	107
Rys. 15	Strefy rozwoju produkcji rolnej	109
Rys. 16	Ogólne kierunki zagospodarowania turystycznego	111
Rys. 17	Kierunki rozwoju systemu gospodarowania odpadami	128
Rys. 18	Projektowana sieć szerokopasmowa.....	130
Rys. 19	Obronność i bezpieczeństwo publiczne	131
Rys. 20	Obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	139
Rys. 21	Obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe, wyszczególnione w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020	140
Rys. 22	Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego ..	143
Rys. 23	Obszary nieefektywnej gospodarki rolnej.....	145
Rys. 24	Obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej.....	148
Rys. 25	Obszary przekroczeń standardów czystości powietrza i dopuszczalnego poziomu hałasu na terenie województwa podkarpackiego	149

Rys. 26	Obszary strategicznej interwencji dla kierunków działań w priorytetach: przemysł, nauka, badania i szkolnictwo wyższe, turystyka.....	156
Rys. 27	Obszary Strategicznej Interwencji dla kierunków działań w priorytetach: dostępność komunikacyjna, dostępność technologii informacyjnych	160
Rys. 28	Obszary strategicznej interwencji dla kierunków działań w priorytetach: spójność przestrzenna, wzmacnianie funkcji biegunów wzrostu, funkcje metropolitalne Rzeszowa.....	161
Rys. 29	Obszary strategicznej interwencji dla kierunków działań w priorytecie: zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom oraz usuwanie ich negatywnych skutków	163
Rys. 30	Obszary strategicznej interwencji dla kierunków działań w priorytecie: ochrona środowiska	164
Rys. 31	Obszary strategicznej interwencji dla kierunków działań w priorytecie: bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii.....	166

WYKAZ WYKRESÓW

Wykres 1	Prognoza ludności województwa podkarpackiego w latach 2008-2030 – dynamika zmian 2007 r. = 100% ..... Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Wykres 2	Prognoza ludności województwa podkarpackiego w latach 2008-2030 według edukacyjnych grup wiekowych.....44
Wykres 3	Prognoza ludności województwa podkarpackiego (w tys.) w latach 2007-2030 według ekonomicznych grup wiekowych.....45

WYKAZ TABEL

Tabela 1	Układ kierunków i polityki przestrzennej w planie zagospodarowania przestrzennego województwa.....	55
Tabela 2	Wykaz rezerwatów przyrody, dla których zostały ustanowione zadania ochronne	85
Tabela 3	Dobra kultury współczesnej województwa podkarpackiego	98
Tabela 4	Wykaz dróg wojewódzkich	116
Tabela 5	Wykaz wojskowych terenów zamkniętych i stref ochronnych na obszarze województwa podkarpackiego	132
Tabela 6	Wykaz inwestycji/zadań w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013.....	173
Tabela 7	Wykaz inwestycji/zadań w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013.....	176
Tabela 8	Wykaz inwestycji/zadań w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013, aktualizacja – luty 2013 r.	176
Tabela 9	Wykaz inwestycji/zadań w ramach Programu budowy dróg krajowych na lata 2011-2015.....	179
Tabela 10	Wykaz inwestycji w ramach Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku.....	180
Tabela 11	Wykaz inwestycji/zadań w ramach Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)	180
Tabela 12	Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	182
Tabela 13	Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły	182
Tabela 14	Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.....	185
Tabela 15	Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina	186
Tabela 16	Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka	187
Tabela 17	Wykaz inwestycji/zadań w ramach Planu Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego.....	188
Tabela 18	Wykaz inwestycji/zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego	190
Tabela 19	Wykaz inwestycji/zadań w ujęciu podmiotowym.....	193

WYKAZ UŻYTYCH SKRÓTÓW

B&R – Badania i Rozwój
COP – Centralny Okręg Przemysłowy
DK – droga krajowa
DN – ang. Diameter Nominal – średnica nominalna
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
FUA – Funkcjonalny obszar miejski
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska
GUS – Główny Urząd Statystyczny
GPZ – Główny Punkt Zasilający
GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IOB – Instytucje Otoczenia Biznesu
ISOK – Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami
IUNG – PIB – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Państwowy Instytut Badawczy
JCWP – Jednolite części wód powierzchniowych
KPZK 2030 – Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie
LHS – Linia Hutnicza Szerokotorowa
MEW – Mała elektrownia wodna
MOF – Miejski Obszar Funkcjonalny
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSI – Obszary Strategicznej Interwencji
OZE – Odnawialne źródła energii
PAN – Polska Akademia Nauk
PBPP – Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego
PGO – Plan Gospodarki Odpadami dla województwa podkarpackiego
PIAP – Publiczne Punkty Dostępu do internetu
pizp – ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
PKB – Produkt Krajowy Brutto
PKP – Polskie Koleje Państwowe
PMG – Podziemny magazyn gazu
PPNT – Podkarpacki Park Naukowo–Technologiczny
PTTK – Polskie Towarzystwo Turystyczno–Krajoznawcze
PZPWP – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego
PZMiUW – Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
RCK – Rzeszowskie Centrum Komunikacyjne
RIPOK – Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
RLM – Równoważna liczba mieszkańców
RPO WP – Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SSE – Specjalna Strefa Ekonomiczna

TEN-E – Transeuropejska sieć energetyczna

TEN-T – Transeuropejska sieć transportowa

UE – Unia Europejska

ULC – Urząd Lotnisk Cywilnych

WIOŚ – Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

WOF – Wiejski Obszar Funkcjonalny

WOH – Wielkopowierzchniowe obiekty handlowe